FÖRTECKNING

ÖFVER

KOMMITTÉBETÄNKANDEN

II

1895—1903

UTARBETAD OCH PÅ OFFENTLIG BEKOSTNAD UTGIFVEN

AF

ERIK THYSELIUS

STOCKHOLM 1904
KUNGL. HOFBOKTRYCKERIET. IDUNS TRYCKERI-A.-B.

FÖRORD.

I skrifvelse den 13 maj 1891 anhöll riksdagen hos k. m:t om utarbetande af en förteckning öfver afgifna kommittébetänkanden. Sedan undertecknad samma år erhållit i uppdrag att verkställa en dylik förteckning, utkom år 1896 från trycket: Förteckning öfver komitébetänkanden, afgifna under åren 1809—1894. Då emellertid de kommittébetänkanden, som sedan 1894 blifvit afgifna, både till antal, ämnenas omfattning och innehåll egde den betydenhet, att en likartad förteckning borde för deras lättare tillgodogörande vara af afsevärdt gagn, utarbetades af mig en förteckning öfver desamma, hvarefter k. m:t genom beslut den 6 december 1901 förordnade, att ifrågavarande förteckning skulle på allmän bekostnad utgifvas.

Denna nu i tryck föreliggande förteckning, som jämlikt k. bref den 4 december 1903 utsträckts till att omfatta äfven föregående år, har utarbetats i väsentlig öfverensstämmelse med de grunder, som voro tillämpade i förutnämnda år 1896 utkomna förteckning.

Stockholm i mars 1904.

Erik Thyselius.

INNEHÅLL.

Förteckning öfver kommittébetänkanden 1895—1903 . . . . . Sid. 1
Tillägg till förteckningen för åren 1809—94 . . . . . » 183
Namnregister . . . . . » 197
Sakregister . . . . . » 223
Rättelser och tillägg . . . . . » 232

En sådan förkortning som t. ex. 1899 bihang 2 saml. 2 afd. betecknar, att betänkandet i fråga finnes intaget uti bihanget till riksdagens protokoll för det angifna året.

1895.

Förslag till ändringar i tjänstgöringsreglementet för armén. *Ang. ändringar i tjänstgöringsreglementet.*

Kommitterad: Generallöjtnanten grefve M. V. Hamilton.

Uppdraget meddelades den 24 november 1893. Förslaget inkom den 15 januari 1895. Den 4 april 1895 erhöll generallöjtnanten grefve Hamilton i uppdrag att fortsätta med arbetet. Ett förslag till nya ändringar inlämnades af honom den 30 januari 1896; se sid. 16.

Kommissionen ang. signalmateriel: Slutligt förslag till signaleringsmateriel till flottans fartyg och signalstationer. *Ang. signaleringsmateriel till flottan.*

Kommitterade: Kommendörkapten C. O. Olsen, kaptenerna grefve H. D. M. Hamilton och grefve C. A. Ehrensvärd.

Kommitterade tillförordnades genom generalorder n:o 24 den 25 januari 1895 för att med anledning af 1893 års signalkommissions rapport afgifva förslag. Förslaget inkom den 21 febr., remitterades till flottans stab.

Förslag till exercisreglemente för infanteriet. *Ang. exercisreglemente för infanteriet.*

Kommitterade: Generalmajoren O. F. Taube, ordf., generalmajoren H. Gadd, öfverstarne frih. H. E. A. C. Rappe, C. Warberg och A. G. Laurell, öfverstlöjtnanten G. F. O. Uggla, majoren J. L. A. Falkman.

Sekreterare: Kaptenen L. H. Tingsten.

Reservation af: Taube.

Historik: Kommitterade tillförordnades genom generalorder n:r 1384 den 31 december 1894 för att slutligt affatta förslag till nytt exercisreglemente för infanteriet. Jämför ang. 1894 års förslag till exercisreglemente i Thyselius, Förteckning öfver komitébetänkanden (Stockholm 1896), sid. 556—557.

Kommittén sammanträdde den 8 januari 1895, upplöstes den 22 februari s. å., då förslaget ingafs. Den 26 mars s. å. fastställdes: Exercisreglemente för infanteriet (Stockholm 1895. VIII + 215 sid. liten 8:o). Se för öfrigt Krigsvetenskapsakademiens tidskrift 1895, h. 8.

Förslag till exercisreglemente för kavalleriet. *Ang. exercisreglemente för kavalleriet.*

Stockholm 1895. VII + 179 sid. + 20 planscher, liten 8:o.

Kommitterade: Kavalleriinspektören, generalmajor G. A. Bråkenhjelm, ordf., öfversten C. G. Bergenstråhle, öfverstlöjtnanten grefve M. Björnstjerna, majoren P. C. von Platen.

Sekreterare: Löjtnanten B. O. Munck.

Historik: Genom generalorder n:r 1385 den 31 december 1894 tillförordnades kommittén att slutligt affatta förslag till nytt exercisreglemente för kavalleriet. Jämför ang. 1894 års förslag till exercisreglemente Thyselius, Förteckning, sid. 557.

Förslaget afgafs den 17 april 1895. Jämför Krigsvetenskapsakademiens tidskrift 1895, n:r 11—12. Omarbetades sedan af öfverste Bildt, fastställdes den 11 juni genom generalorder n:r 720.

Ang. försvaret å Vaxholm-Oskar Fredriksborg.

Förslag till anordningar för försvarets ledning å fästningen Vaxholm—Oskar Fredriksborg.

Kommitterade: Majoren vid Vaxholms artillerikår C. O. Sylvander, ordf., kaptenerna G. F. H. J. Juhlin-Dannfelt, A. B. Juel, G. H. J. Queckfeldt och frih. O. H. A. Fleming.

Historik: Genom generalorder n:r 1096 den 20 oktober 1894 beordrades kommissionen att efter verkställd utredning angående de åtgärder, som vore ägnade att underlätta ledningen såväl af Vaxholms-Oskar Fredriksborgs fästnings försvar i dess helhet som ock af de särskilda batteriernas eld, inkomma ej mindre med förslag till de för sagda ändamål erforderliga anläggningar och anordningar såsom telegraf- och telefonledningar mellan de till fästningen hörande områdets olika delar och därå befintliga batterier m. m., i förbindelse med dessa stående observationsplatser, belysningsstationer med maskiner och apparater o. s. v. än äfven med beräkning af den för dessa anordningars skötande erforderliga personal och af kostnaden för deras anläggning.

Betänkandet afgafs den 13 maj 1895. Se vidare Sammandrag af befästningskommitténs betänkande (Stockholm 1899) sid. 60 samt sid. 25 i protokollet öfver finansärenden den 2 januari 1896 och punkt 60 i protokollet öfver landtförsvarsärenden den 13 s. m., hvilka protokoll äro bifogade statsverkspropositionen till 1896 års riksdag.

Fredsförvaltningskommittén:

Ang. planer för nyanskaffning af munderingspersedlar.

1. *Utlåtande den 16 maj 1895 rörande de af fördelningsintendenturerna upprättade planer för nyanskaffning af munderingspersedlar.*

Skrifvelsen afgafs i anledning af armeförvaltningens å intendenturdepartementet afgifna utlåtande den 10 maj s. å.; ärendet anmäldes den 17 s. m.

Ang. instruktion för intendenturkåren.

2. *Förslag till instruktion för intendenturkåren.*

Förvaras bland handlingar till protokoll öfver landtförsvarsärenden den 31 december 1895.

Kommitterade: Generalkrigskommissarien Alfred Sjöberg, ordf., krigsrådet C. Söderbaum, fältintendenten B. Tollstén, öfverstlöjtnanten O. B. Malm, fältintendenten J. A. Gyllensvärd.

Sekreterare: Kanslirådet C. H. Weidenhielm.

Historik: Sedan k. maj:t uppå en af dåvarande generalintendenten gjord framställning genom k. bref den 10 febr. 1893 anbefallt arméförvaltningen att inkomma med yttrande och förslag beträffande ej mindre de grunder, som ansåges böra följas vid den af intendenturkårens förändrade organisation påkallade omarbetning af gällande instruktioner för arméförvaltningen och fästningsintendenturen på Karlsborg, förordningen ang. intendenturkåren samt gällande förvaltnings-, mötesunderhålls- och beklädnadsreglementen än äfven det sätt, hvarpå omarbetningen syntes böra komma till stånd, inkom arméförvaltningen den 21 mars s. å. till k. maj:t med utlåtande i ämnet. Arméförvaltningen hemställde därvid, dels att utarbetningen måtte uppdragas åt särskilda kommitterade och dels att utarbetningen af förslagen måtte få ske i den riktning, som af de vidtagna förbättringarna i härordningen i allmänhet föreskrefves samt särskildt betingades af de dittillsvarande förvaltningsdirektionernas upphörande och tillkomsten af nya förvaltningsmyndigheter. I anledning häraf uppdrogs den 7 april 1893 åt en kommitté att utarbeta förslag till sådana ändringar i gällande reglementen och stadganden rörande arméns förvaltning, som påkallades af intendenturkårens förändrade organisation och af förändringar i öfrigt uti härorganisationen.

Angående kommitténs utlåtanden under 1894, se sid. 555 i Thyselius, Förteckning öfver kommittébetänkanden, samt beträffande kommittén för öfrigt här nedan under åren 1896—1898 sid. 27, 36—37, 58—59 äfvensom sid. II och följande i dess betänkande ang. underhållsreglemente 1898.

Förslaget afgafs den 30 maj 1895, remitterades till generalintendenten. Med anledning af dennes yttrande afgaf kommittén ett nytt yttrande af den 20 december samma år. Ärendet föredrogs den 31 samma månad. Instruktion för intendenturkåren att utöfver bestämmelserna i arméns tjänstgöringsreglemente lända för kårens personal till efterrättelse under fred fastställdes samma dag.

3. *Utlåtande rörande generalintendentens öfver näst föregående förslag afgifna yttrande.* *Ang. samma ärende.*

Förvaras å ofvan angifvet ställe.

Se ofvan.

Förslag till exercisreglemente för trängen, omfattande enskild utbildning och utbildning af mindre afdelning, till fots, i sjukvårds- och trängtjänst. *Ang. exercisreglemente för trängen.*

Stockholm 1895. V + 89 sid. Liten 8:o.

Kommitterade: Kaptenerna P. R. G. von Heideman och E. Kraak.

Historik: Genom k. bref den 10 april 1895 erhöllo nämnda personer i uppdrag att inkomma med förslag till reglemente i nämnda delar. Förslaget inkom den 8 juni 1895. Jämför 1896 sid. 22 och 1898 sid. 52.

Ang. militäröfningarna vid h. allm. läroverken.

Kommitterade för ordnandet af militäröfningarna vid de högre allmänna läroverken: Utlåtande den 13 aug. 1895.

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 september 1895.

Förslag till instruktion för militäröfningarnas bedrifvande vid de högre allmänna läroverken.

Handbok vid skolungdomens vapenöfningar.

Stockholm 1895. 112 sid. + 1 plansch, 1 graf. tabell + 12. Liten 8:o.

Bihang: Utdrag ur reglementen och författningar.

Bilagor: I. Grafisk tabell öfver militäröfningarnas fördelning vid h. allm. läroverken.

II. Tabell för skjutöfningar.

Skjutbok.

P. M. vid skjutöfningarna.

Kommitterade: Kaptenerna Carl Ankarcrona och Vilhelm Åman samt löjtnant Primus Peterson.

Bilaga I. Uppgift å antalet patronväskor vid läroverken, redan befintliga och till anskaffning erforderliga.

Förvaras vid ofvannämnda protokoll.

Den 19 augusti 1895 fastställdes: Instruktion för militäröfningarnas bedrifvande vid de högre allmänna läroverken. (Stockholm 1897. 8 sid. + 4 opag. tabellbil. 8:o.)

Se vidare år 1901 angående liknande förslag.

Ang. sjömanskårens skolor.

Förslag till nytt reglemente för sjömanskårens skolor.

Kommitterade: Kommendören F. V. Lenman, ordf., kommendörkaptenen C. O. Olsen, kaptenerna grefve H. D. M. Hamilton och S. A. K. Natt och Dag.

Kommissionen tillsattes genom k. bref den 25 januari 1895 och genom generalorder den 29 samma månad. Den 7 september samma år utfärdades reglemente för att på försök tillämpas från och med den 1 oktober samma år.

Den 11 april 1900 fastställdes Reglemente för sjömanskårens skolor. Stockholm 1900. 257 sid. 8:o.

Betänkande med förslag till förordning om frilager och frihamn, jemte förslag till vissa ändringar i tullstadgan, m. m. afgifvet af den af kongl. maj:t den 5 oktober 1894 i nåder förordnade komité. Ang. förordning om frilager och frihamn.

Stockholm 1895. 246 sid. 4:o.

Ingår i 1900 bih. 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Generalkonsuln Staffan Cederschiöld, ordf., disponenten R. F. Berg, sekreteraren i generaltullstyrelsen Gerhard Berlin, riksdagsmannen, landtbrukaren M. Dahn, disponenten Daniel Engelke, grosshandlaren P. Em. Lithander, konsuln John Rettig, grosshandlaren Carl Settervall.

Sekreterare: Adolf Berencreutz, sekreterare i kommerskollegium.

Särskilda meningar af: Engelke, sid. 229—234, och Lithander, sid. 235—239.

Följande författningsförslag afgåfvos: 1) Förslag till förordning om frilager och frihamn och som bilaga härtill förslag till förordning om frilager; 2) — — kungörelse angående vissa ändringar i tullstadgan den 2 november 1877; 3) — — kungörelse, innefattande vissa ändringar i förordningen angående frilager för proviantering af fartyg i Öresund den 18 sept. 1874.

Ur innehållet: Historik, sid. 11—56.

Bilaga A.: Promemoria af öfverinspektören (C. O. Wallgren) och tullförvaltaren (Emil Zimmerman) vid packhusinspektionen i Stockholm angående hvilka ändringar i tulltaxan borttagandet i vissa fall af föreskriften om bruttoförtullning skulle medföra, sid. 241—246.

Frilagers- och frihamnskomiténs betänkande. Bilagor.

I. Öfversigt af lagstiftningen rörande tullupplag och frihamn i vissa främmande länder.

II. Statistiska tabeller.

Stockholm 1895. 190 sid. 4:o.

Ingår i ofvannämnda bihang.

De afsedda främmande länderna äro Finland, Norge, Danmark, Tyskland, Belgien, Frankrike, hvarjämte redogöres för frihamnsfrågan i Österrike-Ungern. Öfversikten upptager sid. 9—122.

De statistiska tabellerna, sid. 126—189, omfatta:

Tab. 1. Sveriges direkta sjöfarts- och handelsförbindelser med främmande länder under åren 1889—1893, sid. 126—141.

Tab. 2. Utrikes sjöfarten i Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg, Gäfle och Sundsvall under åren 1889—1893, sid. 142—165.

Tab. 3. In- och utrikes sjöfarten äfvensom därför uppburna hamnafgifter i Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg, Gäfle och Sundsvall under åren 1889—1893, sid. 166—173.

Tab. 4. Öfversikt öfver införseln af kaffe, socker, tobak, mineraloljor, bomull, väfnader af hel- och halfsiden samt ylle, fläsk, beredda hudar och skinn under åren 1889—1893, sid. 174—183.

Tab. 5. Uppläggningar å nederlag under åren 1889—1893, sid. 184—187.

Tab. 6. Öfversikt öfver uppbörden af lastpenningar samt fyr- och båkafgifter för utrikes sjöfart under åren 1889—1893, sid. 188—189.

Historik: I skrifvelse den 17 april 1894 n:r 37 anhöll riksdagen, att k. maj:t måtte låta utreda om och under hvilka villkor frilagersinstitutionen lämpligen skulle kunna utan uppoffringar för statsverket här i landet införas samt därefter till riksdagen inkomma med de förslag till lagstiftningsåtgärder, hvartill utredningen kunde gifva anledning, äfvensom låta verkställa utredning rörande möjligheten och lämpligheten af frihamnsanläggningar i Sverige. K. maj:t uppdrog den 5 oktober samma år åt en kommitté att verkställa och uppgöra afsedda utredningar och förslag. Ursprungligen tillförordnade kommitterade grosshandlarne John Lovén och John Philipson erhöllo entledigande och efterträddes af herrar Settervall och Engelke. Den 30 mars 1895 tillförordnades herr Berlin. Kommitterade sammanträdde den 14 november 1894. Betänkandet afgafs den 22 juni 1895. Öfver detsamma afgafs följande i ofvanstående bihang intagna utlåtande:

Kongl. maj:ts och rikets kommerskollegii och kongl. generaltullstyrelsens gemensamma underdåniga utlåtande angående af särskilda komiterade afgifvet underdåniga betänkande med förslag till förordning om frilager och frihamn m. m.

Stockholm 1896. 32 sid. 4:o.

K. proposition den 15 december 1899 n:r 2 med förslag till förordning om frilager m. m.

1893 års jernvägskomité.

Ang. järnvägsadministrationen.

IIa. Betänkande och förslag angående jernvägsadministrationen, afgifvet den 24 oktober 1895.

Stockholm 1895. VI + 390 sid. 8:o.

IIb. — — — — — — — — — — — — *Bilagor.*

Stockholm 1895. III + 220 sid. 8:o.

Ingå i 1897 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Generalpostdirektören E. von Krusenstjerna, ordf., generaldirektören Erik Storckenfeldt, trafikchefen Marcus Agrelius, ingenjören Harald Asplund, generalkonsuln E. Fränckel, öfverdirektören M. Hahr, riksdagsmannen Ivar Månsson, riksdagsmannen Anders Persson, trafikchefen J. D. Simonsson, öfverdirektören frih. K. U. Sparre, landshöfdingen A. G. Svedelius.

Sekreterare: Öfverdirektörsassistenten Sven Gyllensvärd.

Särskilda meningar af: Asplund, Fränckel, Persson och Simonsson, sid. 326—328, Fränckel, sid. 328—331, von Krusenstjerna, Simonsson och Svedelius (med Hahr och Sparre instämmande), sid. 331—333, v. Krusenstjerna (Hahr och Sparre instämmande), sid. 333—334, Fränckel, sid. 334—336, v. Krusenstjerna, sid. 336—341, Fränckel, sid. 342, v. Krusenstjerna och Simonsson, sid. 342—349, Fränckel, sid. 349, Persson, sid. 349—350, Krusenstjerna, Agrelius, Simonsson och Svedelius, sid. 350—352, Asplund, Fränckel och Storckenfeldt, sid. 352—354, Svedelius, sid. 355, Hahr och Sparre, sid. 355—390.

Bilagor till denna sistnämnda reservation: A. Yttrande af statsrådet Groll till Första kammarens protokoll den 4 maj 1895 i fråga om inköpet af s. k. västkustbanan; B) C. O. Rimestad »Nogle Meddelelser om Jernbanerne i Norden» i utdrag. C) Några meddelanden om aflöningsförhållandena vid post och tullverken.

Betänkandet omfattade: I) Undersökning af järnvägsadministrationens organisation och det sätt, hvarpå dess verksamhet i väsentliga grenar utöfvas m. m.; II) förslag till instruktion för järnvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar; III) förslag till aflöningsreglemente för personalen vid statens järnvägar; IV) sammanfattning af kommitténs omorganisationsförslag jämte approximativ beräkning af förslagets ekonomiska innebörd.

Ur innehållet: Ofvannämnda undersökning af järnvägsadministrationens organisation etc., sid. 1—146.

Bilagor (i ofvanstående del IIb.):

I. Historik öfver svenska statsbaneförvaltningens uppkomst och utveckling i organisativt hänseende, sid. 1—81.

II. P. M. angående järnvägsförvaltningens organisation i Norge, Danmark, Finland, Preussen, sid. 82—124.

III. P. M. angående gällande öfverenskommelser om gemensamt begagnande af statsbanestationer och en del privatbanestationer, sid. 125—151.

IV. Utdrag ur 1892 års internationella kongress' i St. Petersburg handlingar angående lämpligaste systemet för banans bevakning och underhåll, sid. 152—168.

V. Järnvägsstyrelsens skrifvelse den 26 november 1892 med förslag till nytt aflöningsreglemente för personalen vid statens järnvägar, sid. 169—220.

Historik: Angående kommittén och dess uppgift se 1894 sid. 554 i Thyselius, Förteckning öfver kommittebetänkanden.

Efter afgifvandet af betänkandet den 13 januari 1894 inträdde i kommitténs sammansättning den förändring, att ofvannämnde Persson den 18 maj 1894 förordnades till ledamot och hemmansägaren Peter Andersson i Högkil afled den 2 juni samma år. Som sekreterare efterträdde herr Sv. Gyllensvärd v. häradshöfding C. R. Troilius.

Öfver ofvanstående betänkande afgafs följande äfven i förutnämnda bihang intagna utlåtande:

Kongl. jernvägsstyrelsens den 30 januari 1896 afgifna underdåniga utlåtande öfver komiterades betänkande och förslag angående jernvägsadministrationen.

Stockholm 1896. 41 sid. 4:o.

K. proposition n:r 27 den 29 januari 1897 ang. löneregleringen för personalen vid statens jernvägar. Den 15 oktober 1897 utfärdades instruktion för järnvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar, aflöningsreglemente för tjänstemän och betjänte vid statens järnvägar och genom k. bref samma dag fastställdes ny distriktsindelning vid statens järnvägar.

Ang. förändrad uppställning af fjärde hufvudtiteln.

[Yttrande öfver ett af expeditionschefen C. E. von der Lancken den 15 november 1894 afgifvet förslag till förändrad uppställning af riksstatens fjärde hufvudtitel.]

Stockholm 1895. 16 sid. + 17 tabellbilagor. 4:o.

Utgör bil. Litt. A—A till protokollet öfver landtförsvarsärenden den 13 januari 1896, bifogadt statsverkspropositionen till 1896 års riksdag.

Kommitterade: Ledamöterna af första kammaren grefve N. G. A Sparre, ordf., och bruksägaren Chr. Lundeberg samt ledamöterna af andra kammaren, hemmansägaren A. P. Danielson och riksbanksfullmäktigen O. Jonsson i Hof.

Sekreterare: Fältintendenten P. A. F. Holmquist.

Bilagor: N:r 1. Beräkning af slutsumman utaf de ordinarie statsanslagen under riksstatens fjärde hufvudtitel år 1897, på grund dels af urtima riksdagens beslut år 1892 om antagande af den förbättrade härordningen och dels af de förhöjningar och andra ändringar af dessa statsanslag, som riksdagen, oberoende af berörda härordning, under åren 1893, 1894 och 1895 bestämt.

N:o 2. Tablå, utvisande dels med hvilka slutsummor de nuvarande ordinarie anslagen under riksstatens fjärde hufvudtitel skulle, sedan den förbättrade härordningen genomförts, för år 1897 i riksstaten upptagas på grund af riksdagens beslut vid urtima riksdagen år 1892 samt vid lagtima riksdagarne åren 1893, 1894 och 1895 samt dels med hvilka belopp berörda an-

slag uti den för år 1896 fastställda riksstaten, i följd af dessa beslut, skola för år 1897 minskas eller ökas.

N:o 3. Tablå, utvisande de af riksdagen år 1895, vidkommande de ordinarie statsanslagen under riksstatens fjärde hufvudtitel, beslutade förändringarna för år 1896.

N:o 4. Beräkning af de belopp, med hvilka vissa statsanslag synas böra tillgodoses för rekrytutbildningen af de å stat vid Norrbottens-, Västerbottens-, Jämtlands fältjägare- och Västernorrlands regementen anställde 1,388 volontärerna, under förutsättning af en femårig tjänstetid för dessa samt af en årlig afgång utöfver femtedelen af 20 %.

N:o 5. Sammandrag af de under riksstatens fjärde hufvudtitel å olika statsanslag beviljade belopp, hvilka synas böra sammanföras till ett statsanslag »aflöning och rekrytering m. m.» för bestridande af de i stater upptagna kostnader för löner, tjänstgöringsbeklädnadsersättning till underbefäl med vederlikar, aflöningspenningar, dagaflöning, lönetillägg, fourageersättning, arfvoden, och kommenderingstillägg samt rekrytering m. m. jämte expenser för garnisonerade armén och artillerikommittén samt särskildt understöd för musikens underhåll vid Lifregementet till fot och Norra samt Södra skånska infanteriregementena.

N:r 6—10. Stater för Första Svea artilleriregemente, Första Göta artilleriregemente, Vendes artilleriregemente, Norrlands artilleriregemente (Andra Svea och Andra Göta artilleriregemente), Vaxholms artillerikår.

N:o 11. Tablå utvisande de förändringar i af von der Lancken föreslagna uppställning och slutsummor för år 1897 i fråga om de ordinarie anslagen under fjärde hufvudtiteln, som dels betingats af riksdagens beslut 1895, genom afgång af löntagare å gammal stat och genom behofvet att öka de beräknade kostnaderna för första utbildning af volontärerna vid de norrländska infanteriregementena samt dels ansetts erforderliga af granskningsmännen.

N:o 12. P. M. af den 20 oktober 1895 af chefen för statskontoret.

N:o 13—14. Förslag till uppställning och slutsummor för de ordinarie anslagen under riksstatens fjärde hufvudtitel år 1897.

N:o. 15. Utredning om anledningen till att uti de vid urtima riksdagen år 1892 utförda beräkningarna öfver de ökade kostnader, som föranleddes af den då antagna förbättrade härordningen, uppstått ett öfverskott af 130,472,35 kr.

N:o 16. — — — till att den i beräkningen under bil. n:o 1 erhållna slutsumman af de under fjärde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslagen icke öfverensstämmer med den, som i bil. n:r 12 ansetts påfordras för år 1897.

N:o 17. Sammandrag, utvisande de från olika statsanslag till statsanslaget för omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne

och Norrland sammanförda belopp, hvilka, sedan detta kavalleris vakanssättning fullbordats eller med andra ord omorganisationen genomförts, skola till samma anslag återgå.

Historik: Den 9 februari 1894 uppdrog K. Maj:t åt dåvarande expeditionschefen C. E. von der Lancken att med biträde af fältintendenten P. A. F. Holmquist uppgöra förslag till förändrad uppställning af riksstatens fjärde hufvudtitel. Det på grund af detta uppdrag utarbetade förslaget aflämnades den 15 november samma år och finnes tryckt (Stockholm 1895). Den 10 maj 1895 uppdrog K. Maj:t åt ofvannämnde kommitterade att med biträde af Holmquist såsom sekreterare granska förslaget och afgifva yttrande däröfver. Kommitterade sammanträde den 15 oktober samma år och afgåfvo sitt yttrande den 28 samma månad. Detta anmäldes den 13 januari 1896, se protokollet öfver landtförsvarsärenden samma dag bifogadt statsverkspropositionen till 1896 års riksdag.

Ang. juridiska universitetsexamina.

Yttrande rörande af de juridiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund föreslagna förändrade bestämmelser för vissa universitetsexamina.

Ingår å sid. 7—28 af n:r 2 i Nytt juridiskt arkiv, afd. II, 1896.

Kommitterade: Landshöfdingen O. R. Themptander, presidenterna H. Forssell, N. von Steyern och L. Annerstedt, justitierådet C. G. Hammarskjöld, justitiekansleren J. E. Elliot, landshöfdingen K. S. Husberg, generaldirektören H. Martin, borgmästaren F. Krook och häradshöfdingen E. A. Edelstam.

Särskilda meningar af: Annerstedt, sid. 10, Martin, sid. 10, Forssell, sid. 10—18, Hammarskjöld, sid. 18—21, Husberg, sid. 21—28.

Sedan juridiska fakulteten och större akademiska konsistoriet i Upsala resp. 15 dec. 1894 och 3 april 1895 afgifvit förnyadt förslag angående ombildning af de jurid. examina vid universiteten m. m. och universitetskansleren yttrat sig i skrifvelse den 20 augusti 1895 samt ecklesiastikministern erhållit k. maj:ts bemyndigande att för yttrandes afgifvande tillkalla sakkunnige, sammanträdde ofvannämnde personer i Stockholm i november 1895. Deras skrifvelse afläts den 27 s. m.

Ang. folkundervisningen i vissa städer.

Underdånigt betänkande och förslag till ordnande af folkundervisningen i vissa städer, afgifvet den 6 december 1895 af därtill i nåder utsedde kommitterade.

Stockholm 1896. 2 + 155 sid. 4:o.

Kommitterade: Kanslirådet Carl Kastman, ordf., folkskoleinspektörerna C. G. Bergman, J. M. Ambrosius och I. A. Lüttkens, kyrkoherden C. Aug. Andersson.

Sekreterare: Kanslisekreteraren C. von Schulzenheim.

Särskilda meningar af: herrar C. G. Bergman, sid. 138—140, Ambrosius, sid. 141—143, Andersson, sid. 143—145.

Betänkandet omfattar förslag till: 1) stadga angående folkundervisningen i vissa städer; 2) förordning angående skolfullmäktige och skolstyrelse i vissa städer.

Ur innehållet: Gällande föreskrifter för vissa städer, sid. 45—47. Framställningar om särskild stadga för större städer, sid. 48—51.

Bilagor: 1. Skrifvelse från Stockholms folkskollärareförening den 12 juni 1895, sid. 146—152.

2. Utdrag ur protokollet vid Norrköpings folkskolelärareförenings ordinarie sommarmöte den 8 juni 1895, sid. 153—155.

Historik: Kommitterade tillförordnades den 26 april 1895 med uppdrag att utarbeta förslag till folkskolestadga för rikets större städer och sammanträdde för ändamålet den 18 juni samma år.

Betänkandet remitterades till öfverstyrelsen för Stockholms folkskolor, Stockholms konsistorium och samtliga domkapitel samt k. befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

Anmäldes den 10 december 1897.

Underdånigt betänkande angående vissa frågor rörande ändring i bevillningslagstiftningen, afgifvet den 9 december 1895 af därtill i nåder förordnade komiterade. Ang. ändring i bevillningslagstiftningen.

Stockholm 1895. 48 sid. 4:o.

Ingår i 1897 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Landshöfdingen A. G. Svedelius, ordf., landskamreraren H. Cavalli, revisionssekreteraren Hugo Hammarskjöld, bankofullmäktigen Olof Jonsson, landtbrukaren Ivar Månsson, bruksegaren Martin Nisser, häradshöfdingen D. G. Restadius, grosshandlaren John Rettig, expeditionschefen grefve Hans Wachtmeister.

Sekreterare: Sekreteraren hos generaltullstyrelsen, v. häradshöfding Alexis Hammarström.

Reservationer af: Cavalli, Jonsson och grefve Wachtmeister, sid. 41—44, Månsson, sid. 44—45, Svedelius, Nisser och Rettig, sid. 46—47, Hammarskjöld, sid. 47—48, Nisser och Rettig sid. 48.

Historik: Kommitterade fingo genom k. bref den 11 september 1895 uppdrag att yttra sig om ej mindre lämpligheten af upptagandet i bevillningslagstiftningen af de nya beskattningsgrunder, som blifvit föreslagna i kommittébetänkandet den 2 november 1894, än äfven om det sätt, hvarpå dessa grundsatser blifvit i författningsförslaget tillämpade. Ursprungligen tillförordnade kommitterade, grosshandlarne Oskar Alm-

gren och Olof Melin, entledigades och efterträddes af hrr Hammarskjöld och Rettig.

Kommitterade sammanträdde den 5 oktober 1895.

Ärendet anmäldes den 26 febr. 1897. Se k. proposition samma dag n:r 29 med förslag till ny förordning ang. bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Ang. landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementens sammanslagning.

Betänkande och förslag i fråga om landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementens förening till ett departement, afgifna den 17 december 1895 af den genom nådigt beslut den 9 augusti 1894 förordnade komité.

Stockholm 1895. 108 sid. 4:o.

Ingår i 1899 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Landshöfdingen O. R Themptander, ordf., generallöjtnanten frih. G. Peyron, vice amiralen frih. F. V. von Otter, justitiekansleren J. E. Elliot, generalmajoren Ernst von der Lancken, konteramiralen F. Hj. Klintberg, häradshöfdingen R. E. Eckerström.

Sekreterare: Expeditionschefen August Wall.

Särskilda meningar af: Peyron, Klintberg, och Eckerström, sid 75—83, von der Lancken, sid. 84—100, von Otter, sid. 101—105.

Betänkandet omfattade äfven:

Förslag till ändrad lydelse af §§ 15, 28 och 39 regeringsformen.

— — instruktion för generaladjutanten för hären.

— — instruktion för generaladjutanten för flottan.

— — vissa ändringar i stadgan den 16 maj 1840 angående fördelning af ärendena emellan statsdepartementen.

Ur innehållet: Historik angående förvaltningen af försvarsväsendets angelägenheter efter 1809, sid. 7—22.

Jämförelse med motsvarande äldre förhållanden i Sverige, sid. 23—24

Krigsstyrelsens organisation i främmande länder, sid. 24—27.

Afser särskildt Österrike, Ungern, Tyska riket, Danmark, Norge,

Bilagor: 1. Fördelning af de mål, som åren 1889—1893 inkommit till landtförsvarsdepartementets afdelning af k. maj:ts. kansli, sid 71.

2. Utdrag af kungl. sjöförsvarsdepartementets diarier åren 1889—1894, sid. 72—73.

Historik: Sedan i skrifvelse n:r 31 den 11 april 1893 riksdagen anhållit att k. maj:t täcktes efter förnyad pröfning af frågan om inrättande af ett nytt statsdepartement till riksdagen afgifva den proposition om ändring af regeringsformen, hvartill pröfningen kunde föranleda, hade k. maj:t

vid skrifvelsens anmälan den 9 augusti 1894 ansett, att innan ärendet slutligen pröfvades, utredning borde ske, huruvida och på hvilket sätt landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementen kunde och borde till ett departement förenas, och med anledning däraf åt kommitterade uppdragit att verkställa en sådan utredning.

Då fråga om nytt departement och i sammanhang därmed om ändring af §§ 5 och 6 i regeringsformen förevar den 27 januari 1899, hemställde statsrådet och chefen för justitiedepartementet, att förslaget om sammanslagning af landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementen icke måtte föranleda någon framställning till riksdagen i sådant syfte, och denna hans hemställan blef af konungen bifallen. Se protokollet öfver justitieärenden samma dag bifogadt k. proposition n:r 21 af samma dag.

Utlåtande och förslag till kontrakt för statens öfvertagande af den så kallade västkustbanan. *Ang. kontrakt för öfvertagandet af västkustbanan.*

Kommitterade: Generaldirektören H. V. Martin, öfverdirektören frih. K. U:son Sparre och trafikdirektören O. M. Agrelius.

Kommitterade erhöllo den 7 juni 1895 i uppdrag att under förutsättning af k. maj:ts godkännande uppgöra aftal om löseskillingen för den af 1895 års riksdag till inköp beslutade så kallade västkustbanan och om öfriga villkor, som för banans förvärfvande åt staten borde bestämmas. Kontraktet godkändes af k. maj:t den 24 december samma år.

Reglementskommissionen: Skrifvelse den 24 december 1895 ang. ny spisordning för sjuka å flottans fartyg. *Ang. spisordning för sjuka å flottans fartyg.*

Kommitterade se 1899 sid. 80.

Yttrande af marinförvaltningen den 7 januari 1896. Ärendet afgjordes genom ämbetsskrifvelse den 21 januari 1896.

1896.

Ang. ersättning af allm. medel för skada förorsakad af ämbetsman.

Förslag till lag angående ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, förorsakad af embets- eller tjensteman, som med utsökningsmål har befattning, samt till andra dermed sammanhängande författningar, afgifna af den genom nådigt beslut den 8 mars 1895 förordnade komité.

Stockholm 1896. 81 sid. 4:o

Ingår i 1899 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Presidenten L. Annerstedt, ordf., landssekreteraren A. H. Bagge, landskamreraren H. Cavalli, ledamoten af andra kammaren landtbrukaren O. Erickson i Bjärsby, tillförordnade revisionssekreteraren frih. E. Marks von Würtemberg.

Betänkandet omfattade följande förslag till: 1. lag angående ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, förorsakad af ämbets- eller tjänsteman, som med utsökningsmål har befattning; 2. — — ändrad lydelse af 17 kap. 11 § handelsbalken; 3. — — ändrad lydelse af 85—86, 143 och 164 §§ utsökningslagen den 10 augusti 1877; 4. kungörelse angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i kungörelsen om kronofogdes och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål samt angående hvad vid utsökningslagens tillämpning i vissa andra fall skall iakttagas den 12 juli 1878; 5. — — ändrad lydelse af 9 § i förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 juli 1878; 6. — — ändrad lydelse af § 25 i instruktionen för landshöfdingarne i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställde tjänstemän den 10 november 1855; 7. — — inventering i vissa fall hos ämbets- och tjänstemän, som med utsökningsmål äga taga befattning; 8. — — ändrad lydelse af § 17 i instruktionen för kronofogdarne den 10 november 1855; 9. — — ändrad lydelse af 4 § i förordningen angående stadsfogdes tillsättning och om villkoren för erhållande af sådan befattning den 12 juli 1878; 10 — — skyldighet för stadsfogde att hålla kassajournal; 11. — — förbud för ämbets- och tjänstemän, som med utsökningsmål hafva befattning, att i eget namn i bankinrättning insätta tjänstemedel.

Ur innehållet: Främmande länders lagstiftning i ämnet, sid. 33—36.

Afser Tyskland, Österrike, Frankrike, Belgien, England, Danmark och Norge.

Bilaga: Förslag till formulär för dagbok i utsökningsmål samt kronofogdes kassajournal och summariskt utdrag däraf.

Historik: Genom skrifvelse den 13 april 1881 n:r 36 anhöll riksdagen, att k. maj:t måtte efter förutgången utredning taga i öfvervägande, huruvida och under hvilka villkor statsmakten kunde till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens ämbetsmän genom felaktig ämbetsförvaltning kunde blifva enskilda samhällsmedlemmar utan deras förvållande tillskyndade, samt därefter till riksdagen göra den framställning i ämnet, som af omständigheterna kunde finnas påkallad. I öfverensstämmelse med justitieministerns yttrande vid skrifvelsens föredragning i statsrådet den 15 nov. 1884 hade skrifvelsen endast till följd utarbetande af lagarne den 12 mars 1896 ang. ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift och ang. ersättning af allmänna medel åt oskyldigt häktade och dömde.

Vid 1890 års riksdag återupptogs frågan genom en motion i andra kammaren och i skrifvelse n:r 30 den 11 april 1890 anhöll riksdagen, att k. maj:t måtte efter föregående utredning taga i öfvervägande, huruvida och under hvilka villkor statsmakten kunde, utöfver hvad i sådant hänseende redan funnes stadgadt, till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens ämbetsmän genom felaktig ämbetsförvaltning kunde blifva enskilde samhällsmedlemmar tillskyndade, samt därefter till riksdagen göra den framställning i ämnet, som af omständigheterna kunde finnas påkallad. Vid skrifvelsens föredragning den 8 mars 1895 uttalade justitieministern som sin åsikt, att frågan icke lämpligen kunde på en gång upptagas till behandling i hela dess vidd, och uppdraget till den samma dag tillförordnade kommittén begränsades i öfverensstämmelse med justitieministerns yttrande till att utreda, huruvida och under hvilka villkor staten må kunna ikläda sig ansvar för skada och förluster, som kunna vara enskilde samhällsmedlemmar tillskyndade genom felaktig ämbetsförvaltning af de myndigheter, hvilka jämlikt 1 kap. utsökningslagen hafva befattning med utsökningsmål, samt därefter inkomma med betänkande och förslag i ämnet.

Byråchefen C. E. Cassel var ursprungligen förordnad till kommittéledamot, men entledigades senare och ersattes med Marks von Würtemberg.

Betänkandet afgafs den 24 januari 1896. Utlåtanden häröfver afgåfvos dels af öfverståthållareämbetet och k. maj:ts samtliga befalningshafvande i länen och dels af kammarrätten. Högsta domstolens utlåtande den 18 maj 1898 vid nedannämnda k. prop.

Till 1899 års riksdag afläts k. maj:ts proposition n:r 6 med förslag till lag om ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada som förorsakats af ämbets- eller tjänsteman, till lag om ändrad lydelse af 17 kap 11 § handelsbalken samt till lag om ändrad lydelse af 85, 86, 143 och 164 §§ utsökningslagen.

Propositionen blef af riksdagen antagen, se riksdagens skrifvelse n:r 94 samma år.

Fältartilleriexercisreglementskommittén:

Ang. skjutregler för fältartilleriet.

1. *Förslag till skjutregler för fältartilleriet, afgifvet af artillerikommittéen i januari 1896.*

Ingår å sid. 27—62 i Meddelanden från svenska artilleriet i Artilleritidskrift 1896.

Kommitterade: Öfversten E. H. G. Boheman, ordf., öfversten F. Leth, majoren O. Schreiber, kaptenerna O. E. Hofstedt, A. G. Genberg och S. G:son Wennerberg.

Sekreterare: Kaptenen J. Moberg.

Reservation, med tillhörande tre bilagor, af: Schreiber, sid. 44—62.

Historik: Angående kommitténs tillsättande se nedan. Öfverste Leth hade adjungerats kommittén vid behandlingen af inom densamma upprättadt förslag.

Sedan kommitténs förslag blifvit under årets skjutöfningar pröfvadt, blef det med ledning af de från artilleriregementerna och fältartilleriets skjutskola däröfver afgifna yttranden inom artilleristaben delvis omarbetadt. Utdrag af denna omarbetning med motiv ingår å sid. 1 och följande i Meddelanden från svenska artilleriet 1897.

Ang. exercisreglemente för fältartilleriet.

2. *Förslag till exercisreglemente för fältartilleriet. Yttrande afgifvet af fältartilleriexercisreglementskommittén.*

Yttrandet ingår å sid. 63—75 i Meddelanden från svenska artilleriet i 1896 års Artilleritidskrift.

Kommitterade och sekreterare se ofvan med undantag af öfverste Leth.

Historik: Den 24 sept. 1895 beordrades kommittén att sammanträda den 15 okt. för att omarbeta: »Skjutinstruktion för fältartilleriet, kap. III. skjutregler;» »Exercisreglemente för fältartilleriet I. åkande batterier;» »Förslag till förändringar i och tillägg till exercisreglemente för fältartilleriet I. åkande batterier. För ridande batterier;» samt »Förslag till förändringar i exercisreglemente för fältartilleriet I. åkande batterier. För fotbatterier med 8 cm. k. m/81.»

Ang. ändringar i tjänstgöringsreglementet.

Förslag till ändringar i tjänstgöringsreglementet för armén

Kommitterad: Generallöjtnanten grefve M. V. Hamilton.

Se 1895 sid. 1. Förslaget inkom den 30 januari 1896. Genom generalorder n:r 302 den 19 mars 1897 erhöll öfversten B. E. von Hofsten i uppdrag att intill den 1 juni samma år inom kommandoexpeditionen biträda vid utarbetande af ny upplaga af tjänstgöringsreglementet för

armén. Denna nya upplaga fastställdes genom generalorder n:r 190 den 1 mars 1898 och är tryckt Stockholm samma år.

Reglementskommissionen:

1. *Yttrande den 12 februari 1896 angående ändring i bestämmelserna rörande sjömans- och skeppsgossekårens beklädnad.* *Ang. ändr. bestämmelser rör. sjömans- och skeppsgossekårens beklädnad.*

Yttrande af marinförvaltningen den 23 dec. 1896; ärendet afgjordes genom ämbetsskrifvelse den 13 mars 1897.

2. *Yttrande den 20 oktober angående ändring af §§ 6 och 13 af disciplinstadgan för krigsmakten.* *Ang. ändr. i disciplinstadgan för krigsmakten.*

Kommitterade etc. se 1899 sid. 80.

Underdånigt betänkande och förslag till stadga angående sinnessjuke afgifvet den 29 februari 1896 af dertill i nåder utsedde komiterade. *Ang. stadga rör. sinnessjuka.*

Stockholm 1896. 134 sid. 4:o

Kommitterade: Generaldirektören Aug. Almén, ordf., häradshöfdingarna H. Claëson och D. G. Restadius, öfverläkaren e. o. professorn E. Hjertström, ledamoten i direktionen för Vadstena hospital öfverstelöjtnanten K. von Wernstedt.

Sekreterare: Vice häradshöfdingen Carl Fred. Vougt.

Särskild mening af: E. Hjertström, sid. 86–91.

Betänkandet omfattade förslag till stadga angående sinnessjuke.

Bilagor: 1—3. De till professorn H. Læhr i Zehlendorf vid Berlin och öfverläkaren vid S:t. Annes hospital för sinnessjuke i Paris V. Magnan af kommittén framställda frågorna och deras utlåtanden däröfver, sid. 93—107.

4. Redogörelse för det äldre svenska hospitalsväsendet, sid. 108—113.

5. P. M. angående sinnessjuklagstiftningen i Frankrike, Schweiz, Belgien, Holland, Preussen, England, Skotland, Norge, sid. 114—134.

Historik: I anledning af en medicinalstyrelsens skrifvelse uppdrog k. maj:t den 5 oktober 1894 åt en kommitté att granska stadgan ang. sinnessjuke den 2 nov. 1883 och afgifva förslag till erforderliga ändringar däri. Tvänne ursprungligen tillförordnade kommitterade, häradshöfdingen C. B. Hasselrot och ledamoten af direktionen för Upsala hospital majoren Georg Fredrik Adolf Holmberg, entledigades sedermera och efterträddes af

Claëson och von Wernstedt. Kommitterade sammanträdde den 6 nov. 1894.

Utlåtanden afgåfvos af konungens befallningshafvande samt den 30 december 1898 af medicinalstyrelsen. Se vidare sid. 81 och följande af protokollet öfver civilärenden den 11 januari 1901, bifogadt samma års statsverksproposition.

Stadga angående sinnessjuke utfärdades den 14 juni 1901.

Ang. musikbilaga till kyrkohandboken.

1. *Musiken till svenska mässan. Bilaga till svenska kyrkans handbok.*

Stockholm 1896. IX + 140 sid., stor 4:o.

2. *Nytt yttrande den 1 augusti 1896.*

Förvaras bland handlingar till protokoll öfver ecklesiastikärenden den 23 april 1897.

Kommitterade: F. d. landshöfdingen G. Wennerberg, ordf., förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist, kontraktsprosten Richard Norén, kantorn J. Lindegren.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Gustaf Smith.

Historik: Kommitterade erhöllo den 16 november 1894 i uppdrag att utarbeta en musikbilaga till den af k. maj:t den 1 oktober samma år stadfästa handboken för svenska kyrkan. Kommitténs förslag afgafs i mars 1896, remitterades den 28 samma månad till musikaliska akademien, som afgaf sitt utlåtande den 1 juli samma år (förvaras vid akten). Detta utlåtande besvarades af kommittén med ett yttrande den 1 augusti samma år. I skrifvelse den 9 november 1897 anmodades kommittén af statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet att underkasta den i tryck föreliggande musikbilagan en ytterligare granskning. Genom skrifvelse i april 1897 öfverlämnade kommitténs ordförande ett granskadt förslag, som af k. maj:t gillades den 23 samma månad.

Ang. arméns deltagande i 1897 års utställning.

Framställning och förslag angående svenska arméns deltagande uti 1897 års allmänna konst- och industriutställning.

Kommitterade: Majoren C. D. L. V. Munthe, ordf., majoren F. A. Spak, intendenten C. E. A. Kinell.

Historik: Genom generalorder n:r 1480 den 21 december 1895 tillförordnades ofvannämnda kommission att verkställa utredning med hänsyn till ifrågasatt deltagande för armén i nämnda utställning. Yttrandet afgafs den 15 april 1896, k. maj:ts beslut se. k. brefvet den 13 juni samma år.

Betänkande af kommittén för jämförande granskning af förslag till ändringar vid sjökrigsskolan. *Ang. granskn. af förslag till ändringar vid sjökrigsskolan.*

Kommitterade: Konteramiralen E. S. K. Peyron, ordf., kommendören J. Hägg, kommendörkaptenerna A. A. L. Palander, J. R. E. Nissen och C. G. Sundström, kaptenerna T. C. A. Sandström, grefve H. D. M. Hamilton och H. G. Lagercrantz.

Sedan förslag blifvit utarbetade dels af en särskild kommission (se år 1894 sid. 557 i Thyselius, Förteckning) dels inom k. sjöförsvarsdepartementet till ändringar i fråga om officerares vid flottan utbildning vid sjökrigsskolan, anmodades den 7 september 1895 ofvannämnda personer att deltaga i granskningen af dessa förslag. Deras betänkande inkom den 17 april 1896.

Genom ämbetsskrifvelse n:r 246 den 14 april 1898 fastställdes: Ordningsstadga för kongl. sjökrigsskolan. (Stockholm 1898. 40 sid. + 1 plansch. 8:o.)

Förslag till exercisreglemente för fästningsartilleriet. *Ang. exercisreglemente för fästningsartilleriet m. m.*

Stockholm 1896. XIII + 275 sid. liten 8:o.

Kommitterade: Öfverstlöjtnanten C. O. Sylvander, ordf., kaptenerna C. O. Nordahl och V. B. Bruno.

Sekreterare. Löjtnanten, grefve C. B. Hamilton.

Den 28 september 1895 befalldes kommitterade att sammanträda den 15 oktober samma år för att dels omarbeta »exercisreglemente för fästningsartilleriet» och »förslag till skjutinstruktion för fästningsartilleriet, kap. III skjutregler» dels upprätta eller omarbeta utrustningslistor (utrustningsplaner) för befintliga pjesslag, som ingingo uti de af k. maj:t för Vaxholm-Oskar Fredriksborgs samt Karlsborgs fästningar fastställda bestyckningsplanerna äfvensom för öfriga pjesslag, hvilka ingingo uti befintliga planer för berörda fästningars artilleristiska armering.

Genom generalorder n:r 500 den 23 april 1896 fastställdes förslag till exercisreglemente för fästningsartilleriet att tjäna till efterrättelse vid årets öfningar vid fästningsartilleriet.

1. *Förslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten, afgifvet den 27 april 1896 af dertill i nåder utsedde komiterade.* *Ang. säkerhetsanstalter för sjöfarten.*

Stockholm 1896. 19 sid. 8:o.

Kommitterade: Generallotsdirektören frih. M. D. Ruuth, ordf., kommendörkaptenerna C. M. Ingelman och F. S. Malmberg, sjökaptenerna V. R. Edlind och Gust. Brandt.

Sekreterare: Sekreteraren hos lotsstyrelsen Axel Sjöberg.

Historik: Med anledning af lotsstyrelsens skrifvelse den 24 okt. 1895 uppdrog k. maj:t den 7 november 1895 åt kommittén att uppgöra och till lots-

styrelsen afgifva utlåtande och förslag beträffande säkerhetsanstalters för sjöfarten lämpligaste beskaffenhet och det relativa behofvet af dylika anstalter för olika orter och farleder.

Anmäldes den 5 juni 1896

Ang. upprensning af Kalmarsund.

2. *Kommittén för säkerhetsanstalter för sjöfarten: Utlåtande den 26 maj 1896 angående upprensning af Kalmarsund.*

Angående utlåtandet se sid. 102 under punkt 45 i protokoll öfver civilärenden den 14 januari 1897, bifogadt samma års statsverksproposition.

Ang. elektr. belysn. i operabyggnaden.

Utlåtande af kommitterade angående operabyggnadens förseende med elektrisk belysning.

Förvaras bland handlingar till protokoll öfver finansärenden den 24 juli 1896.

Kommitterade: Professorn August Wijkander, ingenjörerna Lars Edvard Årfelt, Anders Emil Tidblad och Karl Wallin.

Bilagor: I. Utdraget ur protokollet vid sammanträde af teaterbyggnadskonsortiets byggnadskomité den 7 april 1896.

II. P. M. den 28 april 1896 af O. A. Busch angående belysningen vid nya operabyggnaden.

III. Kostnadsförslag öfver ångmaskiner och ångpannor med tillbehör till nya operabyggnadens belysningsanläggning.

Historik: I anledning af en af teaterbyggnadskommittén gjord framställning om vidtagande af anordningar för den nya operabyggnadens förseende med elektrisk ström för belysning förordnade k. maj:t den 21 februari 1896 kommitterade, af hvilka Wallin utsågs af konsortiet, att verkställa utredning i berörda hänseende.

Utlåtandet afgafs den 16 maj 1896, anmäldes den 24 juli samma år.

Ang. sc. lappars rätt till renbete och om renmärken.

Förslag till lag om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige samt till lag om renmärken afgifna af den dertill utaf kongl. maj:t den 1 april 1895 förordnade komité.

Stockholm 1896. 95 sid. 4:o.

Ingår i 1898 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Presidenten Nils von Steyern, ordf., landshöfdingarne Jesper Crusebjörn och K. S. Husberg, expeditionschefen Albert Petersson, häradshöfdingen Julius Roman, ledamoten af andra kammaren pastor Lars Dahlstedt.

Sekreterare: V. häradshöfding Carl Berg.

Reservationer af: von Steyern, sid. 80—92, Husberg, sid. 92—95.

Betänkandet omfattar förslag till 1) lag om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige; 2) lag om renmärken.

Ur innehållet: Redogörelse för åtgärder till lappväsendets främjande efter 1886 års renbeteslag och för svårigheterna vid lagens tillämpning och viktigare ändringsförslag, sid. 26—33.

Uppgift å antalet renar år 1895 uti Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, sid. 79.

Bihang: Protokoll vid lapplagskomiténs sammanträden med befolkningen i Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län juli—augusti 1895.

Stockholm 1895. 130 sid. 4:o.

Protokoll — — — — sammanträden med lappfogdarna i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län mars 1896.

Stockholm 1896. 35 sid. 4:o.

Dessa bihang ingå i ofvannämnda 1898 bihang, 2 saml. 2 afd.

Historik: Genom k. bref den 1 april 1895 förordnades ofvannämnda kommitterade jämte sedermera aflidne landshöfdingen frih. John Ericson att vidtaga en revision af gällande lagbestämmelser angående de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige och angående renmärken, därvid kommittén jämväl hade att taga i öfvervägande, huruvida särskild lagstiftning i ämnet för Jämtlands län kunde vara nödig, samt inkomma med förslag och utlåtande i ämnet. Kommittén sammanträdde första gången den 16 maj 1895 och afgaf sitt betänkande den 27 maj 1896. Yttranden infordrades från konungens befallningshafvande i Västerbottens, Norrbottens och Jämtlands län. Högsta domstolens utlåtande afgafs den 3 februari 1898 och finnes bifogadt nedannämnda k. proposition. Ärendet anmäldes den 8 samma månad, k. proposition n:r 56 den 8 februari 1898 med förslag till lag om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige och till lag om renmärken.

Förslag till reviderad psalmbok för svenska kyrkan af psalmboks-komitén, fullbordadt 1896. Ang. reviderad psalmbok.

Upsala 1896. XV + 397 sid. 8:o.

Kommitterade: Domprosten C. A. Torén, ordf., biskopen U. L. Ullman och d:r C. D. af Wirsén.

I anledning af utlåtande från de ecklesiastika konsistorierna och teologiska fakulteterna ang. 1889 års psalmboksförslag uppdrog k. maj:t den 27 maj 1892 åt ofvannämnda såsom de kvarlefvande af den den 7 december 1883 tillsatta psalmbokskommittén att underkasta förslaget förnyad revision och vidtaga de ändringar i förslaget, som med anledning af de framställda anmärkningarna kunde anses påkallade.

Ofvannämnda förslag afgafs den 10 juni 1896 och remitterades till de ecklesiastika konsistorierna och teologiska fakulteterna. Sedan utlåtandena inkommit och enligt beslut den 4 februari 1898 öfverlämnats till kommittén, inkom kommittén med utlåtande den 24 april 1898, hvarefter biskop Ullman och doktor Wirsén den 12 augusti samma år afgåfvo särskildt yttrande. Se protokoll öfver ecklesiastikärenden den 2 september 1898, bifogadt k. maj:ts skrifvelse n:r 3 samma dag till 1898 års kyrkomöte. I skrifvelse n:r 9 den 3 oktober samma år erkände kyrkomötet, att förslaget i väsentliga afseenden ägde afgjordt företräde framför gällande psalmbok, men ansåg önskvärdt, att en ytterligare revision i enlighet med de vid 1868 och 1883 årens kyrkomöten angifna grundsatser verkställdes, innan förslaget godkändes till offentligt bruk inom kyrkan.

Ang. exercisreglemente för trängen. *Förslag till exercisreglemente för trängen. 1. Trängtrupperna.* Stockholm 1896. IX + 173 sid. + 5 planscher. Liten 8:o.

— — — — — — — — — — — 2. *Sjukvårdstrupperna.* Stockholm 1896. IX + 186 sid. Liten 8:o.

Kommitterade: Chefen för Svea trängbataljon, öfverstlöjtnanten J. O. G. Smedmark, ordf., kaptenerna P. R. G. von Heideman och E. Kraak.

Sekreterare: Kaptenen vid Norrlands trängbataljon F. O. Zethelius.

Bilagor till 1: N:r 1. Handledning vid inkörning och inspanning af hästar, sid 158—163.

N:r 2. Tillfälliga lagningsarbeten m. m., sid. 164—173.

— till 2: N:r 1. Kännetecken på verklig död. Jordandet af döda, sid. 175—177.

N:r 2. Tillverkning af halmförband, sid. 178—183.

N:r 3. Resning och nedtagning af ett förbandstält, sid. 184—186.

Historik: Genom k. bref den 10 april 1895 förordnades kommitterade att utarbeta förslag till exercisreglemente för trängen i dess helhet. Kommittén sammanträdde den 12 november samma år. Förslaget inkom den 20 juni 1896. Genom generalorder n:r 991 den 1 augusti samma år befalldes, att förslaget skulle tills vidare lända till efterrättelse.

Ang. arméförvaltningens omorganisation. *Yttranden och förslag till ny organisation af arméns förvaltning.*

Kommitterade: Generalkrigskommissarien Alfred Sjöberg, öfverstarne R. V. T. Berg och S. A. Geijer, fältintendenten P. A. F. Holmquist och kaptenen L. Tingsten.

Genom k. bref den 7 februari 1896 och generalorder n:r 212 den 24 samma månad tillkallades de fyra förstnämnde att inom landtförsvars-

departementet uppgöra förslag till omorganisation af arméförvaltningen. Genom k. bref den 1 april samma år beordrades Tingsten att deltaga i arbetet.

Kommitterade kunde emellertid icke ena sig om ett gemensamt förslag, utan afgåfvo olika yttranden: Sjöberg ett, Berg och Geijer ett samt Holmquist och Tingstén ett. Dessa yttranden och förslag torde ha afgifvits i juli 1896. Genom generalorder n:r 809 den 20 juni samma år hade förordnats om uppdragets upphörande.

Se vidare sid. 33 vid 1897 års förslag.

Förslag till lag angående vissa anvisningar m. m. afgifvet af i nåder dertill utsedde komiterade. Ang. checklag.

Stockholm 1896. 39 sjd., 4:o.

Ingår i 1897 bih., 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Bankdirektören Carl Herslow och rådmannen Herman Billing.

Betänkandet omfattar förslag till 1) lag angående vissa anvisningar, 2) lag angående ändrad lydelse af 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende därå iakttagas skall den 10 augusti 1877.

Ur innehållet: De för Norge och Danmark uppgjorda förslagen till lag om checks.

Historik: K. maj:t uppdrog den 17 april 1896 åt kommitterade att utarbeta förslag till lag angående siktanvisningar eller s. k. checks, så vidt möjligt öfverensstämmande med de lagförslag angående samma ämne, som samtidigt kunde blifva uppgjorda af därtill förordnade norska och danska kommitterade.

Betänkandet afgafs den 30 sept. 1896.

Högsta domstolens utlåtande afgafs den 12 januari 1897. K. proposition den 5 februari 1897 n:r 31 med förslag till checklag, till lag om ändrad lydelse af § 12 utsökningslagen, till lag ang. ändrad lydelse af 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande den 10 aug. 1877. I följd af kamrarnes skiljaktiga beslut förföll frågan denna gång, ny k. proposition i ämnet, n:r 13 af den 22 december 1897, afgafs till följande riksdag och bifölls.

Förslag till mellanrikslag, innefattande såväl de bestämmelser, rörande hvilka öfverenskommelse träffats mellan svenska och norska ombuden, som ock af endera sidan slutligen framstälda yrkanden, hvarom enighet icke kunnat uppnås. Ang. ny mellanrikslag.

Ingår å sid. 1—73 i: Protokoll hållna dels vid sammanträde å Holmenkollen vid Kristiania den 2 oktober 1896 med de för deltagande i för-

handlingar om nya bestämmelser rörande Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden förordnade svenska och norska ombud, dels ock vid de svenska och norska ombudens för utarbetande af förslag till öfverenskommelse angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosam husdjurssjukdoms införande från det ena af de förenade rikena till det andra, sammanträden i kongl. landtbruksstyrelsens embetslokal i Stockholm den 16—24 november 1896.

Stockholm 1897. 82 sid. 4:o.

Ingår i 1897 bihang 1 saml. 1 afd. såsom bilaga till k. maj:ts skrifvelse n:r 42 den 19 februari 1897.

Kommitterade: Generaldirektören A. R. Åkerman, öfverdirektören A. T. Odelberg, konsuln Ax. Svartling (å Sveriges sida) f. statsrådet Evald Rygh, grosshandlaren J. Lunde och apotekaren A. B. Schöyen (å Norges).

Sekreterare: D:r Fredr. Grönvall.

Särskilda yttranden af: svenska ombuden, sid. 15—17, af norska ombuden, sid. 17—19, af generaldirektör Åkerman, sid. 20—21.

Bilagor (till protokollet den 2 oktober 1896):

A. Utkast till bestämmelser ang. Sveriges och Norges ömsesidiga handels och sjöfartsförhållanden. (De svenska ombudens förslag.)

Bilagor till föregående:

I. Utkast till öfverenskommelse ang. hvad iakttagas bör till förekommande af smittosam husdjurssjukdoms införande från det ena af de förenade rikena till det andra.

II. Utkast till formulär.

III. Utkast till mellanrikstulltaxa.

P. M. ang. föreslagna skillnadstullar.

Öfversikt öfver de i Sverige och Norge gällande tullsatser för olika slag af garn.

B. Utkast till lag angående Norges och Sveriges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden. (De norska ombudens förslag.)

Bihang. Statistiska tabeller öfver Sveriges och Norges ömsesidiga handel och sjöfart. Enligt uppdrag af de för deltagande i förhandlingar om ny mellanrikslag af kongl. maj:t den 6 sept. 1895 förordnade svenska ombud utarbetade af Fredr. Grönvall, fil. doktor.

Stockholm 1896. 123 sid. 4:o.

Innehåller:

Tab. 1. Införsel från Norge till Sverige under åren 1890—1895.

Tab. 2. Införsel från Sverige till Norge under åren 1891—1895.

Tab. 3. Öfversikt öfver varuutbytet mellan Sverige och Norge under år 1895.

Tab. 4. Uppgift å tullpliktiga varor, som på grund af § 4 mellanrikslagen tullfritt införts till Sverige från Norge under åren 1894 och 1895.

Tab. 5. Öfversikt öfver Sveriges och Norges utrikes fraktfart under åren 1880—1894.

Historik: I anledning af riksdagens skrifvelse den 13 maj 1895 n:r 72 om uppsägning af förordningen angående Sveriges och Norges ömsesidiga handelsförhållanden den 30 maj 1890 förordnade k. maj:t den 6 sept. samma år ofvannämnda personer att å Sveriges vägnar underhandla om en ny mellanrikslag. Ombuden sammanträdde första gången hösten samma år. De svenska och norska ombuden lyckades icke komma till någon öfverenskommelse.

Förslag till lag om krigsdomstolar och rättegången derstädes äfvensom till andra dermed sammanhängande författningar, afgifna af den af kongl. maj:t den 20 december 1895 i nåder förordnade komité för revision af den militära rättegångsordningen. Ang. krigsdomstolar och rättegången därstädes.

Stockholm 1896. 166 sid. 4:o.

Kommitterade: F. generalmajoren E. F. von der Lancken, ordf., kommendören O. Ljungquist, revisionssekreterarne E. Sjöberg och Hj. Hammarskjöld, t. f. krigshofrättsrådet Hj. Tauvon.

Sekreterare: Krigsfiskalen Gust. Berencreutz.

Ur innehållet: Redogörelse för lagstiftningsarbeten som föregått och haft inflytande på gällande militära rättegångsordning och däremot gjorda hufvudsakliga anmärkningar, sid. 37—44.

Redogörelse för krigsmaktens organisation, sid. 44—48.

Särskilda yttranden af: von der Lancken och Hammarskjöld, sid. 119, Ljungquist, sid. 120—124, Tauvon, sid. 125—134.

Bilagor: A. Alternativt förslag till lydelse af 7, 20, 22 och 43 §§ i lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes, sid. 137—138.

B. Ständig indelning af II arméfördelningen på fältfot, sid. 139.

C. Tabell utvisande styrkan af en arméfördelning på fältfot, sid. 140—141.

D. — — — af kavalleridelningen, sid. 142—143.

E. Vid krigsrätterna under åren 1885—1894 handlagda brottmål, sid. 144—147.

F. Tabell öfver arméfördelningsområdenas och Gottlands ytinnehåll samt afstånden ifrån stabernas förläggningsorter till de särskilda truppförbandens regementsexpeditioner och mötesplatser, sid. 148—150.

G—I. Af krigshofrätten afgjorda mål 1859—1868, 1869—1878, 1883—1892, 1886—1895, sid. 151—154.

K. Specialisering af de af krigshofrätten 1886—1895 afgjorda målen, sid. 155—156.

L. 1881 års förslag. Förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 11 juni 1868 om krigsdomstolar och rättegången därstädes, (utarbetadt inom justitiedepartementet), sid. 157—158.

M. 1882 års förslag. Förslag till — — — — (utarbetadt inom justitiedepartementet), sid. 159—161.

N. Nya lagberedningens förslag 1893, sid. 162—163.

O. K. maj:ts proposition till 1894 års riksdag. Förslag till — — — —, sid. 164—165.

Betänkandet omfattade: Förslag till 1) lag om krigsdomstolar och rättegången därstädes; 2) lag om verkställighet i vissa fall af krigsdomstols icke laga kraft ägande utslag; 3) kungörelse angående inrättande af fältkrigsrätter.

Historik: Kommitterade hade i uppdrag att vidtaga en revision af den militära rättegångsordningen i syfte att bringa densamma i full öfverensstämmelse med krigsmaktens organisation såväl på fältfot som fredstid. Betänkandet afgafs den 7 november 1896. Öfver detsamma afgåfvos utlåtanden af krigshofrätten, svea hofrätt och högsta domstolen (den 11 januari 1898); ärendet anmäldes den 21 januari 1900 och öfverlämnades till kommittén af den 1 april 1901 för revision af krigslagen.

Ang. omorganisation af den centrala ledningen af landets hästväsende.

Betänkande afgifvet den 18 nov. 1896 af komitén för utredning angående förändrad organisation af den centrala myndigheten för ledning af landets hästväsende.

Stockholm 1896. 166 sid. 4:o.

Kommitterade: Riksmarskalken frih. F. von Essen, ordf., frih. Carl Carlson Bonde, kaptenen C. G. Bredberg, landtbruksskoleföreståndaren Ivar Insulander, chefen för Flyinge hästinstitut Aug. af Petersens, godsägaren frih. Fredrik Wrangel.

Sekreterare: Löjtnant Gösta Tamm.

Ur innehållet: Redogörelse för organisationen af hästväsendets ledning i Danmark, Preussen, Österrike, Ungern, Frankrike och Belgien, sid. 7—70.

Redogörelse för vidtagna åtgärder till hästafvelns befrämjande i Sverige äfvensom för förslag och yttranden angående en förändring af den centrala ledningen af landets hästväsende, sid. 71—90.

Bilagor: 1. Skrifvelse den 25 augusti 1896 från k. stuteriöfverstyrelsen ang. påräkneliga årliga inkomster och utgifter i och för stuteriväsendet, med bilagor I—VI ang. inköpta hingstar 1895 till hingstdepoterna och inkomster och utgifter därsammastädes, sid. 117—133.

2. Skrifvelse till konungen den 14 november 1893 från hushållningssällskapens ombud, sid. 134—135.

3. Yttrande den 7 dec. 1894 af stuteriöfverstyrelsen, sid. 136—140.

4. Yttrande den 30 maj 1895 af landtbruksstyrelsen, sid. 141—148.

5. Yttrande den 31 oktober 1895 af kavalleriinspektören, sid. 149—153.

6. Yttrande den 13 november 1895 af hushållningssällskapens ombud, sid. 154—159.

7. Yttrande den 16 december 1895 af landtbruksstyrelsen, sid. 160—166.

Kommittén afgaf förslag till instruktion för styrelsen för landets hästväsende.

Historik: Genom k. bref den 28 mars 1896 blef kommittén tillförordnad för att taga i öfvervägande, huruvida en förändrad organisation af den myndighet, åt hvilken den centrala ledningen af landets hästväsende var anförtrodd, vore af verkligt behof påkallad och att, därest efter omsorgsfull utredning så befunnes, afgifva af betänkande i ämnet åtföljdt förslag därom.

Betänkandet remitterades för yttrandes afgifvande till landtbruksstyrelsen, kavalleriinspektören och stuteriöfverstyrelsen.

Kommittén afgaf äfven betänkande ang. hästpremieringen, se 1898 sid. 61.

Fredsförvaltningskommittén: Utlåtande den 18 november 1896 angående framstäldt förslag till nytt afskrifningsreglemente. *Ang. nytt afskrifningsreglemente.*

Kommitterade: Se 1895 sid. 3; kanslirådet C. H. Weidenhielm förordnades till ledamot genom k. bref den 26 oktober 1895.

Sekreterare: V. häradshöfding J. Olbers.

Historik: Till kommittén öfverlämnades af armé- och marinförvaltningarna afgifna förslag till afskrifningsreglemente för armén och flottan. I anledning däraf afgaf kommittén ofvannämnda utlåtande, hvaröfver arméförvaltningens intendenturdepartement yttrade sig. Den 24 maj 1897 aflät arméförvaltningens artilleridepartement en skrifvelse angående afskrifningsprocenten å krut och ammunition. Af kommittén afgafs ett nytt utlåtande den 13 september 1897. Ärendet anmäldes den 5 nov. samma år.

Ang. förekommande af smittosam husdjurssjukdoms öfverförande mellan Sverige och Norge.

Utkast till öfverenskommelse angående hvad iakttagas bör till förekommande af smittosam husdjurssjukdoms införande från det ena af de förenade rikena till det andra.

Utgör bil. A. till: Protokoll, hållet vid de svenska och norska ombudens för utarbetande af förslag till öfverenskommelse — — andra sammanträden den 16—24 november 1896.

Nyssnämnda protokoll m. m. ingår å sid. 74—82 af Protokoll — —

(Stockholm 1897; se 1896 sid. 23.)

Kommitterade: Öfverdirektören Th. Odelberg, svensk ordf., f. d. professorn C. A. Lindqvist och professorn J. Svensson (å Sveriges vägnar), f. statsrådet Evald Rygh, norsk ordf., direktören O. O. Malm och landtbrukaren G. R. Wankel (å Norges).

Reservation af: Odelberg, sid. 80—82.

I anledning af hemställan af de svenska och norska ombuden för ny mellanrikslag (se sid. 23—24) vid deras slutsammanträde den 2 oktober 1896 om utarbetande af förslag till öfverenskommelse rörande åtgärder mot smittosamma husdjurssjukdomars öfverförande de förenade rikena emellan blefvo ofvannämnda personer förordnade.

Ang. arbetsstatistiska undersökningar.

Utlåtande den 11 dec. 1896 ang. förslag till arbetsstatistiska undersökningar.

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver civilärenden den 29 dec. 1896.

Kommitterade: Direktören Ernst Beckman, riksdagsmannen fil. d:r David Bergström och aktuarien Gustav Sundbärg.

Historik: I anledning af 1896 års riksdags anvisande af 10,000 kr. till anställande af arbetsstatistiska undersökningar anbefalldes kommerskollegium att inkomma med utlåtande och förslag till plan för dylika undersökningars anställande under år 1897. Ofvannämnda kommitterade erhöllo den 17 november 1896 i uppdrag att afgifva yttrande öfver den af kommerskollegium den 13 oktober framlagda planen och fullgjorde detta genom ofvannämnda utlåtande. Den 29 dec. samma år fattade k. maj:t beslut i ärendet och uppdrog åt kollegiet att utföra ifrågavarande undersökningar, till föremål för hvilka k. maj:t i öfverensstämmelse med kommitterades hemställan bestämde bageriyrket. Se sid. 41 och följande af det vid 1897 års statsverksproposition bifogade protokollet öfver civilärenden den 14 januari 1897.

I afseende å uppgörandet under de följande åren af planer för dylika arbetsstatistiska undersökningar torde följande förtjäna att i detta sammanhang annoteras. Den 28 maj 1897 anbefalldes kommerskollegium att uppgöra plan för nya undersökningar och bemyndigades den 10 september samma år att anmoda två med arbetarförhållanden förtrogne män att jämte förste aktuarien Hj. Gullberg deltaga i utarbetande af

förslag i sådant syfte. Tillkallade blefvo direktör E. Beckman och d:r D. Bergström. Kollegiets förslag, som öfverensstämde med de sakkunniges förslag, afgafs den 18 december 1897. Till föremål för undersökningarna under 1898 utsågs tobaksindustrien. Se sid. 89 och följande af det vid 1898 års statsverksproposition bifogade protokollet öfver civilärenden den 14 januari samma år.

År 1898 erhöll kommerskollegium motsvarande anbefallning (den 27 maj) och bemyndigande (den 2 sept.); riksdagsmännen ingenjör J. H. G. Fredholm och d:r D. Bergström anmodades att jämte förste aktuarien Hj. Gullberg och ledaren af årets undersökningar H. Elmqvist utarbeta den förberedande planen. I sitt utlåtande den 14 dec. 1898 biträdde kommerskollegium det af dessa personer uppgjorda förslaget. I enlighet härmed bestämdes de större mekaniska verkstäderna i riket af k. maj:t att utgöra föremål för undersökningarna under 1899 och 1900. Se sid. 73 och följande af det vid 1899 års statsverksproposition bifogade protokoll öfver civilärenden den 13 januari samma år.

Förslag till planen för undersökningarna åren 1901—1902 uppgjordes af samma personer; till föremål för undersökningarna föreslogo de sakkunnige förhållandena vid de mekaniska verkstäder i riket, hvilka icke gjorts till föremål för undersökning åren 1899—1900.

Utlåtande den 23 december 1896 angående granskning af den af chefen för fortifikationen den 31 december 1895 inlämnade planen för en fästning vid Boden.

Ang. en fästning vid Boden.

Kommitterade: Öfversten S. G. A. Geijer, ordf., öfverstlöjtnanterna G. A. C:son Bergman och O. V. Virgin, majoren L. Munthe, kaptenerna G. F. Juhlin-Dannfelt och friherre O. H. Fleming.

Se Sammandrag af 1898 års befästningskommittés betänkande, sid. 70.

Förslag till instruktion för arméns rid- och remontskolor.

Ang. instruktion för arméns rid- och remontskolor.

Kommitterade: Öfverstlöjtnanten Ph. C. von Platen, ordf., ryttmästarne G. A. Nyblæus (äfven sekreterare), frih. C. G. B. Cederström och kaptenen F. M. Mannerskantz.

Historik: Genom k. bref den 4 oktober 1895 och generalorder den 22 samma månad n:r 1263 tillförordnades kommittén för att verkställa omarbetning af den för arméns rid- och remontskolor gällande instruktionen af den 2 juni 1879. Kommitterade sammanträdde den 1 nov. 1895. Kommitterades förslag inkom den 22 dec. 1896. Genom generalorder n:r 196 den 23 febr. 1897 fastställdes: Ridinstruktion. (Stockholm 1897. V + 227 sid., liten 8:o).

Ang. elektr. lysmaskiner o. afståndsmätare på Kungsholms fästning.

Betänkande angående behofvet af elektriska lysmaskiner och afståndsmätare på Kungsholms fästning.

Kommitterade: Kommendanten å befästningarna vid Karlskrona, öfverste A. F. Centervall, cheferna för artilleri- och mindepartementen vid stationen i Karlskrona kaptenerna V. Dyrssen och O. L. Beckman.

Genom generalorder n:r 44 den 25 januari 1896 förordnades om tillsättandet af en kommission för utredande af ofvannämnda fråga; kommissionen hade att ingifva sitt betänkande till marinförvaltningen.

Bibelkommissionen: G. T:s historiska böcker.

Gamla testamentet II. De historiska böckerna. Proföfversättning, utgifven af Bibelkommissionen.

Stockholm 1896. 463 sid. 8:o.

Se 1898 sid. 63.

1897.

Kommittén för revision af militära rättegångsordningen:

1. *Förslag till kungörelse om ändrad lydelse af 5 och 14 §§ i kungörelsen med föreskrifter angående fångförteckningar m. m. den 6 november 1885.* *Ang. ändrade föreskrifter. för. fångförteckningar.*

2. — — *angående ändring af vissa delar i disciplinstadgan för krigsmakten den 7 oktober 1881.* *Ang. ändr. i disciplinstadgan för krigsmakten.*

3. *Förslag till lag angående ändrad lydelse af 28 § i strafflagen för krigsmakten den 7 oktober 1881.* *Ang. ändring i strafflagen för krigsmakten.*

4. *Yttrande angående auditörsstaten vid armén.* *Ang. auditörsstaten vid armén.*

Förvaras bland handlingar till protokoll öfver justitieärenden den 16 juni 1899.

Kommitterade: Se 1896 sid. 25.

Skiljaktig mening af: t. f. krigshofrättsrådet Hj. Tauvon.

Ofvannämnda förslag afgåfvos den 12 januari 1897, remitterades till krigshofrätten, hvilken hade att efter inhämtande af yttranden från arméfördelningscheferna, militärbefälhafvaren på Gottland, stationsbefälhafvarne i Stockholm och Karlskrona och chefen för Karlskrona artillerikår inkomma med eget yttrande.

Bland förutnämnda handlingar förvaras äfven en p. m. den 26 januari 1897 af kommitténs ordförande, generalmajor E. von der Lancken ang. behofvet af en fullständig omarbetning af gällande disciplinstadga för krigsmakten.

Underdånigt förslag till ordnande af fosterbarnsvården m. m. afgifvet af den af kongl. maj:t för ändamålet tillsatta komité. *Ang. ordnande af fosterbarnsvården.*

Stockholm 1897. 198 sid. 4:o

Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Medicinalrådet Rich. Wawrinsky, ordf., polismästaren Semmy Rubenson, rådmannen A. E. J. Johansson,

förste provinsialläkaren Aug. Berlin och kyrkoherden H. G. Blumenberg.

Sekreterare: Vice häradshöfdingen Hugo Tigerschiöld.

Betänkandet omfattar förslag till:

A. förordning om skydd för fosterbarn; B. ändring af § 8 i instruktionen för läkare, som äro för hälso- och sjukvården inom visst område anställde, äfvensom för andra, som utöfva läkarekonsten, den 31 oktober 1890; C. ändrad lydelse af 14 kap. 45 § strafflagen; D. ändring af §§ 12, 40, 41 och 43 i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Bilagor: A. Statistisk redogörelse, sid. 101—146.

Tab. Lit. a. Fosterbarnens antal.

Tab. Lit. b. Af fattigvårdssamhällena underhållna fosterbarn.

Tab. Lit. c. Fattigvårdssamhällenas och föräldrars deltagande i kostnaden för de af fattigvårdsstyrelserna inom egna fattigvårdssamhällen utackorderade barnen.

Tab. Lit. d. Fosterbarnens ålder.

Tab. Lit. e. Inom eller utom äktenskap födda fosterbarn.

Tab. Lit. f. Fosterlegans storlek.

Tab. Lit. g. Fostermödrarnas civilstånd.

Tab. Lit. h. Fattigvårdssamhällen, inom hvilka fattigvårdsförordningens 13 § mom. 1, i fråga om distriktsindelning, och mom. 2 tillämpats, så ock där barn uttingats genom auktion.

Tab. Lit. i. Af fattigvården understödda barn till arbetsföra föräldrar.

Tab. Lit. k. Dödlighetet bland fosterbarn år 1894.

Tab. Lit. l. Af tjänsteläkarne besvarade frågor.

Text till tabellerna.

Fattigvårdsstyrelsernas och prästerskapets meddelanden.

Tjänsteläkarnes meddelanden.

B. Förteckning å allmänna och enskilda barnavårdsinrättningar i Sverige, sid. 147—163.

C. Promemoria angående fosterbarnsväsendet i Norge och främmande länder, utarbetad af kommitténs sekreterare, sid. 165—198.

Historik: I anledning af framställning den 19 april 1892 från Stockholms hälso- och fattigvårdsnämnder och däröfver afgifna yttranden af medicinalstyrelsen, k. befhde och direktionen öfver allmän. barnhusinrättningen uppdrog k. m:t i k. bref den 16 november 1894 åt kommitterade att undersöka, om och i hvilken utsträckning bestämmelser erfordrades för att betrygga en tillfredsställande vård åt barn, särskildt sådana som uppfostrades hos andra än sina föräldrar, samt afgifva förslag till erforderliga åtgärder. Efter expeditionssekreteraren E. G. Fr. Björklund inträdde hr Johansson i kommittén.

Betänkandet afgafs den 27 januari 1897.

Betänkandet remitterades till öfverståthållareämbetet i Stockholm och samtliga konungens befallningshafvande, direktionen öfver allmänna barnhusinrättningen, »ligapojkskommittén», kammarrätten och medicinalstyrelsen. Sistnämnda styrelses utlåtande finnes tryckt och ingår i ofvannämnda bihang:

Kongl. medicinalstyrelsens underdåniga utlåtande den 19 augusti 1898 öfver särskilde komiterades förslag till ordnande af fosterbarnsvården m. m.

Stockholm 1898. 15 sid. 4:o.

Till 1902 års riksdag afläts k. proposition n:r 56 den 31 januari 1902 med förslag till förordning om fosterbarns vård.

Reglementskommissionen:

1. *Yttrande den 15 mars 1897 angående arrestlokalerna vid Karlskrona artillerikår.* *Ang. arrestlokalerna vid Karlskrona artillerikår.*

Afgjordes den 26 samma månad.

2. *Yttrande den 14 april samma år angående vården af flottans modellsamlingar.* *Ang. vården af flottans modellsamlingar.*

Kommitterade etc. se 1899 sid. 80.

Förslag till ny organisation af arméns förvaltning utarbetadt enligt uppdrag från statsrådet och chefen för kongl. landtförsvarsdepartementet. *Ang. ny organisation af arméns förvaltning.*

Stockholm 1897. 83 sid. 4:o.

— — — —*förvaltning utarbetadt inom kongl. landtförsvarsdepartementet. Andra upplagan.*

Stockholm 1897. 83 sid. 4:o.

Ingår i 1898 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Generalintendenten R. V. T. Berg, öfversten S. G, A. Geijer, majoren H. R. Wijkander, regementsintendenten G. von Heijne.

Bilagor: n:r 1—4, sid. 65—71.

Uppgift å de mål som under år 1895 inkommo till arméförvaltningens resp. artilleri-, fortifikations-, intendentsdepartement, plenum och civila departement.

— n:r 5—11, sid. 72—79. Förslag till stater för artilleristyrelsen, fortifikationsstyrelsen, intendenturstyrelsen, generalitets-

staten, öfverfältläkarens stab, artilleristaben och intendenturkåren.

— n:r 12, sid. 80—81. Approximativ tablå öfver inkvarterings- och servisersättning till nuvarande och föreslagen personal.

— n:r 13, sid. 82. Tablå öfver högst utgående ålderstillägg till nuvarande och föreslagen personal.

— n:r 14, sid. 83. Jämförelse mellan intendenturkårens organisation enligt k. maj:ts proposition 1892, den af riksdagen samma år beviljade och den nu (1897) föreslagna.

Historik: Statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet erhöll den 7 februari 1896 bemyndigande att tillkalla vissa personer för att genom landtförsvarsdepartementet uppgöra förslag till omorganisation af arméförvaltningen i syfte att till det civila departementet förlägga hela den ämbetsverket åliggande kassavården, bokföringen, anordningsväsendet och revisionen samt alla ärenden inom verket af juridisk eller civil administrativ natur, och afgåfvos af de i följd däraf tillkallade förslag, hvarom ses 1896 sid. 22. Men under arbetets fortgång syntes emellertid angeläget att underkasta hela det militära förvaltningssystemet granskning. Genom beslut den 25 september 1896 fann k. m:t godt bemyndiga chefen för landtförsvarsdepartementet att tillkalla jämväl andra sakkunniga personer för att inom departementet biträda vid utarbetande af förslag till den omorganisation af arméförvaltningen, som af departementschefen, efter pröfning af samtliga på frågan inverkande förhållanden, kunde finnas erforderliga.

Genom generalorder n:r 1178 den 10 sept. samma år hade öfverstarne Berg och Geijer tillkallats för arbete i fråga och genom generalorder n:r 1315 och n:r 1329 resp. den 15 och 19 oktober samma år intendenten v. Heijne och majoren Wijkander.

Ofvanstående förslag inkom den 26 mars 1897. Öfver detsamma afgåfvos utlåtanden af arméförvaltningen, kammarrätten, statskontoret, medicinalstyrelsen, öfverfältläkaren, tillförordnade chefen för generalstaben, arméfördelningscheferna, militärbefälhafvaren på Gottland, generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet, chefen för fortifikationen, generalintendenten, konungens befallningshafvandena samt riksbanksfullmäktige.

Ärendet anmäldes den 14 januari 1898, se protokollet öfver landtförsvarsärenden samma år, bifogadt statsverkspropositionen till 1898 års riksdag.

K. m:ts framställningar rörande förändrad organisation af arméns centrala styrelse etc. förföllo i följd af kamrarnes skiljaktiga beslut, förnyades i hufvudsak till 1899 års riksdag, men rönte samma öde.

Ang. arméförvaltningens hufvudbok.

Förslag till hufvudbok för arméförvaltningen samt vissa ändringar i arméns räkenskapsformulär.

Kommitterad: P. A. F. Holmquist.

Uppdraget meddelades genom generalorder n:r 1315 den 15 oktober;

förslaget inkom den 24 april 1897, remitterades till arméförvaltningen, besvarades den 22 juni 1898.

Hufvuddragen af den centrala förvaltningens vid svenska arméen historiska utveckling enligt uppdrag af statsrådet och chefen för kongl. landtförsvarsdepartementet utarbetade af L. H. Tingsten, kapten vid generalstaben. *Ang. den centrala förvaltningens vid arméen historiska utveckling.*

Stockholm 1897. 66 sid. + VI bil. 4:o.

Bilagorna utvisa: krigskollegiets organisation 1850—1865; 1858 års förslag till krigskollegiets omorganisation; 1861 års landtförsvarskommittés förslag till omorganisation; arméförvaltningens organisation 1865; 1878 års löneregleringskommittés förslag till arméförvaltningens omorganisation; k. m:ts förslag till organisation af samma verk 1880 (det vill säga arméförvaltningens organisation af år 1881).

Uppdraget meddelades genom generalorder n:r 1315 den 15 oktober 1896. Ofvanämnda öfversikt utdelades till riksdagen i sammanhang med k. m:ts förslag till 1898 års riksdag i fråga om arméförvaltningens omorganisation.

Underdånigt betänkande af kommitterade för utarbetande af förslag till bestämmelser rörande arméens fanor och standar afgifvet den 30 april 1897. *Ang. arméns fanor och standar.*

Stockholm 1897. 59 sid. + 23 plancher. 8:o.

Kommitterade: Generallöjtnanten grefve M. V. Hamilton, ordf., riksheraldikern C. A. Klingspor, majoren N. G. Stedt, kaptenen T. J. Petrelli, föreståndaren för lifrustkammaren, intendenten C. A. Ossbahr.

Ur innehållet: Öfversikt af de svenska fanornas historia, sid. 4—21.

Bilagor: 1. Fanor vid Erik XIV:s fyra storregementen, sid. 39—40.

2. Utdrag ur räkenskaper ang. fanor etc. i Finland 1580, sid. 41—42.

3. Skrifvelser från Johan III om anbringande af gult kors å härens fanor och standar, sid 43—44.

4. Beskrifning å svenska fanor beställda 1658 i Hamburg, sid. 45—48.

5. K. förordning den 17 mars 1686 om svenska härens fanor och standar, sid. 49—54.

6. Kontrakt den 8 oktober 1759 med brodören Chr. Sergell om fanor till Västerbottens regemente, sid. 55.

7. Öfversikt öfver vid infanteriet befintliga fanor i april 1897.

8. Öfversikt öfver vid kavalleriet och artilleriet befintliga standar i april 1897.

Planscher: 1) Svensk fana förd under fälttåget mot Ryssland 1580; 2) Svensk fana från 1626; 3) Fana förd af svenskt regemente under striderna i Polen 1659; 4. Liffana för Nylands regemente 1686; 5) Kompanifana för — — —; 6) Kompanifana målad år 1688, vid öfverste G. M. Lewenhaupts värfvade regemente, afsändt till Rhen mot Ludvig XIV.; 7) Liffana vid Västerbottens regemente 1759; 8) Kompanifana vid Upplands regemente; 9) Kompanifana vid Skaraborgs regemente 1761; 10) Kompanifana vid Nerike-Värmlands regemente 1766; 11) Kompanifana vid Värmlands regemente (1815); 12) Fana för Västgöta regemente m/ 1838; 13 Fana för 1. Lifgrenadierregementet m/ 1850; 14) Fana för Upplands regemente m/ 1850; 15) Förslag till fana för Lifregementet till fot; 16) Förslag till fana för Västgöta regemente; 17) Kompanifana vid Bohusläns dragonregemente 1686; 18, 19) Lifstandar och kompanistandar vid Västgöta regemente till häst 1686; 20) Förslag till standar vid Lifregementets dragoner; 21, 22) Förslag till standar vid Smålands husarregemente; 23) Genombrutna svenska fanspetsar från olika tider.

Historik: Genom k. bref den 4 december 1896 tillsattes komitén med uppdrag att afgifva förslag till bestämmelser rörande ej mindre storlek och form å arméns fanor, anbringande af prydnader därå med mera än äfven beskaffenhet, storlek m. m. å arméns standar, med iakttagande däraf att kommittén icke ägde ingå i pröfning beträffande de å desamma anbragta inskriptioner samt att fanorna med undantag af de så kallade liffanorna skulle vara till färgen blå och gula samt försedda med vederbörande provins vapen. Komiténs arbeten började den 9 december samma år. Som sakkunnige hördes öfverstarne grefve A. G. F. Gyldenstolpe och C. L. Thimgren, hvarjämte föreståndaren för artillerimuseum majoren F. A. Spak tillhandagick med upplysningar.

Kommitténs förslag fastställdes genom generalorder n:r 649 den 1 juni 1899.

Fredsförvaltningskommittén.

Ang. arméns aflöning under fred.

1. *Underdånigt förslag till reglemente för arméens aflöning under fred, afgifvet den 5 maj 1897 af den i nåder tillsatta komité för utarbetande af förslag till ändringar i gällande förvaltningsreglementen för arméen m. m.*

Stockholm 1897. LXXXVI. + 98 sid. 8:o.

Bilagor: A. Tabell öfver manskapsaflöningen vid garnisonerade truppförbanden, sid. 83—89.

B. Tariff utvisande beloppet af dagtraktamentet i vissa fall enligt aflöningsreglementet, sid. 90.

Förslaget remitterades till arméfördelningscheferna, militärbefälhafvaren på Gottland, tillförordnade kavalleriinspektören, generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet, chefen för fortifikationen, tillförordnade chefen för generalstaben, generalintendenten, inspektören för militärläroverken, arméförvaltningen å intendentur- och civila departementet.

2. *Utlåtande angående förändrade grunder för manskapets aflöning vid det värfvade icke garnisonerade kavalleriet.* *Ang. manskapets aflöning vid värfvade icke garnis. kavalleriet.*

Förvaras bland handlingar till protokoll öfver landtförsvarsärenden den 31 december 1897.

Historik: Den 17 april 1897 infordrades kommitténs utlåtande i anledning af framställning af chefen för skånska dragonregementet och yttranden af chefen för 6:te arméfördelningen och tillförordnade chefen för generalstaben ang. ändringar i gällande bestämmelser om manskapets lega och sparbanksinsättningar. Kommitténs utlåtande, som afgafs den 15 maj 1897, remitterades till cheferna för 1:sta och 6:te arméfördelningen, militärbefälhafvaren på Gottland och inspektören för trängen. Nytt utlåtande af kommittén den 20 december 1897, se nedan.

Ärendet anmäldes den 31 samma månad.

3. *Utlåtande den 13 september 1897 rörande vederbörande myndigheters afgifna yttranden angående kommitténs utlåtande den 18 november 1896.* *Ang. nytt afskrifningsreglemente.*

Se 1896 sid. 27.

4. *Förnyadt utlåtande den 20 december 1897 angående manskapets aflöning vid det värfvade icke garnisonerade kavalleriet.* *Ang. manskapets aflöning vid det värfvade icke garnis. kavalleriet.*

Förvaras å här ofvan under 2) angifvet ställe.

Kommitterade och *sekreterare:* Se 1895 och 1896 sid. 3 och 27; Weidenhielm och Tollstén entledigades genom k. bref resp. den 21 och 24 maj 1897; majoren J. A. Zethelius och kaptenen A. E. Rudling förordnades jämlikt k. bref den 12 febr. 1897 att deltaga i vissa af kommitténs arbeten.

Ang. begränsning af den kommunala rösträtten på landet.

Betänkande och förslag angående begränsning af den kommunala rösträtten på landet afgifvet den 9 maj 1897 af dertill i nåder förordnade komiterade.

Stockholm 1897. 2 + 99 sid. 4:o.

Ingår i 1898 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Landshöfdingen Gustaf Ryding, ordf., riksdagsmännen frih. J. Gripenstedt, landtbrukaren Alfred Kihlberg, skolföreståndaren Joh. Nydahl, häradshöfdingen G. Rudebeck och godsegaren Edv. Sederholm samt öfverdirektören Elis Sidenbladh.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Erik v. Wolcker.

Reservationer af: G. Rudebeck och J. Gripenstedt, sid. 82—83, J. Gripenstedt, sid. 84, Elis Sidenbladh, sid. 85—91, Joh. Nydahl, sid. 92—99.

Bilagor: I, sid. 67—75, Tablå öfver framstälda förslag till begränsning af den kommunala rösträtten på landet.

II, sid. 76—77, Kommuner, röstegande och röstetal, som träffas af rösträttens begränsning till $^1/_5$ af kommunens hela fyrktal.

III, sid. 78—79, Kommuner, röstegande och röstetal, som träffas af rösträttens begränsning till $^1/_{10}$ af kommunens hela fyrktal.

IV, sid. 80—81, Kommuner, röstegande och röstetal, som träffas af rösträttens begränsning till $^1/_{20}$ af kommunens hela fyrktal.

Ur innehållet: Historik angående tiden före 1862, sid. 1—5.

Gällande kommunallagar, sid. 5—9.

Lagstiftningen i Norge, Danmark och Finland, sid. 9—12.

Historik för tiden efter 1862 angående förslag till begränsning af den kommunala rösträtten på landet, sid. 12—27.

Statistiska uppgifter, sid. 27—36.

Tablå öfver kommuner och röstegande, som träffas af rösträttens begränsning för jordbruksfastighet till $^1/_5$ och för andra beskattningsföremål till $^1/_{20}$ af kommunens hela fyrktal år 1892, sid. 48—49.

Historik: Genom k. bref den 6 nov. 1896 fingo kommitterade i uppdrag att med ledning af en inom civildepartementet verkställd utredning rörande den kommunala rösträtten och en af statistiska centralbyrån upprättad statistisk redogörelse angående dithörande förhållanden inkomma med yttrande och förslag, i hvilken mån en begränsning af den kommunala rösträtten på landet lämpligen borde äga rum. Betänkandet skall enligt titelbladet vara afgifvet den 9 maj 1897, men kommitterades skrifvelse till konungen är daterad den 13 s. m., hvilken dag ock uppgifves vid föredragningen i statsrådet den 28 januari 1898.

Öfver kommitténs betänkande afgåfvos utlåtanden af samtliga konungens befallningshafvande och äro dessa utlåtanden tryckta under följande titel:

Kongl. maj:ts samtlige befallningshafvandes utlåtanden öfver betänkande och förslag af dertill förordnade komiterade angående begränsning af den kommunala rösträtten på landet.

Stockholm 1897. 43 sid. 4:o.

Ingår i ofvannämnda bihang. K. m:ts proposition n:r 40 med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 afgafs den 28 januari 1898, men förföll på grund af kamrarnes skiljaktiga beslut.

Utredning angående Nya Trollhättekanalbolags rättsförhållanden till kronan, verkställd och den 23 juli 1897 afgifven af dertill genom nådigt beslut den 29 december 1896 förordnade komiterade. *Ang. Nya Trollhättekanalbolags rättsförhållanden till kronan.*

Ingår å sid. 5—95 i Handlingar angående Nya Trollhätte kanalbolags rättsförhållanden till kronan.

Stockholm 1898. 116 sid. 8:o.

Kommitterade: Justitiekansleren J. E. Elliot och häradshöfdingen T. Rosenquist.

Ur innehållet: Historik, sid. 9—65.

Bilagor I—IV: Lägenheter afsöndrade från bolagets egna hemman.

Historik: Sedan riksdagen i skrifvelse nr 76 den 11 maj 1896 med anledning af en utaf statsrevisorerna år 1895 gjord framställning samt särskilda motioner vid 1896 års riksdag anhållit att k. m:t täcktes föranstalta om utredning angående Nya Trollhätte kanalbolags rättsförhållanden till kronan, förordnade k. m:t den 29 dec. 1896 kommitterade att verkställa och till k. m:t inkomma med den begärda utredningen. Af direktionen öfver Nya Trollhätte kanalbolag afgafs utlåtande den 25 april 1898, hvilket utlåtande finnes intaget i ofvannämda Handlingar.

Ärendet anmäldes den 27 maj 1898, då k. m:t beslöt handlingarnas öfverlämnande till statens ombud vid revisionen af kanalbolagets förvaltning för 1897 samt uppdrog åt justitiekansleren att å kronans vägnar anhängiggöra rättegång mot bolaget.

Kommitterade för revision af förordningen den 12 februari 1864 angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör: Betänkande angående räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap. *Ang. räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap å passagerareångfartyg.*

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver civilärenden den 1 juli 1898.

Kommitterade: Kommerserådet Ernst Günther, f. d. marindirektören J. L. Frykholm, navigationsskoleföreståndaren J. M. Lagervall.

Betänkandet omfattade förslag till förordning i ämnet.

Ur innehållet: Redogörelse för de i Norge, Danmark, Finland, Tyskland och England gällande bestämmelser rörande passagerareångfartygs utrustning med lifräddnings- och eldsläckningsanordningar.

Historik: Se angående samma kommitté 1900. Ofvannämnda förslag afgafs den 11 augusti 1897. Kommerskollegiets utlåtande afgafs den 3 maj 1898. Ärendet anmäldes den 1 juli 1898, förordning i ämnet utfärdades.

Ang. lagstiftning rör. in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet.

Underdånigt betänkande med förslag till lagstiftning angående in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet, afgifvet af dertill i nåder utsedde komiterade.

Stockholm 1897. VI + 2 + 88 sid. 4:o.

Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Direktören i försäkringsaktiebolaget Skandia, frih. Gustaf Lagerbring, försäkringsinspektören professorn And. Lindstedt, kammarrättsrådet Johan Östberg.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Otto Croneborg.

Betänkandet omfattade förslag till: 1) lag om försäkringsanstalter; 2) lag angående villkoren för utländsk försäkringsanstalts rätt att här i riket drifva försäkringsrörelse.

Bilaga: Redogörelse för lagstiftningen i åtskilliga främmande länder angående försäkringsanstalter, 71 sid.

Afsåg Tyskland, Österrike, Ungern, Schweiz, Frankrike, Italien, Luxemburg, England, Nordamerika, Ryssland, Finland, Danmark, Norge och var utarbetad af sekreteraren.

Historik: I anledning af 1895 års riksdagsskrifvelse n:r 88 den 16 maj om lagstiftning i ämnet uppdrog k. m:t den 7 juni 1895 åt en kommitté att utarbeta förslag till fullständig och så vidt möjligt betryggande lagstiftning rörande in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet. Ursprungligen tillförordnade ledamoten kanslirådet R. H. Benckert entledigades senare och efterträddes af Östberg. Revisionssekreteraren Hj. Hammarskjöld deltog tidtals i kommitténs arbeten. Kommitténs sammanträden började den 21 juni 1895, och betänkandet afgafs den 10 sept. 1897.

Utlåtanden afgåfvos af öfverståthållareämbetet i Stockholm och samtliga konungens befallningshafvande. Anmäldes på justitiedepartementets föredragning den 25 maj 1900, då vissa sakkunnige utsågos att under-

handla om öfverensstämmande lagregler i de tre skandinaviska länderna ang. lifförsäkringsrörelse. Se vidare 1900 vid betänkandet ang. gemensam skandinavisk lifförsäkringslagstiftning.

Kommitterade för undersökningen af rätta sträckningen af riksgränsen mellan Sverige och Norge från det inre af Idefjorden ut till hafvet: Betänkande och förslag. *Ang. riksgränsen mellan Sverige och Norge.*

Förslaget är med uteslutande af ingressen återgifvet i Posttidningen n:r 265 och 266 för den 15 och 16 november 1897.

Kommitterade: Chefen för sjökarteverket kommendören E. Oldberg och ledamoten af lagbyrån assessorn Hj. Westring (å Sveriges vägnar) samt kommendören O. Rieck och expeditionssekreteraren Hroar Olsen (å Norges).

Historik: K. m:t förordnade den 12 juli 1897 de svenska kommitterade. Betänkandet inkom den 14 september 1897. Af k. befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län afgafs utlåtande den 15 mars 1898 och af lotsstyrelsen den 20 mars 1901.

Förslag till förändrade bestämmelser i fråga om utarbetande af den officiella statistiken angående Sveriges sjöfart. *Ang. sjöfartsstatistiken.*

Kommitterade: f. d. presidenten C. F. Wærn och öfverdirektören P. E. Sidenbladh.

Kommitterade tillförordnades den 15 maj 1887 med uppdrag att utarbeta förslag till afhjälpande af bristfälligheter i den officiella näringsstatistiken. Rörande kommitterades förut afgifna förslag se Thyselius, Förteckning, sid. 553. Dessutom afgåfvo kommitterade den 12 maj 1894 ett betänkande ang. handelsstatistiken.

Ofvanstående förslag afgafs den 1 november 1897. Öfver detsamma afgåfvo kommerskollegium och generaltullstyrelsen ett gemensamt utlåtande den 16 febr. 1900. Yttrande afgafs äfven af statistiska tabellkommissionen.

Förslag till ändringar i infanteriskjutskolans organisation. *Ang. infanteriskjutskolans organisation.*

Kommitterade: Generallöjtnanten O. F. Taube, ordf., öfverstarna G. F. O. Uggla, J. G. Wikander, majoren J. C. Lemchen och löjtnanten E. O. Almqvist.

Historik: Genom k. bref den 22 oktober 1897 och generalorder n:r 1365 s. d. erhöll kommissionen i uppdrag att afgifva förslag till de ändringar i infanteriskjutskolans dåvarande organisation, hvilka betingades dels af de ökade fordringarna på skjututbildningen vid infanteriet och kavalleriet, dels däraf att nämnda skolas genomgående ej längre utgjorde kompetensvillkor för befordran till löjtnant vid infanteriet.

Kommissionen sammanträdde den 27 november s. å. Förslaget inkom d. 9 december s. å.

Ang. lotsstyrelsens ombildning.

Betänkande och förslag angående lotsstyrelsens ombildning m. m., afgifna den 13 december 1897 af den genom nådigt beslut den 19 mars samma år förordnade komité samt lotsstyrelsens den 24 januari 1898 häröfver afgifna utlåtande.

Stockholm 1898. 84 + 38 sid. + 1 graf. tab. 4:o.

Kommitterade: Vice amiralen friherre F. V. von Otter, ordf., generallotsdirektören friherre M. D. Ruuth, generaldirektören Hugo Martin, chefen för sjökarteverket kommendören Edvard Oldberg, kommendörkaptenen V. Bretzner.

Sekreterare: T. f. kanslisekreteraren Hugo Tigerschiöld.

Särskilda meningar af: M. D. Ruuth, sid. 52—67, H. Martin, sid. 67.

Ur innehållet: Historik ang. lots- och fyrinrättningen samt lifräddningsväsendet, sid. 2—11.

Historik ang. sjökarteverket, sid. 11.

Bil. A. Tabell utvisande lotsverkets utveckling och lotsstyrelsens stater åren 1873—1897, sid. 46—49.

Bil. B. Tabell utvisande antalet och beskaffenheten af de under år 1895 till k. lotsstyrelsen inkomna ärenden fördelade i nautiska, nautisk-hydrografiska, fyrtekniska, andra tekniska, kamerala och andra civila, och med hänsyn till huruvida de erfordrat till särskild expedition ledande beslut eller icke, sid. 50—51.

Bil. C. Afskrift af lotsstyrelsens diarium år 1895, sid. 68—84.

Betänkandet omfattade förslag till: 1) instruktion för lotsstyrelsen, 2) stat för lotsstyrelsen, 3) ändringar af §§ 2, 3, 24 och 100 af tjänstgöringsreglementet för lotsverket den 15 febr. 1881, 4) bestämmelser om samarbete mellan lotsstyrelsen och sjökarteverket.

Historik: Genom k. bref den 19 mars 1897 uppdrog k. m:t åt kommitterade att utarbeta och till k. m:t inkomma med förslag till den ombildning af lotsstyrelsen och eventuellt den förändring i fråga om sjökarteverket, som kunde finnas af behofvet påkallad och lämplig, äfvensom att uppgöra förslag till de ändringar i instruktionen för lotsstyrelsen samt reglementet för sjökarteverket, hvartill kommitténs förslag kunde föranleda. Kommitténs sammanträden började den 5 april s. å.

Öfver betänkandet afgafs den 24 januari 1898 lotsstyrelsens utlåtande, som är tryckt tillsammans med betänkandet och utgör 38 sid. 4:o jämte en grafisk tabell ang. lotsstyrelsen och lotsverket 1872—1897.

Ärendet afgjordes den 14 oktober 1898; ny instruktion för lotsstyrelsen fastställdes.

Förslag till lag om tillägg till förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, innefattande bestämmelser om municipalsamhällen. *Ang. bestämmelser om municipalsamhällen.*

Kommitterade: Landshöfdingen P. Isberg och assessorn H. Westring.

Ofvannämnda personer erhöllo i uppdrag att i civildepartementet biträda vid utarbetandet af ifrågavarande förslag. Se protokoll öfver civilärenden den 28 januari 1898 vid k. prop. n:r 41 samma dag med förslag till lag i ämnet.

Fiskerikommittén: Förslag till ändringar i §§ 22 och 37 i fiskeristadgan af år 1892. *Ang. ändringar i fiskeristadgan.*

Ang. kommitterade etc. se 1898 sid. 56.

Förslaget remitterades till landtbruksstyrelsen, som afgaf utlåtande den 9 febr. 1898. Ärendet anmäldes den 11 mars samma år.

Gamla testamentet III, De poetiska böckerna. Proföfversättning, utgifven af Bibelkommissionen. *Bibelkommissionen: G. T:s poetiska böcker.*

Stockholm 1897. 275 sid. 8:o.

Se 1898 sid. 63.

1898.

Ang. ändrade bestämmelser om Sveriges o. Norges förening.

Underdånigt yttrande af den för utarbetande af förslag till ändrade bestämmelser angående Sveriges och Norges förening af kongl. maj:t den 13 november 1895 i nåder förordnade komité jemte förslag af komiténs särskilde ledamöter.

Stockholm 1898. 247 sid. 4:o.

Kommitterade: F. d. statsrådet Pehr von Ehrenheim, svensk ordf., riksadvokaten A. Getz. norsk ordf., kammarherren grefve Gustaf Sparre, presidenten Nils von Steyern, professorn Oscar Alin, häradshöfdingen D. G. Restadius, professorn Ernst Trygger samt riksbanksfullmäktigen Olof Jonsson, f. d. statsministern C. H. Schweigaard, f. d. statsministern O. Blehr, f. d. statsrådet Johan Thorne, bruksägaren V. Konow, teologie kandidaten Frits Hansen samt bankdirektören J. Lövland.

Sekreterare: Revisionssekreteraren Hj. L. Hammarskjöld och k. fullmäktigen G. I. Hallager.

Notarier: Docenten Sam Clason och stortingsbibliotekarien A. M. Bjerck.

Bilagor: Litt. A. Yttrande och förslag af von Ehrenheim, Sparre, von Steyern, Restadius och Olof Jonsson, sid. 11—53.

Litt. B. Yttrande och förslag af Alin och Trygger, sid. 55—106. (Förekommer äfven särskildt tryckt: Yttrande och förslag afgifna inom 1895 års unionskommitté af Oscar Alin och Ernst Trygger. Sthlm 1898, 54 sid., 4:o.)

Litt. C. Betænkning og forslag afgivne af Getz, Schweigaard, Thorne og Hansen, sid. 107—167.

Litt. D. Betænkning afgiven af Blehr, Konow og Lövland samt forslag af Blehr og Konow, sid. 169—246.

Bihang: Historisk redogörelse för unionsfrågans tidigare skeden, utarbetad af Sam. Clason, svensk notarie hos unionskomitén.

Stockholm 1898. VIII + 281 + 72 + V sid. 8:o)

Bilagor 1—18: Protokoll öfver ministeriella ärenden, mars 1835; — i sammansatt norskt-svenskt statsråd den 30 januari 1839; — i sammansatt svenskt och norskt statsråd den 9 juni 1840; — — — — (civildep. ärenden) den 4 jan. 1842; — — — — den 7 dec. 1843; — — — — den 20 juni 1844; riksens

ständers skrifvelse den 2 april 1860 ang. Sveriges och Norges ömsesidiga förhållanden; stortingets adress till konungen den 23 april 1860; konungens yttrande i sammansatt svenskt och norskt statsråd den 18 februari 1862; protokoll i sammansatt norsktsvenskt statsråd den 5 juni 1873; statsministern C. J. Thyselius' skrifvelse till konungen den 6 mars 1884; konungens diktamen i norskt statsråd den 11 mars 1884 i anledning af riksrättsdomen; protokoll i sammansatt svenskt och norskt statsråd den 17 april 1885; svenskt förslag 1886 till ny lydelse af riksaktens 5 §; norskt förslag 1886 till — — — —; gemensamt förslag 1891 till — — — —; konungens skrifvelse till statsminister Stang den 3 april 1895; protokoll i fråga om tillsättandet af 1895 års unionskommitté.

Historik: I sammansatt svenskt och norskt statsråd den 13 nov. 1895 beslöt k. maj:t tillsättande af en kommitté af svenska och norska män för att utarbeta förslag till sådana ändrade bestämmelser i afseende å Sveriges och Norges förening, hvilka funnes af behofvet påkallade eller vore egnade att undanrödja de anledningar till förvecklingar, hvilka lågo i nuvarande bestämmelsers ofullständighet och oklarhet, och skulle till denna kommitté för hvartdera riket i dess särskilda statsråd utses en ordförande och sex ledamöter. Kommitténs ursprungliga sammansättning undergick följande förändringar: Landshöfdingen O. R. Themptander afled och ersattes den 28 maj 1897 af von Steyern. Amtmannen Olaj Johan Olsen afgick i följd af sin utnämning till statsråd och efterträddes den 11 september 1896 af Hansen. Postmästaren Sivert Andreas Nielsen erhöll entledigande i följd af hälsoskäl och ersattes den 30 oktober 1897 af Lövland.

Kommitténs sammanträden började den 5 december 1895. Kommitterades yttrande afgafs den 29 januari 1898.

I Posttidningen n:r 246 för den 24 oktober 1898 äro införda statsrådsprotokollet för den 21 samma månad och konungens diktamen i frågan samt gjenpart af norska regeringens indstilling den 16 september samma år.

Jubileifondskommittén:

1. *Underdånigt betänkande af komitén för utredning af frågan om jubileumsfondens användning rörande antalet lungsotssanatorier, kostnader och plats för dylika samt upplåtelse af kronopark till sanatorier.* Ang. lungsotssanatorier.

Utgör sid. 6—33 i Handlingar rörande konung Oscar II:s jubileumsfond, utgifna af komitén för utredning af frågan om jubileumsfondens användning. Stockholm 1899. 158 sid. + 8 planritn. 4:o.

Finnes dessutom särskildt tryckt:

Underdånigt betänkande afgifvet den 4 februari 1898 af komitén för jubileumfondens användning.

Stockholm 1898. 23 sid. 8:o.

Ingår dessutom i Post- och Inrikes tidningar för den 11 februari 1898, n:r 34 B.

Kommitterade: H. M. Drottningen, hedersordförande, kabinettskammarherren O. H. R. Printzsköld, andre ordförande, e. o. professorn J. G. Edgren, provinsialläkaren N. J. H. Englund, riksbanksfullmäktigen O. Jonsson i Hof, professorn K. M. Linroth, grosshandlaren J. Philipson, professorn S. Ribbing och öfverläkaren F. V. Warfvinge.

Sekreterare: Med. d:r J. Rissler.

Historik: Sedan i anledning af konung Oscar II:s jubileum ett belopp af 2,200,000 kr. insamlats i landet och ställts till h. maj:t konungens förfogande för att användas till det allmännyttiga ändamål, konungen funne för godt att bestämma, hade konungen täckts anslå beloppet till ett kraftigt bekämpande af tuberkulossjukdomen och uppdrog konungen genom k. bref den 22 oktober 1897 åt ofvannämnda kommitterade att verkställa all den till frågans bedömande erforderliga utredning samt till k. maj:t inkomma med fullständiga förslag i ämnet. Till ledning för kommittens arbeten bifogades en promemoria, ingående i nämnda handlingar.

Kommitterade började sina sammanträden den 23 oktober 1897 och afgåfvo ofvannämnda betänkande den 4 februari 1898. Med anledning häraf afgafs af k. maj:t den 11 mars 1898 k. propositionen n:r 68 ang. upplåtelse af mark och virke från kronoparker till sanatorier. Denna proposition bifölls af riksdagen, se riksdagens skrifvelse n:r 68 den 4 maj 1898. Jämför för öfrigt riksdagens skrifvelse n:r 69 samma år och ofvannämnda Handlingar.

Ang. sanatorium å Hålahults kronopark.

2. *Underdånig skrifvelse af komitén — — — användning med ritningar till ett sanatorium å Hålahults kronopark och angående tillsättande af en särskild byggnadskomité.*

Ingår å sid. 47—49 i anförda Handlingar.

Afgafs den 30 mars 1898.

Byggnadskommitterade blefvo hrr Printzsköld, ordf., Linroth och O. Jonsson samt dessutom lifmedikus G. Westfelt och arkitekten C. O. Möller.

Ang. sanatorium å Österåsplatån.

3. *Underdånig skrifvelse af komitén — — — rörande förvärfvande af mark för ett sanatorium å den så kallade Österåsplatån.*

Ingår å sid. 51—56 uti förutnämnda Handlingar etc.

Särskild mening af: O. Jonsson.

Afgafs den 9 juni 1898.

4. *Underdånig skrifvelse af komitén — — — — angående inkomna anbud å uppförande af ett sanatorium å Österåsplatån.* *Ang. samma ärende.*

Se nämnda Handlingar etc. sid. 58—61.

Afgafs den 12 september 1898.

5. *Underdånig skrifvelse — — — — angående uppförande af ett sanatorium å kronoparken Hessleby.* *Ang. sanatorium å Hessleby kronopark.*

Ingår å sid. 62—70 i nämnda Handlingar etc.

Afgafs den 23 september 1898.

Förslag till lag angående försäkring för beredande af pen- eller lifränta. *Ang. försäkring för beredande af pension eller lifränta.*

Förslag till lag angående arbetsgifvares rätt att i visst fall göra afdrag af arbetstagares innestående aflöning. *Ang. afdrag å arbetares innestående aflöning.*

Kommitterade: Häradshöfdingen C. B. Hasselrot och försäkringsinspektören prof. A. Lindstedt.

Ofvannämnda personer förordnades den 5 nov. 1897 att i civildepartementet biträda med utarbetande af lagförslag i ämnet. Öfver förslagen afgafs den 20 febr. 1898 utlåtande af postsparbanksstyrelsen (bifogadt nedanstående k. poposition). Se vidare protokoll öfver civilärenden den 21 februari 1898, bifogadt k. propositionen n:r 55 samma dag med förslag till lag ang. försäkring för beredande af pension eller lifränta. Som bilagor till denna proposition förekomma äfven:

A. Lindstedt, Redogörelse för kostnadsberäkningar med anledning af det uppgjorda förslaget.
(Dateradt februari 1898; utgör 35 sid. 4:o).

Öfversigt af lagstiftningar rörande arbetareförsäkring i åtskilliga främmande länder.

(Utgör 41 sid. 4:o.)

Reglementskommissionen:

Ang. reglemente rör. sjötjänstgöringen.

1. *Förslag den 9 mars 1898 till förnyadt reglemente angående sjötjänstgöringen.*

Yttrande af marinförvaltningen den 28 samma månad; ärendet anmäldes den 10 juni samma år.

Ang. beklädnadsstat för sjömans- och skeppsgossekåren.

2. *Förslag till beklädnadsstat för sjömans- och skeppsgossekårerna.*

Yttrande af marinförvaltningen den 2 september samma år; anmäldes den 9 december samma år.

Ang. reglemente för flottan, del. 2.

3. *Förslag till reglemente för flottan, 2:dra delen.*

Afgafs den 6 maj 1898. Genom k. bref den 10 juni samma år förordnade k. maj:t om tillämpande tills vidare på försök af vissa delar af förslaget.

Ang. beredskapsbestämmelser för flottans fartyg.

4. *Förslag till beredskapsbestämmelser för flottans fartyg m. fl.*

Afgafs den 10 oktober.

Ang. daglönares öfvertidsarbete.

5. *Förslag till bestämmelser rörande ersättning till daglönare för arbete å öfvertid.*

Afgafs den 29 november; anmäldes den 9 december.

Ang. kommitterade etc. se 1899 sid. 80.

Ang. uppehållande af verksamheten å k. teatrarna.

Betänkande och förslag af den utaf kongl. maj:t den 25 september 1897 tillsatta teaterkomité.

Stockholm 1898. 4 + IV + 174 sid. + 3 ritn. 4:o.

Kommitterade: Chefen för konungens hofförvaltning Otto Printzsköld, ordf., ledamoten af andra kammaren frih. Carl Carlson Bonde, chefen för k. operan kammarherre Axel Burén, förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist, öfverbibliotekarien grefve Carl Snoilsky, sekreteraren i musikaliska akademien d:r Vilhelm Svedbom, ledamoten af första kammaren godsägaren Vilh. Walldén, hofrättsrådet Theodor Westrin.

Sekreterare: T. f. kanslisekreteraren Hugo Tigerschiöld.

Ur innehållet: Historik, sid. 1—36.
Ekonomisk utredning, sid. 37—64.

Bilagor: 1. Tablå öfver K. operans inkomster och utgifter spelåren 1888—1897, sid. 89—91.

2. K. operans recettinkomster 1888—1897, sid. 92.

3. Sammandrag af K. operans inkomster och utgifter för åren 1888—1897, sid 93—95.

4. K. dramatiska teaterns utgifter år 1888—1897, sid. 97—99.

5. K. dramatiska teaterns recettinkomster år 1888—1897, sid. 100.

6. Sammandrag af samma teaters inkomster och utgifter 1888—1897, sid. 101—103.

7. Åskådareplatser å K. stora teatern, sid. 104.

8. Biljettpris å K. stora teatern, sid. 105.

9. Biljettpris å f. d. Svenska teatern, förändrad till dramatisk skådebana, sid. 106.

10. Förslag till aflöning för K. stora teaterns orkester, sid. 107.

11. a—e. Dekorationsförråden vid K. operan, Dramatiska teatern, Svenska teatern, dekorationsmagasin för Dramatiska teatern, dekorationsförrådet vid Svenska teatern våren 1890, sid. 108—115.

12. a—d. Ang. Dramatiska teaterns eldfarlighet, skrifvelser af öfverståthållareämbetet, brandchefen, polismästaren samt af poliskommissarien Ernst Lundbäck; sid. 116—120.

13. P. Ax. Lindahl, yttrande ang. förändring af K. dramatiska teaterns byggnad jämte planritning, sid. 121—125.

14. — — — — ang. kostnaden för ny dramatisk teater, jämte skissritningar af arkitekten Ludvig Peterson, sid. 126—127.

15. Yttrande af stadsarkitekten K. Salin och kaptenen P. Ax. Lindahl ang. värdet af s. k. Svenska teaterns fastighet, sid. 121—131.

16. P. Ax. Lindahl, promemoria ang. s. k. Svenska teaterns förändrande till dramatisk teater, sid. 132—133.

17—19. Förslagskontrakt, stiftelseurkund, bolagsordning, sid. 135—146.

20—21. H. Tiselius, yttranden ang. k. teatrarnes pensionsinrättnings ställning samt ang. k. hofkapellets pensionsinrättnings ställning, sid. 147—154.

22. Litteraturförteckning, sid. 155.

Bihang: Promemoria ang. vissa teatrar i utlandet, sid. 157—174.

Historik: I anledning däraf att den nya teaterbyggnaden vid Gustaf Adolfs torg beräknades kunna till statsverket öfverlämnas den 1 juli 1898, fann k. maj:t godt att den 25 sept. 1897 uppdraga åt en kommitté att under iakttagande af de villkor, som enligt riksdagens skrifvelse den 14 maj 1889 n:r 74 blifvit fästade vid beviljandet af det ordinarie

anslaget till K. operan, inkomma med yttrande och förslag i fråga om sättet för uppehållande efter förenämnda tidpunkt af verksamheten å de k. teatrarne, därvid hänsyn jämväl borde af kommittén tagas till det förhållande att K. dramatiska teaterns byggnad vore af den beskaffenhet att densamma ej vidare lämpligen borde användas för teaterverksamhet. Ursprungligen förordnade kommittéledamoten hofintendenten Knut Almlöf blef senare entledigad och efterträddes af f. d. direktören vid k. teatrarne A. Willman, men denne afled vid det första kommittésammanträdet hvari han deltog. Som sekreterare fungerade till en början byråchefen Viktor Almquist. Kaptenen P. A. Lindahl tillhandagick kommittén i byggnadsfrågor och bankdirektören K. A. Wallenberg rörande bildandet af ett konsortium för öfvertagande af ansvarigheten för k. teatrarnes förbindelser.

Betänkandet afgafs den 21 mars 1898. Till riksdagen afgafs den 24 samma månad k. proposition n:r 81 ang. de k. teatrarna. Propositionen blef ej bifallen, hvilket föranledde en ny k. prop. n:r 98 den 2 maj samma år ang. uppehållande af verksamheten å k. operan m. m.

Ang. en gradmätningsexpedition till Spetsbergen.

Gradmätningskommittén: Den 22 mars 1898 preliminärt förslag beträffande kostnaden för Sveriges deltagande i en gradmätning på Spetsbergen.

Kommitterade: H. k. h. kronprinsen, ordf., professorerna frih. A. E. Nordenskiöld, P. G. Rosén, N. C. Dunér, G. Mittag-Leffler och frih. G. de Geer samt lektorn Edv. Jäderin.

I anledning af skrifvelser från vetenskapsakademien uppdrog k. maj:t den 11 mars 1898 åt en kommitté att afgifva förslag till de åtgärder, som för utförande af en gradmätning å Spetsbergen borde af Sverige vidtagas, äfvensom att, om företaget komme till stånd, med sin uppmärksamhet följa dess fortgång och inkomma med de framställningar, hvartill anledning kunde förefinnas. Se vidare protokollet öfver ecklesiastikärenden af den 24 mars 1898, bifogadt k. proposition n:r 71 samma dag ang. anslag till bestridande af kostnader för en gradmätning å Spetsbergen, samt här nedan 1899 sid. 74.

Ang. reviderad psalmbok.

Psalmbokskommittén: Utlåtande den 24 april 1898.

Se 1896 sid. 21—22.

Ang. inskränkande af undervisningsprofven.
Ang. geografien som särskildt läroämne vid adjunktstillsättningar.
Ang. formulär för läroverkskataloger.

Underdånigt betänkande angående I. afskaffande eller inskränkande af undervisningsprofven för lärarebefattningar vid de allmänna läroverken; II. geografien såsom särskildt läroämne vid tillsättande af adjunkts- och kollegabefattningar vid de allmänna läroverken; III. formulär för de allmänna läroverkens kataloger och

katalogernas fogande till läroverkens räkenskaper; afgifvet den 30 april 1898 af därtill i nåder utsedde kommitterade.

Stockholm 1898. 124 sid. 4:o,

Ingår i 1901 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Rektor Carl v. Friesen, ordf., rektorerna Axel Dahlman och J. Persson, lektorerna Ernst Carlson och Bengt J:n Bergqvist.

Sekreterare: Läroverksadjunkten Sten Boije.

Reservation af: Dahlman, sid 122—124.

I betänkandet ingingo 1) förslag till ändrad lydelse af åtskilliga paragrafer af gällande läroverksstadga, 2) — — — — af mom. 3, 7, 8 och 12 af k. kungörelsen den 16 juni 1875 angående anordningen af det i gällande stadga för rikets elementarläroverk föreskrifna profår, 3) förslag till stadga angående fyllnadsprof efter genomgånget profår.

Ur innehållet: Historisk öfversikt ang. stadgandena om kompetens för lärarebefattningar vid de allmänna läroverken, sid. 5—13.

Undervisningsprofven, deras ändamål och anordning, sid. 13—16.

Bilagor: 1. Öfversikt af sättet för läroverkslärares utbildning och anställning i Norge, Danmark, Finland, Preussen, öfriga Tyskland, Österrike, Ungarn, Holland, Frankrike, Belgien, England. sid. 91—104.

2. Uppgift ang. det antal gånger, som de höstterminen 1897 vid allmänna läroverk och pedagogier anställde ordinarie ämneslärare, hvilka efter ingången af år 1879 första gången befordrats härtill, före denna befordran aflagt undervisningsprof, fullständigt eller partiellt, sid. 105.

3. Antalet undervisningsprof, aflagda under läsåren 1888—1893, sid. 106—107.

4. Antal till adjunkter och kolleger vid de allmänna läroverken under åren 1887—1896 befordrade, som företett akademiskt examensbetyg och profårsbetyg i tre, två, ett eller intet af de till tjänsten hörande ämnen, sid. 108—113.

5. Antal till lektorer — — — — sid. 114—117.

6. Uppgift å de betyg för undervisningsskicklighet i särskilda läroämnen, som tilldelats de lärarekandidater, hvilka åren 1887—1896 afslutat sin praktiska profårskurs, sid. 118.

7. Uppgift å antalet af de höstterminen 1897 vid de allmänna läroverken och pedagogierna anställde ordinarie och extra ordinarie ämneslärare, hvilka under åren 1887—1896 aflagt undervisningsprof i ämnen, som icke ingått i deras profår, sid. 119.

8. Uppgift ang. den tid, under hvilken de höstterminen 1897 vid allmänna läroverk och pedagogier anställde ordinarie ämnes-

lärare, hvilka efter ingången af år 1879 första gången befordrats härtill, före denna befordran tjänstgjort med full tjänstgöring vid allm. läroverk, pedagogi, folkskollärareseminarium, högre lärarinneseminariet, sjökrigsskolan eller enskildt läroverk med lönetursberäkning, sid. 120—121.

Historik: I skrifvelser n:r 44, 97, och 113 den 28 april, 13 och 17 maj anhöll riksdagen om meddelande af bestämmelser, dels att vid tillsättande af adjunkts- och kollegabefattningar vid de allm. läroverken geografien måtte räknas som särskildt undervisningsämne, dels ang. formulär för de allmänna läroverkens kataloger etc. dels ock ang. afskaffande eller väsentlig inskränkning af undervisningsprofven för lärarebefattningar vid de allm. läroverken. I anledning af dessa skrifvelser tillförordnade k. maj:t den 4 juni samma år kommittén med uppdrag att afgifva betänkande och förslag i omförmälda ämnen. Kommitterade sammanträdde den 28 juli 1897.

Öfver kommitténs betänkande afgåfvos en del utlåtanden sammanförda i följande:

Underdåniga utlåtanden och yttranden öfver utsedde kommitterades den 30 april 1898 daterade betänkande angående 1) — — — — räkenskaper, afgifna af kansleren för rikets universitet, de teologiska och filosofiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund, domkapitlen, direktionerna öfver Stockholms stads undervisningsverk och nya elementarskolan i Stockholm, samt åtskilliga läroverkskollegier.

Stockholm 1899. V + 361. 4:o.

Ingår i ofvannämnda bihang.

Ang. exercisreglemente för trängtrupperna.

Förslag till exercisreglemente för trängtrupperna.

Kommitterade: Öfversten J. O. G. Smedmark, ordf., kaptenerna P. R. G. von Heideman, E. Kraak och F. O. Zethelius.

Historik: Genom k. bref den 22 januari 1898 och generalorder n:r 89 den 27 i samma månad beordrades nämnda personer att från och med den 31 samma månad stå till statsrådets och chefens för landtförsvarsdepartementet förfogande för att biträda vid affattande af slutligt förslag till exercisreglemente för trängen. Genom generalorder n:r 520 den 4 maj 1898 fastställdes: 1) Exercisreglemente för trängtrupperna (Stockholm samma år 86 sid. 8:o) och 2) Exercisreglemente för sjukvårdstrupperna. (Stockholm samma år 118 sid. 8:o.) Jämför för öfrigt sid. 3 och 22.

Ang. asyl å Restad för sinnessjuke.

Betänkande och förslag angående en asyl för sinnessjuke.

Kommitterade: Generaldirektören Aug. Almén, ordf., hofintendenten Ax. Kumlien, medicinalrådet G. Bolling, professorerna S. Ödman och E Hjertström.

Genom k. bref till medicinalstyrelsen den 29 oktober 1897 föreskref k. maj:t, att för afgifvande af förslag till lämplig plats för en ifrågasatt

asyl för vård af sinnessjuke hufvudsakligen från västra Sverige skulle af medicinalstyrelsen tillsättas en kommission, bestående af generaldirektören Aug. Almén som ordf. och hofintendenten A. Kumlien jämte tre af styrelsen utsedde sakkunnige. I skrifvelse till medicinalstyrelsen den 7 maj 1898 föreslogo kommitterade kronodomänen Restad i Älfsborgs län. Medicinalstyrelsen afgaf utlåtande den 20 juni 1898 och domänstyrelsen den 24 oktober samma år. Se k. propositionen n:r 14 den 22 december 1899 om anordnande å kronodomänen Restad i Älfsborgs län af en asyl för sinnessjuke.

Betänkande afgifvet af artillerikommittéen år 1898. *Ang. officersaspiranternas vid artilleriet utbildning etc.*

Ingår å sid. 59—130 af Meddelanden från svenska artilleriet 1898.

Kommitterade: Öfversten S. G. A. Geijer, ordf., kaptenerna C. A. E. Gobom, A. V. Holmberg och K. G. E. Kniberg.

Sekreterare: Kaptenen O. V. Bergman.

Särskilda yttranden af: Kniberg och af Holmberg.

Bilagor: I. Förslag till instruktion till fältartilleriets underbefälsskolor.

Bil. n:r 1. Program för utbildningen i fältartilleriets konstapelskolor.

Bil. n:r 2. — — — — underofficersskolor.

Bil. n:r 3. — — — — af officers- och reservofficersvolontärer i fältartilleriets underbefälsskolor.

Bil. n:r 4—9. Formulär.

II. Motiv till det i bil. I intagna förslaget.

Bil. A. Prisuppgift för beräkning af transportkostnaden för hästar mellan vissa uppgifna orter.

Bil. B. Tidsindelning under första perioden.

III. P. M. öfver de viktigaste förändringar, som, ehuru ej direkt berörande underbefälsskolorna, dock skulle behöfva vidtagas, om den af artillerikommittén föreslagna instruktionen för fältartilleriets underbefälsskolor komme att tillämpas.

Historik: Genom generalorder n:r 223 den 10 mars 1898 beordrades artillerikommittén att sammanträda den 21 samma månad för att utarbeta förslag till nya bestämmelser för officersaspiranternas vid artilleriet utbildning före deras inträde vid krigsskolan samt eventuellt till ändrade bestämmelser för underofficersutbildningen vid artilleriet.

Betänkandet afgafs den 10 maj 1898.

Förslag till lag om rätt till jagt samt till jagtstadga och andra dermed sammanhängande författningar, afgifna af de dertill förordnade komiterade. *Ang. lag om rätt till jakt samt jaktstadga.*

Stockholm 1898. 2 + 78 sid. 4:o.

Ingår i 1900 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Landshöfdingen Paul Isberg, ordf., ledamoten af första kammaren frih. J. Gripenstedt, direktören för skogsinstitutet G. Holmerz, godsägaren, ledamoten af andra kammaren L. M. Kruse, revisionssekreteraren Emil Sjöberg, hofjägmästaren grefve Tage Thott.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Ludvig Sandberg.

Betänkandet omfattade förslag till: 1) lag om rätt till jakt; 2) jaktstadga; 3) lag om tillägg till lagen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 25 april 1889; 4) lag om ändring af 24 kap. 13 § strafflagen; 5) kungörelse om hvad vid utfärdandet af jaktpass är att iakttaga samt om redovisning af influtna afgifter för dylika pass.

Ur innehållet: Förslag under senare år ang. införande af allmän jaktskatt och obligatoriskt utarrenderande af jaktmark, understigande viss areal, sid. 31—37.

Historik: Den 14 januari 1898 bemyndigade k. maj:t chefen för finansdepartementet att, för vidtagande af revision af gällande jaktstadga dels i syfte att bestämmelser af allmän lags natur blefve i en särskild lag sammanfattade och sålunda fullständigt skilda från de ekonomiska och administrativa föreskrifterna i ämnet dels ock för åstadkommande af de ur jaktvårdssynpunkt erforderliga ändringarna i nämnda stadga, tillkalla ett antal af högst sex personer. Med anledning däraf uppdrog finansministern den 20 samma år åt kommitterade att deltaga i beredningen af nämnda fråga. Kommitterade sammanträdde den 26 samma månad. Betänkandet afgafs den 12 maj 1898.

Öfver betänkandet afgåfvos följande i ofvannämnda bihang intagna utlåtanden:

Kongl. domänstyrelsens och kongl. vetenskapsakademiens underdåniga utlåtanden i anledning af komiterades för vidtagande af revision af gällande jagtstadga den 12 maj 1898 afgifna förslag.

Stockholm 1899. 39 sid. 4:o.

Öfver kommitterades förslag till lag angående rätt till jakt och till lagändringar afgaf högsta domstolen utlåtande den 9 januari 1900. Till 1900 års riksdag afgaf k. maj:t k. proposition n:r 58 af den 2 mars 1900 med förslag till lag om rätt till jakt etc. samt samma dag n:r 66 med förslag till förordning angående jaktpass.

Ang. flottans pensionskassas gratialfond.

Betänkande med förslag angående flottans pensionskassas gratialfond afgifvet af den för utredande af fondens ställning utaf kongl. maj:t tillsatta komité.

Stockholm 1898. 57 sid. 4:o.

Kommitterade: Amiralitetsrådet J. E. Dahlin, ordf., professorn And. Lindstedt, kommendörkaptenerna O. Elliot, C. A. M. Hjulhammar och D. U. V. Linder.

Sekreterare: Vice häradshöfdingen Henrik Wolff.

Ur innehållet: Utlåtande af A. Lindstedt, mars 1898, sid. 29—43.

Bilaga A: P. M. den 11 januari 1897 af R. Rubenson, sid. 55—57.

Betänkandet omfattar: Förslag till kungörelser 1) angående ändrad lydelse af vissa §§ i det af k. maj:t den 22 januari 1892 utfärdade reglemente för flottans pensionskassa; 2) angående förändrade föreskrifter rörande vissa gratial ur och gratialafgifter till flottans pensionskassa.

Historik: Vid pröfning af ett af delegarnes i flottans pensionskassa år 1894 församlade fullmäktige fattadt beslut angående omarbetning af kassans reglemente fann k. m:t den ifrågasatta omarbetningen af reglementet böra omfatta endast de delar däraf, som efter verkställd ytterligare utredning angående pensionskassans gratialfonds ställning funnes böra för densammas upphjälpande undergå förändring. Med anledning häraf uppdrog k. m:t genom k. bref den 11 oktober 1895 åt en kommitté att verkställa berörda utredning och afgifva förslag till de ändringar i reglementet, hvartill utredningen kunde föranleda. Ursprungligen förordnade kommitterade kommendörkaptenen A. A. L. Palander och kaptenen Gerhard Dyrssen erhöllo senare entledigande och efterträddes af Elliot och Hjulhammar. Professor H. Gyldén, som på framställning af kommitterade åtagit sig att vara sakkunnig ledamot af kommittén, afled den 9 november 1896, hvarefter professor A. Lindstedt på anmodan deltog i kommitténs arbeten.

Betänkandet afgafs den 18 juni 1898. Öfver detsamma afgafs följande utlåtande:

Kongl. direktionens öfver flottans pensionskassa underdåniga utlåtande den 19 december 1898 öfver betänkande med förslag angående flottans pensionskassas gratialfond, afgifvet af den för utredande af fondens ställning af kongl. maj:t tillsatta komité.

Karlskrona 1899. 31 sid. + 1. opag. tabell.

I anledning af detta direktionens utlåtande ingaf kommittén den 28 mars 1899:

Erinringar etc. (se 1899 sid. 74).

Angående denna fråga se vidare sid. 27, 99 och följande i Fullmäktiges för flottans pensionskassa till k. m:t afgifna underdåniga berättelse af den 21 april 1899 (Karlskrona 1899).

Rapport den 28 juni 1898 från kommissionen för signaleringsförsök med olika slag af afståndssignaleringsmateriel. *Ang. försök med afstånds signalerings materiel.*

Kommitterade: Kommendören C. G. V. Bretzner, ordf., kaptenerna R. C. Liepe, grefve C. A. Ehrensvärd, frih. U. C. K:son Sparre, löjtnanten J. C. Schneidler.

Genom generalorder n:r 159 den 19 mars 1898 förordnades kommissionen för att anställa jämförande försök i ofvannämnda afseende. Ursprungligen tillförordnade kaptenen P. J. Dahlgren entledigades senare och ersattes enligt generalorder n:r 319 den 11 maj af Liepe.

Ang. ekon. och admin. best. rör. fisket utom hafsfisket vid bohuslänska kusten.

Förslag till allmänna ekonomiska och administrativa bestämmelser rörande fisket utom beträffande hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län. Enligt uppdrag af statsrådet och chefen för civildepartementet afgifvet i juni 1898 af särskilde komiterade.

Stockholm 1898. 1 + 35 sid. 8:o.

Kommitterade: Borgmästaren Gustaf Svanberg, ordf., revisionssekreteraren E. Quensel, fiskeriassistenterna Filip Trybom och Vict. Wahlberg.

Betänkandet omfattar: Förslag till förordning om hushållning med fiskevatten.

Hrr Svanberg, Trybom och Wahlberg erhöllo sitt uppdrag den 26 november 1896 och Quensel den 8 mars 1898.

Betänkandet remitterades till samtliga konungens befallningshafvande och landtbruksstyrelsen, hvilken afgaf sitt utlåtande den 24 februari 1900. Ärendet anmäldes den 2 mars 1901.

Ang. undervisningsväsendet etc. inom teol. fakulteterna.

Förslag till stadga angående undervisnings-, studie- och examensväsendet inom de teologiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund, jämte vissa i samband därmed stående förslag; afgifna af den utaf kongl. maj:t den 21 maj 1897 i nåder förordnade kommitté.

Stockholm 1898. IX + 143 sid. 8:o.

Kommitterade: Biskopen N. J. O. H. Lindström, ordf., teol. professorerna Pehr Eklund och H. V. Tottie, domprosten N. J. Linnarsson och kontraktsprosten Aug. Pettersson.

Sekreterare: Kanslisekreteraren Edv. Bäcklin.

Särskilda yttranden af: Eklund, sid. 107—133, Linnarsson, sid. 134, och Petterson, sid. 135—139.

De afgifna förslagen voro: 1. Förslag till stadga angående undervisnings-, studie- och examensväsendet inom de teologiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund; 2. Förslag till ändring af de genom k. brefvet den 26 januari 1877 meddelade bestämmelser angående rätt till inskrifning i teologisk fakultet. 3. Förslag till ändrad lydelse af §§ 132 och 133 i förnyade statuterna för universiteten i Upsala och Lund den 10 januari 1876, sådana dessa §§ lyda enligt k. kungörelsen den 17 april 1891.

4. Förslag till bestämmelser angående vissa pastoralprof; och 5. Förslag till ändrad lydelse af § 55 i stadgan för rikets allm. läroverk den 1 nov. 1878, sådan denna § lyder enligt k. kungörelsen den 10 mars 1892.

Ur innehållet: Öfversikt af prästbildningens historia i Sverige under det nittonde århundradet, sid. 13—18

Bilagor: Tab. n:r 1. Utvisande studentåldern i fråga om dem, som 1887—1896 efter aflagd teologisk- filosofisk examen vid universiteten i Upsala och Lund undergått dimissionsexamen,sid. 141.

Tab. n:r 2. Utvisande i hvilken mån de i tab. 1 upptagna under studenttiden varit frånvarande från universitetet, sid, 142—143.

Tab. n:r 3. Utvisande i fråga om dem, som under 1887—1896 aflagt praktisk-teologisk examen vid universiteten i Upsala och Lund, lefnadsåldern vid examens aflägggande, sid. 142—143.

Historik: I anledning af universitetskanslerens skrifvelse den 12 april 1897 uppdrog k. m:t den 21 maj samma år åt en kommitté att utarbeta ett både den teoretiska och praktiska prästbildningen omfattande förslag till stadga angående undervisnings-, studie- och examensväsendet inom de teologiska fakulteterna vid rikets universitet. Kommitterade sammanträdde den 14 augusti samma år. Betänkandet afgafs den 2 juli 1898. Yttranden infordrades från kanslersämbetet för universiteten, samtliga ecklesiastika konsistorier, direktionen för Stockholms stads undervisningsverk.

Tryckt finnes:

Teologiska och filosofiska fakulteternas vid Upsala universitet utlåtanden beträffande komiterades underdåniga förslag den 2 juli 1898 till stadga angående undervisnings-, — — — förslag.

Upsala 1898. 80 sid. 8:o.

Förslag till reglemente för allmänna garnisonssjukhuset och förslag till instruktion för allmänna garnisonssjukhuset. *Ang. reglemente och instruktion för allm. garnisonssjukhuset.*

Kommitterade: Fördelningsläkaren C. C. Ekeroth, regementsläkaren L. V. Lundberg och kaptenen R. R. M. Festin.

Historik: Genom generalorder n:r 285 den 24 mars 1898 beordrades nämnda personer att sammanträda den 28 samma månad för att stå till statsrådets och chefens för landtförsvarsdepartementet förfogande för att biträda vid utarbetande af förslag till reglemente för allmänna garnisionssjukhuset. Förslagen inkommo den 5 juli samma år, remitterades till arméförvaltningen å intendentur- och civila departementet, medicinalstyrelsen, inspektören för trängen, öfverkommendanten för Stockholms garnsion. Reglementet fastställdes genom k. bref den 3 dec. samma år och ingår i samling af författningar, kungl. bref och generalorder ang. militära sanitetsväsendet 1898—1899. (Bihang till Tidskrift i militär hälsovård för 1899.) Instruktionen öfverlämnades till chefens för Svea trängbataljon fastställelse.

Ang. Sveriges deltagande i 1900 års utställning i Paris.

Kommittén för Sveriges deltagande i 1900 års världsutställning i Paris: Skrifvelse den 9 juli 1898 med arbetsredogörelse och förslagsberäkning.

Kommitterade: Generaldirektören A. R. Åkerman, ordf., rektorn B. V. Adler, fabriksidkaren R. Almström, professorn G. O. Björck, telegrafdirektören N. R. Curman, disponenten C. Danielsson, generalkonsuln E. Fränckel, disponenten W. Gibson, ingenjören C. R. Lamm, slottsarkitekten J. F. Lilljekvist, bruksegaren C. C:son Lindberg, disponenten E. J. Ljungberg, geologen H. Lundbohm, arkitekten C. O. Möller, disponenten A. H. Nordenfelt, landshöfdingen A. T. Odelberg, fabriksidkaren K. Söderblom, direktören G. W. S. Tham, grosshandlaren A. Thiel, intendenten vid Nationalmuseum G. H. Upmark, professorn E. A. Wijkander samt fru Anna Wallenberg (adjungerad af kommittén enligt bemyndigande).

Se sid. 113 och följande i protokollet öfver civilärenden den 13 januari 1899 vid statsverkspropositionen.

Kommittén tillsattes den 16 juli 1897.

Fredsförvaltningskommittén:

Ang. förvaltningen af arméns materiel under fred.

1. *Underdånigt förslag till reglemente för förvaltningen af arméens materiel under fred (materielreglemente), afgifvet den 11 juli 1898 af den i nåder tillsatta komité för utarbetande af förslag till ändringar i gällande förvaltningsreglementen för arméen m. m.*

Stockholm 1898. XCVII + 174 sid. 8:o

Kommitterade: se 1897 sid. 37, med undantag af C. H. Weidenhielm och B. Tollstén.

Bilagor till motiveringen, I. Tablå öfver slitningstider för munderingspersedlar, sid. LXX—LXXIII.

II. Uppgift å beräknade anskaffningspris för munderingspersedlar, sid. LXXIV—LXXV.

III—IV. Utdrag ur rekvisitionerna å resp. de garnisonerade och de icke garnisonerade truppförbandens munderingsanslag för 1897, sid. LXXVII—LXXXIII.

V. Specifika uträkningar å munderingsanslagen för man (häst) och tjänstgöringsdag vid tillämpning af kommitterades förslag, sid LXXXIV—LXXXIX.

VI. Sammandrag öfver dagersättningsbelopp för munderingspersedlar, sid. XCI.

VII Tablå utvisande ökning och minskning af utgifterna under anslaget till arméns munderingsutrustning år 1897, därest kommitterades förslag då tillämpats, sid. XCII.

VIII. — — — — af truppförvaltningarnas munderingstillgångar år 1897 — — — —, sid. XCIII—XCVII.

Bilagor till reglementsförslaget:

A. Tabell utvisande utseendet och storleken af en del erforderliga stämplar, etc., sid. 137.

B. Förslag till munderingsstat för stam och beväring vid infanteriet, kavalleriet, artilleriet, ingeniörtrupperna och trängen, sid. 139—155.

C. Formulär till persedelafräkningsbok, sid. 157—165.

2. *Underdånigt förslag till reglemente för arméens underhåll under fred (underhållsreglemente), afgifvet den 11 juli 1898 af den i nåder tillsatta komité för utarbetande af förslag till ändringar i gällande förvaltningsreglementen för arméen m. m.* Ang. reglemente för arméns underhåll under fred.

Stockholm 1899. XXXIII + 55 sid. 8:o.

Bilaga A. Belopp hvarmed ständig inkvarterings- och servisersättning enligt gällande bestämmelser utgår till arméns personal.

Ur innehållet: Redogörelse ang. kommitténs utlåtanden och förändringarna i dess sammansättning, sid. II och följande.

Sammandrag af underdånigt betänkande angående Sveriges fasta försvar afgifvet den 25 juli 1898 af därtill i nåder förordnade kommitterade samt af vederbörande myndigheters underdåniga utlåtanden öfver samma betänkande. Ang. Sveriges fasta försvar.

Stockholm 1899. XI + 263 sid. + 20 kartbil. och 3 tabellbil. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen ledamoten af andra kammaren Jesper Crusebjörn, ordf., ledamoten af andra kammaren landtbrukaren Hans Andersson, generalmajoren Richard Berg, öfverstarne G. C:son Bergman och K. G. Bildt, generalmajoren Hemming Gadd, öfversten S. G. A. Geijer, ledamoten af första kammaren godsegaren grefve R. G. Hamilton, ledamöterna af andra kammaren öfverdirektören grefve Hugo E. G. Hamilton, lektorn S. J. Kardell och landtbrukaren Alfred Kihlberg, ledamöterna af första kammaren bruksegaren Chr Lundeberg, godsegaren Carl Lybeck, borgmästaren Carl Moberg och kaptenen Fredr. Pettersson samt kommendörkaptenen C. A. Hjulhammar.

Sekreterare: Majoren Hugo Jungstedt, biträdande sekreterare majoren E. Melander.

Reservationer af: R. G. Hamilton, sid. 239—241, Kihlberg och Andersson, sid. 242—244, Andersson, sid. 244—245, Kihlberg, sid. 246.

Kommitterade etc. se 1896 sid. 26.

Ur innehållet: Tabell rörande distriktsindelningen sid. 33.

Bilagor: Tab. 1. Utvisande resultatet af premieringen af hästar.

Tab. 2. Redogörelse för premieringen år 1897.

Tab. 3. Förslag till utgiftsstat för premieringen.

Genom k. bref den 9 december 1896 fick kommittén i uppdrag att utarbeta förslag till erforderliga förändringar i gällande föreskrifter rörande prisbelönande af hästar. Öfver kommitténs utlåtande afgåfvos yttranden af landtbruksstyrelsen den 1 december 1898, stuteriöfverstyrelsen den 8 samma månad och af kavalleriinspektören. Se sid. 46 och följande af protokollet öfver civilärenden den 13 januari 1899 vid samma års statsverksproposition. Ärendet öfverlämnades sedermera till jordbruksdepartementet. Af stuteriöfverstyrelsen afgafs den 22 maj 1900 utlåtande ang. förslaget till reglemente. Ärendet anmäldes den 23 nov. 1900, samma dag utfärdades kungörelse i ämnet.

Ang. befälet å sv. handelsfartyg.

1. *Förslag till förnyad förordning angående befälet å svenska handelsfartyg.*

Kommitterade: Expeditionschefen C. J. A. Wall, kammarrådet frih. Hugo Rehbinder, föreståndaren för navigationsskolan i Göteborg, kapten J. M. Lagervall, kaptenen G. O. Wallenberg, ombudsmannen vid sjömanshuset i Malmö J. P. Fagerlund.

Särskilda meningar af: Wallenberg och Fagerlund.

Betänkandet omfattar förutom ofvannämnda författningsförslag äfven förslag till kungörelse i fråga om erhållande af sådant intyg af föreståndare för navigationsskola i riket, som erfordras för undfående af det i § 3 mom. 3 af förordningen ang. befälet å svenska handelsfartyg omförmälda tillstånd att vara befälhafvare å vissa ångfartyg.

Historik: Genom k- bref den 15 okt. 1897 uppdrog k. m:t åt Wall och Rehbinder att jämte de sakkunniga biträden, som af cheferna för sjöförsvars- och civildepartementet efter anmälan af Wall och Rehbinder komme att tillkallas, företaga revision af förordningen ang. befälet å svenska handelsfartyg den 22 november 1878, reglementet för navigationsskolorna i riket den 6 juni 1890, förordningen ang. sättet och ordningen för sjöfolks på- och afmönstring samt utfärdandet af sjömansrulla den 4 juni 1868 och af reglementet för sjömanshusen i riket den 4 mars 1870 samt inkomma till k. m:t med förslag till förändrade föreskrifter i nämnda frågor. Den 26 nov. 1897 erhöllo kommitterade i uppdrag att jämväl afgifva yttrande och förslag ang. lämpligheten af att indraga en eller flera navigationsskolor. Kommitterade sammanträdde

första gången den 22 nov. 1897 och afgåfvo den 29 sept. 1898 förutom ofvanstående förslag yttrande om lämpligheten af en eller flera navigationsskolors indragning och förslag till förnyadt navigationsreglemente (se nedan).

Marinförvaltningen och kommerskollegium afgåfvo gemensamt utlåtande den 5 januari 1900.

2. *Förslag till förnyadt reglemente för navigationsskolorna i riket.* *Ang. nytt reglemente för navigationsskolorna.*

Kommitterade etc. se här ofvan.

Förslaget afgafs den 29 september 1898; marinförvaltningen afgaf sitt yttrande den 27 oktober 1899; ärendet afgjordes delvis den 13 januari 1900.

Förslag till föreskrifter för befälet för vård och rengöring af 8 mm gevär m/67—89 och 6,5 mm. karbin m/94. *Ang. föreskrifter för vård af 8 mm. gevär o. 6,5 mm. karbin.*

Kommitterade: Majorerna J. C. Lemchen och H. R. Wijkander, kaptenerna V. P. Bruno, K. V. R. Bergenstråhle och C. O. Montgomery.

Historik: Genom generalorder n:r 768 den 22 juni 1897 erhöllo kommitterade i uppdrag dels att bearbeta och sammanställa de i inkomna rapporter öfver försök med rengöring af 8 mm gevär m/66—89, som utförts på grund af generalorder den 22 december 1895 n:r 1401, angifna resultat och dels på grund af dessa resultat och med stöd af annan tillgänglig erfarenhet utarbeta här ofvan nämnda förslag.

Genom generalorder n:r 1188 den 1 oktober 1898 fastställda Föreskrifter etc. finnas tryckta i Stockholm samma år och ingå å sid. 196 o. f. i Samling af författningar etc., bihang till Krigsvetenskapsakademiens tidskrift 1898.

Gamla testamentet IV. De profetiska böckerna. Proföfversättning, utgifven af Bibelkommissionen. *Bibelkommissionen: De profet. böckerna.*

Stockholm 1898. 380 sid. 8:o.

Kommitterade: Ärkebiskopen A. N. Sundberg, ordf., professorerna Esaias Tegnér och V. Rudin, domprosten John Personne.

Angående bibelkommissionen se Thyselius, Förteckning, sid. 497, samt protokoll öfver ecklesiastikärenden den 2 september 1898, bifogadt k. maj:ts skrifvelse n:r 2 till 1898 års kyrkomöte.

Sedan öfver bibelkommissionens proföfversättning 1893 af fem moseböcker och de under 1896, 1897 och här ofvan upptagna proföfversättningarna inhämtats yttranden af samtliga ecklesiastika konsistorier och de teologiska fakulteterna, öfverlämnades genom ofvannämnda skrifvelse proföfversättningarna till kyrkomötets hörande. I skrifvelse n:r

27 den 10 oktober 1898 anhöll kyrkomötet, att k. maj:t måtte uppdraga åt bibelkommissionen att med tagande af vederbörlig hänsyn till de anmärkningar, som blifvit framställda, ytterligare öfverse proföfversättningen af gamla testamentet och så snart som möjligt å nyo utgifva densamma, hvarefter k. maj:t torde täckas tillstädja att öfversättningen finge användas i den offentliga undervisningen i kyrkan och skolan.

K. maj:t uppdrog den 21 samma månad åt bibelkommissionen dels att öfverarbeta de kanoniska böckerna, så att det kunde vara afslutadt före 1899 års utgång, och dels att före midten af 1902 verkställa revision af öfversättningen af nya testamentet samt samtidigt arbeta på en öfversättning af gamla testamentets apokryfiska böcker.

Ang. ny taxa för personbefordring å statens järnvägar.

Betänkande, afgifvet den 1 oktober 1898 af komitén för uppgörande af förslag till ny taxa för personbefordringen å statens jernvägar.

Stockholm 1898. 2 + 140 sid. + 1 graf. tab. 4:o.

Ingår i 1899 bihang 2 saml., 2 afd.

Kommitterade: F. d. generaldirektören grefve Rudolf Cronstedt, ordf., professorn C. V. L. Charlier, byrådirektören John Lundberg, äfven sekreterare, grosshandlaren Olof Melin, trafikcheferna Alf. Th. Rudelius och J. D. Simonsson, lektorn Axel Söderblom.

Reservationer af: Charlier, sid. 68—76, Lundberg sid. 77—88, Rudelius sid. 88—91.

Ur innehållet: Historik, sid. 3—12.

Motioner vid riksdagen om införande af zontariff, sid. 12—14.

Redogörelse för persontarifferna i Ungern, Österrike, Ryssland, Finland, Danmark, sid. 14—24.

Bilagor: 1. Nuvarande biljettpris å statens järnvägar, sid. 92—93.

2. Antal resande och inkomst af persontrafiken år 1896, fördelade på olika biljettslag, sid. 94.

3. Antal resor samt däraf härflytande inkomst år 1896, fördelade på olika väglängder, sid. 95.

4. Beräkning af biljettprisen, sid. 96—105.

5. Driftkostnaden för persontrafiken vid statens järnvägar, sid. 106—111.

5 a. Beräkning af driftkostnaden för person- och posttrafiken samt för godstrafiken vid statens järnvägar åren 1894, 1895 och 1896, sid. 112—126.

6 och 6 a. Angående tariffreformerna i Finland, sid. 127—131.

7. Persontrafiken på Finlands statsbanor maj 1896—juli 1897 och maj 1897—juli 1898, sid. 132—133.

8. Tariffreformen i Ryssland, sid. 134—137.

penningar och omkostnader för sjöfarten vid rikets lastageplatser 1896—1898.

9. Persontrafiken på danska statsbanorna aug. 1897—juli 1898, sid. 138.

10. Jämförelse mellan den verkliga inkomsten af persontrafiken år 1896 och den inkomst, som med tillämpning af föreslagna biljettpris å 1896 års trafik skulle ha uppkommit. (Bil. till Lundbergs reservation), sid. 139.

11. Tabell, utvisande det antal resande, som skulle erfordras för att med tillämpning af de föreslagna biljettprisen för resor af viss medellängd erhålla samma inkomst, som 1896 års trafik för resor af samma medellängd inbragt. (Bil. till nämnda reservation), sid. 140.

12 Förslag till persontariff för statens jernvägar framlagt för komitén för uppgörande af förslag till ny taxa för personbefordringen å statens jernvägar af dess ledamot C. V. L. Charlier.

Lund 1898. 66 sid. + 7 graf. tab. 4:o.

Bilagor till sistnämnda bilaga:

Tab. A. a—c. Statens järnvägar, trafik, inkomster och driftkostnad 1856—1896, sid. 55—56.

Tab. B. a—c. Enskilda järnvägar 1877—1895, sid. 57—59.

Tab. C. a—c. Norrlandstrafiken; summa anlända och afgångna resande 1893 och 1895, sid. 60—62.

Tab. D. Antal resande mellan de 16 största stationerna i Sverige. Afgångs- och ankomsttrafik 1895, sid. 63.

Tab. E. a—d. Ungerska zontariffens resultat 1894, sid. 64—65.

Tab. F. Resultatet af de enskilda ungerska järnvägarnes zontariff t. o. m. december 1894, sid. 67.

Dessutom 7 grafiska planscher.

Historik: Med anledning af ej mindre riksdagens i skrifvelse n:r 116 den 9 maj 1893 gjorda framställning i fråga om nedsättning af afgifterna för persontrafiken å statens järnvägar än äfven väckta förslag om allmännare tillämpning vid svenska järnvägar af antingen s. k. zontariff eller tariff med fallande skala uppdrog k. maj:t den 28 januari 1898 åt kommitterade att, efter utredning i hvilken riktning en reform af statsbanornas persontariffer borde gå, uppgöra förslag till ny taxa för personbefordringen å statens järnvägar samt till däraf föranledda ändringar i gällande reglementariska bestämmelser.

Betänkandet remitterades till järnvägsstyrelsen, som besvarade remissen dels genom skrifvelse den 11 maj 1901 och dels genom sitt den 27 februari 1903 afgifna:

Förslag till ny persontariff vid statens järnvägar.

Stockholm 1903. 24 + 28 sid. stor 8:o.

Betänkande och förslag afgifna af den af kongl. maj:t den 16 oktober 1896 tillsatta komitén för utredning af frå- *Ang. minderåriga förbrytares behandling.*

gan om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare dels ock åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn.

I. Betänkande och förslag angående minderåriga förbrytares behandling.

Stockholm 1898. IX + 172 sid. 4:o.
Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Biskopen Gottfrid Billing, ordf., generaldirektören Sigfrid Wieselgren, landssekreteraren A. H. Bagge, ledamoten af andra kammaren landtbrukaren Hans Andersson, ledamöterna af första kammaren riksgäldsfullmäktigen G. F. Östberg och häradshöfdingen G. Rudebeck samt föreståndaren för åkerbrukskolonien Hall, Fr. Fant.

Sekreterare: Juris d:r, vice häradshöfding, grefve Albert Ehrensvärd.

Reservationer af: Bagge, Andersson och Rudebeck, sid. 169—172.

Följande förslag afgåfvos, nämligen: förslag till 1) lag ang. ändring i vissa delar af strafflagen den 16 februari 1864; 2) förändring angående tillägg till 19 § 3 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende därå iakttagas skall den 16 februari 1894; 3) lag innefattande vissa bestämmelser angående handläggning af brottmål rörande minderåriga; 4) lag angående verkställighet af domstols förordnande om aga eller om insättande i allmän uppfostringsanstalt; 5) lag angående omhändertagande af minderåriga förbrytare, intill dess domstolsbeslut om deras insättande i allmän uppfostringsanstalt verkställes; 6) förordning om ändrad lydelse af § 20 i förnyade förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883; 7) kungörelse om tillägg till § 1 i kungörelsen angående indrifning och redovisning af böter och viten den 29 januari 1861; samt 8) lag om tvångsuppfostran på grund af domstols förordnande.

Ur innehållet: I, Öfversikt af utländsk lagstiftning, sid. 22—62.

Afser Norge, Danmark, Finland, Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Belgien, Schweiz, Österrike.

II. Öfversikt af den svenska lagstiftningen rörande kriminell minderårighet samt för minderåriga förbrytares uppfostran i Sverige vidtagna åtgärder, sid. 63—81.

Statistik, sid. 150—168.

Historik: Sedan riksdagen i skrifvelse den 25 april 1896 n:r 37 anhållit att k. maj:t täcktes låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minder-

åriga förbrytare dels ock åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn, beslöt k. maj:t den 16 oktober samma år att tillsätta en kommitté, af hvars ledamöter några erhöllo i uppdrag att deltaga i kommittéarbetet i hela dess omfattning, men öfriga blefvo särskildt utsedda för frågan angående uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare och särskildt för frågan angående dylika anstalter för öfriga i sedligt afseende försummade barn. I dagligt tal gick denna kommitté ofta under benämningen »ligapojkskommittén».

Ofvanstående betänkande afgafs den 26 oktober 1898. Se vidare år 1899 sid. 86 vid betänkandet n:r II angående vanartade och i sedligt afseende försummade barns behandling.

Yttranden infordrades från öfverståthållareämbetet i Stockholm och samtliga konungens befallningshafvande. Högsta domstolens utlåtande afgafs den 17 oktober 1900 och finnes bifogadt vid k. proposition n:r 7 den 29 november 1901 med förslag till lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1, 2, 3 och 6 §§ strafflagen, till lag angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran samt till lag, innefattande vissa bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande minderårige. Till 1902 års riksdag afläts äfven k. propositionen n:r 8 den 29 november 1901 angående upplåtande af vissa delar af kronodomänen Bona till ordnande af en af staten inrättad tvångsuppfostringsanstalt, hvarjämte uti statsverkspropositionen under andra hufvudtiteln begärdes anslag till byggnader m. m. för en tvångsuppfostringsanstalt (se sid. 52 o. f. i protokollet öfver justitieärenden den 11 januari 1902 vid statsverkspropositionen).

Handels- och sjöfartskomitén:

I. Utlåtande och förslag af den 29 oktober 1898 rörande ifrågasatt lindring i konsulatafgifterna för svenska fartyg. *Ang. lindring i konsulatafgifterna.*

Stockholm 1898. 175 sid. 4:o.

Kommitterade: Generaldirektören Staffan Cederschiöld, ordf., skeppsbyggmästaren O. A. Brodin, generalkonsuln Axel Johnson, grosshandlarne Olof Melin och John Rettig, kaptenen G. O. Wallenberg och f. d. ångfartygsbefälhafvaren direktören Vilh. R. Willborg.

Sekreterare: Sekreteraren i kommerskollegium Adolf Berencreutz.

Bilagor: I. Historisk återblick, sid. 51—80.

II. Redogörelse för bestämmelser om konsulatafgifter i Ryssland, Danmark, Tyskland, Storbritannien, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Portugal, Spanien, Italien, Österrike-Ungern, Amerikas förenta stater, sid. 81—95.

III. Tab. A. Uppgifter angående Sveriges handelsflotta, utrikes sjöfart och handel 1815—1896, sid. 97—99.

IV. Tab. B. Sjöfarten med svenska och norska fartyg på de särskilda konsulsdistrikten samt där uppburna konsulatafgifter 1870—1874 och 1896, sid. 101—113.

V. Tab. C. Summariska uppgifter angående konsulatafgifterna och deras fördelning 1896, sid. 115—123.

VI. Tab. D. Beräkningar angående verkan af vissa förslag om nedsättning i konsulatafgifterna såvidt angår *svenska* fartyg 1896, sid. 125—161.

VII. Tab. E. — — — — *norska* fartyg 1896, sid. 163.

Tab. D. och E. utarbetade af Hj. Gullberg.

VIII. Utkast till ändrad lydelse af § 107 mom. 1 i förordningen angående konsulatväsendet af den 4 november 1886, litt K. och P., sådana de lyda enligt kungörelse den 27 september 1889 (innefattande äfven jämförelse med expeditionsafgifter, föreslagna af den norska konsulatkomitén af år 1891 samt vissa i Tyskland och Storbritannien gällande dylika afgifter), sid. 170—175.

Historik: I särskilda skrifvelser dels n:r 74 den 6 maj 1898 angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel dels ock n:r 120 den 13 samma månad angående åtgärder till höjande af den svenska sjöfartsnäringen m. m. anhöll riksdagen, att k. maj:t täcktes taga i öfvervägande frågorna om lindring i konsulatafgifterna och om ytterligare åtgärder till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnäringen samt till främjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på aflägsnare länder, samt därefter för riksdagen framlägga de förslag, hvartill omständigheterna kunde föranleda. I anledning däraf förordnade k. maj:t den 1 juli 1898 en kommitté med uppdrag att verkställa nödig utredning och inkomma med utlåtande och förslag i nämnda riktning. Kommittén sammanträdde den 30 aug. samma år. Se vidare protokollet öfver civilärenden den 6 mars 1899 vid k. prop. samma dag n:r 66 angående beredande af medel för återbetalning till viss del af erlagda konsulatafgifter för svenska fartyg.

Ang. sjömanshusen. *II. Underdånigt utlåtande af den 23 november 1898 om vissa frågor rörande sjömanshusen.*

Stockholm 1898. 70 sid. 4:o.

Ingår i 1899 bihang 2 saml. 2 afd.

Ur innehållet: Öfverblick af sjömanshusens tillkomst, verksamhet och inkomstkällor, sid. 12—32.

Tabellbilgor: A. Inskrifne sjömän, inkomster och utgifter 1884 och 1897, sid. 62—65.

B. Afgifter 1893—1897 samt inkomster och utgifter 1897, sid. 66—69.

C. Hyresafgifter 1897, fördelade efter antalet inskrifne sjömän, sid. 70.

Utlåtande af kommerskollegium den 10 december samma år, se vidare sid. 51 o. f. af prot. öfver civilärenden den 13 januari 1899 vid statsverkspropositionen samma år.

III. Underdånigt utlåtande af den 28 november 1898 i fråga om medgifvande af rätt till inteckning i fartyg.

Ang. rätt till inteckning i fartyg.

Stockholm 1898. 84 sid. 4:o.
Ingår i 1901 bihang 2 saml. 2 afd.

Ur innehållet: Återblick på frågan om fartygsinteckning i Sverige, sid. 12—39.

Nordisk skeppsredareförenings framställning, sid. 40—43.

Fartygsinteckningen och dess användande i Norge, Danmark, Finland, Tyskland, Storbritannien, Frankrike, sid. 44—56.

Som sakkunnige voro under öfverläggningarna i afseende på detta betänkanda tillkallade byråchefen för lagärenden K. H. L. Hammarskjöld, bankdirektörerna frih. K. Langenskiöld och Marcus Wallenberg samt auditören E. Martin.

Angående kommitténs öfriga betänkanden etc. se under åren 1899 och 1900. resp. sid. 75 och 96.

Ärendet anmäldes den 30 december 1899, vissa i lagbyrån uppgjorda förslag remitterades till högsta domstolen, som afgaf sitt utlåtande den 3 december 1900. K. prop. n:r 25 den 19 januari 1901 med förslag till 1) lag om inteckning i fartyg, 2) — — ändring i 10 och 17 kap. handelsbalken, 3) — — ändring i vissa delar af utsökningslagen, 4) — — ändrad lydelse af §§ 51, 90 och 117 konkurslagen, 5) — — ändrad lydelse af §§ 2, 3 och 52 sjölagen, 6) — — ändrad lydelse af § 14 i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämning, 7) — — ändrad lydelse af § 1 i förordningen den 16 juni 1875 ang. särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden, 8) — — antecknande i fartygsregistret af tvist om fartyg eller fartygslott.

Förslag till nytt reglemente för k. teatern.

Ang. nytt regl. för k. teatern.

Förvaras bland handlingar till protokoll öfver finansärenden den 28 april 1899.

Kommitterade: Chefen för konungens hofförvaltning Otto Printzsköld, ordf., kammarherren Axel Burén, k. hofkapellmästaren Conrad Nordqvist, sekreteraren i musikaliska akademien Vilhelm Svedbom, hofrättsrådet Theodor Westrin.

Historik: K. maj:t uppdrog den 24 mars och 20 maj 1898 åt kommitterade att utarbeta förslag till nytt reglemente för k. teatern. Förslaget afgafs den 30 november samma år, anmäldes den 28 april 1899; reglemente för k. teatern utfärdades samma dag.

Ang. olycksfallsförsäkring för arbetare.

Förslag till lag ang. ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete.

Utgör bilaga till protokollet öfver civilärenden den 30 december 1898 vid nedannämnda k. proposition.

Kommitterade: Revisionssekreteraren C. A. Lindhagen, professorn A. Lindstedt, öfverdirektören grefve Hugo Hamilton, häradshöfdingen C. B. Hasselrot och t. f. byråchefen K. H. L. Hammarskjöld.

Genom k. maj:ts beslut den 31 december 1897 och 2 september 1898 erhöll civilministern bemyndigande att som sakkunnige tillkalla ofvannämnda personer. Öfver förslaget afgaf högsta domstolen utlåtande den 23 november 1899. Se k. proposition n:r 24 den 19 januari 1900 med förslag till lag om ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete och till lag om ändrad lydelse af 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken.

Ang. modernisering af Svea-typen.

Kommittén för ifrågasatt modernisering af Svea-typen: Yttrande och förslag.

Yttrandet återgifves å sid. 51—58 af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1899, intaget i 1899 års statsverksproposition, samt är, åtföljdt af tre planscher med ritningar ang. de föreslagna förändringarna, aftryckt i Tidskrift för sjöväsendet 1899, sid. 259 och följande.

Kommitterade: Kommendören L. A. Palander, ordf., kommendörkaptenen V. Dyrssen, kaptenen A. B. Juel, öfverdirektören H. H. Lilliehöök, t. f. direktören grefve E. H. A. Mörner.

Sekreterare: Kaptenen grefve C. A. Wachtmeister.

Historik: Kommitterade förordnades den 25 november 1898 för att taga i öfvervägande, hvilka förbättringar borde med stöd af den under senaste årens sjökrig vunna erfarenhet vidtagas å första klassens pansarbåtar Svea, Göta och Thule för att sätta dessa fartyg i möjligast tidsenliga skick. Yttrandet afgafs den 17 december samma år. Marinförvaltningens utlåtande den 5 januari 1899.

Se sid. 49 och följande i ofvannämnda protokoll punkt 17: försättande i fullt tidsenligt skick af 1:a klass pansarbåtarna Svea, Göta och Thule.

Ang. jordägares rätt öfver vattnet på hans grund.

Betänkande ang. utsträckning af jordägares rätt öfver vattnet på hans grund.

Kommitterade: Landshöfdingen A. G. Svedelius, öfverdirektören A. T. Odelberg, öfverstlöjtnanten A. F. O. Cederberg, riksgäldsfullmäktigen godsegaren Edv. Sederholm, arkitekten A. H. Hammarskjöld, fiskeriinspektören N. R. Lundberg, landtmäterifiskalen O. Tengvall.

I anledning af riksdagens skrifvelse den 13 maj 1896 n:r 112 och kommerskollegiets utlåtande den 8 oktober 1897 i anledning af fråga om tillstånd för jordägare att i vidsträcktare mån än hittills vore medgifvet tillgodogöra sig vattenkraften i forsar och älfvar erhöll justitie ministern den 19 november 1897 bemyndigande att tillkalla ofvannämnda sakkunnige för att inom justitiedepartementet biträda med ärendets utredning. Se prot. öfver justitieärenden den 3 december 1897, bifogadt k. proposition n:r 5 den 30 dec. 1898 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om jordägares rätt öfver vattnet å hans grund den 30 december 1880. Högsta domstolens utlåtande den 23 maj 1898 finnes bifogadt nämnda proposition.

Betänkande angående vissa sökta järnvägskoncessioner. *Ang. vissa järnvägskoncessioner.*

Kommitterade: Ledamöterna af första kammaren kammarherren grefve N. G. A. Sparre och landshöfdingen A. G. J. Svedelius samt ledamoten af andra kammaren häradshöfding G. Restadius.

Kommitterade erhöllo af stadsrådet och chefen för civildepartementet i uppdrag att yttra sig i fråga om sökta koncessioner å järnvägsanläggningar dels från Borås öfver Vernamo till Alfvesta, dels från Räflanda å Göteborg—Borås järnväg öfver Vernamo till Alfvesta och dels från Räflanda till Refteled å Halmstad—Nässjö järnväg.

Prestlöneregleringskomitén.

I. Samling af de på grund af kongl. förordningen den 11 juli 1862 af kongl. maj:t utfärdade resolutioner angående lönereglering för rikets presterskap. *Ang. prästerskapets löneregleringar.*

Stockholm 1898. 1337 sid. 8:o.

Historik: Se angående kommittén 1899 och 1900 resp. sid. 91 och 108.

Kommissionen angående elektriska ljus- och kraftledningar: [Framställning rörande behofvet af till civillag hänförliga föreskrifter angående koncessionstvång, expropriationsrätt och fridlysning med afseende å elektriska ljus- och kraftledningar.] *Ang. koncessionstvång, expropriationsrätt och fridlysning i afs. på elektr. ljus- och kraftledningar.*

Stockholm 1902. 5 sid. 4:o.

Kommitterade: Hofrättsrådet G. Ribbing, ordf., majoren O. A. Busch, direktören i telegrafverket N. R. Curman, ingenjörerna Ernst Danielson och Aug. Decker, bruksägaren Vollrath Tham.

Sekreterare: Notarien Anders Hemming.

Den 18 oktober 1901 utfärdades ny lasarettsstadga och sjukstugestadga. Se vidare de vid 1903 års statsverksproposition fogade prot. öfver civilärenden den 19 dec. 1902 och öfver finansärenden den 12 januari 1903 sid. 2 ang. statsbidrag till en pensionskassa för lasarettsläkare.

Ang. förvaltningen af Oscar II:s jubileumsfond och instruktioner för sanatoriernas styrelser och personal m. m.

Underderdånigt slutbetänkande afgifvet af komitén för utredning af frågan om jubileumsfondens användning.

Ingår å sid. 73—158 i Handlingar rörande konung Oscar II:s jubileumsfond utgifna af komitén för utredning af frågan om jubileumsfondens användning, Stockholm 1899.

Särskildt yttrande af: O. Jonsson, sid. 155—158.

Bilagor: Förslag till stadgar ang. förvaltningen af konung Oscar II:s jubileumsfond, sid. 97—102.

— — instruktion för styrelserna öfver jubileumsfondens sanatorier, sid. 102—104.

— — d:o för öfverläkarne vid d:o, sid. 104—106.

— — d:o för underläkarne vid d:o, sid. 106.

— — d:o för sysslomännen vid d:o, sid. 107—109.

— — d:o för sjuksköterskorna vid d:o, sid. 109—110.

— — ordningsregler för patienterna vid d:o, sid. 110—112.

— — underrättelser för allmänheten om jubileumsfondens sanatorier samt om villkoren för patienters intagning och vistelse därstädes, sid. 112—114.

— — formulär för läkareutlåtande, sid. 115.

— — läkare-, sköterske-, ekonomiförvaltnings- samt maskinist- och tjänstepersonal vid jubileumsfondens sanatorier, sid. 116.

— — utspisningsstat vid ett sanatorium, sid. 117—126.

— — inventarieuppsättning vid ett sanatorium, sid. 127—135.

Program att följa vid uppgörande af planritningar till ett sanatorium för 100 mindre bemedlade lungsotspatienter, sid. 136—142.

Utredning ang. kurtidens längd på ett sanatorium för lungsiktiga, sid. 143—145.

Undersökning ang. dagafgifter m. m. vid rikets sjukhus, sid. 146—155.

Tabeller I. öfver dagafgifter och antal sjuke å allmän sal vid vissa länslasarett år 1896.

II. — — — — antal underhållsdagar — — — — — —

III. — — — — antal sjuke å allmän sal vid vissa civila sjukhus i Stockholm, Göteborg, Norrköping och Malmö år 1896.

IV. — — — — antal underhållsdagar — — — — — —

V. sammandrag af tab. I, utvisande antal sjuke å allmän sal, som vårdats fritt eller erlagt en dagafgift under 50 öre, 50—95 öre eller 1 kr. och därutöfver samt dessa gruppers procentiska förhållande till hela antalet å allmän sal vårdade sjuke vid vissa länslasarett år 1896.

VI. — — — II utvisande antal underhållsdagar — — —

VII. totalkostnad för den egentliga sjukvården för sjuk pr

dag samt tillskott af allmänna medel för sjukvårdens uppehållande vid rikets sjukhus.

Kommitterade etc. se 1898 sid. 46.

Ofvanstående betänkande afgafs den 20 febr. 1899.

Gradmätningskommittén: Den 20 februari 1899 förslag beträffande kostnaderna för Sveriges deltagande i en gradmätning på Spetsbergen. Ang. en gradmätningsexpedition till Spetsbergen.

Angående detta definitiva kostnadsförslag se sid. 5 och följande af protokollet öfver ecklesiastikärenden den 1 mars 1899, bifogadt k. proposition n:r 57 samma dag ang. anslag till bestridande af kostnader för en dylik expedition. Angående kommittén i öfrigt se 1898 sid. 50 och 1901 års Berättelse om hvad i rikets styrelse sig tilldragit, sid. 50—51, samt sid. 359 och följande i protokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 januari 1901, bifogadt samma års statsverksproposition, äfvensom k. prop. n:r 75 den 21 mars 1902 ang. fortsättning och afslutande af gradmätningen å Spetsbergen.

Underdåniga erinringar i anledning af kongl. direktionens öfver flottans pensionskassa underdåniga utlåtande öfver det af komitén för utredande af kassans gratialfonds ställning den 18 juni 1899 afgifna betänkande. Ang. flottans pensionskassas gratialfond.

Stockholm 1899. 19 sid. 4:o.

Kommitterade etc. se 1898 sid. 54.

Bilagor: Yttrande den 27 mars 1899 af professor A. Lindstedt.

2. Förklaring den 22 samma månad af professor R. Rubenson.

Dessa erinringar afgåfvos den 28 mars 1899; direktionens ofvannämnda utlåtande var af den 19 dec. 1898, se vidare sid. 54—55 vid kommitténs betänkande den 18 juni 1898.

Handels- och sjöfartskomitén. IV. Utlåtande och förslag af den 21 april 1899 i afseende å skeppsmätningen och kostnaderna därför. Ang. skeppsmätningen.

Stockholm 1899. 553 sid. + 6 graf. tab. stor 8:o.

Kommitterade: se 1898 sid. 67.

Reservation af: Johnson och Wallenberg, sid. 339—408 bilagor härtill se nedan.

Bilagor: 1. Den svenska skeppsmätningslagstiftningens tillkomst och utveckling, sid. 63—143.

Äldre svensk lagstiftning 1723—1865, sid. 67—73; 1866—1874

och frågan om engelska rymdmätningens införande, sid. 73—80; 1874—1880, sid. 81—101; gällande lagstiftning och förslag till ändringar däri, sid. 103—144.

2. Kostnaden för skeppsmätningen i Sverige — utarbetad af Ad. Berencreutz —, sid. 145—156.

3. Några data ur skeppsmätningslagstiftningen i England, Tyskland, Danmark, Norge, sid. 157—176.

Grafiska framställningar: 1. olika regler för drifkraftsafdrag i stater som antagit moorsomska systemet; 2. antalet stater som tillämpat olika regler; 3. sammanlagda tontalet af de särskilda ländernas ång- och segelfartyg mätta efter olika regler; 4. — — — — ångfartyg mätta efter olika regler; 5. segelfartygens tontal i procent af samtliga fartyg inom grupper med olika regler; 6. svenska segel- och ångfartygens tontal i procent af landets hela flotta under tillämpningen af olika regler.

4. Skeppsmätningsöfverkontrollören O. Larssons yttrande till k. generaltullstyrelsen den 15 mars 1898, sid. 177—230.

Tabellbilagor: I. Förteckning öfver i utrikes fart använda svenska ångfartyg af mer än 100 tons bruttodräktighet, hvilka blifvit mätta i öfverensstämmelse med k. kungörelsen den 18 maj 1894 och därvid försetts med appendixmätbref enligt den engelska regeln; II. — — brittiska ångfartyg mätta i hemlandet, enligt M. S. Act. 1889 och partiellt ommätta i Sverige i öfverensstämmelse med k. kungörelsen den 18 maj 1894: III. — — — norska ångfartyg af mer än 100 tons bruttodräktighet, partiellt ommätta — — —; IV. — — tyska — — — V. — — danska — — — VI. — — endast i inrikes fart använda svenska ångfartyg af mer än 100 tons bruttodräktighet, hvilka blifvit mätta i öfverensstämmelse med k. kung. den 18 maj 1894 och därvid försetts med appendixmätbref enligt den engelska regeln; VII. Sammandrag.

5. Skeppsmätningsöfverkontrollören O. Larssons och skeppsmätaren A. Isaksons svar på särskilda frågor af kommittén, sid. 231—294.

6. Tabellbilagor till A. Isaksons yttrande sid. 295—324: Fortsatta tablåer I—VIII öfver tontalen af svenska och utländska fartyg, ommätta intill 1 januari 1898.

Tabeller rör. appendixmätbref med uppgifter öfver tontalen å från England inköpta fartyg.

7. Sjöfartsafgifter efter ton 1897 med beräknad nedsättning enligt engelska regeln, sid. 325—328.

8. Skeppsmätarnes i riket inkomster under 1896 och 1897, sid. 329—334.

9. Utvisande de kostnader, mätning 1896 och 1898 af i Sverige nybyggda eller hit inköpta fartyg skulle medfört vid tillämpning af kommitténs förslag ang. arfvode för skeppsmätare, sid. 335—338.

Bilagor till hrr Johnsons och Wallenbergs reservation, sid. 409—553:

I. Sjöfartsafgifter 1897.

II. Ingeniör J. Drakenbergs utredning den 14 och 16 november 1893.

III. Påminnelser till skeppsmätningsöfverkontrollörens yttrande den 15 mars 1898.

IV o. XVII. G. O. Wallenbergs och direktören G. Brolins påminnelser till skeppsmätningsöfverkontrollörens yttrande den 7 december 1893.

V. Engelska tonnagekommitténs rapport.

VI. Tullförvaltarens i Rotterdam yttrande angående behandlingen af främmande fartyg försedda med »nationella mätbref enligt engelska regeln».

VII. Skrifvelse från kommerskollegium till generalkonsuln i S:t Petersburg, den 8 mars 1899 samt generalkonsulns svar.

VIII. Ramage's afhandling om tonnagebedrägeri jämte diskussion däröfver.

IX. Jämförande tablå öfver Wilsonliniens till svenska hamnar gående ångare samt svenska ångare tillhörande allmänna kända ångbåtslinier.

X. Transsumt af skeppsmätningsöfverkontrollörens i yttrande den 7 dec. 1893 afgifna förslag till kontrollens omorganisation samt generaltullstyrelsens och lotsstyrelsens utlåtande den 21 februari 1894.

XI. Bruttouppbörden af skeppsmätningsarfvoden under de senaste sju åren i Stockholms tullkammardistrikt.

XII. Board of Trades rapportformulär för de engelska skeppsmätarne.

XIII. Jämförelse mellan skeppsmätningskostnaden enligt svenska och engelska bestämmelser.

XIV. Utdrag af »Instructions to measuring surveyors» af danske kontorschefen Aug. Schneider.

XV. Framlidne hamnkaptenen Carl Annerstedt om de danska Öresundsbåtarnes tontal enligt engelska och tyska regeln.

XVI. Utdrag ur protokoll vid ångfartygsbefälhafvaresällskapets sammanträde den 11 dec. 1891.

Utlåtanden afgåfvos af generaltullstyrelsen den 14 januari 1900 och kommerskollegium den 21 mars 1902.

K. majt fann, bl. a. med hänsyn till den omständigheten, att under senaste tiden fråga blifvit väckt om antagande af ett nytt system för bestämmande af fartygs drägtighet, nämligen genom mätning af fartygets yttre volym, det af handels- och sjöfartskommittén m. fl. framställda förslag om antagande för Sveriges del af den så kallade engelska regeln beträffande afdrag för maskinrum vid bestämmande af ångfartygs nettodrägtighet, icke till någon åtgärd föranleda.

Men enär af de i ärendet gjorda framställningar framginge, att

gällande skeppsmätningsförrättningar vore i behof af omarbetning i vissa delar, bemyndigade k. maj:t den 17 oktober 1902 chefen för sjöförsvarsdepartementet att tillkalla högst fem sakkunnige jemte en sekreterare för att, i enlighet med de närmare föreskrifter, som departementschefen egde meddela, inom departementet biträda vid en revision af gällande skeppsmätningsförfattningar.

Af de tillkallade sakkunnige afgåfvos 1902 ett förslag (se detta).

Ang. fälttjänstreglemente (marscher, förläggning, spaning, marschbevakning o. förposttjänst).

Förslag till tjenstgöringsreglemente för arméen, IV delen, tjensten i fält (fälttjenstreglemente) I marscher, II förläggning, III spaning, IV marschbevakning och V förposttjenst, afgifvet af den genom nådigt bref den 23 januari 1899 tillsatta kommittén för utarbetande af reglemente för arméens tjenstgöring i fält.

Stockholm 1899. VI + 100 sid. 8:o

Ang. ändringar i undervisning för infanteristen m. m.

Förslag till ändringar af vissa i samband med föregående förslag stående delar af gällande undervisning för infanteristen, korpralsundervisning för infanteriet, undervisning för ryttaren, korpralsundervisning för kavalleriet.

Kommitterade: Generalmajoren H. Gadd, ordf., öfverstarne A. F. von Matern och K. G. Bildt, majorerna L. H. Tingsten och grefve E. C. G. Oxenstierna.

Sekreterare: Kaptenen P. R. Hasselrot.

Historik: Genom k. bref den 23 januari 1899 och generalorder n:r 97 den 28 samma månad tillsattes kommittén för utarbetande af förslag till tjänstgöringsreglemente för armén, 4:de delen, tjänsten i fält. Öfverste Bildt förordnades till kommittéledamot den 4 augusti samma år. Genom generalorder n:r 229 den 3 mars samma år beordrades kaptenen A. G. F. Trönnberg att biträda sekreteraren. Angående reglementsförslaget se Krigsvetenskapsakademiens tidskrift 1899, n:r 11—12, sid. 289. Detta förslag aflämnades den 13 maj 1899. Genom generalorder n:r 607 den 23 maj samma år befallde k. m:t, att samtliga förslag skulle i behöriga delar pröfvas och i stället för motsvarande förut gällande bestämmelser tills vidare tillämpas vid lifgardesregementena och första Svea artilleriregemente, skolande vederbörande sekundchefer och regementschefer jämte chefen för fjärde arméfördelningen före den 13 oktober till statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet afgifva yttranden öfver de erfarenheter, till hvilka förslagens tillämpning kunnat gifva anledning. Enligt uppgift i Krigsvetenskapsakademiens tidskrift 1901, h. 11—12 sid. 305, hade sedan förslaget under vintern 1899—1900 underkastats en om- och öfverarbetning. Det sålunda re-

viderade förslaget afgafs den 15 febr. 1900 och inkom till kommandoexpeditionen den 24 februari 1900 och remitterades till generalstaben.

Fastställdes genom generalorder n:r 270 den 3 mars 1900.

Genom generalorder n:r 437 den 7 april 1900 fastställdes korpralsundervisning för infanteriet etc. med de af kommittén utarbetade ändringar.

Angående kommittén se vidare 1900 och 1901 resp. sid. 94 och 122.

Yttrande i läroverksfrågan på uppdrag af statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet afgifvet den 20 juni 1899.

Ang. läroverksfrågan (för. inskränkning af latinundervisningen en praktisk afslutningskurs, indragning af första klassen m. m.).

Stockholm 1899. 213 sid. + 65 tab. bil. + 3 sid. 8:o.

Kommitterade: Lektorerna Nils Höjer och Arvid Lindhagen samt läroverksadjunkten Sten Boije.

Bilagor: 1. Kompetensfordringar för skilda lefnadsbanor och inträdesfordringar vid fackskolor, sid. 111—157.

1. Lefnadsbanor, för hvilka högre examina erfordras; 2 A. Lefnadsbanor, för hvilka mogenhetsexamen eller motsvarande kunskaper i vissa ämnen erfordras; 2 B. Fackskolor, för hvilka mogenhetsexamen — — —; 3. Fackskolor, för hvilka lägre skolkurs erfordras.

2. Afgången från läroverkets olika stadier, sid. 158—173.

3. Nyintagna lärjungars föregående undervisning, hemvist och ålder, sid. 174—179.

4. Nederskolans kursafslutningar och afgångsexamina i Norge, Danmark, Finland och Preussen, sid. 180—205.

5. Inträdesfordringarna vid de högre läroverken i Norge, Danmark och Finland, sid. 206—208.

6. Beräkning af det för den föreslagna organisationen erforderliga antalet lärare vid olika läroverk, sid. 209—213.

Tabeller: 1. Antalet närvarande lärjungar vid de allm. läroverken och pedagogierna höstt. 1876—1898.

2. Antalet konfirmander vid de allm. läroverken läsåret 1898—1899.

3. De i klasserna 4—6:2 vid de allm. lärov. närvarande lärjungarnes ålder.

4. De — — — höstterminen 1894 närvarande lärjungarnes sannolika ålder vid läsårets slut.

5. Antalet greker i klass L. 6:2 vid de högre allm. lärov. h. t. 1887—1898.

6. Antal lärjungar i sjunde latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska, h. t. 1876—1897.

7. Antal greker dels vid de allm. läroverken dels godkända i mogenhetsexamen 1876—1898.

8. Antal godkända i mogenhetsexamen 1876—1898.

9. Mogenhetsbetyg 1891 — v. t. 1898 för lärjungar vid de allm. lärov., som första gången undergått mogenhetsexamen.

10. Betyg för uppsats på modersmålet 1891 — v. t. 1898 för lärjungar — — — — —.

11. Antal godkända i mogenhetsexamen i Sverige och i motsvarande examina i Norge och Danmark, 1871—1898.

12. Betyg i dansk stil och hufvudbetyg i afgångsexamen 1891 och 1896.

13. De under 1884—1897 från de allm. lärov. med godkänd mogenhetsexamen afgångne, fördelade efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

14. Fördelning efter fakulteter och linier af de under 1884—1897 från de allm. lärov. med godkänd mogenhetsexamen afgångne, hvilka anmält sig ämna idka universitetsstudier.

15. Antalet af nyblifna studenter och vid universitet eller högskola första gången inskrifna studenter samt hvarderas förhållande till folkmängden och inbördes förhållande, 1872—1898.

16. Antal vid universitet och högskolor närvarande studerande, 1872—1898.

17. Fakulteternas studentantal 1872—1898.

18. Svenska, norska och danska afslutande examina 1887—1898.

19. Postverkets rekrytering 1886—1898.

20. Tjänstemännens rekrytering vid tullstaten och statens järnvägar.

21. Järnvägstjänstemännens kompetens 1897.

22—31. Antal lärjungar, som afbrutit skolgången vid ett allm. läroverk och ej veterligen fortsatt densamma vid annat allm. läroverk.

32—35. Antal lärjungar, som 1888—1897 utan godkänd mogenhetsexamen afgått från de allm. lärov. och pedagogierna, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

36. Antalet 1888—1897 vid vårterminens slut och höstterminens början till närmast högre klasser flyttade lärjungar.

37—39. Uppgifter ang. de under 1896—1898 vid samtliga allm. lärov. och pedagogier i första, andra och tredje klasserna intagna lärjungarnes föregående undervisning, hemvist och ålder vid intagningen.

40. Jämförelse mellan den verkliga medelundervisningstiden i veckan för de särskilda ämnena enligt den föreslagna undervisningsplanen och enligt den gällande.

Historik: Enligt bemyndigande den 8 juli 1898 af k. m:t tillkallade ecklesiastikministern ofvannämnde sakkunnige för att biträda vid utredning af åtskilliga frågor rörande rikets allm. läroverk. Dessa sakkunnige, som sammanträdde den 1 sept. samma år, anmodades att bland annat verkställa utredning dels ang. inskränkning af latinundervisningen vid de allm. läroverken och inverkan däraf på de förberedande universi-

tetsexamina, dels ang. undervisningen i främmande lefvande språk, dels ang. inrättande af en så kallad praktisk afslutningskurs vid läroverken dels ock om indragning af första klassen samt att uppgöra dels förslag till förändrad undervisningsplan för de allm. läroverken och dels de förslag i öfriga afseenden, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Reglementskommissionen:

1 *Den 22 juni 1899 förslag till nytt reglemente för flottan, del I.* *Ang. nytt reglemente för flottan, del I.*

Yttrande af marinförvaltningen den 17 oktober samma år.

2. *Den 27 oktober s. å. förslag till ändringar i det på försök fastställda reglementet för flottan, del II, sjötjenstgöringsreglemente.* *Ang. del 2.*

Se 1898 sid. 48 vid kommissionens utlåtande af den 6 maj.

Kommitterade: Konteramiral A. H. F. Klintberg, ordf., kommendörkaptenerna O. Ljungquist och Otto Lindbom, amiralitetsrådet J. E. Dahlin.

Historik: Kommissionen tillsattes den 20 januari 1893 för ytterligare granskning af flottans reglemente. Förutom de i det föregående omnämnda afgåfvos under de första åren af kommissionens samvaro hvarjehanda provisoriska förslag. Jämte ofvannämnda kommitterade synas ha vid olika tillfällen i kommissionens arbeten deltagit kommendörkaptenerna C. G. V. Bretzner och Gerhard Dyrssen, kaptenen P. J. Dahlgren, kamreraren C. J. Scherberg samt som sekreterare kaptenen H. von Krusenstierna.

Angående kommissionen se äfven 1895, 1896 och 1897 årens statsrevisorers berättelser samt konteramiral Klintbergs i anledning däraf afgifna yttrande den 23 januari 1896, 11 januari 1897 och 20 januari 1898.

Genom k. bref den 8 december 1899 och generalorder n:r 778 samma dag fastställdes:

Reglemente för flottan. Del I. Personalen, öfverstyrelsen samt styrelsen och förvaltningen vid stationerna.

Stockholm 1899. IV + 549 + 80 sid. 8:o.

Genom k. bref den 8 december 1899 och generalorder n:r 779 samma dag fastställdes:

Reglemente för flottan. Del II. Sjötjenstgöringen.

Stockholm 1899. V + 356 + 98 sid. 8:o.

Betänkande af svensk-norska artillerikommittéen i juli 1899. *Ang. gemensamma försök i Sverige och Norge rörande ifrågasatt ny fältartilleri-materiel.*

Ingår å sid. 52—57 af Meddelanden från svenska artilleriet 1899.

Kommitterade: Öfversten O. V. Virgin, majoren N. G:son Wennerberg och kaptenen N. Salander å Sveriges vägnar samt oberst N. H. Peters, major J. H. Wessel och kapitain H. G. J. Stang å Norges.

Särskilda yttrande af de svenska ledamöterna.

Historik: Genom svensk generalorder den 10 juli 1899 och norsk resolution den 11 samma månad beordrades kommittén att sammanträda i Kristiania den 15 samma månad dels för afgifvande af utlåtande af möjligheten att anordna gemensamma försök uti de förenade rikena i ändamål att bestämma den för ombeväpning af fältartilleriet lämpligaste materiel, eller ock huru försök i nämnda syfte inom Sverige och Norge lämpligen skulle kunna sättas i samband med hvarandra, dels ock i den mån det på frågans dåvarande ståndpunkt läte sig göra afgifva förslag till allmänna bestämmelser för den ifrågasatta nya fältartillerimaterielen, särskildt i sådana afseenden som utöfvade inflytande på ammunitionens konstruktion, såsom angående kaliber, projektilvikt och utgångshastighet.

Angående kommittén se vidare 1900 sid. 119.

Skogskommittén:

Ang. främjande af den enskilda skogshushållningen.

1. *Underdånigt betänkande af den för utredning angående lämpliga åtgärder för främjande af den enskilda skogshushållningen af kongl. maj:t den 6 oktober 1896 förordnade komité.*

Stockholm 1899. V + 186 sid. 4:o.
Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Riksmarskalken frih. F. von Essen, ordf., ledamoten af första kammaren bruksägaren Hugo Tamm, f. d. jägmästaren disponenten Bernhard Martin, landssekreteraren A. Asker, f. d. jägmästaren C. M. Sjögreen, godsägaren frih. Chr. Rappe, bankofullmäktigen Olof Jonsson i Hof.

Sekreterare: Jägmästaren Th. Örtenblad.

Särskilde yttranden af: Asker, sid. 182, Tamm, Asker och Martin, sid. 183.

Betänkandet omfattade följande förslag till: 1) förordning angående ändringar i k. förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894; 2) förordning angående förvaltningen af städernas skogar; 3) — — förvaltningen af sockenallmänningarna och besparingsskogarna i Kopparbergs och Gäfleborgs län; 4) — — afgäld för utsyning af virke inom de sex norra länen; 5) — — åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län; 6) lag angående vården af enskildes skogar; 7) förordning angående skogsvårdsstyrelser; 8) lag angående skogsvårdsafgifter; 9) — — skyldighet för skogsägare

att vid upplåtelse af rätt till skogsafverkning nedsätta visst penningebelopp; 10) — — tiden för nyttjanderättsaftals bestånd; 11) — — ändring i k. förordningen om ägors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet den 21 december 1857; 12) — — fjällskogar och skyddsskogar; 13) — — ändring af §§ 2, 76 och 78 af k. maj:ts förnyade stadga om skiftesverket den 9 november 1866; 14) — — allmänningsskogars bildande.

Ur innehållet: Redogörelse för skogslagstiftningen i Frankrike, Preussen, Baden, Würtemberg, Bayern, Österrike, Ungern, Ryssland, Finland, Danmark, Norge, sid. 4—17.

Redogörelse för svensk skogslagstiftning, sid. 17—32.

Sammanfattning af skogslagstiftningen, sid. 32—34.

Redogörelse för de svenska skogarnes tillstånd, sid. 34—77.

Bolagens jordförvärf inom lappmarkerna, sid. 38—39.

— — — Norr- och Västerbottens läns kustland, sid. 42—45.

Allmänna skogarna inom Jämtlands, Västernorrlands, Gäfleborgs och Kopparbergs län, sid. 48—49.

Skilda slag af statens och enskildes skogar i Värmlands, Örebro, Västmanlands, Upplands och Stockholms län, sid. 59.

Areal kalmarker i södra och vestra Sverige, sid. 69.

Förhållandet mellan statsskogar och enskilda skogar i södra och mellersta Sverige, sid. 70.

Beräkning öfver skogarnes afkastning och förbrukning, sid. 73—76.

Framställning och granskning af lagförslag angående den enskilda skogshushållningen, sid. 77—87.

Skogsmarkens fördelning inom Europas skogbärande länder mellan skilda besittningsgrupper, sid. 93.

Statsskogar i Sverige, sid. 93—96.

Besparingsskogar och sockenallmänningar i Kopparbergs och Gäfleborgs län, sid. 108—111.

2. *Tabeller hörande till 1896 års skogskomités betänkande.*

Stockholm 1899. V + 171 sid. 4:o.

Tab. A. Skogarnas ytvidd i Sverige år 1895, sid. 2—3.

B. Statsverkets utarrenderade egendomar, sid. 4—43.

C. Städernas skogar vid 1898 års slut, sid. 44—47.

D. Allmänna stiftelsers skogar vid 1898 års slut, sid. 48—52.

E. Skattehemman med inskränkt dispositionsrätt till skogen år 1895, sid. 53—65.

F. Sammandrag af uppgifter angående exporterade trävaror åren 1888—1897 pr skeppningsdistrikt, sid. 66—105.

G. — — — — —, länsvis, sid. 106—125.

H. Sammandrag af föregående uppgifter, sid. 126—127.

I och K. Vid tillverkning af pappersmassa förbrukadt virke åren 1886—1895, sid. 128—149.

L. N:r 1 och 2. Till träkol förbrukadt virke åren 1886—1895 för landets järntillverkning, sid. 150—151.

L. N:r 3. — — — — för landets kolexport, sid. 152—153.

M. Sammandrag af föregående uppgifter, sid. 154—155.

N. och O. För svenska järntillverkningen förbrukad ved oafsedt sådan för träkols framställande åren 1886—1895, sid. 156—160.

P. Q. och R. Förbrukad ved vid tillverkning af exporterad tjära 1886—1895, sid. 161—165.

S. Öfverslag rörande landets förbrukning af virke till vedbrand, byggnader, redskap, hägnader, vid tegelbruk, brännerier, bryggerier, mejerier, glasbruk, till ångbåtsdrift, båtbyggeri m. m. år 1895, sid. 166.

T. Öfverslag rörande afkastningsförmågan af landets skogsmark under förutsättning dels att god skogshushållning, särskildt god föryngring allmänt ägde rum, dels ock att af ålder kala marker icke funnes, sid. 167.

U. Exporten år 1896 af oarbetade och halft bearbetade trävaror äfvensom till skeppad trämassa användt virke med fördelning efter virkets härstamning samt därefter och efter länens areal privatskog fördelad föreslagen exportafgift, sid. 168.

V. Beloppet af utsyningsafgifter under år 1897, hvilka dels af utsyningstagare erlagts dels enligt af skogskommittén föreslagna beräkningsgrunder skulle ha utgått, sid. 169.

X. Export år 1896 af oarbetade och halft bearbetade trävaror med fördelning efter virkets härstamning samt exportdistrikt, sid. 170.

3. *Utlåtanden och protokoll hörande till 1896 års skogskomités betänkande.*

Stockholm 1899. V + 628 sid. 4:o.

Ur innehållet: Redogörelse för de genom hushållningssällskapets i Upsala län förvaltningsutskotts försorg verkställda skogsodlingar å enskildas marker inom länet under åren 1882—1896, sid. 441.

Historik: Med anledning af riksdagens skrifvelse den 13 maj 1896 n:r 107 gaf k. maj:t den 16 oktober samma år kommitterade i uppdrag att utreda, hvilka åtgärder lämpligen kunde vidtagas för vinnande af en tillfredsställande vård af de enskilda skogarne, och att uppgöra de förslag, hvartill denna utredning med hänsyn till de inom olika landsdelar rådande förhållanden gåfve anledning. Ursprungligen

tillförordnade kommittéledamoten riksdagsmannen landtbrukaren P. G. Näslund afled senare.

Betänkandet afgafs den 9 september 1899. Öfver detsamma afgåfvos följande utlåtanden:

Kongl. domänstyrelsens och kongl. landtmäteristyrelsens underdåniga utlåtanden i anledning af komiterades för utredning angående lämpliga åtgärder för främjande af den enskilda skogshushållningen den 9 september 1899 afgifna förslag.

Stockholm 1901. 171 sid. 4:o.

Öfver förslaget angående åtgärder mot öfverdrifven afverkning af ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län afgafs utlåtande af järnvägsstyrelsen.

Öfver skogskommitténs hemställan om försäljning af vissa kronans jordbruksfastigheter afgåfvos utlåtanden af domänstyrelsen den 31 maj 1901 och landtbruksstyrelsen den 5 februari 1902. Se k. proposition n:r 53 den 21 februari 1902 angående försäljning af åtskilliga kronoegendomar m. m.

Öfver kommitténs betänkande afgafs högsta domstolens utlåtande den 1 maj 1902, (se följande k. prop.), hvarjämte domänstyrelsen efter hörande af konungens befallningshafvande och landstingen i Västerbottens och Norrbottens län inkom med skrifvelse den 21 januari 1902.

Till 1903 års riksdag afgåfvos följande k. propositioner: n:r 46 den 16 februari 1903 med förslag till lag angående vård af enskildes skogar och till lag angående skyddsskogar, n:r 47 samma dag med förslag till ändring af vissa i kap. II och V i k. förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894 meddelade bestämmelser, till förordning angående förvaltningen af städernas skogar, till förordning angående förvaltningen af sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs, Gäfleborgs, Västerbottens och Norrbottens län, till förordning angående skogsvårdsstyrelser och till förordning angående skogsvårdsafgifter; samt n:r 48 samma dag angående ändring af gällande bestämmelser till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län.

2. *Utlåtande den 9 september 1899 angående ett af domänstyrelsen framställdt förslag till inrättande af ett forstligt försöksväsende.* *Ang. ett forstligt försöksväsende.*

3. *Utlåtande samma dag angående ifrågasatta stadganden rörande åtgärder mot skogseld samt rörande ljungbränning.* *Ang. åtgärder mot skogseld.*

Betänkande och förslag angående instruktion för fjärdingsmän. *Ang. instruktion för fjärdingsmän.*

Kommitterade: Landskamreraren J. A. E. Malmberg och landssekreteraren H. L. Uddén.

Dessa erhöllo i uppdrag att inom civildepartementet biträda vid uppgörandet af förslag i fråga. Instruktion för fjärdingsman utfärdades den 29 september 1899.

Ang. vanartade barns behandling.

Betänkande och förslag — — — — (se I. sid. 65 1898).

II. Betänkande och förslag angående vanartade och i sedligt afseende försummade barns behandling.

Stockholm 1900. 208 sid. + 4 planscher. 4:o.

Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Biskopen Gottfrid Billing, ordf., generaldirektören Sigfrid Wieselgren, landssekreteraren A. H. Bagge, hemmansägaren ledamoten i andra kammaren Hans Andersson, rektorn vid Kalmar folkskolelärareseminarium J. A. O. Wickbom, folkskoleinspektören G. Insulander samt ledamoten af andra kammaren folkskoleläraren Fr. Berg.

Sekreterare: Amanuensen i ecklesiastikdepartementet juris kandidaten Samuel Wåhlin.

Reservation af: Berg, sid. 118—137.

Betänkandet omfattar följande förslag till: 1) lag angående vanartade och i sedligt afseende försummade barns behandling, 2) lag om ändrad lydelse af § 13 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862; 3) lag om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863; 4) förordning om ändrad lydelse af § 42 i förnyade stadgan angående folkundervisningen i riket den 10 december 1897; 5) förordning om ändrad lydelse af §§ 5, 12 och 40 i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871; 6) lag om ändrad lydelse af § 1 i lagen angående lösdrifvares behandling den 12 juni 1885.

Ur innehållet: Öfversikt öfver befintliga anstalter för minderåriga förbrytare eller vanartade barn, sid. 38—45.

Uppgifter angående behofvet af särskilda åtgärders vidtagande för vanartade och sedligt försummade barns uppfostran etc., sid. 45—47.

Gällande lagbestämmelser möjliggörande ingripande vid behof i ett barns uppfostran, sid. 47—49.

Bilagor: A. Uppgifter angående vanartad och i sedligte afseende försummade barn, meddelade af ordförandena i skolråden inom riket, sid. 141—146.

B. Uppgifter angående groft vanartade barn, meddelade af rikets magistrater, poliskammare och kronofogdar, sid. 147—148.

C. Uppgifter angående anstalter för minderåriga förbrytare och vanartade barn, sid. 149.

D. — — — — vanartade och i sedligt afseende försummade barn, sid. 150.

E. Åldersuppgifter m. m. angående å uppfostringsanstalter intagna barn, sid. 151—153.

F. Uppgifter angående från uppfostringsanstalter utskrifna barn, sid. 154—155.

G. Förteckning å anstalter, föreningar och fonder med ändamål att bereda uppfostran åt vanartade, i sedligt afseende försummade och fattiga barn, sid. 156—181.

H. Normalreglemente för skyddshem för gossar, sid. 182—191.

I. Normalinstruktioner, sid. 192—195.

K. Normaldagordning för skyddshem, sid. 196.

L. Förslag till förordning om skydd för fosterbarn, sid. 197—205.

M. Förslagsritningar till olika slag af skyddshem, jämte förklaring, sid. 206.

Historik: Se 1898 sid. vid kommittébetänkandet angående minderåriga förbrytares behandling.

Till en början tjänstgjorde som sekreterare äfven för denna afdelning af kommittén grefve Albert Ehrensvärd.

Betänkandet afgafs den 26 oktober 1899. Yttranden infordrades ifrån öfverståthållareämbetet i Stockholm, samtliga konungens befallningshafvande, Stockholms stads konsistorium och samtliga domkapitel samt öfverstyrelsen för Stockholms folkskolor.

Se vidare k. proposition n:r 30 den 29 november 1901 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn.

Betänkande angående föreskrifter för uppgörande af länsstyrelsernas mobiliseringshandlingar. *Ang. länsstyrelsernas mobiliseringshandlingar.*

Kommitterade: Landskamreraren O. Åkerrén och länsbokhållarne J. S. Lindby och S. S. Hellman.

Genom k. bref den 29 sept. 1899 erhöllo med anledning af framställning af t. f. chefen för generalstaben ofvannämnde personer i uppdrag att från och med den 10 oktober samma år inom generalstaben biträda vid utarbetande af en sammanfattning af föreskrifter för uppgörande af länsstyrelsernas mobiliseringshandlingar.

Utkast till författning angående minderåriges och kvinnors användande i industriellt yrke. *Ang. minderåriges o. kvinnors arbete i industrien.*

Finnes tryckt i Svensk läraretidning 1899 n:r 38, sid. 623.

Kommitterade: Kanslirådet D. Ekelund och yrkesinspektören O. V. Sundell.

K. maj:t uppdrog den 26 maj 1899 åt statsrådet och chefen för civildepartementet att förordna två personer att enligt de närmare bestämmelser, som komme att af bemälde departementschef meddelas, biträda vid utarbetande af ny författning angående minderåriges användande i arbete. Öfver ofvannämnda utkast afgafs den 25 november 1899 utlåtande af kommerskollegium och medicinalstyrelsen. Se sid. 27 af protokollet öfver civilärenden den 2 mars 1900, bifogadt k. proposition n:r 75 samma dag i ämnet.

Ang. ett för kronan o. Trollhätte elektr. kraftaktiebolag gemensamt uttagande af vattenkraften vid Trollhättan.

Vattenfallskommittén: Utlåtande med förslag till öfverenskommelse mellan kronan och Trollhättans elektriska kraftaktiebolag beträffande ett gemensamt uttagande af vattenkraften i Göta älf vid Trollhättan.

Det ena af kommitténs alternativa förslag finnes tryckt (8 sid. jämte karta) som bil. II och III till k. prop. n:r 74 den 20 mars 1902.

Kommitterade: Landshöfdingen A. G. Svedelius, ordf., f. d. kommendörkaptenen C. F. Ekerman, bruksägaren C. Carlsson Lindberg, borgmästaren O. V. Lundberg, grosshandlaren S. Nordström, kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren H. B. Richert, statsgeologen F. V. Svenonius.

Sekreterare: Docenten A. Åström.

Historik: Riksdagen anhöll i skrifvelse n:r 67 den 2 maj 1898 hos k. maj:t om utredning beträffande de mera betydande vattenfall i landet, hvilka helt eller delvis kunde anses vara i statens ägo, äfvensom angående åtgärder från statens sida, för att dessa naturtillgångar måtte komma landet i dess helhet till godo. Sedan kommerskollegium och domänstyrelsen efter inhämtande af yttranden från samtliga k. befallningshafvande inkommit med gemensamt yttrande, uppdrog k. maj:t den 9 juni 1899 åt kommitterade att verkställa den begärda undersökningen och utredningen.

Ofvannämnda utlåtande afgafs den 22 november 1899.

Utlåtanden afgåfvos af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 7 februari 1900, k. befallningshafvande i Älfsborgs län den 28 april 1900, kammarkollegium den 21 mars 1901. Se vidare kommitténs förslag den 27 december 1901.

Ang. slöjdundervisning och vikariatsersättning vid folkskolan.

Utlåtanden i vissa till folkundervisningen hörande frågor, på uppdrag af statsrådet och chefen för kongl. ecklesiastikdepartementet afgifna den 23 november 1899.

Stockholm 1899. IV + 42 sid. 8:o.

Ingår i 1900 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Folkskoleinspektörerna I. A. Lyttkens, ordf., C. O. Arcadius, Gustaf Insulander, C. Leidesdorff, kyrkoherden C. R. Sundell.

Utlåtandena afsågo dels undervisning i slöjd och dels statsbidrag till aflönande af vikarie för sådan extra ordinarie lärare m. fl., som af sjukdom urståndsattes att själf sköta sin tjänst.

Historik: Med anledning af riksdagens skrifvelse n:r 67 den 13 mars 1899 uppdrog chefen för ecklesiastikdepartementet efter k. maj:ts medgifvande åt ofvannämnda tillkallade sakkunnige att afgifva yttrande och förslag i ämnet. Kommitterade sammanträdde den 1 nov. 1899.

Se vidare sid. 57 och följande i det vid 1900 års statsverksproposition bifogade protokollet öfver ecklasiastikärenden den 13 januari 1900 angående anslag till slöjdundervisning samt sid. 96 och följande i samma protokoll angående statsbidrag till vikariatsersättningar.

Underdånigt betänkande och förslag rörande inrättandet af en statsmedicinsk anstalt, afgifvet den 30 november 1899 af därtill i nåder utsedde kommitterade. Ang. en statsmedicinsk anstalt.

Stockholm 1899. 144 sid. 8:o.

Kommitterade: Medicinalrådet Rich. Wawrinsky, ordf., förste aktuarien Hjalmar Gullberg, generaldirektören Klas Linroth, ledamoten af första kammaren d:r Carl Nyström, professorn vid veterinärinstitutet Josef Svensson.

Sekreterare: Docenten, med. d:r Isak Jundell.

Reservation af: Svensson, sid. 101—108.

Ur innehållet: Anstalter i Sverige för medicinskt bakteriologiska, hygieniska, rättsmedicinska och medicinskt statistiska arbeten, sid. 25—42.

Bilagor: A. Kostnader för anordning och inredning af de uti statsmedicinska anstalten erforderliga lokaler, sid. 111—112.

B. Kostnader för första uppsättningen af inventarier, apparater, reagentier m. m., sid. 113.

C. Förslag till aflöningsstat, sid. 114.

D. Utredning af årliga anslagsbehofvet för tillverkning af antidifteriserum och animal vaccin, sid. 115—116.

Bihang. Kort öfversikt af bakteriologien och några af dess viktigaste praktiska resultat, utarbetad af kommitténs sekreterare, sid. 117—144.

Historik: I anledning af framställning den 18 januari 1897 från medicinalstyrelsen uppdrog k. maj:t genom skrifvelse den 29 oktober samma år åt en kommitté att ej mindre utreda, huruvida det kunde anses behöfligt eller lämpligt att i Sverige inrättades en statsanstalt dels för diagnostiskt bakteriologiska samt medicinskt statistiska äfvensom rättsmedicinska undersökningar dels ock för tillverkning af terapeutiskt bakteriologiska medel och vacciner, än jämväl afgifva det förslag beträffande en sådan anstalts anordning och omfattning, hvartill utredningen kunde föranleda.

Yttranden infordrades från medicinalstyrelsen (afgafs den 19 januari 1900), universitetskansleren (afgafs den 21 maj 1901), landtbruksstyrelsen (afgafs den 27 april 1900) och direktionen öfver veterinärinstitutet (afgafs den 18 maj 1900), samt ånyo från medicinalstyrelsen (afgafs oktober 1902).

Betänkande och förslag af den af kongl. maj:t den 14 oktober 1898 tillsatta komité för verkställande af utred- Ang. vissa spörsmål inom värnpliktslagstiftningen.

ning beträffande vissa spörsmål inom värnpligtslagstiftningen.

Stockholm 1899. 128 sid. 4:o.

Ingår i 1901 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Presidenten J. E. Elliot, ordf., generalmajoren E. von der Lancken, öfversten Gustaf Uggla, kommendören C. A. Hjulhammar, ledamoten af första kammaren borgmästaren Carl Moberg, ledamoten af andra kammaren professor S. J. Boethius.

Sekreterare: Vice häradshöfding Ludvig Sandberg.

Kommittén afgaf förslag till lag angående ändring i vissa delar af värnpliktslagen.

Särskilda meningar af: von der Lancken, Uggla och Hjulhammar, sid. 117—122, Boethius, sid. 123—126.

Ur innehållet: Statistik angående olika slag af förseelser mot värnpliktslagen, sid. 1—3.

Historik angående frågan om förvandling af nuvarande straff för öfverträdelser af värnpliktslagen, sid. 27—40.

Bilagor. 1. Redogörelse för utfallet af beväringsmönstringarna inom riket under åren 1894—1898, sid. 104—105.

2. Tabell, utvisande huru de värnpliktige å rikets landsbygd, hvilka år 1894 tillhörde beväringens 3—12 klasser, fullgjort sin mönstringsskyldighet under de särskilda åren 1894—1898, sid. 106—107.

3. Tabell — — — inom rikets städer, hvilka — — — — sid. 108—109.

4. Reservation af hr F. Ohlsson mot lagutskottets utlåtande n:r 70 vid 1898 års riksdag, sid. 110—116.

Historik: Sedan vid 1898 års riksdag fråga förevarit om skrifvelse till k. maj:t angående afskaffande eller utbyte af stadgade bötes- och förvandlingsstraff för förseelser mot värnpliktslagen, men genom kamrarnes skiljaktiga beslut förfallit, uppdrog k. maj:t den 14 oktober 1898 åt kommitterade att verkställa utredning, dels i hvad mån genom ändring af värnpliktslagens bestämmelser antalet öfverträdelser af samma lag måtte kunna nedbringas, dels huruvida och i hvad mån de gällande bötes- och förvandlingsstraffen för dylika öfverträdelser kunde mot annan lämplig bestraffning utbytas, dels ock huruvida värnpliktige som hyste samvetsbetänkligheter mot att låta sig vapenöfvas måtte i fredstid kunna därifrån befrias mot skyldighet att uträtta annat passande arbete, äfvensom att till k. maj:t inkomma med de förslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning. Kommitterade sammanträdde den 7 nov. 1898; betänkandet afgafs den 12 dec. 1899, remitterades till generalstaben, arméförvaltningen, militärbefälhafvaren på Gottland, öfverståthållareämbetet, samtliga konungens befallningshafvande. Ärendet anmäldes den 7 jan. 1901. Se protokollet öfver landtförsvarsärenden samma dag vid k. proposition n:r 3 samma dag med förslag till ny värnpliktslag.

Prestlöneregleringskomitén.

II.

Betänkanden och förslag. I. Betänkande och förslag till förordning angående utarrendering af presterskapets med jordbruk förenade bostadsboställen. *Ang. utarrendering af prästerskapets med jordbruk förenade bostadsboställen.*

Stockholm 1899. V + 70 sid. 8:o.

Kommitterade: Presidenten Hans Forssell, ordf., riksdagsmannen landtbrukaren Hans Andersson, bruksdisponenten C. Danielsson, komministern Gunnar Ekström, riksgäldsfullmäktigen J. Johansson, biskopen N. J. O. H. Lindström, riksdagsmännen ingenjör Oskar Nylander, assessorn H. Odencrants och kontraktsprostarne O. V. Redelius och P. Sörensson, bruksdisponenten Vollrath Tham, kontraktsprosten Dan. Wannberg, lektorn Herman Wåhlander.

Sekreterare: Kammarrådet Karl Rydin.

Reservationer af: Ekström, sid. 66—70, Johansson, sid. 70.

Ur innehållet: Historik angående frågan om prästerskapets jordbruksboställen, sid. 1—11.

Tabell, utvisande dels antalet samtliga åt kyrkoherdar, komministrar, kapellpredikanter och pastoratsadjunkter samt åt en klockarepräst och en sockenadjunkt under ecklesiastikåret 1896—97 upplåtna, med jordbruk förenade bostadsboställen, dels den omfattning i hvilken de brukades af indelningshafvarne själfva eller voro utarrenderade, sid. 18.

Afgifvet lagstiftningsförslag: Förslag till förordning angående utarrendering af prästerskapets med jordbruk förenade bostadsboställen.

Betänkandet afgafs den 20 december 1899.

Öfver betänkandet afgafs:

Kongl. maj:ts och rikets kammarkollegii underdåniga utlåtande af den 21 juni 1901 angående det af utsedde komiterade den 20 december 1899 i underdånighet afgifna betänkande och förslag till förordning angående utarrendering af presterskapets med jordbruk förenade bostadsboställen.

Stockholm 1901. 44 sid. 4:o.

Angående kommittén se vidare år 1900 sid. 108.

III.

Tabeller. Ser. A. Skattskyldigheten till presterskapet samt presterskapets aflöningsförmåner ecklesiastikåret 1896—1897 m. m. *Ang. skattskyldigheten till prästerskapet o. dess aflöningsförmåner 1896—1897.*

Stockholm 1900. XXXII + 694 sid. folio.

Bilagor: 1—7. Frågeformulär och anvisningar därtill, sid. XVIII—XXXI.

Tabeller: 1. Olika beskattningsföremåls deltagande i eller frihet från de icke personliga afgifterna till prästerskapets aflöning under ecklesiastikåret 1896—97, sid. 2—121.

2. De enligt löneregleringarna till prästerskapets aflöning inom församlingarna debiterade (beräknade) afgifter för ecklesiastikåret 1896—97 och deras fördelning på olika beskattningsföremål, sid. 122—243.

3. Uppgifter till ledning för uppskattning af prästerskapets jordbruksboställen samt de för samma boställen beräknade arrendevärden vid utarrendering på tjugu år, sid. 244—347.

Specifikation å årsafgifterna till skånska prästerskapets byggnadskassa, sid. 348—349.

4. Prästerskapets aflöningsförmåner under ecklesiastikåret 1896—97, sid. 350—527.

Förteckning öfver anslag från prästerskapets löneregleringsfond, hvilka under ecklesiastikåret 1898—99 utgått med andra belopp än de i tab. 4 angifna, sid. 528—529.

Bilaga innefattande gruppering i löneklasser af prästerskapets aflöningsförmåner under ecklesiastikåret 1896—97, sid. 530—533.

5. Folkmängd, areal och antal präster samt prästerskapets aflöningsförmåner m. m. i hvarje församling och pastorat under ecklesiastikåret 1896—97, sid. 534—655.

Bilagor: I. Förteckning öfver de bidrag till prästerskapets aflöning, hvilka för ecklesiastikåret 1896—97 påförts dem, som i laga ordning utträdt ur svenska kyrkan, sid. 656—660.

II. Tabell utvisande säteriers och öfriga jordbruksfastigheters olika belastning vid utgörande af de för ecklesiastikåret 1896—97 till prästerskapets aflöning utdebiterade afgifter inom vissa församlingar i Skåne och Halland, sid. 661—664.

III. — — dels tioåriga medelmarkegångspriset å vissa tiondepersedlar inom samtliga markegångsdistrikt för ett hvart af åren 1867—1899 dels ock värdet efter samma pris å de tiondepersedlar, som ingå i reglerade lönerna för prästerskapet i vissa pastorat, sid. 665—692.

Denna del är daterad den 15 maj 1900.

Ang. skogsmedel från eckl. boställen.

Tabeller. Ser. B. Skogsmedel från ecklesiastika boställen samt dessa medels disposition.

Stockholm 1899. VI + 1 + 79 sid. folio.

Tabeller: 1. Bruttoinkomst af skogsmedel från ecklesiastika skogar åren 1887—1896, sid. 1—18.

2. Under åren 1888—1898 till innehafvare af ecklesiastika boställen af k. domänstyrelsen utanordnade skogsmedel och dessa medels fördelning på ecklesiastikår. sid. 20—42.

3. 1) Skogsmedel omförda till prästerskapets löneregleringsfond åren 1887—1896 och för fonden beräknade för åren 1897—1906 (fondens inkomst af skogsmedel), sid. 44—59.

2) — — — — (ersättning för från fonden förskjutna kostnader vid åtskilliga boställen), sid. 60—62.

4. Skogsmedel omförda till ecklesiastika beställenas skogsfond åren 1887—1896.

1) Fondens inkomst af skogsmedel, sid. 64—69.
2) Ersättning för från fonden förskjutna kostnader vid åtskilliga boställen, sid. 70—74.

5. Till olika under k. statskontorets förvaltning ställda fonder omförda ecklesiastika skogsmedel, hvilka influtit under åren 1887—1896, samt under nämnda period till andra fonder eller för särskilda ändamål af k. maj:t anvisade dylika medel, sid. 75—77.

6. Sammandrag af prästerskapets löneregleringsfonds räkenskaper för åren 1867—1897, sid 78.

7. — — ecklesiastika boställenas skogsfonds räkenskaper för åren 1876—1897, sid. 79.

Tabeller. Ser. C. Utredning rörande det lägst aflönade presterskapets inkomster. *Ang. det lägst aflönade presterskapets inkomster.*

Stockholm 1899. IX+19 sid. folio.

Tabeller: 1. De högst aflönade kyrkoherdarnes inkomster, sid. 1—6.

2. — — — komministrarnes med fleres inkomster sid. 7—19.

Denna del är utarbetnd den 15 december 1898.

Prästlöneregleringskommitténs promemorior. N:o 1—5.

Stockholm 1899—1900. 293 sid. 8:o.

Promemoriorna afse: arrendelag, den kyrkliga indelningen och organisationen, ordnande af prästerskapets byggnadsskyldighet, församlingarnas bidragsskyldighet till prästerskapets aflöning, prästerskapets nybyggnadsskyldighet.

Betänkande afgifvet af den kommission, som under våren 1899 i utlandet studerat fältartillerimateriel af nyare konstruktion. *Ang. fältartillerimateriel af nyare konstruktion.*

Ingår å sid. 47—51 i Meddelanden från svenska artilleriet 1899.

Kommitterade: Öfversten C. V. Virgin, majoren frih. O. H. A. Fleming, kaptenerna N. Salander och grefve C. Hamilton.

Kommissionen erhöll sitt uppdrag genom generalorder n:r 385 den 7 april 1899.

1900.

Förslag till tjänstgöringsreglemente för armén, IV delen, tjänsten i fält (fälttjänstreglemente) I marscher — — — — V förposttjänst. *Ang. fälttjänstreglemente vissa delar.*

(Se motsvarande betänkande 1899 sid. 78.)

Förslaget afgafs den 15 febr. 1900 såsom en om- och öfverarbetning af 1899 års förslag, se vidare sid. vid detta. Det fastställda reglementet trycktes i Stockholm 1900 och utgör 112 sid.

Universitetskommittén: [Utlåtande den 27 februari 1900 angående ändring i afseende å de e. o. professorernas ställning.] *Universitetskommittén ang. de e. o. professorerna.*

Stockholm 1900. 10 sid. 8:o.

Kommitterade etc. se 1901, sid. 127.

Utlåtandet afgafs i anledning af en af e. o. professorer vid universiteten i Uppsala och Lund år 1899 gjord framställning till k. maj:t om bortfallandet af tillägget »extra ordinarie» för vissa professorsbeställningar och om rättighet för sådana professorer att deltaga i val af rektor och prorektor. Genom k. bref den 3 nov. 1899 remitterades denna framställning till kommittén. Kommitténs ofvannämnda utlåtande remitterades till universitetskansleren, hvars svar ingick den 16 januari 1901.

[Förslag till förordning angående passagerareångfartyg.] *Ang. förordning för. passagerareångfartyg.*

Stockholm 1900. 91 sid. 4:o.

Kommitterade: Kommersrådet Ernst Günther, f. d. marindirektören J. L. Frykholm, föreståndaren för Göteborgs navigationsskola kaptenen J. M. Lagervall, öfveringenjören vid Bergsunds mekaniska verkstad Valdemar Jacobsen, sjökaptenen O. F. Hedborg, f. d. kommendörkaptenen C. F. Ekermann.

Reservation af: J. L. Frykholm, sid. 90—91.

Betänkandet omfattar förslag till förordning angående passagerareångfartyg

Ur innehållet: Jämförelsetabell öfver besiktningskostnader enligt vissa olika taxor, sid. 88—89.

Bilagor: A. Tabell utvisande antal, vikt och dimensioner af de ankare, kättingar och kablar, hvarmed passagerareångfartyg skola vara försedda, sid. 45—46.

B. — — rymd, antal och beskaffenheten af de skeppsbåtar, som skola å passagerareångfartyg medföras, sid. 47—48.

C. D. E. Formulär, sid. 49—50.

Historik: K. maj:t förordnade den 31 oktober 1896, att bestämmelserna i k. förordningen den 12 februari 1864 angående hvad i afseende å passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande

iakttagas bör skulle, i hvad de afsåge de räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap, hvilka ångfartyg under resor med passagerare borde medhafva, underkastas revision, och uppdrog k. maj:t åt chefen för civildepartementet att förordna dylika personer. Sedan chefen för civildepartementet den 27 december 1896 på grund häraf förordnat ofvannämnde Günther, Frykholm och Lagervall att utarbeta förslag till erforderliga bestämmelser i ämnet, hade civilministern efter på förekommen anledning erhållet bemyndigande den 29 december 1896 uppdragit åt bemälda personer att verkställa revision af förenämnda förordning i dess helhet. Men då civilministern fann önskligt att i afvaktan på fullbordandet af en dylik revision förslag till bestämmelser i det afseende, som angåfves af det kommitterade först meddelade uppdraget, blefve utarbetadt, öfverlämnade kommitterade med skrifvelse den 11 augusti 1897 förslag till dylika bestämmelser (se 1897 sid. 39), i hufvudsaklig öfverensstämmelse hvarmed k. maj:t den 1 juli 1898 utfärdade förordning angående de räddningsinrättningar och eldsläckningsredskap, hvilka ångfartyg under resor med passagerare skola medföra.

Kommittén förstärktes senare den 19 oktober 1897 med Jacobsen, för såvidt anginge passagerareångfartygs maskineri och ångpannor, dels den 8 september 1898 med Hedborg, för så vidt anginge sådana delar af ifrågavarande ämne, rörande hvilka sakkunskap särskildt i sjömanskap vore erforderlig, dels ock den 19 januari 1900 med Ekermann med afseende på sakkunskap särskildt i elektroteknik.

Betänkandet afgafs den 15 mars 1900. Kommerskollegiets utlåtande infordrades.

Vattenfallskommittén:

Ang. arrende af viss del af vattnet vid Trollhättan.

1. *Utlåtande den 27 mars 1900 angående sökt arrende af viss del af vattnet i Göta älf vid Trollhättan.*

Kommitterade: Se 1899, sid. 88. Efter den aflidne bruksägaren C. C:son Lindberg förordnade k. maj:t den 23 februari 1900 disponenten V. H. S. Tham att vara ledamot i kommittén.

Historik: I anledning af en af bruksägaren E. Stridsberg gjord ansökning om arrenderande af en viss del af vattnet på ofvannämnda plats afgåfvos utlåtanden af k. befallningshafvande i Älfsborgs län, kommerskollegium, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt direktionen öfver Nya Trollhätte kanalbolag; ärendet remitterades till kommittén den 22 dec. 1899. Jämte utlåtanden är vid akten äfven bilagd en skrifvelse den 17 febr. 1900 med kartor från E. Stridsberg.

Ang. tillgodogörande af Älfkarleby-fallens vattenkraft.

2) — — — *Utlåtande den 31 dec. 1900, angående tillgodogörande af Älfkarleby-fallens vattenkraft.*

Historik: Till kommitténs utlåtande remitterades den 8 dec. 1899 ett af majoren V. Gagner på uppdrag af statsrådet och chefen för finansdepartementet uppgjordt förslag i frågan.

Förslag till författning om karbid (kalciumkarbid) och acetylen. *Ang. författning rör. förvaring etc. af karbid och acetylen.*

Författningsförslaget finnes aftryckt i Försäkringsföreningens tidskrift 1899, h. 3, sid. 75—83.

Kommitterade: Professor Verner Cronquist och kanslisekreteraren Pehr Thyselius.

Historik: Då kalciumkarbid visat sig vid förvaring, transport och användning kunna medföra fara af enahanda beskaffenhet, som uppstått vid förvaring, transport och användning af eldfarliga oljor, gaf statsrådet och chefen för civildepartementet i uppdrag åt professor V. Cronquist att jämte kanslisekreteraren P. Thyselius utarbeta förslag till bestämmelser rörande de försiktighetsmått, som borde vidtagas vid förvaring, transport och användning af karbid. Dessa inkommo med sitt förslag den 24 april 1900. Författningsförslaget var åtföljdt af en af Thyselius utarbetad sammanfattning af de författningar eller allmänna bestämmelser, som voro gällande i åtskilliga europeiska länder. Förslaget remitterades till kommerskollegium att, sedan tillfälle lämnats tillverkare af kalciumkarbid och andra som kunde vara af frågan intresserade att afgifva yttrande, inkomma med eget yttrande. Kollegiet besvarade remissen genom utlåtande den 12 juni 1901. Arendet remitterades sedan till järnvägsstyrelsen, som afgaf utlåtande den 29 december 1901. Se vidare sid. 172 o. f. af prot. öfver civilärenden den 12 januari 1903 vid 1903 års statsverksproposition ang. anordnande af inspektion för kalciumkarbid och acetylen.

Handels- och sjöfartskomitén.

V. Utlåtande och förslag af den 15 maj 1900 rörande vissa sjöfartsafgifter samt deras reglerande med hänsyn till såväl den svenska sjöfartsnäringen som Sveriges direkta utrikes handel m. m. *Ang. reglerande af vissa sjöfartsafgifter.*

Stockholm 1900. 459 sid. 8:o.

Kommitterade: se 1898, sid. 67.

Reservationer af: Cederschiöld, Johnson och Wallenberg, sid. 93—101.

Betänkandet omfattade utlåtanden och förslag angående 1) lastpenningar 2) fyr- och båkafgifter, 3) lotspenningarna m. m., 4) tonafgiften till sjömanshusen, 5) afgiften till svenska kyrkan i London, 6) hamnafgifter, 7) grundpenningar, 8) kanalafgifter, 9) taxering af rederirörelse.

Bilagor: A. Historik angående: I lastpenningarna, II fyr- och båkafgiften, III lotspenningarna m. m., sid. 105—197.

B. Hamntaxe- och grundpenningväsendet, sid. 198—264. I. Hamnafgifter. Grunddragen af äldre och gällande lagstiftning. Tab. I. Jämförelse mellan de särskilda taxorna å hamnafgifter för fartyg; Tab. 2. Hamntaxeväsendet: inkomster och utgifter vid hamnarna 1894—1898.

II. Grundpenningar: sjöfartsanstalternas värde samt grund-

penningar och omkostnader för sjöfarten vid rikets lastageplatser 1896—1898.

C. Sjöfartsafgifter i vissa främmande länder, sid. 265—351.

I. Lagstiftningen angående sjöfartsafgifter i Norge, Finland, Ryssland, Danmark. Tyskland, Storbritannien och Irland, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Spanien, Italien, Turkiet, Egypten, Tunisien, Algeriet, Sydafrikanska hamnar, Krim, Kanada, Argentina.

II. Tabellarisk jämförelse mellan obligatoriska sjöfartsafgifter i vissa europeiska länder.

III. Sjöfartsafgifter i några europeiska hamnar, approximativt beräknade på ett ångfartyg om 1,000 registerton, ankommet med full last och afgånget i barlast.

IV. Mäklareräkningar.

D. Statistiska tabeller, sid. 353—459.

Tab. I. Lastpenningar: 1—2) Uppburna lastpenningar samt de betalande fartygens antal och tontal 1897; 3) uppburna lastpenningar 1875—1899.

II. Fyr- och båkafgifter: 1—2) Uppburna fyr- och båkafgifter samt de betalande fartygens antal och tontal 1897; 3) Fyr- och båkafgifternas fördelning mellan rikets särskilda hamnar 1897; 4) Uppburna fyr- och båkafgifter åren 1875—1899.

III. 1—3) Uppburna lotsafgifter och de betalande fartygens antal och tontal 1897, inrikes fart, utrikes fart; 4) Uppburna lotsafgifter åren 1875—1899.

IV. Hamnafgifter: 1) Hamnafgifter för fartyg och grundpenningar 1875—1897; 2) Hamnafgifter för varor 1875—1897; 3) Hamnafgifter för fartyg och grundpenningar 1875—1898. Rikssammandrag; 4) Hamnafgifter för varor 1875—1898. Rikssammandrag.

Betänkandet remitterades till kommerskollegium, lotsstyrelsen, tullstyrelsen, statskontoret och kammarrätten.

Ang. beredande af kapital för rederinäringen m. m.

VI. Utlåtande och förslag af den 11 december 1900 angående beredande af kapital för rederinäringen samt vissa andra åtgärder till sjöfartsnäringens höjande.

Stockholm 1900 198 sid. 4:o.

Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Reservationer: 1) angående beredande af kapital för rederinäringen af: Brodin, Melin, Rettig, sid. 115, 2) angående skeppsbyggerinäringens höjande af: Brodin, sid. 125.

Ur innehållet: Historik angående frågan om skeppsbyggerinäringens höjande, sid. 57—72. Redogörelse för kontrollen öfver farfygs sjövärdighet i England, Frankrike, de skandinaviska länderna, sid. 96—101.

Bilagor: A. Protokoll vid kommitténs sammanträde den 13 febr. 1900, sid. 135—193.

B. Formulär till Lloyds sjöförsäkringspolice 1899, jämte bilaga, sid. 194—198.

Betänkandet omfattar följande ämnen: 1) Bildande af en marinhypoteksbank; 2) skeppsbyggerinäringens höjande; 3) anläggning af skeppsdockor; 4) signalstationer; 5) reseunderstöd för studier i skeppsbyggeri; 6) höjandet af yrkesskickligheten för utöfvande af rederiverksamhet; 7) sjöfartslagstiftningen (kontroll öfver fartygs sjövärdighet, lastlinjetvång och bemanningslag, sakkunnige vid sjöförklarings upptagande, granskning af sjöförklaringar, rättsskipningen i sjörättsmål, kondemnerade fartygs användande i fraktfart, allmän revision af sjölagen); 8) dispaschörsinstitutionen; 9) skeppsklarerareinstitutionen.

Betänkandet i hvad det angick marinhypoteksbank remitterades till riksgäldskontoret, (besvaradt den 9 januari 1902) kommerskollegium (besvaradt den 5 november 1901) och statskontoret (besvaradt den 29 april 1901) samt fullmäktige i riksgäldskontoret (besvaradt den 9 februari 1902). Angående yttrandet rörande skeppsdockor infordrades utlåtanden af marinförvaltningen (besvaradt den 12 februari 1901) och kommerskollegium. Angående signalstationer remitterades det till lotsstyrelsen. Angående reseunderstöd för studier i skeppsbyggeri till kommerskollegium (besvaradt den 22 oktober 1901; anmäldes den 11 jan. 1902, se sid. 59 o. f. i protokollet öfver finansärenden samma dag vid samma års statsverksproposition. Remiss angående yrkesskicklighet för utöfvande af rederinäring besvarades af kommerskollegium den 23 december 1901. I vissa andra delar remitterades betänkandet till kommerskollegium.

Se k. proposition den 13 mars 1903 n:r 66 angående bildande af en lånefond för rederinäringens understödjande.

VII. Utlåtande och förslag af den 12 december 1900 rörande vissa åtgärder till främjande af Sveriges direkta utrikes handel särskildt på aflägsna länder. *Ang. främjande af Sveriges direkta utrikeshandel.*

Stockholm 1901. 193 sid. 4:o.

Reservationer af: Melin, sid. 131—132, Wallenberg, sid. 133—164, 165—170. Cederschiöld, Brodin och Rettig, sid. 164.

Ur innehållet: Historik angående subventionering af ångfartygsförbindelser med utrikes ort, sid. 15—23.

Statssubventioner i Norge, Danmark och Finland, sid. 51—53.

Sveriges handelsomsättning med Finland och Ryssland 1875—1898, sid. 69—71.

Öfversikt af Sveriges maritima och kommersiella samfärdsel med: Medelhafsländerna (utom Frankrike), Kaplandet, östra och västra Afrika, södra och östra Asien, norra och Mellanamerika, Brasilien och La Plataländerna, Australien, sid. 82—83.

Bilagor: A. 1—3 och B. 1—3, sid. 173—193, fraktkalkyler rörande resor: Göteborg—Antwerpen—Buenos-Ayres—River Parana—Antwerpen—Göteborg; Göteborg—Antwerpen—New-York—Antwerpen—Göteborg; Göteborg—Antwerpen—Hongkong—Shanghai—Nagasaki—Rangoon—Antwerpen—Göteborg.

Kommitténs utlåtande och förslag afsågo: A. Statsunderstöd för åstadkommande af regelbundna ångfartygsförbindelser. till den utrikes handelns främjande. B. 1) Järnvägarnes samtrafiksaftal m. m., 2) Tullagstiftningen, 3) Frilagers- och frihamnsinstitutionerna, 4) Handelsundervisningen, 5) Handelsstipendier, 6) Konsulatväsendet, 7) Kommersiell information, 8) Representation af näringsidkare.

Med ofvanstående betänkande hade kommittén slutfört sitt uppdrag. Betänkandet remitterades till kommerskollegium (besvaradt den 9 juli 1901, den 23 december 1901, den 1 maj 1902), järnvägsstyrelsen (besvaradt den 29 juli 1902), kommerskollegium och lotsstyrelsen gemensamt, kommerskollegium och tullstyrelsen gemensamt (besvaradt den 3 februari 1902); k. m:t befallningshafvande i Hallands län; Stockholms och Göteborgs högskolor (besvaradt resp. den 12 och 21 oktober 1901). Frågan angående undervisning i handelsvetenskapliga ämnen föredrogs den 7 mars 1902 och förklarades då till ingen åtgärd föranleda. Angående frågan om konsulsstipendier se sid. 5 o. f. i protokollet öfver utrikes ärenden den 11 januari 1902 vid samma års statsverksproposition.

A. Berencreutz: Ang. anstalter för utrikeshandelns främjande.

Bihang till handels- och sjöfartskomiténs betänkanden.

I. Anstalter för utrikes handelns främjande, berättelse, med anledning af en på nådigt uppdrag företagen studieresa, afgifven af Adolf Berencreutz, handels- och sjöfartskomiténs sekreterare.

Stockholm 1900. 2 + 195 sid. 4:o.

Omfattar bl. a. följande ämnen: I. Det konsulära rapportväsendet och den officiella publiciteten i afseende å utrikes handeln. II. Samlingsställen inrikes för kommersiell information. III. Representativa organ för utrikes handeln. IV. Vissa andra åtgärder till främjande af utrikes handeln (såsom utbildning för internationell handel, handelsstipendier, kommersiella attachéer, kommersiella forskningsresor, exportagenter, försäljningsagenturer, proflager). V. Åtgärder i Sverige för utrikes handelns främjande.

Denna redogörelse öfverlämnades af kommittén den 26 februari 1900.

Ang. åtgärder i främmande länder för höjande af sjöfart och utrikes handel.

II. Åtgärder i främmande länder för höjande af sjöfart och utrikes handel jämte redogörelse för de förenade rikenas konsulers åsikter om hvad i Sverige bör göras för enahanda ändamål m. m.,

Stockholm 1900. 321 sid. 4:o.

Denna del öfverlämnades den 7 april 1900.

III. Åsikter och önskemål i inhämtade yttranden uttalade i afseende å Sveriges sjöfart och utrikes handel.

Ang. uttalade åsigter i afseende å Sveriges sjöfart och utrikes handel.

Stockholm 1900. 157 sid. 4:o.

Yttrandena äro afgifna af vissa handels- och sjöfartsnämnder, föreningar för främjande af handels- och sjöfartens intressen och enskilda handels- och sjöfartsidkare samt af vissa bolag för sjöförsäkrings- och bärgningsverksamhet.

Denna del af bihanget öfverlämnades den 7 april 1900.

IV. Statistisk utredning rörande Sveriges sjöfart och utrikes handel 1875—1898 på komiténs uppdrag verkställd af d:r Holger Rosman.

H. Rosman, Stat. utredning rör. Sveriges sjöfart och utrikes handel 1875—1898.

Stockholm 1900. 164 sid. 4:o.

Tabeller:

Handelsflottan i åtskilliga länder 1875—1897.

Tab. 1. Fartygens antal samt verklig och beräknad dräktighet i registerton 1875—1897.

2. Sättet för flottans årliga ökning eller minskning under perioderna 1881—1885 och 1891—1895.

3. Fartygens genomsnittsstorlek i registerton 1875—1897.

Länderna äro: Sverige, Norge, Danmark, Finland, Ryssland, Tyska riket, Nederländerna, Belgien, Storbritannien och Irland, Frankrike, Spanien, Italien, Österrike, Ungern, Kina, Japan, Amerikas Förenta stater.

Sveriges handelsflotta 1875—1898.

4. Svenska fartygens fördelning i dräktighetsgrupper 1880—1898.

5. Svenska fartygens användning i in- och utrikes fart 1875 och 1897.

6. Antal fartyg, fartygsägare och skeppsredare enligt Sveriges skeppslista 1879 och 1897.

7. Svenska fartyg ordnade efter olika slag af fartygsägare 1879 och 1897.

8. Svenska fartygens byggnadsmaterial 1879 och 1897.

9. Svenska fartygens byggnadsorter s. å.

10. Svenska fartygens ålder s. å.

11. Sammandrag af tab. 6—10.

Åtskilliga länders utrikes sjöfartsrörelse 1875—1897.

12. Till förutnämnda länder från utrikes ort ankomna och från samma länder dit afgångna lastade och barlastade fartyg.

13. De — — — — — — fartygens medelstorlek.

14. — — — — — — lastade fartyg.

Sveriges utrikes sjöfartsrörelse 1875—1898.

15. Till vissa områden af Sverige från utrikes ort ankomna och från samma områden till utlandet afgångna fartyg lastade och barlastade.

Ifrågavarande områden äro: Stockholm, Göteborg, vid Bottniska viken, Östersjön, Öresund, Västerhafvet, invatten.

16. Till Sverige från vissa länder ankomna och från Sverige till samma länder afgångna fartyg lastade och barlastade.

17. De till Sverige från utrikes ort ankomna och från Sverige till utrikes ort afgångna fartygens nationalitet.

18. Till Sverige från vissa länder ankomna eller från Sverige till samma länder afgångna lastade fartyg.

19. Till Norge och de förenade rikenas konsulsstationer ankomna och därifrån afgångna fartyg af svensk nationalitet.

20. Af svenska fartyg i utrikes fart intjänta bruttofrakter.

Ofvan åsyftade länder äro: Norge, Danmark, Finland, Ryssland, Sibirien och Ishafvet, Tyska riket, Nederländerna, Belgien, Storbritannien och Irland, Frankrike, Spanien, Portugal, Gibraltar och Malta, Italien, Österrike-Ungern, Turkiet, Rumänien, Grekland, Egypten, Tripolis, Tunis, Algeriet, Marocko, Kaplandet, öfriga delar af Afrika, Södra och östra Asien, Britiska Nordamerika, Amerikas förenta stater, Mexiko, Vestindiska öarna, Brasilien, La Plataländerna, öfriga delar af södra Amerika.

Åtskilliga länders utrikes handel 1875—1897.

21. Värdet af importen till och exporten från vissa angifna länder 1875—1897.

22. Värdet af varuomsättningen mellan länderna inbördes 1897.

23. De tre förnämsta varuartiklarne i hvarje lands handelsomsättning 1897.

De ifrågavarande länderna äro desamma som äro angifna vid tab. 1—3.

Sveriges utrikes handel 1875—1898.

24. Värdet af Sveriges handelsomsättning med de särskilda länderna 1875—1898.

25. De sex förnämsta till Sverige importerade artiklarna 1897.

Artiklarne äro: stenkol, yllevaror, kaffe, spannmål, hudar och skinn, oljor.

26. De sex förnämsta från Sverige exporterade artiklarna 1897.

Artiklarne äro: trävirke, smör, järn och stål (oarbetadt), trämassa, malm, papper och pappersarbeten.

27. Sveriges export till några viktigare länder, beräknad enligt uppgifter om det främmande landets import 1897.

Länderna äro: Norge, Danmark, Finland, Ryssland, Tyska riket utom frihamnarne, Nederländerna, Belgien, Storbritannien, Frankrike, Italien, Egypten, Algeriet, Tunisien, Kaplandet, Britiska Nordamerika.

Statistisk öfversikt för åtskilliga länder.

Tab. 28. Jämförelse mellan folkmängd, handelsflotta, utrikes sjöfart och handel under perioderna 1875—1879 och 1893—1897. Ifrågavarande länder äro hufvudsakligen de vid tab. 1—3 angifna.

Ifrågavarande länder äro hufvudsakligen de vid tab. 1—3 angifna. Denna del af bihanget är daterad den 25 maj 1900.

Förslag till organisation af tygstaterna vid artilleriets regementen och kårer äfvensom af personalen vid de under artilleristyrelsen lydande fabrikerna. *Ang. artilleriets tygstater o. förråd.*

Förslag till ny instruktion för artilleriförråden.

Kommitterade: Öfversten F. J. Leth, ordf., kaptenerna N. G. T. Åhlund, A. E. Kihlstedt och C. G. Ahlborn.

Genom generalorder n:r 6 den 2 januari 1900 beordrades artillerikommittén att sammanträda den 10 samma månad. Instruktion för kommittén utfärdades af artilleriets öfverstyrelse den 9 samma månad. Kommittén upplöstes den 15 maj samma år.

Betänkande, afgifvet den 18 maj 1900 af den för utredning angående ändrade grunder för den kommunala beskattningen i nåder tillsatta komité. *Ang. ändrade grunder för den kommunala beskattningen.*

Stockholm 1900. VI + 146 + 154 + 96 + 205 sid. 4:o

Kommitterade: Bankdirektören, d:r Carl Herslow, ordf., ledamöterna af första kammaren, godsegaren Herman Behm, häradshöfdingen Gustaf Axel Berg, landskamreraren H. Cavalli, frih. J. Gripenstedt, advokaten d:r Philip Leman och konsul John Rettig, ledamöterna af andra kammaren, domänintendenten Oscar Erickson, ingenjören J. H. G. Fredholm, landshöfdingen grefve H. Hamilton och landtbrukaren Ivar Månsson i Trää samt bankofullmäktigen O. Jonsson i Hof, d:r A. V. Ljungman och kammarrättsrådet Johan Östberg.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Erik von Wolcker.

Reservationer af: Behm, sid. 3—4, Berg, sid. 5, Cavalli och Gripenstedt, sid 6—11, Cavalli, sid 11—17, O. Erickson, sid. 18—22, Fredholm, sid. 23—26, Gripenstedt, sid. 27, Hamilton, sid. 28, Herslow och Leman, sid. 32—34;

Ljungman, sid. 35—67: Tabellbilagor: I. Svenska folkets beskattning under åren 1874—1898. II—III:3 Öfver sikt af statsverkets intäkter vissa år under tiden 1810—1898. I. Månsson, sid. 68—69, Rettig, sid. 70—75, Östberg, sid. 76—94.

Betänkandet omfattar följande förslag till: Förordning angående bevillning af inkomst.

Lag angående kommunal taxering och skattskyldighet;

Förordning angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering;

Lag angående rätt för kommun att i vissa fall upptaga särskilda afgifter;

Lag angående rätt för kommun att upptaga skatt å velocipeder m. m.;

Lag angående ändrad lydelse af §§ 4, 5, 8, 9, 57, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 66, 69 och 74 i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

— — — — — §§ 3, 5, 10, 11, 12, 14, 57, 58, 59, 64, 67, 68 och 75 i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

— — — — — §§ 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 40 och 45 i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862;

— — — — — §§ 4, 5 och 37 i kungl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863;

— — — — — §§ 47 och 48 i kungl. förordningen om landsting den 21 mars 1862;

— — — — — §§ 22 och 23 i kungl. stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878;

— — — — — § 6 i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891,

— — — — — § 9 mom. 6. i lagen angående döfstumundervisningen den 31 maj 1889;

— — — — — § 58 i kungl. maj:ts förnyade stadga angående folkundervisningen i riket den 10 december 1897;

— — — — — mom. 1 och 5 i kungl. kungörelsen angående kurhusafgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsafgift den 26 augusti 1873, förstnämnda moment sådant detsamma lyder enligt kungl. kungörelsen den 1 juni 1883;

— — — — — § 3 mom. 1, § 7 mom. 3 och § 15 i kungl. förordningen angående mantalsskrifning den 6 augusti 1894;

Kungörelse angående ändrade grunder för utgörande af vissa aflöningar eller afgifter till prästerskapet;

Förordning angående ändrad lydelse af § 10 i kungl. förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887;

— — — — — § 11 mom. 2, § 17 mom. 2 och 3, § 18 mom. 1, 4, 6 och 7, § 22 och § 41 mom. 3 i kungl. förordningen ang. villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirtuösa drycker den 24 maj 1895;

Förordning angående fördelning af de för tillverkning och försäljning af brännvin utgående afgifter.

Ur innehållet: Historik angående frågan om den kommunala beskattningen tiden efter 1855, sid. 11—15 i motiveringen.

Historik angående brännvinsmedlen, sid. 15—36.

Bilagor: I. Statistiska tabeller öfver kommunernas inkomster och utgifter jämte kommentarier däröfver, sid. 1—46.

Tab. A. Antalet kommuner. B. Sveriges folkmängd. 1) Landsbygdens kommunalbudget. 2) Samtliga städers och vissa köpingars kommunalbudget. 3) De städers kommunalbudget, hvilka icke deltaga i landsting. 4) De städers kommunalbudget, hvilka deltaga i landsting. 5) De köpingars kommunalbudget, hvilka med afseende å grunden för utdebitering af kommunalutskylder äro likställda med städerna. 6) Landstingens budget.

II. Sid 47—87. Tab. A. Utdrag af 1897 års taxeringslängder öfver bevillning för fast egendom. B. Utdrag af 1887 års — — — — C. Utdrag af 1897 års taxeringslängder öfver bevillning för inkomst af kapital och arbete. D. Utdrag af 1887 års — — — — E. Sammandrag af 1897 års å kyrko- och kommunalstämmor granskade räkenskaper.

III. Tabeller angående bränvinnsmedlens fördelning, sid. 89—105. Tab. A. Städers, landsbygdskommuners, landstings och hushållningssällskaps andelar. B. De särskilda städernas jämte köpingars med bolag andelar. C. Landsbygdskommunernas andelar. D. Landstingsområdenas andelar. E. Hushållningssällskapens andelar.

IV. Sid. 107—124. Sammanställning af de fingerade beräkningar, som legat till grund för de utarbetade formulären till bevillningstaxeringslängd och kommunal inkomsttaxeringslängd.

V. Sid. 125—164. A. Afvikelser från den allmänna grunden för utdebitering af kommunalutskylder i stad. B. Naturaprestationer och personliga tjänstbarheter i stad. C. Särskilda bidrag af staten erlagda till kommunen i vissa städer.

VI. Sid. 165—204. Öfversikt af utlandets kommunala skattelagstiftning.

Historik: I skrifvelse n:r 65 den 5 maj 1897 anhöll riksdagen att k. m:t täcktes låta utreda, huruvida ej den kommunala beskattningen kunde byggas på annan grund än den allmänna bevillningen och om detta funnes möjligt för riksdagen framlägga förslag till särskild kommunalskattelag. Med anledning däraf tillsatte k. m:t genom k. bref den 15 oktober samma år en kommitté med uppdrag att verkställa den i riksdagens berörda skrifvelse omförmälda utredning samt att afgifva förslag till ändringar i gällande bestämmelser om kommunalbeskattningen, i syfte dels att genom upplösning af det bestående sambandet mellan bevillningen till staten och den kommunala skattskyldigheten utväg måtte beredas till vidtagande af sådana förändringar i bevillningslagstiftningen, hvilka ur statsbeskattningens synpunkt ansågs önskvärda, men för hvilka den af nämnda samband beroende hänsynen till kommunernas skatteintresse lade hinder i vägen, dels att de för fyllandet af

kommunernas behof erforderliga skattemedel måtte kommunerna beredas i den för de skattskyldige minst betungande och efter kommunernas egna förhållanden i möjligaste mån afpassade ordning. Kommitterade sammanträdde den 17 november 1897. Följande utlåtanden äro tryckta:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes utlåtanden i anledning af komiténs för utredning angående ändrade grunder för den kommunala beskattningen den 18 maj 1900 afgifna betänkande.

Stockholm 1901. 304 sid. 4:o.

Kongl. maj:ts och rikets kammarrätts underdåniga utlåtande öfver kommunalskattekommitténs förslag.

Stockholm 1903. 70 sid. 4:o.

Maltdryckskomitén.

Ang. revision af stadgan rör. försäljning af vin och maltdrycker.

Underdånigt betänkande afgifvet den 23 maj 1900 af komitén för revision af gällande stadganden angående försäljning af vin och maltdrycker m. m.

Stockholm 1900. 8 + 268 sid. 8:o.

Kommitterade: Landshöfdingen F. A. Boström, ordf., landssekreteraren Matths Falk, riksdagsmannen hemmansägaren G. Jansson, professorn Peter Klason, grosshandlaren Ernst Meyer, assessorn Emil Sundberg (äfven sekreterare), lektorn P. Waldenström, riksgäldfullmäktigen G. F. Östberg.

Särskilda yttranden af: Meyer, sid. 179—180, Klason. sid. 181—182, Falk, sid. 183—196, Waldenström, sid. 197—223 (instämmande af G. Jansson).

Afgifna författningsförslag: 1. Förslag till förordning om försäljning af vin och maltdrycker samt utskänkning af tillagade, icke spirituösa drycker;

2. Förslag till ändrad lydelse af 8 och 28 §§ i k. m:ts stadga angående skjutsväsendet den 31 maj 1878.

3. Förslag till ändrad lydelse af 8 § i k. förordningen ang. utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864.

Ur innehållet: Historik ang. frågan om uppställande af en alkoholgräns, sid. 27—39.

Lagstiftning i Danmark och Norge, sid. 54—61.

Ölkonsumtionen och dess följder, sid. 64—67.

Svagdrickskonsumtionen, sid. 68—69.

Bilagor 1. Konsumtionen af alkoholhaltiga drycker i Sverige 1861—1897 och i en del främmande länder 1867—1895.

2. Antalet sakfällde för fylleri åren 1878—1897.

3. Uppgifter insamlade genom Svenska bryggareföreningen

från polismyndigheterna i åtskilliga rikets städer angående orsaken till de i dessa städer förekomna fylleriförseelser.

4. Antalet sakfällde för förseelser mot förordningen om försäljning af vin, öl och kaffe m. m. åren 1878—1897.

5. Sammandrag af uttalanden från nykterhetskorporationer.

6. Yttrande af konsuln J. V. Svalander.

7. Skrift från Sveriges allmänna handelsförening.

8. Underdånigt utlåtande i fråga om lämpligaste sättet för bestämmandet af en gräns mellan svagdricka å ena, samt starkare maltdrycker å andra sidan, afgifvet af kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå (den 8 okt. 1892).

9. Utlåtande af ingenjören i kontroll- och justeringsbyrån Å. G. Ekstrand.

10. Utlåtande af kontroll- och justeringsbyrån (den 14 nov. 1898).

11. Anvisning vid komparatorns begagnande.

12. Utlåtande af toldinspektören Moltzen (inspektoratet for ølbeskatningen) den 16 sept. 1899.

13. Öfverståthållareämbetets skrifvelse den 26 okt. 1891.

14. Göteborgs, Malmös, Norrköpings och Gäfles poliskammares utlåtanden ang. utskänkning vid måltid.

15. Ordningsregler för utöfvande af restaurationsrörelse vid stationer å statens järnvägar.

16. Utdrag af protokoll vid vissa kommitténs sammanträden.

Bihang. 1. *Redogörelse för lagstiftningen i Sverige om handel med vin och maltdrycker m. m. samt gällande stadganden om sådan handel i några främmande länder, efter komiterades uppdrag utarbetad af assessoren G. E. Sundberg.*

Stockholm 1900. 165 sid. 8:o.

Bihang till historiken rörande Sverige: Jämförande tablå öfver de under senare tid utkomna författningar om försäljning af vin och maltdrycker m. m., sid. 108—165.

Ifrågavarande främmande länder äro: Finland, Norge, Danmark, och Tyskland.

2. *Af komitén infordrade utlåtanden och uppgifter från öfverståthållareembetet och konungens befallningshafvande m. fl. angående handeln med maltdrycker,*

Stockholm 1899. 140 sid. 8:o.

Tabeller, sid. 95—110, ang. försäljningsrättigheter utöfvade

1897—1898, äfvensom ang. antalet förbud mot sådan försäljning under samma tid.

— sid. 111—140, ang. antalet bryggerier och mängder af deras olika tillverkningsslag.

Historik: Genom k. bref den 7 okt. 1898 uppdrog k. m:t åt kommitterade att efter utredning rör. de ändringar, som i syfte att ytterligare främja nykterheten kunde vidtagas i förordningen ang. försäljning af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker den 24 okt. 1885, afgifva förslag i ärendet. Kommitterade sammanträdde första gången den 3 nov. 1898.

Betänkandet remitterades till järnvägsstyrelsen, öfverståthållareämbetet i Stockholm och samtliga konungens befallningshafvande. Dessa utlåtanden trycktes:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes och kongl. jernvägsstyrelsens utlåtanden i anledning af komiténs för revision af gällande stadganden angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. den 23 maj 1900 afgifna betänkande.

Stockholm 1901. 104 sid. 4:o.

Ang. gymnastikreglemente.

Förslag till gymnastikreglemente.

Kommitterade: Öfverstlöjtnanten V. G. Balck, ordf., majorerna C. C. A. Silow och P. R. G. von Heideman, kaptenerna G. A. Torén och frih. N. V. U. af Wetterstedt samt N. A. Telander och F. M. Peyron

Historik: Kommitterade tillförordnades ursprungligen genom generalorder n:r 6 den 4 januari 1892. Förslaget ingafs i maj 1900. Genom generalorder n:r 286 den 30 mars 1901 beordrades majorerna Silow och von Heideman att jämte en officer för flottan slutligt utarbeta förslag till gymnastikreglemente för armén och flottan och i form af handbok i gymnastik befordra det till trycket. År 1902 utkom:

Handbok i gymnastik för arméen och flottan, utgifven på nådigste befallning. I, II. (Stockholm. 1902. 12:o.)

Kustförsvarskommittén:

Ang. kustartilleriets förläggning å Nya varfvet vid Göteborg.

1. *Skrifvelse den 6 juli 1900 ang. kustartilleriets förläggning å nya varfvet vid Göteborg.*

Utlåtanden af fångvårdsstyrelsen (den 16 november samma år) och af marinförvaltningen se k. propositionen n:r 76 den 22 mars 1901 om anslag till nybyggnader m. m. för kustartilleriets inkvartering å det så kallade nya varfvet vid Göteborg.

Ang. ny organisation af sjöfästningsartilleriet o. fasta minförsvaret.

2. *Betänkande ang. ny organisation af sjöfästningsartilleriet och fasta minförsvaret.*

3. *Betänkande ang. erforderliga ändringar i och tillägg till föregående betänkande under förutsättning af en utsträckning af tiden för beväringsmanskapets vapenöfning.* *Ang. samma ärende.*

Kommitterade: Öfverstarne C. O. Sylvander, ordf., och K. G. Bildt, öfverstlöjtnanten L. V:son Munthe, kommendörkaptenerna O. L. Beckman och G. Dyrssen, kaptenerna S. J. T. C. Ankarcrona och H. Kjerrulf.

Sekreterare: Kaptenen frih. U. C. K:son Sparre.

Historik: Kommittén förordnades genom k. bref den 17 nov. 1899: ang. dess tillsättande se sid. 16 och följande i protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 7 januari 1901 bifogadt samma års statsverksproposition. Den 16 oktober 1900 afgåfvos ofvannämnda betänkanden. Vissa delar af dessa ansågos böra hemlighållas, men för betänkandena i öfrigt lämnas en närmare redogörelse å sid. 38—93 af det vid nämnda statsverksproposition bifogade protokoll öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1901.

Kommitténs förslag underkastades granskning af chefen för flottans stab och särskildt utsedde sakkunnige, hvilkas utlåtande afgafs den 31 oktober 1900. Marinförvaltningen afgaf utlåtande den 14 december 1900.

I 1901 års statsverksproposition föreslog k. m:t indragning af Vaxholms och Karlskrona artillerikårer samt organisation af ett kustartilleri, hvilket förslag af riksdagen bifölls.

Prestlöneregleringskomitén.

II. *Betänkanden och förslag.* II. *Betänkande med förslag till ecklesiastik boställsordning och till förordning om ecklesiastika byggnadslånekassor.* *Ang. ecklesiastik boställsordning och ecklesiastika byggnadslånekassor.*

Stockholm 1900. LXXVI + 411 sid. 8:o.
Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Särskilda meningar af: Andersson, sid. 281—282, Ekström, sid. 283—347, Forssell, sid. 348, Montelius och Sörensson, sid. 349, Wåhlander sid. 350—366.

Bihang: Af kommitterade år 1879 afgifvet förslag till förordning angående prästerskapets boställen, sid. 369—390.

Vid k. m:ts proposition till 1894 års riksdag fogadt förslag till ecklesiastik boställningsordning, sid. 391—411.

Ur innehållet: Om prästboställenas uppkomst och lagstiftningen därom, sid. 39—56.

Betänkandet afgafs den 17 augusti 1900.

Öfver detsamma afgafs:

Kongl. maj:ts och rikets kammarkollegii uuderdåniga utlåtande af den 9 september 1901 angående det af utsedde komiterade den 17 augusti 1900 i underdånigt afgifna betänkande med förslag till ecklesiastik boställsordning och till förordning om ecklesiastika byggnadslånekassor.

Stockholm 1901. 26 sid. 4:o.

Högsta domstolens utlåtande afgafs den 12 december 1902. Se vidare k. propositioner den 31 december 1902 n:r 56 och 57 med förslag till ecklesiastik boställsordning och till förordning om ecklesiastika byggnadslånekassor.

Ang. den kyrkliga indelningen och organisationen.

II. Betänkanden och förslag. III. Betänkande och förslag beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen.

Stockholm 1901. LX + 542 sid. 8:o

Kommitterade: Se 1899 sid. 91 med undantag af assessorn H. Odeucrants. Ofvanstående betänkande om ecklesiastik boställsordning var undertecknadt äfven af häradshöfdingen L. H. Montelius, däremot icke detta.

Reservationer af: Ekström, sid. 419—528, Lindström, sid. 529—530, Redelius sid. 531, Sörensson sid. 532—533.

Ur innehållet: Historik öfver Sveriges kyrkliga indelning, sid. VII—XXI.

Historik öfver förslag till reglering af den kyrkliga indelningen och tjänstgöringen, sid. XXII—XXXII.

Tabeller, n:r 1, utvisande sådana förändringar i den kyrkliga organisationen och indelningen, som i sammanhang med de på grund af 1862 års förordning verkställda löneregleringar dels beslutats, dels föreslagits utan att bifallas, sid. XXX.

2, utvisande antalet pastorat å landsbygden med deras folkmängdsförhållanden, sid. XXXV.

3, utvisande antalet pastorat å landsbygden och förhållandet, emellan invånarantalet och antalet ordinari eprästerli gatjänster, sid. XXXVI.

4, utvisande antalet pastorat å landsbygden och deras arealförhållanden, sid. XLIII.

5, utvisande antalet stadspastorat och blandade stads- och landspastorat samt invånareantalets fördelning på hvarje ordinarie prästerlig tjänst, sid. XLIV.

6, innefattande sammandrag af vissa uppgifter beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen under ecklesiastikåret 1896—1897, sid. LV.

7, — — — — — — — organisationen uppgjord under antagande att de af k. m:t beslutade äfvensom de af kommitténföreslagna ändringar i berörda hänseenden vore genomförda, sid. LVI.

8, utvisande — under antagande att de af k. m:t beslutade äfvensom de af kommittén föreslagna ändringar i den kyrkliga indelningen vore genomförda — antalet pastorat på landsbygden och deras folkmängdsförhållanden, sid. LVII.

9, — — — — — — — landsbygden samt folkmängdsfördelningen på hvarje ordinarie prästerlig tjänst, sid. LVIII.

10, — — — — — — — antalet stads- och blandade stads- och landspastorat samt folkmängdsfördelningen på hvarje ordinarie prästerlig tjänst, sid. LIX.

11, — — — — — — — pastorat på landsbygden samt förhållandet med deras areal land, sid. LX.

Sammandrag af förslag beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen, sid. 373—417.

Tabell, utvisande förhållandet mellan folkmängden och antalet ordinarie prästerliga tjänster åren 1871, 1896 och 1921, sid. 432.

Historik: I skrifvelse n:r 62 den 5 maj 1897 anhöll riksdagen att k. m:t täcktes efter verkställd utredning på frågan inverkande omständigheter till riksdagens godkännande framlägga de grunder, som ansåges böra blifva bestämmande vid reglerandet af prästerskapets aflöning, sedan tiden för gällande lönekonventioner utlupit. Med anledning däraf tillsatte k. m:t den 22 oktober 1897 med uppdrag att åstadkomma utredning och förslag beträffande ändrade grunder för prästerskapets aflöning m. m. Af ursprungligen utsedde kommittéledamöter afgingo biskop Billing och bruksägaren Chr. Lundeberg i följd af afsägelser samt ledamötererna af andra kammaren hemmansägaren A. P. Danielson och assessorn H. Odencrantz i följd af dödsfall. Häradshöfdingen L. H. Montelius erhöll den 19 januari 1900 förordnande att deltaga i vissa af kommitténs arbeten.

Betänkandet afgafs den 20 december 1900, öfverlämnades den 27 april 1901.

Kommittén för afgifvande af förslag till förenkling i härens aflöningssystem: Förslag rörande den ordinarie aflöningen.

Ang. förenkling af härens aflöningssystem.

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver landtförsvarsärenden 7—11 januari 1901.

Kommitterade: Generallöjtnanten O. F. Taube, ordf., öfverstarne S. G. A. Geijer och E. T. Grönvall, regementsintendenten C. A. F. Wallgren, auditören M. Morton.

Särskilda meningar af: O. F. Taube, G. Geijer, M. Morton och E. Grönvall.

Ur innehållet: Jämförelse mellan de år 1900 utgående och af kommittén föreslagna aflöningsmedel.

Förslag till lönestater för k. Svea lifgarde och för Lifregementet till fot.

Bilagor till O. F. Taubes reservation: Förslag till aflöning vid garnisoneradt och icke garnisoneradt truppförband (infanteri).

Jämförelse mellan 1900 års aflöning, kommitténs och Taubes förslag till aflöning för underofficerare.

Öfversikt af nuvarande dagaflöning och dagtraktamente samt af Taube föreslagna olika slag af dagaflöning.

Historik: I anledning af riksdagens skrifvelse n:r 63 af den 14 maj 1899 angående reglering af utgifterna under fjärde hufvudtiteln tillsattes kommittén genom k. bref den 9 juni 1899. Ursprungligen tillförordnade ledamoten kanslirådet C. H. Weidenhielm entledigades senare och efterträddes af Morton.

Förslaget afgafs den 23 augusti 1900, remitterades till generalstaben, anmäldes den 7—11 januari 1901. Se vidare k. proposition n:r 2 den 7 januari 1901 angående ny härordning sid. 114 och följande samt sid. 23 och följande i protokollet öfver landtförsvarsärenden den 11 januari 1901 vid samma års statsverksproposition äfvensom sid. 9 och följande i protokollet öfver landtförsvarsärenden den 11 januari 1902 vid årets statsverksproposition.

Angående nytt etablissement för flottans Stockholmsstation.

Komiterade för utredning af vissa frågor rörande flottans station i Stockholm: Betänkande och förslag till nytt etablissement för nämnda station.

Kommitterade: Landshöfdingen P. G. V. Isberg, ordf., f. d. öfverdirektören G. V. Svensson, konteramiralen J. Hägg, kommendörkaptenen D. U. V. Linder och byggmästaren vid flottans station i Stockholm kaptenen G. A. Ingelman.

Historik: Kommitterade förordnades den 10 febr. 1899 för utredande af vissa frågor rörande flottans station i Stockholm. Ofvanstående betänkande afgafs den 31 aug. 1900. Genom k. bref den 21 sept. 1900 förklarade k. m:t, att med fullgörande af det kommittén i öfrigt lämnade uppdrag, nämligen att verkställa utredning och inkomma med förslag om beredande af medel för det nya etablissementet äfvensom för anordningar till underlättande af mobilisering af flottans till Karlskrona station hörande fartyg genom försäljning af Skepps- och Kastellholmarne samt galervarfvet, skulle tills vidare anstå.

Statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet bemyndigades att för ärendets ytterligare handläggning såväl i den del, hvarom kommittén afgifvit betänkande, som i öfrigt tillkalla sakkunnige att biträda inom sjöförsvarsdepartementet.

Ang. inrättande af nya läraretjänster.

Läroverkskommittén: Utlåtande den 10 oktober 1900 i fråga om inrättandet af åtskilliga nya läraretjänster.

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 januari 1901.

Kommitterade: f. d. professorn Th. M. Fries, ordf., professorn O. N. Ahnfelt rektorn A. H. Andersson, professorn S. Boëthius, lektorn E. Carlson, adjunkten H. M. Dahlgren, lektorn E. R. L. Darin, rektorn C. von Friesen, vice ordf., lektorn N. J. Höjer, godsägaren grefve Ph. O. L. Klingspor, landtbrukaren O. Lars-

son i Mörtlösa, lektorerna C. A. Lindhagen och P. E. Lindström, kontraktsprosten A. T. Pettersson, rektorn F. V. Åmark.

Sekreterare: Lektor A. Nordfelt.

Reservation af: N. Höjer; finnes tryckt sid. 85—87 af nämnda protokoll.

Bilaga till reservationen: Fördelning af de vid 1890 års slut befintliga extra ordinarie lärare med hänsyn till adjunktkompetensåret samt adjunktslönegraden i händelse af utnämning till ordinarie plats vid 1899 års slut, (sid. 102).

Utlåtandet afgafs i anledning af en skrifvelse den 1 juni 1900 från chefen för ecklesiastikdepartementet, hvari denne, med tillkännagifvande af riksdagens beviljande af anslag till inrättande af visst antal nya lärarebefattningar på en särskild för de allmänna läroverken gemensam stat samt med bifogande af inkomna utlåtanden rörande behofvet af nya ordinarie ämneslärareplatser vid vissa allmänna läroverk, anmodat kommittén att afgifva yttrande, huruvida den med hänsyn till sina tillämnade förslag hade något att erinra i fråga om ämnesgrupper eller eljest beträffande nämnda lärarebefattningar. Se vidare sid. 84 af ofvannämnda statsrådsprotokoll bifogadt 1901 års statsverksproposition.

Läroverkskommittén tillsattes den 26 maj 1899 för utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken. Se vidare vid dess betänkande den 8 december 1902.

Förslag till ny normalplan för undervisningen i folkskolor och småskolor i riket. *Ang. ny normalplan för folkskoleundervisningen.*

Kommitterade: Folkskoleinspektörerna I. A. Lyttkens, ordf., Gust. Insulander, C. Leidesdorff, kyrkoherden C. R. Sundell.

Historik: Kommitterade hade förut afgifvit utlåtanden i vissa till folkundervisningen hörande frågor (se 1899 sid. 88). Deras förslag inkom den 15 oktober 1900, anmäldes den 7 december samma år. K. m:t fastställde samma dag ny normalplan:

Normalplan för undervisningen i folkskolor och småskolor, af kongl. maj:t i nåder godkänd den 7 dec. 1900.

Stockholm 1900. 98 sid. 8:o.

Kommitterade för granskning af förslaget till ny härordning: Yttrande afgifvet vid granskningsarbetets afslutande. *Ang. granskning af förslag till ny härordning.*

Kommitterade: Inspektören för trängen, generalen grefve M. V. Hamilton, ordf., generalkrigskommissarien A. T. N. Sjöberg, chefen för fortifikationen generalmajor H. Elliot, cheferna för första, andra, fjärde och tredje arméfördelningarna, general-

majorerna G. A. Bråkenhielm, C. B. Munck, H. Gadd och frih. C. V. Ericson, generalintendenten generalmajoren R. V. T. Berg, kavalleriinspektören h. k. h. hertigen af Västergötland, generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet generalmajoren grefve J. R. Hamilton, cheferna för femte och sjätte arméfördelningarna generalmajorerna frih. L. V. Stjernstedt och C. A. C. Warberg, militärbefälhafvaren på Gottland, öfverste J. G. Björlin, öfverfältläkaren G. J. A. Dunér samt (angående ändringar i gällande värnpliktslag) t. f. byråchefen K. H. L. Hammarskjöld.

Skiljaktiga meningar af: generalmajorerna Gadd, frih. Stjernstedt och Warberg (se sid. 28—29 i k. prop. n:r 2 den 7 januari 1901 ang. ny härordning) samt af öfverfältläkaren Dunér.

I anledning af anmälan den 7 sept. 1900 från chefen för generalstaben, att det inom generalstaben under utarbetande varande förslaget till ny härordning vore till sitt hufvudsakliga innehåll affattadt, ehuru icke slutligt redigeradt, förordnade k. m:t genom k. bref den 8 sept. och 5 oktober, att ofvannämnde skulle sammanträda för att, innan förslaget öfverlämnades, granska och med chefen för generalstaben öfverlägga om dess särskilda bestämmelser. Genom generalorder n:r 1313 den 29 september samma år och genom k. bref den 8 samma månad förordnades dels kaptenen vid Vendes trängbataljon O. T. Zethelius och dels fältintendenten P. A. F. Holmquist och majorerna E. Melander och L. H. Tingsten att biträda vid granskningen. Kommitterade sammanträdde den 1 oktober och afslutade sitt granskningsarbete med samma månads utgång. Rörande kommitterades anmälan se sid. 28 i ofvannämnda k. proposition.

Ang. granskning af förslag till ny värnpliktslag.

Yttrande af kommitterade för granskning af förslaget till ny värnpliktslag.

Kommitterade: Generalen grefve M. V. Hamilton, ordf., generalkrigskommissarien A. Sjöberg, generalmajorerna H. Elliot, G. A. Bråkenhielm, C. B. Munck, H. Gadd och frih. C. V. Ericson, generalintendenten R. Berg, kavalleriinspektören h. k. h. hertigen af Västergötland, generalfälttygmästaren grefve J. R. Hamilton, generalmajorerna frih. L. Stjernstedt och C. A. Warberg, militärbefälhafvaren på Gottland öfverste G. Björlin, öfverfältläkaren G. Dunér.

Amiralen F. Hj. Klintberg, konteramiralerna O. Bernadotte och F. V. Lennmalm, kommendören A. Palander och amiralitetsrådet J. E. Dahlin.

T. f. byråchefen K. H. L. Hammarskjöld och kommersrådet frih. H. Rehbinder.

Genom k. bref den 12 september 1900 förordnades, att för granskning af och öfverläggning om ett från cheferna för generalstaben och

flottans stab infordradt förslag till ny värnpliktslag skulle sammanträde äga rum mellan de af k. m:t den 8 samma månad utsedde personer, hvilka erhållit uppdrag att granska och med chefen för generalstaben öfverlägga om förslag till ny härordning, och de genom förutnämnda k. bref utsedde till granskning af chefens för flottans stab utlåtande ang. utsträckning af beväringens öfningstid; och skulle vid granskningen och öfverläggningen, så vidt förslaget berörde sjömanshusen och å sjömanshus inskrifne värnpliktige, deltaga kommersrådet frih. H. Rehbinder. Genom k. bref den 5 oktober förordnades tillförordnade byråchefen H. Hammarskjöld att deltaga i granskningen.

1. *Kommitterade för granskning af chefens för flottans stab utlåtande angående utsträckning af beväringens öfningstid: Anmälan om afslutadt granskningsarbete.* *Ang. granskning af utlåtande ang. utsträckning af beväringens öfningstid vid flottan.*

Kommitterade etc. se nedan:

Genom k. bref den 12 september 1900 förordnades kommitterade att sammanträda för att, innan chefens för flottans stab förslag till de organisationsförändringar, som blefve nödvändiga följder af utsträckning af öfningstiden för beväringen, blefve färdigt, granska och med chefen för flottans stab öfverlägga om detsamma. Till biträden vid granskningen förordnades den 17 oktober kaptenen vid flottan S. J. T. C. Ankarcrona och kamreraren E. J. Wollgast. Se vidare chefens för flottans stab utlåtande i ämnet, Stockholm 1900; ingår i 1901 bihang 2 samling 2 afd.

2. *Utlåtande den 31 oktober 1900 angående granskning af sjöfästningsartillerikommitténs betänkanden och förslag.* *Ang. granskning af sjöfästningsartillerikomiténs betänkanden.*

Genom k. bref den 28 september 1900 anbefalldes kommitterade att företaga granskning af ofvannämnda kommittés betänkanden, hvilka afgåfvos den 16 oktober; se dessa.

3. *Förslag till förändrade aflöningsförmåner för flottans personal afgifvet af genom kongl. brefvet den 12 september 1900 förordnade kommitterade för granskning af chefens för flottan stab utlåtande angående utsträckning af beväringens öfningstid.* *Ang. förändrade aflöningsförmåner för flottans personal.*

Stockholm 1900. 42 sid. 4:o.

Ingår i 1901 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Chefen för flottans stab amiral F. Hj. Klintberg, ordf., konteramiralen O. Bernadotte, stationsbefälhafvaren vid flottans station i Stockholm konteramiralen F. V. Lennman, chefen för marinförvaltningen kommendörkaptenen A. A. L. Palander och amiralitetsrådet J. E. Dahlin.

Sekreterare: Kaptenen S. J. T. C. Ankarcrona.

Bilagor 1. Tabell innehållande uppgift å aflöningsförmåner vid flottans och arméns garnisonerade regementen, dels enligt senast godkända stater, dels enligt de af dessa kommitterade föreslagna stater, dels enligt de af chefen för generalstaben till förslaget till ny härordning fogade stater, sid. 9.

2—7. Förslag till stat för resp. flottans officerskår, reservaspiranter vid flottan, flottans underofficerskår, sjömanskår, marinläkarekår och poliskår, sid. 10—16.

8. Tabell ang. sammanlagda beloppet af dagaflöning och sjötillägg pr dag, sid. 17.

9 a. Beräkning öfver öfningskostnadernas vid flottan fördelning mellan flottans öfningsanslag och anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar, sedan beväringens öfningstid utsträckts till ett år, under förutsättning af föreslagna förändrade aflöningsförmåner, sid. 18—21.

9 b. — — öfningskostnadernas vid flottan fördelning mellan flottans öfningsanslag och anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar under första öfvergångsåret, sid. 23—25.

9 c. — — — — — — — under 2:a—6:e öfvergångsåren, sid. 26—29.

9 d. — — — — — — — under 7:e öfvergångsåret, sid. 30—31.

9 e. — — — — — — — under 8:e och 9:e öfvergångsåren, sid. 32—33.

10. Beräkning öfver kostnaderna för sjöbeväringens vapenöfning m. m., dels sedan beväringens öfningstid utsträckts till 1 år, dels ock för hvarje år under öfningstiden, under förutsättning af de för stammen föreslagna förändrade afföningsförmåner, sid. 35.

11 a. Beräkning af kostnaden från anslaget till aflöning af flottans kårer och stater dels för den personal, som upptages i af riksdagen för år 1901 godkända stater, dels för den personal, som enligt k. proposition till 1900 års riksdag är erforderlig från ingången af år 1902, dels äfven för under åren 1902—1911 enligt samma proposition erforderlig personalökning, allt under förutsättning af de för stammen föreslagna förändrade aflöningsförmånerna, sid. 36—37.

11 b. — — — — från vissa i tab. upptagna anslag dels för — — — —, sid. 38—39.

12. Sammandrag af beräkningarna öfver kostnaderna för den flottans personal, stam, reserv och beväring, som ej tillhör fasta minförsvaret eller Karlskrona artillerikår, dels sedan beväringens öfningstid blifvit utsträckt till ett år, dels äfven för hvarje år under öfvergångstiden under förutsättning af föreslagna förändrade aflöningsförmåner, sid. 40—41.

Historik: Kommitterade tillförordnades ursprungligen genom k. bref den 12 sept. 1900; uppdraget med granskningen angående förändrade

aflöningsförmåner meddelades genom ämbetsskrifvelse från chefen för sjöförsvarsdepartementet den 13 oktober samma år. Utlåtandet afgafs den 31 samma månad. Marinförvaltningens utlåtande afgafs den 23 november 1900. Ärendet anmäldes den 7 januari 1901, se det vid 1901 års statsverksproposition bifogade protokollet öfver sjöförsvarsärenden samma dag. Vid 1902 års riksdag föreslog k. maj:t riksdagen bl. a. dels att godkänna framlagda förslag till stater för flottans officerskår, underofficerskår etc. och dels att höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater. Se vidare sid. 2 i protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1902 vid samma års statsverksproposition.

Förslag till lag om tjensteaftal mellan husbönder och tjenare afgifvet af dertill i nåder utsedde komiterade. *Ang. tjänsteaftal mellan husbönder och tjänare.*

Stockholm 1900. IV + 156 sid. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen Robert Dickson, ordf., häradshöfdingen Johan Wold, ledamöterna af första kammaren kontraktsprosten Albert Sjöholm och bruksägaren J. S. F. Stephens, ledamöterna af andra kammaren rådmannen T. Zetterstrand, landtbrukaren Ola Persson (i Rinkaby) och J. Bromée.

Sekreterare: Assessorn S. Skarstedt.

Reservationer, sid. 145—156, vid skilda paragrafer af: Wold, Zetterstrand, Dickson, Sjöholm, Stephens, Bromée, Persson.

Betänkandet omfattar förslag till: 1) lag om tjänsteaftal mellan husbönder och tjänare; 2) lag om förändrad lydelse af 22 kap. 13 § strafflagen.

Ur innehållet: Öfversikt af den utländska lagstiftningen om tänstehjonsaftal, sid. 19—75.

Utarbetad af kommitténs sekreterare.

Historik, sid. 79—87.

Bilagor. I. Utkast till lydelse af vissa paragrafer i lag om tjänsteaftal mellan husbönder och tjänare (afseende det fall, att tjänstebok införes), sid. 139—142.

II. Formulär till tjänstebok, sid. 143—144.

Historik: Genom skrifvelse n:r 102 den 11 maj 1898 anförde riksdagen som sin åsikt, att en omarbetning af legostadgan i dess helhet vore nödvändig. Genom k. bref den 27 oktober 1899 uppdrog k. maj:t åt kommitterade att vidtaga en revision af gällande legostadga och i sammanhang härmed taga i öfvervägande frågan om införande af erforderliga bestämmelser till beredande af skydd för i behörig ordning ingångna arbetsaftal, hvarom riksdagen anhöll i skrifvelse n:r 52 den 19 april 1899, samt till k. maj:t inkomma med förslag och utlåtande därom.

Med ofvanstående betänkande, som afgafs den 31 oktober 1900, fullgjordes uppdraget, såvidt det innefattade revision af legostadgan.

Utlåtanden infordrades från öfverståthållareämbetet i Stockholm och samtliga konungens befallningshafvande.

Ang. kokinstruktion. *Förslag till kokinstruktion.*

Kommitterade: Intendenten A. V. Sandberg, löjtnanten frih. M. H. F. Falkenberg.

Ofvannämnda personer erhöllo uppdraget genom generalorder n:r 475 den 14 april 1900. Genom generalorder n:r 1507 den 21 november samma år fastställdes:

Kokinstruktion.

(Tryckt Stockholm 1900. 5+88 sid. liten 8:o.)

Ang. Hvitfeldtska stipendieinrättningen. *Utlåtande angående revision af de för Kongl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen gällande bestämmelser, enligt nådigt uppdrag afgifvet af F. Holmqvist.*

Stockholm 1901. 73 sid. 8:o.

Ur innehållet: Historik angående inrättningen, sid. 4—49.

Bihang: Handlingar rörande kongl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen. Utgifna af F. Holmqvist. I.

Stockholm 1901. 75 sid. 8:o.

Historik: Sedan riksdagen i skrifvelse n:r 81 den 9 maj 1900 anhållit, att k. maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida en revision af de för ofvannämnda stipendieinrättning gällande bestämmelser lämpligen borde vidtagas, hade k. maj:t den 25 samma månad uppdragit åt dåvarande expeditionschefen F. Holmqvist att efter verkställd utredning afgifva förslag i ämnet. Utlåtandet afgafs den 30 nov. 1900.

Ang. riksbankens sedelutgifningsrätt. *Betänkande med förslag till förändrade bestämmelser angående riksbankens sedelutgifningsrätt, afgifvet den 1 december 1900 af dertill förordnade komiterade.*

Stockholm 1900. 38 sid. 4:o.

Ingår i 1901 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Kanslirådet Rob. Benckert, bankdirektörerna Carl Herslow och frih. K. Langenskiöld, bankofullmäktigen R. Törnebladh.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Sven Köhler.

Reservationer af: Benckert, sid. 19—22, Herslow, sid. 22—25.

Betänkandet omfattar förslag till ändring i §§ 6, 7 och 8 i lagen för Sveriges riksbank.

Ur innehållet: Frågans behandling vid 1899 års riksdag, sid. 5—8.

Tabeller. 1. Samtliga bankers försträckningar till allmänheten och utelöpande sedlar ultimo november åren 1890—99, sid. 26.

2. Utelöpande sedlar 1890—1900, sid. 27—28.

3. Riksbankens och de enskilda bankernas guldbehållning samt riksbankens tillgodohafvande i utlandet på löpande räkning åren 1890—1900, sid. 29—34.

4. Vissa centralbankers sedeltäckning åren 1894—99, sid. 36—37.

5. Riksbankens sedelutgifningsrätt enligt gällande bestämmelser och enligt kommitterades förslag, sid. 38.

Historik: I skrifvelse n:r 26 den 30 mars 1900 anhöll riksdagen, att k. maj:t täcktes efter verkställd utredning låta utarbeta och för nästa års riksdag framlägga de förslag till förändrade bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, hvartill förhållandena kunde föranleda. I anledning däraf förordnade k. maj:t den 17 oktober samma år Herslow, Langenskiöld och Törnebladh att jämte Benckert inom finansdepartementet biträda med utarbetande af förslag i sådant syfte.

Betänkandet afgafs den 1 december 1900. Öfver detsamma afgåfvo fullmäktige i riksbanken utlåtande den 31 december 1900. K. proposition den 19 januari 1901 n:r 26 ang. förändrad lydelse af §§ 6, 7, 8, 41 och 42 i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897.

Utlåtande den 3 december 1900 rörande militäröfningarna vid läroverken. *Ang. militäröfningarna vid läroverken.*

Kommitterade: Öfversten C. Lemchen och gymnastiklärarne kaptenerna V. Åman och Primus Peterson.

Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet erhöll k. maj:ts bemyndigande att tillkalla sakkunnige till biträde vid en utredning angående de kostnader, införandet af de nya Mausergevären vid skolorna komme att medföra, äfvensom rörande de ändringar i gällande instruktion för militäröfningarnas bedrifvande vid läroverken, hvilka däraf kunde föranledas eller eljest vore af nöden. Kommitterade tillkallades genom skrifvelse den 20 oktober 1900. Se vidare sid. 117 i protokollet öfver ecklesiastikärenden bifogadt 1901 års statsverksproposition.

Utkast till lag om lifförsäkringsrörelse. *Ang. gemensam skandinavisk lifförsäkringslagstiftning.*

Anmärkningar till förestående utkast.

Ingå i Försäkringsföreningens tidskrift 1901 h. 1—2, sid. 20—57.

Udkast til lov om livsforsikringsvirksomhed. Afgifvet af delegerede fra Norge, Danmark og Sverige.

Kristiania 1900. 53 sid. stor 8:o.

Kommitterade: Landshöfdingen Paul Isberg, svensk ordf.,

försäkringsinspektören professor A. Lindstedt, direktörerna Ernst Bring och Sven Palme å Sveriges vägnar — expeditionschefen S. Lambrechts, norsk ordf., professorn O. Platou, direktörerna M. S. Hansson och Th. Fearnley å Norges — professorn J. H. Deuntzer, dansk ordf., direktörerna F. Bing, A. C. V. Petersen och J. F. Gram å Danmarks.

Historik: Sedan underhandlingar någon tid förts mellan cheferna för norska justitie-, svenska civil- och danska justitie-departementen angående önskligheten af att åvägabringa så nära som möjligt öfverensstämmande lagregler i de tre skandinaviska länderna ang. lifförsäkringsbolag, blefvo kommitterade af sina resp. regeringar förordnade att träda i gemensamma underhandlingar. De svenska kommitterade utsågos den 25 maj 1900.

Kommitterade sammanträdde första gången den 6 juli 1900; betänkandet afgafs den 22 december samma år.

Med anledning af ofvanstående förslag och betänkandet af den 10 september 1897 om lagstiftning angående in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet uppgjordes inom justitiedepartementet med biträde af professor Lindstedt vissa förslag. Se protokollet öfver justitieärenden den 10 juli 1901 och öfver civilärenden den 30 januari 1903.

Högsta domstolens utlåtande afgafs den 4 juli 1902.

Vid 1903 års riksdag afgafs dels k. proposition den 30 januari 1903 n:r 33 a med förslag till lag om försäkringsbolag samt till lag om utländska försäkringsanstalters rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket och dels k. proposition samma dag n:r 33 b med förslag till lag om ändrad lydelse af 11 kap. 15 § rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse af 22 kap. 14 § och 23 kap. 4 § strafflagen, till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 4 maj 1855 ang. handelsböcker och handelsräkningar samt till lag om ändrad lydelse af 8 § i lagen den 13 juli 1887 ang. handelsregister, firma och prokura, samt dels k. proposition samma dag n:r 34 ang. försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, m. m.

Ang. organisation af artilleriets tekniska kår.

Förslag till organisation af artilleriets tekniska kår.

Utdrag ur betänkandet ingår å sid. 76—86 i Meddelanden från svenska artilleriet i Artilleritidskrift för år 1900.

Kommitterade: Öfversten F. Leth, ordf., kaptenerna N. G. T. Åhlund, C. G. Ahlborn och A. E. Kihlstedt.

Sekreterare: Kaptenen C. C. Fallenius.

Bilagor, åtföljande det tryckta utdraget. III a. Fördelning till tjänstgöring (förslagsvis) af personalen.

b. Förslag till stat för artilleriets tekniska kår.

c. — — — artilleriet gemensamt under förutsättning af organisation af en artilleriets tekniska kår.

Ang. en riksförsäkringsanstalt.

Förslag och utlåtande angående riksförsäkringsanstalten.

Stockholm 1901. 26 sid. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen G. Lagerbring, försäkrings-

inspektören professor A. Lindstedt och byråchefen i generalpoststyrelsen G. F. Sandberg.

Historik: K. maj:t förordnade den 21 september 1900 de två förstnämnda kommitterade, hvarefter chefen för civildepartementet den 13 december samma år jämlikt bemyndigande uppdrog åt Sandberg att deltaga i arbetet. Styrelsen för postsparbanken afgaf utlåtande den 12 januari 1901 (ingår å sid. 17—26 af ofvanstående). Se vidare k. propositionen n:r 15 den 4 januari 1902 angående inrättande af en riksförsäkringsanstalt.

Betänkande afgifvet af svensk-norska artillerikommittén 1900. *Ang. ifrågasatt ny fältartillerimateriels ammunition m. m.*

Ingår å sid. 121—128 i Meddelanden från svenska artilleriet i Artilleritidskrift för år 1900.

Kommitterade: Öfversten O. V. Virgin, ordf., oberstlöjtnanterna J. H. Wessel och H. Stang, majoren S. G:son Vennerberg, kaptenerna H. Houge och grefve C. B. Hamilton.

Ur innehållet: Särskildt uttalande af kommitténs norska ledamöter.

Historik: Se 1899 sid. 81—82. Genom generalorder n:r 811 den 15 juni 1900 och k. norska resolutioner den 15 och 19 samma månad beordrades kommittén att ånyo sammanträda i Kristiania för att afgifva förslag till bestämmelser angående en ifrågasatt ny fältartillerimateriels ammunition och kanonernas däraf beroende inre dimensioner.

1901.

Förliknings- och skiljenämndskomiténs betänkande.

Ang. förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare.

Betänkande och förslag afgifna af den för behandling af frågan om inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare i nåder tillsatta komité.

Stockholm 1901. 182 sid. jämte bilagor 126 sid. 4:o.

Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Fabriksdisponenten Vilhelm Tham, ordf., ledamoten af andra kammaren, valsmästaren A. H. Göthberg, redaktören Henrik Hedlund, grosshandlaren Frans Kempe, ledamoten af första kammaren bruksdisponenten J. H. Kjellgren, bokbindaren Vilhelm Reslow, faktorn C. G. Thor, verkstadsdirektören Hjalmar Wessberg.

Sekreterare: D:r Axel Raphael.

Reservationer af: Hedlund, sid. 89, Göthberg, Kempe och Thor, sid. 90—136, Kjellgren, sid. 137—142.

Afgifvet författningsförslag: Förslag till förändring angående medling i arbetstvister.

Ur innehållet: Statistiska uppgifter angående antal arbetsinställelser, deltagande arbetare och förlorade arbetsdagar i Sverige, sid. 16—18.

Tabeller öfver 1859—1900 års arbetsinställelser i Sverige med tillhörande kartor för åren 1894—1900, sid. 143—182.

Utarbetade af A. Raphael och omfatta 2 tabeller och 8 kartor.

Bilaga till — — —

Förlikning och skiljedom i arbetstvister i utlandet. En redogörelse af Axel Raphael, komiténs sekreterare.

Stockholm 1901. 126 sid. 4:o.

Redogörelsen afser England och dess kolonier, Nordamerikas förenta stater, Frankrike, Belgien, Nederländerna, Schweiz, Tyskland, Italien, Österrike, Danmark, Norge, Finland.

Historik: I skrifvelse den 8 maj 1899 n:r 85 anhöll riksdagen, att k. maj:t måtte efter utredning taga under öfvervägande frågan om inrättande af förliknings- och skiljenämnder uti intressetvister mellan arbetsgifvare och arbetare samt därefter för riksdagen framlägga de förslag, som kunde finnas påkallade. Med anledning däraf uppdrog k. maj:t den 19 samma månad åt ofvannämnda kommitterade jämte dåvarande landshöfdingen K. S. Husberg som ordförande att afgifva utlåtande och förslag till bestämmelser i fråga om inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare. Vid landshöfding Husbergs afgång ur kommittén i följd af hans statsrådsutnäm-

ning förordnades den 8 sept. 1900 hr Tham till ordf. Betänkandet afgafs i februari 1901.

Öfver detsamma afgafs:

Öfverståthållareämbetets och kungl. maj:ts samtlige befallningshafvandes utlåtanden öfver betänkande — — — kommitté.

Stockholm 1903. 103 sid. 4:o.

Ingår i nämnda bihang.

Högsta domstolens utlåtande afgafs den 6 november 1902. K. proposition n:r 17 den 12 januari 1903 med förslag till lag angående medling i arbetstvister.

Utlåtande afgifvet den 4 mars 1901 af komiterade för utarbetande af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg. *Ang. tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg.*

Stockholm 1901. VIII + 251 sid. + 3 graf. tab. 8:o.

Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Postdirektören Hugo Winroth, ordf., aktuarien Fredrik Grönwall, ledamoten af andra kammaren redaktören Emil Hammarlund, professorn E. V. Montan, ledamoten af andra kammaren Ivar Månsson.

Reservationer af: E. V. Montan, sid. 170, E. Hammarlund, sid. 171—187, 189—191, 199—200, H. Winroth, sid. 188—189, 191—198, 200—207.

Författningsförslag. Förslag till kungl. kungörelse angående villkoren för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter.

Ur innehållet: Historik, sid. 1—48.

Nuvarande bestämmelser, postverkets göromål, inkomster och kostnader för dess ifrågavarande tidningsrörelse, sid. 49—74.

I utlandet verkställda motsvarande kostnadsberäkningar, sid. 74—76.

Bilagor och tabeller.

I. Generalpoststyrelsens skrifvelse den 19 sept. 1900 med beräkning öfver postverkets utgifter för bestyret med postabonnerade tidningar 1897—1898, sid. 209—219.

II. Tablå öfver det ekonomiska resultatet af de föreslagna postafgifterna för postabonnerade tidningar, sid. 220—221.

III. Enligt kommitterades förslag uträknade postafgifter för vissa tidningar, sid. 222—226.

IV. Öfversikt öfver villkoren för postbefordran af tidningar i vissa främmande länder, sid. 227—238.

Afser Belgien, Danmark, Frankrike, Norge, Schweiz, Storbritannien, Tyskland.

V. Postbefordringsafgifter för postabonnerade tidningar i Sverige och vissa främmande länder, sid. 240—241.

Tab. A. Öfversikt öfver postabonnement å svenska tidningar år 1898, sid. 242—247.

B. Postabonnerade tidningar och tidskrifter 1884—1898, sid. 248—250.

C. Tidningskorsband under åren 1884—1898, sid. 251.

D. Postabonnerade tidningar 1884—1898.

E. Utvecklingen af öfriga delar af poströrelsen 1884—1898.

F. Antal postförsändelser af olika slag befordrade för 1 kr. 1884—1898.

Historik: K. maj:t bemyndigade den 19 maj 1899 chefen för finansdepartementet att för utarbetande inom departementet af förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg tillkalla ett antal af högst sex personer, hvilka skulle hafva att utföra detta uppdrag enligt de närmare föreskrifter chefen för nämnda departement ägde meddela. På grund däraf erhöllo ofvannämnda personer den 15 juni samma år uppdraget.

Öfver betänkandet afgafs den 23 november 1901:

Generalpoststyrelsens underdåniga utlåtande öfver särskilda komiterades förslag till ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg.

Stockholm 1902. 19 sid. 4:o.

Ingår i ofvannämnda bihang.

C. Sprinchorn, ang. förbättr. anordning af den prakt. lärarebildningen.

C. *K. S. Sprinchorn: [Utlåtande rörande förbättrad anordning af den praktiska lärarebildningen.]*

Stockholm 1901. 33 sid. 8:o.

Ur innehållet: 1) Redogörelse för betänkandet af den 30 april 1898 (se sid. 50), så vidt det rörde nya bestämmelser om den praktiska lärarebildningen; 2) Referat af de öfver sagda förslag utgifna utlåtanden och yttranden; 3) granskning af nämnda förslag och yttranden jämte S:s eget utlåtande.

Utlåtandet är dateradt den 15 april 1901.

Fälttjänstreglementskommittén:

Ang. vissa delar af fälttjänstreglementet.

1. *Förslag till återstående delar af reglementet.*

Finnes i exemplar tryckta som mpt utan titelblad, tryckort och tryckår; refereras i Krigsvetenskapsakademiens tidskrift 1901, h. 11—12, 15—16.

»Återstående delar» äro: Inledning, VI striden, VII träng, VIII ersättning af personal, hästar, ammunition och öfrig krigsmateriel, IX sjukvårdstjänst, X veterinärtjänst, XI förplägningstjänst, XII tjänstemeddelanden, XIII rekvisitioner, XIV förbindelseleder, XV ordningens upprätthållande å krigsskådeplats, XVI tjänsten inom fästningar, XVII särskilda föreskrifter för tjänsten i fält. XVIII folkrättsliga lagar och bruk i landtkrig.

Förslaget inkom den 8 maj 1901, remitterades till chefen för generalstaben och generalintendenten. Kommittén upplöstes den 28 maj.

2. Förslag till instruktion för fälttjänstöfningar. *Ang. instruktion för fälttjänstöfningar.*

Inkom den 29 maj 1901, remitterades till chefen för generalstaben, generalfälttygmästaren, chefen för fortifikationen, inspektören för kavalleriet samt de sex arméfördelningscheferna.

Ang. kommitterade etc. se 1899 och 1900 sid. 78 och 94.

Underdånigt betänkande af den för utarbetande af bestämmelser rörande vilkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus- och kraftledningar enligt nådigt bemyndigande den 20 maj 1898 tillkallade kommission. *Ang. anläggning och begagnande af elektr. ljus och kraftledningar.*

Stockholm 1901. 96 sid. 4:o.

Finnes äfven tryckt Stockholm 1902. 94 sid. 4:o.

Kommitterade: Hofrättsrådet G. Ribbing, ordf., telefoninspektören Alb. Alström, majoren O. A. Busch, ingenjören Aug. Decker, byråchefen B. Stafsing, bruksägaren Vollrath Tham, ingenjören Karl Wallin.

Sekreterare: Notarien i telegrafstyrelsen Anders Hemming.

Reservationer af: Alb. Alström och B. Stafsing, sid. 89—90, 91—96.

Betänkandet omfattar förslag till 1) kungörelse angående hvad iakttagas bör vid sökande af tillstånd för vissa elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring; 2) — — tillsyn öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring; 3) — — säkerhetsföreskrifter för elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverförning.

Historik: I enlighet med bemyndigande af den 20 maj 1898 tillkallade finansministern kommitterade att biträda vid utarbetande inom finansdepartementet af bestämmelser rörande villkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus och kraftledningar. Bland de ursprungligen tillkallade (se 1898 sid. 71) blefvo ingenjören Ernst Danielson och direktören N. R. Curman sedermera förhindrade och inträdde i deras ställe Wallin, Stafsing och Alström. Kommitterade afgåfvo 1898 yttrande angående sådana delar af ärendet, som kunde anses vara af allmän lags natur (se sid. 71) och inkommo i särskilda fall med infordrade utlåtanden angående villkoren för vissa elektriska anläggningar.

Ofvanstående betänkande afgafs den 4 maj.

De den 9 nov. 1900 utsedde kommitterade för underhandling om nedsättningar och ändringar i taxan för trafiken å Trollhätte kanal: Betänkande och förslag i ämnet. *Ang. ändringar i trafiktaxan för Trollhätte kanal.*

Kommitterade: Å kronans vägnar: landshöfdingarna L. V. S. Lothigius och A. G. J. Svedelius, grosshandlaren O. Melin.

I anledning af framställningar från enskilda förordnades ofvannämnda personer att å kronans vägnar underhandla med ombud å kanalbolagets vägnar. Betänkandet afgafs den 22 maj 1901, remitterades till kommerskollegium, hvars utlåtande afgafs den 13 maj samma år, och till direktionen öfver Nya Trollhätte kanalbolag (besvaradt den 22 ang. samma år.)

Ang. en härorganisation enligt 1901 års sammanjämkningsförslag.

Utlåtande angående en härorganisation i öfverensstämmelse med 1901 års riksdags särskilda utskotts (n:r 1) memorial n:r 12.

Ingår i kamrarnes protokoll för den 23 maj 1901.

Kommitterade: Inspektören för trängen generalen grefve M. V. Hamilton, ordf., chefen för generalstaben generallöjtnanten frih. Axel Rappe, chefen för fortifikationen generallöjtnanten H. Elliot, generalkrigskommissarien Alfred Sjöberg, cheferna för första, andra, fjärde och tredje arméfördelningarna generalmajorerna G. Bråkenhielm, C. Munck, Hemming Gadd och frih. Carl Ericson, generalintendenten generalmajor Richard Berg, generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet generalmajoren grefve J. R. Hamilton, cheferna för femte och sjätte arméfördelningarna generalmajorerna frih. L. V. Stjernstedt och Carl Varberg, militärbefälhafvaren på Gottland öfverste Gustaf Björlin och öfverfältläkaren G. Dunér.

Historik: Genom k. bref den 21 maj 1901 och generalorder n:r 486 samma dag anbefalldes nämnda personer att afgifva motiveradt utlåtande, huruvida en härorganisation af ofvannämnda art kunde anses ur militär synpunkt äga sådant värde, att den borde kunna antagas att träda i stället för gällande härorganisation eller om denna senare med sitt indelningsverk vore att föredraga. Utlåtandet är dateradt den 23 maj.

Ang. egna hem.

Betänkande af den utaf kongl. maj:t den 10 juli 1899 tillsatta egnahemskomitén.

I. Förslag och motivering.

Stockholm 1901. 4 + 110 sid. 4:o.

II. Bilagor.

Stockholm 1901. 2 + 243 sid. 4:o.

Bilaga till egnahemskomiténs betänkande: Redogörelse för i vissa främmande länder från det allmännas sida vidtagna åtgärder i syfte att befrämja uppkomsten af egna hem. Utarbetad af Herman Falk.

Stockholm 1902. 54 sid. 4:o.

Afser Norge, Danmark, Finland, Preussen, England, Belgien, Frankrike.

Kommitterade: Häradshöfdingen H. Claëson, ordf., bruksägaren G. Benedicks, direktören Sven Palme, riksdagsmannen f. d. kaptenen H. Pantzarhielm, hemmansägaren P. G. Petersson i Fräntorp, riksdagsmannen lektor P. Waldenström.

Sekreterare: Sekreteraren i justitieombudsmannaexpeditionen v. häradshöfdingen Knut von Matern.

Reservation af: Claëson, sid. 84—85.

Betänkandet omfattar frågorna om 1) statslån för egna hems bildande 2) framställning om större frihet i fråga om jordafsöndring och 3) bildande af egna hem genom upplåtelse från kronans mark. I sammanhang härmed förekomma följande författningsförslag: 1) lag om egnahemslån af statsmedel; 2) lag angående ändrad lydelse af §§ 20—31 i lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896; 3) lag angående ändrad lydelse af 6 och 17 §§ i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875; 4) instruktion för den i § 5 i lagen om egnahemslån af statsmedel omförmälda egnahemsnämnd.

Ur innehållet: Redogörelse för åtgärder i utlandet i syfte att underlätta förvärf af egna hem, sid. 7—9.

Afser Preussen, England, Finland, Danmark, Norge.

Öfversikt öfver åtgärder i Sverige för främjande af små lägenheters tillkomst, sid. 9—10.

Redogörelse för försäljning af mindre kronoegendomar, sid. 107—109.

Bilagor i II: A. Förslag till förutnämnda instruktion för egnahemsnämnden, sid. 1—7.

B. Förslag till formulär till ansökan om egnahemslån etc., sid. 9—25.

C. P. M. angående egnahemsfrågan vid 1899 års riksdag, sid. 27—39.

D. Sammandrag af svar å egnahemskommitténs frågoformulär och cirkulär, sid. 41—116.

E. Reseberättelser: 1) H. Pantzarhielm, Redogörelse för en resa till fisklägen, sid. 119—122. 2 och 3) P. Waldenström, Redogörelser för resor till England, Tyskland och Schweiz, sid. 123—140.

F. Utredning angående egnahemslåns förenande med lifförsäkring: 1) K. Dickman, Utredning och förslag, sid. 143—176, 1) Professorn E. Phragmén, Utlåtande, sid. 177—179.

G. O. M. Almstedt, f. d. notarie i k. kammarkollegium, Utredning angående hemman åliggande utskylder och besvär, som utgå efter mantal, sid. 181—186.

H. K. von Matern, försäljning af mindre kronoegendomar samt upplåtelse af lägenheter från kronans mark. Utredning, sid. 187—243.

Tabeller i bil. H: 1. Utvisande antalet enligt k. brefvet den 29 maj 1874 försålda hemman och lägenheter, å hvilka kammarkollegium eller domänstyrelsen utfärdat köpebref åren 1876—1900, sid. 194.

2. — — — — k. brefven den 22 dec. 1893 och den 25 sept. 1896 försålda lägenheter, å hvilka köpebref af domänstyrelsen utfärdats åren 1896—1900, sid. 212.

3. Lägenheter, som enligt k. brefven till domänstyrelsen den 22 december 1893 eller den 25 sept. 1896 upplåtits från kronoegendomar, hvilka enligt därom meddelade bestämmelser få försäljas, sid. 225—236.

4. Lägenheter, som enligt k. brefvet till domänstyrelsen den 25 sept. 1896 blifvit från kronans utarrenderade egendomar upplåtna, sid. 237—243.

Bilaga till H. Falks redogörelse: Danska lagen den 24 mars 1899 om »Tilvejebringelse af Jordlodder for Landarbejdere».

Historik: Genom skrifvelse n:o 135 den 13 maj 1899 anhöll riksdagen hos k. maj:t om utredning, huruvida och i hvilket afseende ytterligare åtgärder måtte kunna vidtagas för beredande af tillfälle för mindre bemedlade arbetare att på landsbygden förvärfva sig egna hem samt att k. maj:t täcktes därefter till riksdagen inkomma med det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda. I anledning däraf tillsatte k. maj:t den 10 juli 1899 en kommitté med uppdrag att verkställa den af riksdagen begärda utredningen. Kommitténs ursprunglige ordförande, häradshöfdingen D. G. Restadius, afgick i följd af sin utnämning till statsråd och efterträddes den 10 nov. 1899 af chefen för landtmäteristyrelsen generaldirektören H. V. Martin, men då denne afled den 20 samma månad, förordnades häradshöfdingen Claëson till ordförande. Ursprungligen tillförordnade kommittéledamoten öfveringenjören i landtbruksstyrelsen Jakob Henrik Magnét afled den 18 okt. 1900. Kommitténs sammanträden började den 4 okt. 1899 och betänkandet afgafs den 22 juni 1901.

Öfver betänkandet afgåfvos utlåtanden af domänstyrelsen, kammarkollegium och landtmäteristyrelsen

Vattenfallskommittén:

Ang. reserverande af vattenkraft för elektrisk järnvägsdrift.

1. *Betänkande och förslag angående reserverande af vattenkraft för elektrisk järnvägsdrift.*

Bihang. Berättelse öfver en jemlikt kongl. maj:ts nådiga bref den 18 maj 1900 på uppdrag af vattenfallskomitén under samma år 1900 företagen utrikes studieresa afgifven af d:r S. Arrhenius, professor vid Stockholms högskola.

Stockholm 1901. 57 sid. 8:o.

Utgör n:r 1 af Meddelanden från kungl. jordbruksdepartementet, år 1901.

Ang. kommitterade se 1899. sid. 88.

Historik: Af k. maj:t remitterades den 30 juni 1899 till kommittén en af generaldirektören och chefen för kungl. järnvägsstyrelsen Th. Nordström aflåten skrifvelse med anhållan att kommittén måtte erhålla uppdrag att utreda, hvilka statens vattenfall hade sådan belägenhet och och sådant energiförråd, att de ansåges kunna med fördel användas för alstrande af drifkraft åt statens järnvägar. Kommitténs betänkande inkom den 2 juli 1901, remitterades till järnvägsstyrelsen.

Kommittén uppdrog enligt k. maj:ts bemyndigande åt professor S. Arrhenius och kommitténs sekreterare, docent Ad. Åström, att i utlandet taga kännedom om sättet för tillgodogörande af vattenkraft särskildt för alstrande af elektrisk energi äfvensom om den ställning, som frågan om elektrisk krafts användande vid järnvägsdrift kunde anses intaga. Af resp. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och järnvägsstyrelsen erhöllo kaptenen O. Z. Ekdahl och ingenjören Axel Lundberg i uppdrag att samarbeta med hrr Arrhenius och Åström under resan, och förordnade kommittén professor Arrhenius att som ordförande leda den sålunda sammansatta kommissionens arbeten. Ofvannämnda reseberättelse afgafs den 18 februari 1901.

2. *Nytt förslag till öfverenskommelse mellan kronan och Trollhättans elektriska kraftaktiebolag beträffande uttagandet af vattenkraften i Göta älf vid Trollhättan.*

Ang. öfverenskommelse mellan kronan o. Trollhättans elektr. kraftaktiebol. beträffande uttagandet af vattenkraften vid Trollhättan.

Utgör bil. IV, 6 sid., till nedanstående k. proposition.

Öfver detta nya förslag, som afgafs den 27 december 1901, afgåfvos utlåtanden af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 9 januari 1902 och af kammarkollegium den 6 februari 1902. Se vidare k. proposition n:r 74 den 26 mars 1902 angående tillgodogörande af kronan tillhörig vattenkraft i Göta älf vid Trollhättan.

Vattenfallskommittén afgaf utom de här ofvan och under åren 1899 och 1900 upptagna utlåtandena hvarjehanda skrifvelser rörande utmål vid och upplåtelser af vissa vattenfall, flottrensningar etc.

Förslag och betänkanden angående universiteten i Upsala och Lund samt karolinska institutet, afgifna af därtill i nåder utsedde komiterade.

Ang. ändrade bestämmelser i fråga om tillsättande af lärarebefattningar vid universiteten och karolinska institutet m. m. och ang. docentinstitutionen m. m.

Lund 1901. 3 + 278 sid. 4:o.

Kommitterade: Biskopen Gottfrid Billing, ordf., universitetsbibliotekarien Claes Annerstedt, professorerna Olof Hammarsten, grefve K. A. H. Mörner, E. Kallenberg (äfven sekreterare) och Aug. Quennerstedt.

Särskildt yttrande af: Annerstedt, sid. 270—278.

Betänkandet omfattar: 1) förslag till statuter för universiteten i Upsala och Lund, 2) Betänkande och förslag angående docentstipendier och vikariatsarfvoden vid universiteten, 3) förslag till stadga för karolinska institutet, 4) betänkande och förslag

angående docentstipendier och vikariatsarfvoden vid karolinska institutet.

Ur innehållet: Historik angående adjunktsinstitutionens uppkomst och utveckling, sid. 131—138.

— — docentinstitutionens uppkomst och utveckling till 1877, sid. 138—140.

Historik: Kommitterade förordnades den 19 maj 1899 med uppdrag att efter verkställd utredning afgifva betänkande och förslag till förändrade bestämmelser i fråga om tillsättande af lärarebefattningar vid rikets universitet och karolinska institutet samt i afseende å docentinstitutionen, med rätt för kommitterade att i sammanhang härmed föreslå de ändringar i öfrigt i gällande föreskrifter, hvilka af kommitténs omförmälda förslag kunde ifrågakomma. Universitetsbibliotekarien Elof Tegnér afled februari 1900 och efterträddes i kommittén af professor Quennerstedt. Kommitterade sammanträdde första gången den 31 oktober 1899.

Ofvanstående betänkanden afgåfvos den 20 juli 1901; dessutom afgafs ett utlåtande den 27 februari 1900 angående de e. o. universitetsprofessorerna. (Se sid. 95).

G. Thulin: Ang. patronatsrättigheterna i Skåne, Halland och Bohuslän.

Utredning rörande patronatsrättigheterna i Skåne, Halland och Bohuslän. Efter nådigt uppdrag utgifven af Gabriel Thulin, kammarråd, jur. utr. doktor.

Stockholm 1901. 261 + 288 + 88 sid. + 1 opag. tabell. 8:o.

Samling af urkunder rörande etc.

Stockholm 1901. 182 + 447 sid. 8:o.

Utredningen består af:

Afdelning I. Allmänna delen.

Omfattar historik rör.: A. och B. Utvecklingen i Danmark intill och efter Roskilde-freden angående kallelserätt till präst, om kyrkor och prästerskap, deras gods, tillhörigheter och inkomster. C) Utvecklingen i Skåne, Halland och Bohuslän efter Roskilde-freden: I om kallelserätt till präst etc., II om administrationen af kyrkorna, III om de med patronatsrättigheterna förbundna inkomster och förmåner, IV om de patroni åliggande skyldigheter, V om forum i tvister angående jura patronatus, VI om åtgärder för upphäfvande af patronatsrättigheterna.

Afdeln. 2. Redogörelse för särskilda patronatsrättigheter.

Bilagor: A. Sammandrag öfver åtskilliga efter reformationen intill 1630-talet af danska konungarne Kristian III, Fredrik II och Kristian IV utfärdade bref om upplåtelser till enskilde af jura patronatus eller därmed likartade rättigheter öfver en del kyrkor.

B. Illustration om alla jura patronatus — — för Christianstads län, Skåne och Halland — —

C. Tabell utvisande naturen af de patronella pastoraten i Skåne, Halland och Bohuslän, m. m.

D. Sammandrag öfver åtskilliga beträffande de särskilda patronrättigheterna infordrade uppgifter.

E. Tabell utvisande de med patronatsrättigheterna förbundna kyrkornas ordinarie inkomster.

F. Uppgifter rörande mantal och taxeringsvärden för de patronella församlingarna jämte de till dessa hörande annex- eller moderförsamlingar.

I anledning af riksdagens skrifvelse n:r 122 den 13 maj 1898 i frågan om afskrifning af det inom Skåne m. fl. provinser utgående kyrkotionde lämnade k. m:t den 27 maj 1898 Thulin i uppdrag att enligt bestämmelser, som komme att meddelas af statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet, verkställa utredning af sådan kyrkotionde som innehades under patronatsrätt. Utredningen afgafs den 10 sept. 1901. Kommerskollegium anbefalldes att afgifva yttrande och förslag i frågan. Utredningen remitterades till k. befh:dena i Malmöhus, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus län med uppdrag att efter hörande af patroni, församlingar och domkapitel etc. inkomma med egna utlåtanden.

Ang. ekonom. förhållanden vid statsunderstödda högre flickskolor och samskolor.

Yttrande rörande de ekonomiska förhållandena vid de af staten understödda högre skolorna för kvinnlig ungdom och med dem likställda samskolor jämte därmed sammanhängande förslag, på uppdrag af statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet afgifvet af L. M. Wærn.

Stockholm 1901. 28 sid. 4:o.

Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

På grund af erhållet bemyndigande uppdrog chefen för ecklesiastikdepartementet den 15 juni 1901 åt rektorn vid högre lärarinneseminariet L. M. Wærn att verkställa en utredning rörande de ekonomiska förhållandena vid de i riket befintliga statsunderstödda högre skolor för kvinnlig ungdom och därmed likställda samskolor och att afgifva yttrande och förslag i fråga om de bidrag af statsmedel, som för dessa läroanstalter kunde anses erforderliga, samt beträffande de närmare villkor och bestämmelser, under hvilka dylika bidrag borde utgå. Betänkandet afgafs den 1 okt. 1901 och remitterades till direktionen för Stockholms stads undervisningsverk och samtliga domkapitel.

Se sid. 154 o. f. af prot. öfver ecklesiastikärenden den 11 januari 1902. K. m:t föreslog i samma års statsverksproposition en höjning af statsanslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom för beredande enligt vissa grunder af statsunderstöd till högre skolor för kvinnlig ungdom och vissa slag af samskolor samt till bidrag till pensionsinrättningen för lärarinnor vid högre skolor för kvinnlig ungdom.

Ang. ändrade bestämmelser rörande arfsskatten.

Förslag till vissa ändringar i stämpelförordningen, utarbetadt inom kongl. finansdepartementet med biträde af tillkallade sakkunnige personer.

Stockholm 1901. 27 sid. 4:o.

Kommitterade: Häradshöfdingen C. B. Hasselrot och assessor J. L. Peterson-Ernberg.

Historik: K. m:t bemyndigade den 7 december 1900 statsrådet och chefen för finansdepartementet att för verkställande inom nämnda departement af en revision af de bestämmelser i förordningen angående stämpelafgiften, som rörde arfskatten i syfte af dessa bestämmelsers förtydligande och fullständigande, dock utan rubbning i afgifternas belopp, tillkalla två sakkunniga personer. Med anledning däraf uppdrog chefen för nämnda departement den 31 samma månad åt ofvannämnda personer deltaga i beredningen af förevarande fråga. Förslaget afgafs den 4 oktober 1901.

Gemensamt utlåtande öfver betänkandet afgafs af statskontoret och kammarrätten den 7 februari 1902.

Ang. inkomstskatt och själf. deklaration.

Betänkande med förslag till bestämmelser om inkomstskatt och obligatorisk sjelfdeklaration afgifvet den 15 oktober 1901 af dertill förordnade komiterade.

Stockholm 1901. 142 sid. 4:o.
Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Landskamreraren H. Cavalli, kammarrättsrådet J. Östberg, professorn David Davidson.

Sekreterare: V. häradshöfdingen Herman Palmgren.

Betänkandet omfattar: 1) Alternativa förslag till förordning om inkomstskatt och till ändrad lydelse af vissa delar i förordningen ang. bevillning af fast egendom samt af inkomst; 2) Förslag till ändrad lydelse af 5 § i uppbördsreglementet den 10 maj 1895.

Bilagor: 1—3. Det preussiska, sachsiska och österrikiska deklarationsformuläret.

4. Skatteskalan enligt preussiska lagen om inkomstskatt den 24 juni 1891.

5. Skatteskalan för österrikiska inkomstskatten enligt lagen om de direkta personliga skatterna den 25 oktober 1896.

Historik: Riksdagen anhöll genom skrifvelsen den 1 juni 1901 n:r 123 om framläggande af förslag till förordning om en särskild såsom bevillning till staten utgående, men från allmänna bevillningen fristående direkt skatt att efter viss progression med rätt till afdrag för skuldräntor erläggas för alla slag af inkomst, hvarvid inkomst af fastighet skulle beräknas efter viss procent af taxeringsvärdet. I skrifvelse n:r 78 den 13 maj 1901 anhöll riksdagen tillika om framläggande af förslag till författningsbestämmelser ang. själfdeklaration. I anledning häraf bemyndigade k. m:t den 7 juni 1901 statsrådet och chefen för finansdepartementet att för verkställande af utredning och utarbetande af förslag inom nämnda departement i de af riksdagens ifrågavarande skrifvelser omförmälda afseenden tillkalla högst tre sakkunniga personer. Kommitterade erhöllo sitt uppdrag den 18 juni samma år och sammanträdde den 2 juli samma år.

Af kammarrätten afgafs den 2 december 1901:

Kongl. maj:ts och rikets kammarrätts underdåniga utlåtande öfver det af särskilde komiterade den 15 oktober 1901 afgifna betänkande med förslag till bestämmelser om inkomstskatt och obligatorisk självdeklaration.

Stockholm 1902. 38 sid. 4:o.

Ingår i ofvannämnda bihang.

Se vidare k. proposition n:r 16 den 11 januari 1902 angående en inkomstskatt för 1903.

Förslag till förordning angående normalpapper och tryckpapper samt normalbläck, skrifmaskinsband och stämpelfärger till bruk i statens tjenst m. m. Inom finansdepartementet utarbetadt af derför tillkallade sakkunnige. *Ang. normalpapper etc. till bruk i statens tjänst.*

Stockholm 1901. 42 sid. 8:o.

Kommitterade: Häradshöfdingen Herman Rothlieb, arkivarien Severin Bergh, landssekreteraren Fritz Hallberg, kontraktsprosten Albert Sjöholm, majoren Reimers Torpadie.

Betänkandet omfattade utom ofvannämnda förslag till förordning äfven förslag till ändringar i och tillägg till den af k. m:t den 29 januari 1897 fastställda »Taxa för arbeten, utförda vid tekniska högskolans materialpröfningsanstalt».

Historik: I skrifvelse n:r 46 den 30 april 1897 anhöll riksdagen, att k. m:t måtte efter nödig utredning taga i öfvervägande, ej mindre hvilka föreskrifter kunde anses af behofvet påkallade till vinnande af trygghet därför att af statens ämbets- och tjänstemän till allmänna handlingar af den vikt att de borde för framtiden bevaras städse användes papper af erforderlig styrka och hållbarhet, än äfven de öfriga frågor som därmed kunde stå i sammanhang. Statskontoret afgaf utlåtande öfver riksdagens skrifvelse jämte förslag till reglementariska bestämmelser ang. beskaffenheten af de papper, som borde till offentliga handlingar användas. K. m:t bemyndigade den 9 november 1900 statsrådet och chefen för finansdepartementet att för utarbetande inom departementet af förslag till bestämmelser i fråga om de i statskontorets förslag upptagna olika stoff- och styrkeklassernas användning för olika slags handlingar m. m. tillkalla fem sakkunnige personer. Den 15 samma månad uppdrog finansministern åt ofvannämnda att deltaga i beredningen af frågan. Kommitterade sammanträdde första gången den 3 dec. samma år. Betänkandet afgafs den 16 oktober 1901 och remitterades till tekniska högskolan, som afgaf utlåtande den 10 februari 1902, och till statskontoret.

Jämför k. proposition n:r 43 den 31 januari 1902 med förslag till förändrad lydelse af 1 § 11:o tryckfrihetsförordningen.

Förslag till lag om vissa arbetsaftal, afgifvet af dertill i nåder utsedde komiterade. *Ang. skydd för i behörig ordning ingångna arbetsaftal.*

Stockholm 1901. 2 + 96 + 24 sid. 4:o.

Kommitterade: Se 1900 sid. 117 med undantag af bruksägaren S. Stephens, hvilken efterträddes af bruksägaren Knut Falk.

Reservationer af: Dickson, Sjöholm och Falk, sid. 85, Wold, sid. 86—94, Zetterstrand, Person och Bromée, sid. 95—96.

Ur innehållet: Redogörelse för lagstiftning ang. kriminellt ansvar för aftalsbrytande arbetare, sid. 42—48.

Bilaga: Öfversikt af utländsk lagstiftning angående vissa arbetsaftal. (Utarbetad af kommitténs sekreterare, assessoren S. Skarstedt). 24 sid.

Afser Norge, Danmark, Finland, Tyska riket, Österrike, Schweiz och Belgien.

Betänkandet omfattar: Förslag till 1) lag om vissa arbetsaftal, 2) lag angående ändring af 19 och 25 kap. strafflagen.

Ang. kommitterades uppdrag se sid. 117 vid dess betänkande den 31 oktober 1900 ang. tjänsteaftal mellan husbönder och tjänare. Ofvanstående betänkande afgafs den 19 oktober 1901 och var härmed kommittéarbetet i sin helhet afslutadt.

Ang. ordnande af jordbruksförsöksväsendet.

[Betänkande och förslag rörande ordnandet af jordbruksförsöksväsendet inom vårt land.]

Lund 1901. 16 sid. 8:o.

Kommitterade: Bruksägaren G. Benedicks, läraren vid Alnarps landtbruksinstitut Nils Engström, direktören R. T. Hennings, f. d. landtbruksskoleföreståndaren Ivar Insulander.

Vid betänkandet var fogadt: Förslag till inrättande af en centralanstalt för jordbruksförsöksväsendet.

Sedan k. m:t bemyndigat chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga personer att inom departementet biträda vid behandling af frågan, hvilka åtgärder borde från statens sida vidtagas för ett tillfredsställande ordnande af försöksverksamheten inom jordbruksområdet, tillkallades ofvannämnde personer genom skrifvelse den 16 november 1900. Kommitterades förslag afgafs i oktober 1901. Ett kostnadsförslag afgafs i september 1902 (se sid. 154).

Ang. nya stater för post- och telegrafverken.

Underdånigt betänkande afgifvet den 31 oktober 1901 af komitén för utarbetande af förslag till nya stater för post- och telegrafverken.

I. Postverket.

Stockholm 1901. VI + 386 sid. 8:o.

II. Telegrafverket.

Stockholm 1901. 3 + 418 sid. + 3 graf. tab. 8:o.

Ingå i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Tillförordnade generalpostdirektören F. H. Schlytern, ordf., öfverdirektören Henning Biörklund, generalkonsuln E. Fränckel, byråchefen M. Wennman, kaptenen Fredr. Pettersson, hemmansägaren Carl Persson i Stallarhult, konsuln Ernst Meyer, telegrafkommissarien Axel Rydin.

Sekreterare: V. häradshöfdingen A. I. Lindhagen.

Reservationer till I. af: Biörklund (med delvis instämmande af Schlytern), sid. 372—383, Fränckel, sid. 383, Persson, sid. 384—386.

II. af: Biörklund (med delvis instämmande af Wennman), sid. 329—334, Fränckel (med delvis instämmande af Meyer och Rydin), sid. 335—336, Wennman, sid. 336—407, Pettersson (med instämmande af Schlytern och Biörklund), sid. 407—409, Pettersson (med delvis instämmande af Meyer och Rydin), sid. 410—415, Persson, sid. 415—417. Rydin (med instämmande af Pettersson och Meyer), sid. 417—418.

Betänkandet omfattar i I: Förslag till utgiftsstater för postverket att tillämpas under år 1903, — — aflöningsreglemente för tjänstemän och betjänte vid postverket; samt i II motsvarande förslag i afseende på telegrafverket och därjämte förslag till instruktion för telegrafstyrelsen.

Ur innehållet i I: Historik ang. generalpoststyrelsen, sid. 1—25.

— — distriktsförvaltningarna, sid. 50—68.

— — tjänstemannapersonalen, sid. 73—169.

— — vaktbetjänte, sid. 211—246.

Bilagor till I: Postförvaltarnes inkomster åren 1889, 1893, 1898 och 1899, sid. 331—371.

Ur innehållet i II: Historik ang. telegrafstyrelsen, sid. 1—26.

— — distriktsförvaltningar, sid. 57—76.

— — telegrafverkets stationer, sid. 93—136.

Bilagor till II. Telegrafstationsföreståndarnes inkomster åren 1889, 1893, 1898, och 1899 sid. 293—327.

Grafiska tabeller utvisande: telegraf- och telefonledningarnas längd, telefonväsendets anläggningskostnad samt telegrafverkets inkomster.

Historik: Sedan riksdagen dels i skrifvelse den 14 maj 1899 n:r 66 ang. regleringen af utgifterna under sjunde hufvudtiteln i anledning af sitt afslag på ett af k. m:t framlagdt förslag till löneregler för postverket uttalat sig för en grundlig utredning ang. det gällande och det då föreslagna aflöningssystemets särskilda fördelar och olägenheter och dels

1894 icke bifallit ett af k. m:t då framlagdt förslag till stat för telegrafverket, fann k. m:t godt att den 2 juni 1899 tillsätta en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till nya stater för nämnda verk. Till ordförande i kommittén förordnade k. m:t generaldirektören och chefen för telegrafstyrelsen C. E. G. B. Storckenfelt samt till ledamöter förutom ofvannämnde Biörklund, Fränckel och Wennman, lektorn S. G. von Friesen, bruksägaren Chr. Lundeberg och hemmansägaren Pehr Pehrson i Törneryd. Dessa erhöllo senare entledigande och efterträddes af ofvannämnde Schlytern, Meyer, Pettersson och Person, hvarjämte Rydin den 28 september 1900 förordnades till ledamot.

Betänkandet remitterades till generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen. Dessa styrelsers utlåtanden af resp. den 7 och 28 december 1901 ingå som bil. 1 till protokollet öfver civilärenden den 11 januari 1902 vid 1902 års statsverksproposition. Till riksdagens godkännande framlade k. m:t under sjätte hufvudtiteln af nämnda statsverksproposition förslag till aflöningsstater och aflöningsreglementen för ifrågavarande två verk.

Ang. afvittringen i lappmarkerna.

Ang. förbud mot bolags förvärf af fast egendom.

Norrlandskomiténs underdåniga framställning i fråga om förändrade grunder för afvittringen i Lappmarkerna samt förbud i vissa fall för bolag och förening för ekonomisk verksamhet att förvärfva fast egendom.

Stockholm 1901. 12 + 18 sid. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen grefve L. Douglas, ordf., sekreteraren J. Berlin, häradsdomaren J. Bromée, häradshöfdingen H. Claëson, öfverdirektören M. v. Feilitzen, grosshandlaren Frans Kempe, byråchefen Edv. Kinberg, häradshöfdingen G. Kronlund, revisionssekreteraren Carl Lindhagen, bruksdisponenten Arvid Lindman, nämndemannen A. Wiklund.

Sekreterare: Revisionssekreteraren Louis Améen.

Reservationer rörande afvittringen af: Claëson och Lindman, sid. 7—8, Kempe sid. 8, Lindhagen, Bromée, Kinberg och Wiklund, sid. 8—12; rörande bolags förvärf: af Claëson, Kempe och Lindman, sid. 11—17, Claëson, sid. 17—18.

Historik: I anledning af riksdagens skrifvelse n:r 128 den 1 juni 1901 tillsatte k. m:t den 7 juni 1901 en kommitté med uppdrag att verkställa utredning, huruledes genom lagstiftnings- eller andra särskilda åtgärder den själfegande jordbrukande befolkningens ställning i Norrland och Dalarne kunde vidmakthållas och stärkas och jordbrukets utveckling i nämnda landsdelar främjas, och därefter i den mån utredningen därtill gåfve anledning inkomma med förslag.

Af ursprungligen utsedde kommitterade entledigades generaldirektören grefve A. F. C:son Wachtmeister och efterträddes af Kinberg.

Kommitténs sammanträden började den 26 augusti 1901.

Ofvanstående utlåtanden afgåfvos resp. den 16 och 28 november 1901.

Framställningen rörande afvittringen remitterades till landtmäteristyrelsen, hvars utlåtande afgafs den 20 februari 1902. Ärendet anmäldes den 7 mars s. å. och beslöt k. m:t, att afvittringen skulle inställas tills vidare.

Framställningen rörande bolags förvärf af fast egendom remitterades till konungens befallningshafvande i Gäfleborgs, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Högsta domstolens yttrande afgafs den 24 mars 1902.

Läroverkskommittén. Skrifvelser den 6 och 23 november 1901 i anledning af väckta frågor om inrättande af nytt femklassigt läroverk på Kungsholmen i Stockholm, i Göteborg och Malmö. *Ang. nya femkass. läroverk i Stockholm, Göteborg och Malmö.*

Kommitterade etc. se sid. 112—113.

Se sid. 131 o. f. och 142 i protokollet öfver ecklesiastikärenden den 11 januari 1902 vid samma års statsverksproposition.

Utdrag ur underdånigt hemligt betänkande och förslag angående sjökrigsmaterielen afgifvet af därtill i nåder utsedde kommitterade. *Ang. jämkningar i planen för nyanskaffning af sjökrigsmateriel.*

Stockholm 1902. 108 sid. + 7 ritn. 4:o.

Kommitterade: Vice amiralen A. F. Hj. Klintberg, ordf., öfverdirektören H. H. Lilliehöök, kommendörerna C. O. Olsen och A. M. Hjulhammar, kommendörkaptenen Th. C. A. Sandström, t. f. direktören vid mariningenjörstaten C. E. G. C. Stuart, kommendörkaptenen V. Dyrssen, P. J. Dahlgren och H. G. V. Wrangel samt bataljonsläkaren vid flottans station i Stockholm K. L. Rudberg.

Sekreterare: Kaptenen J. A. F. Grahm.

Afvikande meningar af: V. Dyrssen och P. Dahlgren, sid. 67—76, H. Wrangel, sid. 76.

Bilagor: n:r 1: k. bref den 14 juni 1901 ang. kommitténs tillsättande.

2. Ritning till 1:sta kl. pansarbåt.

3. — — å förslaget n:r 3 till 1:a kl. pansarbåt.

4. Grafisk framställning af energitalen för svenska och en del utländska kustförsvarsfartyg.

5. Uppgifter ang. svenska 1:a kl. pansarbåtars egenskaper och kostnader.

6. Ungefärliga fördelningen af kostnaderna för svenska pansarbåtar.

7. Tabellarisk öfversikt öfver en del efter år 1890 nybyggda kustförsvarsfartyg äfvensom öfver de af kommittén föreslagna pansarbåts- och kryssartyperna.

8. Ritning å kommitténs förslag till pansarkryssare.

9. Ritning å — — till pansardäckskryssare.

10. Tablå utvisande hufvudegenskaperna hos en del kryssare om 2,500—4,800 tons deplacement byggda senare än år 1888.

11. Ritning å kommitténs förslag till 1:a kl. torpedbåt.

12. Tablå öfver torpedbåtsförstörare och torpedbåtar byggda senare än år 1889 och under byggnad, jämte kommitténs förslag.

13. Svenska flottans fartygsmateriel enligt olika kommittébetänkanden och i verkligheten.

14. Tablå öfver sjöförsvarsbudgetens storlek i Sverige 1894—1902.

15. Sammanställning af svenska flottans nybyggnadsprogram, utvisande antalet stridsfartyg utom torpedbåtar 1902.

16. Norska flottans stridsfartyg utom torpedbåtar vid 1902 års utgång.

17. Danska — — — —

18. Holländska flottans nybyggnadsprogram, utvisande antalet stridsfartyg åren 1902 och 1909.

19. Ryska — — — — 1902 och 1904.

20. Tyska — — — — 1902 och 1919.

21. Tablå ang. anslagen till ny- och ombyggnad af stridsfartyg inom östersjömakternas, Norges och Hollands mariner 1894—1904.

22. Tablå öfver kostnaden för sjukhusutredning till ett lasarettfartyg.

23—24. Skisser å kustförsvarsfartyg och å slagskepp och kryssare.

Historik: Kommittén tillförordnades genom k. bref den 14 juni 1901 med uppdrag att afgifva betänkande och förslag jämte kostnadsberäkningar rörande de jämkningar i den hittills följda planen för nyanskaffning af sjökrigsmateriel för svenska flottan, hvilka med afseende å sjökrigsmaterielens utveckling under den senast förflutna tiden kunde vara behöfliga. Rudberg skulle vid behandling af förekommande frågor rörande hygien och sjukvård ombord på kallelse af kommittén såsom ledamot deltaga i kommittéarbetet.

Kommitténs sammanträden började den 26 juni 1901. Betänkandet afgafs den 9 november 1901.

Se sid. 77 o. f. af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1902 vid samma års statsverksproposition.

Ang. anslag till gröfre brotts upptäckande.

Skrifvelse den 7 december 1901 angående anslag till åtgärder för gröfre brotts upptäckande m. m.

Kommitterade se 1902 sid. 147.

I anledning af ofvannämnda, af kommitterade för utredning af förän-

drade anordningar beträffande landtpolisen afgifven skrifvelse till chefen för civildepartementet föreslog k. m:t riksdagen att på extra stat för år 1903 ställa till k. m:ts förfogande ett anslag af 25,000 kr. att användas till åtgärder för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande och gripande. Se vidare sid. 258 o. f. af protokollet öfver civilärenden den 11 januari 1902 vid 1902 års statsverksproposition.

Kommittén angående förbättradt pensioneringssätt för sjömän: Yttrande angående förslag till ändring af §§ 5 och 6 i reglementet för flottans pensionsanstalt. *Ang. ändringar i reglementet för flottans pensionsanstalt.*

Kommitterade: Kommendören Ludvig Sidner, ordf., försäkringsdirektören Karl Herlitz, lektorn Edv. Jäderin, ombudsmannen vid Stockholms sjömanshus O. E. Nylén, kaptenen G. O. Wallenberg.

Sekreterare: Advokatfiskalen H. Wolff.

Kommittén, som tillsattes den 9 november 1900, afgaf den 10 december 1901 ofvanstående yttrande i anledning af direktionens öfver handelsflottans pensionsanstalt skrifvelse den 24 februari 1899 och kommerskollegiets utlåtande däröfver den 21 april s. å.

Förslag till nytt resereglemente, afgifvet af sekreteraren i statskontoret G. Ahlm. *Ang. nytt resereglemente.*

Förslaget inkom den 13 december 1901. Statskontoret och kammarrätten afgåfvo gemensamt utlåtande den 22 november 1902. Dessutom infordrades utlåtanden från arméförvaltningen och marinförvaltningen (besvaradt den 19 juni 1902).

Öfversikt af 1900 års bevillningstaxering, enligt uppdrag af chefen för kongl. finansdepartementet, utarbetad af I. Flodström. *I. Flodström, Öfversikt af 1900 års bevillningstaxering.*

Stockholm 1902. XXXI. + 209 sid. 4:o.

Ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd.

Ur innehållet: A. Uppskattade värden å jordbruks- och annan fastighet år 1900, för hvilken bevillning skolat erläggas, sid. X.

B. Beräknade inkomster af fastighet samt uppskattade inkomster af kapital och arbete år 1900, sid. XII—XIII.

C. Inländska bolags taxering för bevillning af fast egendom samt af inkomst år 1900, sid. XVIII—XIX.

Tabeller: 1. Uppskattade värden å jordbruksfastighet år 1900, för hvilken bevillning skolat erläggas, med fördelning efter storlek, sid. 2—47.

2. — — å annan fastighet — — — — —, sid. 48—95.

3. Uppskattade inkomster af kapital och arbete år 1900 med fördelning efter storlek, sid. 96—155.

4. Beräknade inkomster af såväl jordbruks- som annan fastighet år 1900, för hvilken bevillning skolat erläggas, med fördelning efter storlek, sid. 156—203.

5—6. Inländska bolags och föreningars taxering för bevillning af fast egendom samt af inkomst år 1900, sid. 204—207.

7. Utländska bolags taxering, — — —, sid. 208.

I sammanhang med tillsättandet af kommittén för utredning af frågorna rörande inkomstskatt och självdeklaration (se sid. 132) gaf chefen för finansdepartementet genom ämbetsskrifvelse den 18 juni 1901 åt aktuarien I. Flodström i uppdrag att verkställa den statistiska utredning rörande bevillningen, som kunde erfordras för utarbetande af förslag i förutnämnda frågor. Denna statistiska utredning afgafs den 27 december 1901.

Ang. undersökning af värnpliktiges duglighet för krigstjänst.

Betänkande och förslag af kommitterade för omarbetning af gällande föreskrifter i fråga om undersökning af de värnpliktiges duglighet till krigstjänst.

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver landtförsvarsärenden den 24 januari 1902.

Kommitterade: Öfverfältläkaren G. Dunér, ordf., fördelningsläkaren A. Nettelblad, regementsläkarne J. V. von Döbeln, Vinc. Lundberg och Edv. Forssberg.

Sekreterare: Förste bataljonsläkaren vid flottan C. J. A. Kjellberg.

Betänkandet omfattade förslag till: 1) förnyadt reglemente för undersökning af värnpliktiges duglighet till krigstjänst; 2) medicinalstyrelsens förnyade cirkulär med föreskrifter för undersökning af etc —; 3) k. m:ts förnyade reglemente för undersökning af dem, som söka stamanställning vid armén eller flottan; 4) medicinalstyrelsens förnyade cirkulär med föreskrifter för undersökning etc.

Historik: Kommitterade tillförordnades den 1 november 1901 och började sina sammanträden den 2 samma månad. Uti ämbetsskrifvelse den 25 samma månad från statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet framhölls behofvet af en undersökning, huruvida ändringar jämväl erfordrades i gällande föreskrifter för undersökning af dem, som sökte stamanställning vid hären eller flottan. I kommitténs arbeten deltogo vid öfverläggningen rörande frågan om värnpliktiges undersökning i hvad den ansåges ega sammanhang med de inom vederbörande staber utarbetade förslag till ny inskrifningsförordning majoren i generalstaben C. G. A. Bergenstråhle och kaptenen vid flottan frih. U. C. K:son Sparre.

Betänkandet afgafs den 16 december 1901, medicinalstyrelsens utlåtande däröfver afgafs den 8 januari 1902. Ärendet anmäldes den 24 samma månad, och utfärdades samma dag reglemente för undersökning af värnpliktiges duglighet för krigstjänst och för undersökning af dem som söka fast anställning vid armén eller flottan.

Rapport öfver af utsedd undersökningskommission verkställd utredning af en del frågor rörande 6,5 mm eldhandvapen och ammunition. *Ang. 6,5 mm eldhandvapen och amunition.*

Ingår å sid. 71—75 i Meddelanden från svenska artilleriet 1901 i Artilleritidskrift s. å.

Kommitterade: Öfverstlöjtnanten J. C. Lemchen, ordf., majorerna C. Hyltén-Cavallius och C. O. Forsén, kaptenen C. E. N. Martin.

Med anledning af inträffade sprängningar af åtskilliga 6,5 mm gevär fick kommissionen i uppdrag att verkställa utredning i ämnet.

1902.

Ang. inköp af de enskilda telefonanläggningarna i Stockholm.

Sakkunniges utlåtande den 22 januari 1902 angående inköp för statens räkning af de enskilda telefonnäten i Stockholm med omnejd.

Stockholm 1902. 17 sid. 4:o.

Förekommer äfven som bil. 2., sid. 45—61, till nedanstående k. proposition.

Kommitterade: Bankdirektören fil. dr. Carl Herslov, telegrafdirektören i Kristiania J. S. Rasmussen och telegrafdirektören i Köpenhamn N. R. Meyer.

Kommitterade erhöllo den 4 januari 1902 i uppdrag att yttra sig om den af telegrafstyrelsen den 28 december 1901 gjorda framställningen till k. m:t om inköp af ofvannämnda telefonnät. (Tryckt Stockholm 1902 16 sid. 4:o; äfven bil. 1 till följ. k. prop.) Betänkandet afgafs den 22 januari 1902. Se k. propositionen n:r 64 den 21 mars 1902 angående inköp af de enskilda telefonanläggningarna i Stockholm med omnejd.

Ang. militäröfningarna vid de allm. läroverken.

Förslag till instruktion för militäröfningarnas bedrifvande vid de allmänna läroverken, folkskolelärareseminarierna och de tekniska elementarskolorna.

Kommitterade: Öfversten C. Lemchen, kaptenerna Vilh. Åman och Primus Peterson.

Förslaget afgafs den 30 och 31 januari 1902, remitterades till samtliga domkapitel, direktionerna för Stockholms stads undervisningsverk och för nya elementarskolan och styrelserna för de tekniska elementarskolorna samt till chefen för generalstaben och till statskontoret. Öfverlämnades senare till granskning af en förstärkt kommitté (se sid. 147—148).

Ang. nytt garnisonssjukhus.

Betänkande och förslag angående nytt garnisonssjukhus.

Kommitterade: Chefen för fortifikationen generalmajor H. Elliot, chefen för fjärde arméfördelningen generalmajor H. Gadd och öfverfältläkaren G. J. A. Dunér.

Kommitterade erhöllo genom k. bref den 8 december 1899 i uppdrag att verkställa utredning och afgifva förslag rörande anskaffande af plats för uppförande af nytt sjukhus. De afgåfvo sitt förslag den 31 januari 1902. Förslaget remitterades till kommittén ang. försäljning af norra Djurgården.

Ang. solidariska bankbolag m. m.

Förslag till lagar angående bankbolag med solidarisk ansvarighet för delegarne samt angående bankaktiebolag m. m. afgifna den 4 februari 1902 af den enligt nådigt beslut den 18 oktober 1901 förordnade komité.

Stockholm 1902. 92 sid. 4:o

Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Presidenten H. Wikblad, ordf., bankinspektören Rob. Benckert, revisionssekreteraren Berndt Hasselrot, bankdirektören Carl Herslow, bankofullmäktigen frih. K. Langenskiöld.

Sekreterare: T. f. kanslisekreteraren Sven Köhler.

Betänkandet omfattade förslag till 1) lag angående bankbolag med solidarisk ansvarighet för delegarne; 2) — — bankaktiebolag; 3) — — industriförlagsbanker; 4) — — bankbolags med solidarisk ansvarighet för delegarne, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Historik: Vid tillsättandet af kommitterade erinrade finansministern i ett yttrande till statsrådsprotokollet, att då flera enskilda sedelutgifvande banker ämnade bibehålla delegarnes personliga ansvarighet äfven efter utgången år 1903 af gällande oktrojer och då lagen den 27 maj 1898 ang. enskilda banker som afstått från sedelutgifningsrätt endast afsåge ett provisoriskt ordnande af rättsförhållandena, kräfdes en lagstiftning för den nya banktyp, som sålunda uppstode. Tidpunkten vore för öfrigt lämplig att öfverse och fullständiga den lagstiftning, som hufvudsakligen innefattades i lagen ang. bankaktiebolag den 19 november 1886, hvarjämte en omarbetning af lagen den 7 juni 1889 ang. enskild sedelutgifvande banks etc. konkurs vore påkallad.

Högsta domstolens utlåtande afgafs den 3 december 1902. Till 1903 års riksdag afgåfvos k. proposition den 13 mars 1903 n:r 67 a, med förslag till lag ang. solidariska bankbolag, lag angående bankaktiebolag, lag ang. industriförlagsbanker, lag ang. tillsyn å vissa penninginrättningar, som drifva sin rörelse utan af k. m:t stadfäst reglemente, lag ang. ändrad lydelse af 1 § i lagen den 27 maj 1898 innefattande särskilda bestämmelser om vissa aktiebolag, som drifva låneröre lse, samt k. proposition samma dag n:r 67 b., med förslag till lag ang. solidariska bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs, till lag om ändrad lydelse af 8 § i lagen den 13 juli 1887 ang. handelsregister, firma och prokura samt till lag om ändrad lydelse af § 55 i lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag.

Utlåtande af kommitterade för granskning af förslag till kasernbyggnader.

Ang. granskning af förslag till kasernbyggnader.

Kommitterade: Ledamöterna af första kammaren godsägarne frih. J. T. Gripenstedt och F. E. Pettersson samt ledamöterna af andra kammaren ingenjören S. A. Nylander och f. d. kaptenen H. F. A. E. Pantzarhielm.

Kommitterade tillförordnades den 8 november 1901 med uppdrag att afgifva utlåtande öfver de inom fortifikationen utarbetade planer m. m. för uppförande af nya och utvidgande af befintliga kasernetablissement. Deras utlåtande afgafs den 8 februari 1902 och remitterades till arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet. Se vidare sid. 99 i protokollet öfver landtförsvarsärenden den 11 januari 1902 vid samma års stats-

stiftning i vissa främmande länder rörande de ämnen, som utgjort föremål för kommitténs behandling, med undantag af villkorlig dom och därmed närbesläktade rättsinstitut, sid. 141—203.

Afser Norge, Danmark, Finland, Belgien, Holland, Tyskland, Frankrike, England, Österrike, Italien, Schweiz.

Denna afdelning är utarbetad af E. Gullstrand.

2. Viktigare utländska lagar och lagförslag angående villkorlig dom och liknande institut, sid. 204—222.

Afser Norge, Belgien, Preussen, Frankrike, England, Österrike, Schweiz.

Redogörelse för rättsinstitutet villkorlig dom, sid. 92—117.

Utarbetad af professor J. C. V. Thyrén.

Statistik rörande bötesfångarnas antal, brott, ålder och civilstånd, sid. 34—35.

— — förhållandet 1880—1899 med dels vissa brott mot person och mot äganderätten och dels befolkningens numerär, sid. 48.

— — till verkställighet befordrade förvandlingsstraff för böter, 1891—1900, sid. 73.

— — till straffarbete på lifstid dömde i första instans, 1890—1899, sid. 81.

— — straff, på viss tid ådömda de 1890—1899 i straffanstalterna nyintagne straffarbetsfångar, sid. 98.

Betänkandet omfattar förslag till: 1) lag angående ändring i vissa delar af strafflagen; 2) — — straffarbetes och fängelsestraffs verkställande i enrum; 3) — — villkorlig frigifning; 4) — — villkorlig straffdom; 5) — — ändrad lydelse af 1, 2, 4, 5 och 7 §§ i lagen om straffregister den 17 oktober 1900; 6) förordning om ändrad lydelse af 3 § 7 mom. i förordningen angående mantalsskrifning den 6 augusti 1894.

Historik: I skrifvelsen n:r 98 den 10 maj 1894 anhöll riksdagen hos k. m:t om utredning, huruvida i lagstiftningen kunde införas föreskrift om s. k. villkorlig frigifning, och eventuellt om utarbetande och framläggande af förslag i sådant syfte. Vidare hemställde riksdagen i skrifvelse n:r 133 den 13 maj 1898, att k. m:t täcktes taga i öfvervägande, ej mindre huruvida villkorlig straffdom lämpligen kunde vid ringare brott och förseelser i den svenska rätten införas, än äfven huruvida i de fall, där enligt gällande lag enkelt fängelse antingen ådömdes omedelbart på kortare tid eller sattes i stället för bötesstraff, andra mera affliktiva frihetsstraff borde komma till användning och huruvida sådana eller andra affliktiva straff borde särskildt stadgas för brott mot person, vid iteration eller eljest försvårande omständigheter, när straffarbete likväl ej ansåges böra å brottet följa, samt, om förhållandena därtill föranledde, för riksdagen framlägga förslag till de förändrade lagbestämmelser, som vore erforderliga för vinnande af angifna syften.

Sedan fångvårdsstyrelsen öfver dessa riksdagens framställningar af-

gifvit utlåtanden, uppdrog k. m:t den 25 maj 1900 åt ofvannämnde Elliot, Almquist, Gullstrand, Hallberg, Montelius och Widén dels att upprätta förslag om skärpning af förvandlingsstraffen och de på kort tid omedelbart ådömda frihetsstraffen samt villkorlig frigifning dels ock att i sammanhang därmed vidare utreda frågan om införande af varning eller villkorlig dom samt att utarbeta de författningsförslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning. Den 27 november entledigades Montelius från kommitténuppdraget i hvad det afsåge frågan om villkorlig dom och förordnades de Maré i stället.

Kommitténs sammanträden började den 3 september 1900. Betänkandet afgafs den 17 maj 1902.

Utlåtande afgifvet den 28 maj 1902 af de för utredning af frågan om erforderliga förändrade anordningar beträffande landtpolisen af kongl. maj:t den 22 november 1901 utsedde komiterade. *Ang. omorganisation af landtpolisen.*

Stockholm 1902. 70 sid. 8:o.

Kommitterade: Landshöfdingen grefve Hugo E. G. Hamilton, landssekreteraren Herman Uddén och länsmannen Robert Hagen.

Bilaga: Berättelse af H. L. Uddén och R. Hagen ang. deras iakttagelser vid resa för studerande af landtpolisens organisation inom Blekinge och Malmöhus län, sid. 39—70.

Bil. Lit. A. Instruktion för centralpolisen i Malmöhus län (fastställd den 6 dec. 1900 af k. m:ts befhde i Malmöhus län).

Bil. Lit. B. Instruktion för de i Karlskrona stationerade ridande polismän (af den 15 april 1901).

Bil. Lit. C. Utdrag af den utaf länspolisen i Malmöhus län förda rapportbok år 1901.

Bil. Lit. D, E. Räkning å lön samt resekostnader och andra extra utgifter såsom länsdetektiv under augusti och september månader 1901.

Ur innehållet: Landtpolisens nuvarande organisation, sid. 2—3. Anledningar till rådande missförhållanden, sid. 4—10. Landtpolisförhållandena i Norge, sid. 11—12.

Kommitterade förordnades den 22 nov. 1901 att inom k. civildepartementet biträda vid utredning af frågan om erforderliga förändrade anordningar beträffande landtpolisen. I skrifvelse den 7 dec. 1901 framställdes förslag om anvisande af medel till bestridande af kostnader för särskilda polisåtgärder vid gröfre brott (se sid. 138).

Betänkandet remitterades till samtliga konungens befallningshafvande.

Betänkande och förslag angående ny anordning af militäröfningarna vid högre allmänna läroverken med flere undervisningsanstalter. *Ang. militäröfningarna vid h. allm. läroverken etc.*

Förvaras bland handlingar till protokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 augusti 1902.

Kommitterade: Öfversten C. Lemchen, kaptenerna Vilh. Åman och Primus Peterson, kanslirådet E. F. Gustrin, rektorn Julius Juhlin.

Bilagor: A. Förslag till instruktion för militäröfningarnas bedrifvande vid de allm. läroverken etc.

Bil. 1. Uppgift å öfningar som skola förekomma.

Bil. 2. Formulär till betyg.

Bil. 3a — 5 b. Tabeller öfver militäröfningarnas fördelning vid läroverken, öfningar i kammarskjutningar och skolskjutningar.

Bil. 6 a—c. Förslag till tidsindelning under militäröfningarna vid läroverken etc.

B. Förteckning å antal och fördelning af befäl behöfligt till militäröfningarna vid vissa undervisningsanstalter.

C. Förteckning å det antal officerare, underofficerare och korpraler, som böra beordras som biträden vid militäröfningarna.

Historik: Kommitterade tillförordnades den 13 juni 1902 för att granska det af Lemchen, Åman och Peterson uppgjorda förslag till instruktion och erforderliga bestämmelser rörande militäröfningar vid högre allm. läroverk etc. (se sid. 142). Ofvanstående betänkande afgafs den 17 juli samma år, anmäldes den 12 augusti; k. kungörelse utfärdades samma dag med upphäfvande af instruktionen för militäröfningarnas bedrifvande af den 19 aug. 1895 och cirkuläret den 6 sept. 1895 ang. redogörelse för gymnastik och vapenöfningar vid allm. läroverken.

Ang. särskilda konsuler för Sverige och för Norge.

Underdånigt betänkande afgifvet den 26 juli 1902 af den jämlikt nådigt beslut den 18 januari 1902 nedsatta unionella konsulatkommitté.

Stockholm 1902. 117 sid. 8:o.

Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Envoyén frih. C. Bildt och generalkonsuln Malte Améen för Sverige samt generalkonsuln V. C. Christophersen och expeditionschefen S. Ibsen för Norge.

Sekreterare: Notarien hos generalpoststyrelsen d:r Fred. Grönvall.

Ur innehållet: Historisk öfversikt, sid. 3—15.

Bilagor, n:r 1, Yttrande den 11 sept. 1892 af ministrarne H. Åkerman, Alfr. Lagerheim, C. Bildt, sid. 86—94.

n:r 2. Promemoria ang. särskildt svenskt konsulatväsen, af kommitténs svenska ledamöter, sid. 95—113.

n:r 3. P. m. angående omfattningen af de förenade rikenas inbördes handel och sjöfart, sid. 114—117 (utarbetad af sekreteraren).

Historik: Kommitterade hade erhållit i uppdrag dels att undersöka,

huruledes en anordning med särskilda konsuler för hvartdera af de förenade rikena, under bibehållande af den diplomatiska representationens gemensamhet, skulle i praktiskt afseende komma att gestalta sig, hvarvid kommitterade skulle äga att uttala sig om de olika förutsättningar och villkor, under hvilka den konsulära verksamheten skulle äga rum såväl i fråga om konsulatärendenas ledning från hemlandet som beträffande samverkan mellan diplomatiska och konsulära funktionärer, dels taga i öfvervägande frågan om en anordning för tillvaratagandet af svenskars intressen i Norge och norrmäns i Sverige, motsvarande det konsulära biträdet i främmande länder.

Kommitterades sammanträden började den 18 februari. Som norsk sekreterare tjänstgjorde höiesteretsadvokaten J. Irgens.

Betänkande och förslag till omorganisation af flottans civilstat m. m. afgifvet af den genom kongl. brefvet den 31 januari 1902 förordnade komité. *Ang. omorganisation af flottans civilstat.*

(Öfvertryck; 111 sid. jämte 19 bilagor folio.)

Kommitterade: Kommendörerne O. Lindbom, ordf., och T. C. A. Sandström, amiralitetsrådet J. E. Dahlin, sekreteraren vid flottans station G. E. Didring och t. f. regementsintendenten I. Neuendorff.

Ur innehållet: Historik, sid. 1—6.

Redogörelse för motsvarande förhållanden i Norge, Danmark, Holland, Tyskland, England, Frankrike, sid. 6—33.

Bilagor: 1. 1679, 1711, 1778 1784, 1824, 1858 årens stater.

2. Förslag till grunder för bestämmelser ang. utbildningen af marinintendentselever och aspiranter.

3. Tablå öfver antalet sessioner och handlagda mål och ärenden vid stationskrigsrätterna i Karlskrona och Stockholm 1891—1901.

4. Tabell, utvisande dels år 1902 befintligt antal tjänstemän vid flottans civilstat, dels af stationsmyndigheterna samt chefen för flottans stab från år 1904 föreslaget antal sådana tjänstemän, dels ock af kommittén såsom från sistnämnda år behöfligt ansedt antal tjänstemän för marinintendenturen jämte förslag till dessa tjänstemäns placering inom marinintendenturkårens grader.

5. Förslag till grunder för organisationen af marinintendenturkåren och flottans reserv.

6. Förslag till bestämmelser i afseende å grunderna för pensioneringen af marinintendenturkårens personal.

7. Tablå utvisande de pensionsförmåner, som enligt gällande bestämmelser tillkomma flottans civilstat och skulle tillkomma marinintendenturkåren.

8. Förslag till ändringar i reglementet för flottan.

9. Grunder för organisationen af flottans marinintendenturkår.

10. Förslag till instruktion för marinöfverintendenten och chefsintendenterna vid flottans stationer.
11. Förslag till öfvergångsbestämmelser.
12. Förslag till stat för flottans marinintendenturkår år 1904-
13. Förslag till stat å dagaflöning för flottans marintendenturkår år 1904.
14. Förslag till stat för marinintendenturkåren i flottans reserv.
15. Förslag till stat för flottans marinintendenturskola.
16. Approximativ beräkning af till flottans marinintendenturkår utgående inkvarteringsbidrag.
17. Förslag till plan för utbildning af marintendentselever och aspiranter.
18. Tabell rörande tillämpningen af öfvergångsbestämmelserna.
19. Uppgifter å löneinkomster till kommande innehafvare af olika befattningar och grader vid flottans marinintendenturkår.

Kommitterade hade erhållit i uppdrag att verkställa utredning rörande behofvet af ökning och omorganisation af flottans civilkår samt förbättring af aflöningsförmånerna för personalen vid samma stat samt att afgifva de förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Betänkandet afgafs den 27 augusti 1902, remitterades till marinförvaltningen, stationsbefälhafvarne, flottans stab, flottans pensionskassa.

Se sid. 16 o. f. af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 januari 1903 vid samma års statsverksproposition.

K. proposition n:r 41 den 30 januari 1903 angående tillämpning å personalen vid flottans marinintendenturkår af grunderna för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar.

Läroverkskommittén.

Ang. utvidgning af Östermalms läroverk till fullständigt realläroverk.

1. *Yttrande den 29 augusti 1902 angående frågan, huruvida en utvidgning af Östermalms allmänna läroverk i Stockholm till ett å reallinien fullständigt läroverk från och med läsåret 1903—1904 skulle lägga hinder i vägen för verkställigheten af de förslag komitén kunde komma att afgifvas.*

Anmäldes den 12 januari 1903, se sid. 60 af prot. öfver ecklesiastikärenden s. d. vid statsverkspropositionen s. å.

Ang. vissa frågor rör. de allm. läroverken.

2. *Betänkande afgifvet den 8 december 1902 af den för utredning af vissa frågor rörande de allmänna läroverken den 26 maj 1899 i nåder tillsatta komité.*

Band I—III. Stockholm 1902. VII + 1045 sid. 4:o.

Kommitterade: Förre professorn Th. M. Fries, ordf., professorn O. Ahnfelt, rektorn H. Andersson, professorn S. J. Boëthius, lektorn Ernst Carlson, adjunkten Harald Dahlgren, lektorerna Rob. Darin och Nils Höjer, grefve Philip Klingspor (vice ordf.), landtbrukaren Oscar Larsson i Mörtlösa, lektorn P. E. Lindström, kontraktsprosten Aug. Pettersson, rektorn F. V. Åmark.

Sekreterare: Lektorn Alfr. Nordfelt.

Notarie och biträdande sekreterare: Fil. kand. J. P. Velander.

Särskilda yttranden (i band II) af: Fries, sid. 673—677, Fries och Åmark, sid. 678—680, Andersson, sid. 681—692, Boëthius, sid. 693—705 (med delvis instämmande af Åmark), Carlson, sid, 706—732, (med delvis instämmanden af Lindström, Dahlgren och Åmark), Dahlgren, sid. 733—762. Höjer, sid. 763—817, Klingspor, sid. 818 (med instämmande af Fries), Larsson sid. 819—822, Pettersson, sid. 823—825 (med delvis instämmanden af Klingspor och Larsson).

Ur innehållet: Öfverblick öfver läroverksfrågans historia, sid. 2—37.

Läsårets längd i äldre tider och förslag om feriernas förkortning m. m., sid. 379—382.

Historik rörande de lägre läroverken och frågan om deras ombildning (band II), sid. 413—420.

Småskolefrågans utveckling i Sverige och Amerika, Norge, Danmark, Holland, England m. fl., sid. 420—429.

Historik rörande de högre läroverken, sid 457—460.

Historik rörande lärarnes aflöningsförhållanden och väckta förslag till löneregleringar, sid 480—503.

Lärarekårens ekonomiska ställning, sid. 504—511.

Historik rörande frågan om terminsafgifter, sid. 546—555.

Tabeller (i band I—II). Medeltalet lärjungar, som 1893—1897 afbrutit skolgången, sid. 44.

Antal i den skriftliga mogenhetsprõfningen godkända i procent af antalet ingifna anmälningar; — — — muntliga — — — antalet i den skriftliga prõfningen godkända; — — — antalet ingifna anmälningar; antal privatister anmälda och godkända i mogenhetsprõfningen, sid. 371—372.

Öfversikt af adjunkters eller kollegers samt lektorers och rektorers samt öfningslärares löneförmåner i Sverige 1858—1902; sid. 500—503.

Lärares lefnadsomkostnader, sid. 507—509.

Lärjungarnas antal i förhållande till befolkningens antal, sid. 533.

Gruppering af lärjungarnas föräldrar efter årsinkomster, sid. 557.

Ämnenas fördelning på de ordinarie lektoraten år 1900, sid. 638.

F. 1—2. Fördelning af samtliga under åren 1870—1899 utnämnda lektorer, resp. adjunkter, med hänsyn till utnämningsår och antalet tillgodoräknade lönetursår.

G. 1. Fördelning af de vid 1899 års slut befintliga lärare med hänsyn till födelseår och civilstånd.

G. 2. — — — — — befintliga ordinarie lärare — — —

H. 1—3. Fördelning af de vid 1899 års slut befintliga gifta ordinarie lektorer, resp. ordinarie adjunkter, extra ordinarie lärare, med hänsyn till giftermålsår och antal barn.

Historik: I skrifvelse n:r 84 den 6 maj 1899 anhöll riksdagen hos k. m:t om utarbetande och framläggande inför riksdagen af förslag till inrättande vid rikets fullständiga och femklassiga allmänna läroverk af en under offentlig kontroll ställd och af viss kompetens åtföljd afgångsexamen för lärjungar, som vid 15—16 års åldern önskade sluta sin skolgång, samt till de ändringar i läroverkens organisation, som därmed stode i samband. Därjämte inginge petitioner dels från ordinarie lärare den 4 januari 1899 om förbättrade löneförmåner och dels den 1 oktober 1898 från extraordinarie lärare om ökande af antalet ordinarie lärarebefattningar. Den 26 maj 1899 fann k. m:t godt uppdraga åt en kommitté att efter erforderlig utredning afgifva yttrande och förslag dels i afseende å den af riksdagen ifrågasatta afgångsexamen och de förändringar i läroverkens organisation, som därmed stode i samband, dels ock beträffande de frågor, om hvilka lärarnes berörda framställningar handlade.

Af ursprungligen tillförordnade kommittérade entledigades senare lektorn C. A. Lindhagen samt den 1 aug. 1902 i anledning af sin statsrådsutnämning kommitténs vice ordförande rektor C. von Friesen.

Som sakkunnige biträdde vid kommitténs behandling af ärenden rörande teckningsundervisning teckningsläraren J. P. Ekström och majoren C. C. A. Silow rörande undervisningen i gymnastik och vapenöfning samt vid behandling af frågan om samskolor skolföreståndarinnan Gerda von Friesen.

Kommittén sammanträdde första gången den 7 september 1899.

Betänkandet remitterades till domkapitlen, universitetskanslären, direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk, landtbruksstyrelsen, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen medicinalstyrelsen, järnvägsstyrelsen, generaltullstyrelsen m. fl.

Ang. kostnaderna för jordbruksförsöksväsendet.

Kostnadsförslag för ordnandet af jordbruksförsöksväsendet.

Kommitterade: Direktören R. T. Hennings och läraren vid Alnarps landtbruksinstitut N. Engström.

I sammanhang med det år 1901 (se sid. 134) afgifna betänkandet om ordnande af jordbruksförsöksväsendet erhöllo ofvanstående i uppdrag att afgifna kostnadsförslag. Detta inkom den 20 september 1902 och remitterades jämte betänkandet till landtbruksakademien.

Förnyadt betänkande angående nytt etablissement för flottans Stockholmsstation. *Ang. nytt etablissement för flottans Stockholmsstation.*

Kommitterade: Generallotsdirektören V. Linder, kommendören C. O. Olsen och byggmästaren vid flottan G. Ingelman.

Kommitterade erhöllo den 13 maj 1902 i uppdrag att inkomma med utredning angående den minskning, som under vissa förutsättningar skulle kunna göras i de i betänkandet den 31 augusti 1900 (se sid. 112) beräknade kostnaderna för ett dylikt etablissement. Ofvanstående betänkande afgafs den 30 september 1902.

Underdånigt betänkande afgifvet den 15 oktober 1902 af komitén för förnyad utredning af frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning. *Ang. anordnande af en maltdrycksbeskattning.*

Stockholm 1902. II + 188 sid. 4:o.

Ingår i 1903 bihang 2 saml. 2 afd.

Kommitterade: Förre öfverståthållaren frih. Gust. Tamm, ordf., bryggeridisponenten Axel Bergh, redaktören J. Byström, kanslirådet K. Lindeberg, professorn J. O. Rosenberg.

Sekreterare: T. f. krigsfiskalen Carl Edv. Sterky.

Särskilda yttranden af: Bergh, sid. 87—99, Byström och Rosenberg, sid. 100—114.

Ur innehållet: Äldre svenska förslag till en råämnesbeskattning, sid. 25—29.

Norska förslag till alkoholbeskattning af maltdrycker, sid. 30—32.

Danska ölskattelagen, sid. 33—38.

Bilagor: Utkast till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, sid. 117—130.

2. Danska ölskattlagen den 1 april 1901, sid. 131—140.

3. Reseberättelse okt. 1901 af byråingenjören Å. G. Ekstrand, ang. tillverkningen af danskt kroneöl och den danska bryggerikontrollen, sid. 141—151.

4. Maltdrycksanalyser, bearbetade eller verkställda af ingenjör J. Köhler, sid. 153—181.

5. Tabeller öfver maltdryckstillverkningen år 1897, sid. 183—187.

Af kommittén afgafs: förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Historik: Genom k. bref den 4 april 1902 uppdrogs åt kommittén att taga frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning under förnyadt öfvervägande, med iakttagande af att billiga, alkoholsvaga maltdrycker fritoges från beskattningen, samt att afgifva

det förslag till författning i ämnet hvartill utredningen kunde föranleda.

I stället för ursprungliga kommittéledamoten bryggaren Ernst Leonard Hartmann, som af sjukdom hindrades deltaga i kommittéarbetet, inträdde senare Bergh.

Kommittén sammanträdde första gången den 29 april 1902.

K. proposition den 30 januari 1903 n:r 52 med förslag till förordning ang. tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Ang. granskning af tullverkets stater.

Underdånigt betänkande afgifvet den 29 oktober 1902 af komitén för granskning af tullverkets stater.

I. *Betänkande och förslag.*

Stockholm 1902. IX + 387 sid. 8:o.

II. *Bilagor.*

Stockholm 1902. 187 sid. 8:o.

Kommitterade: Generaltulldirektören Staffan Cederschiöld, ordf., öfverdirektören Henning Biörklund, grosshandlaren J. H. Dieden, byråchefen Alexis Hammarström, landtbrukaren frih. I. von Knorring, hemmansägaren D. Persson i Tällberg, fabriksidkaren Carl Swartz.

Sekreterare: Notarien i generaltullstyrelsen John Ewerlöf.

Ur innehållet: Öfversikt rörande förändringar efter riksdagens deltagande i regleringen af tullverkets stater, sid. 2—4.

Bilagor I: Antalet år 1900 på stat uppförda och därutöfver i tjänstgöring inkallade samt för år 1901 å extra stat uppförde tjänstemän och betjänte vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

II. Beloppen af under år 1900 vid tullkamrarna, underlydande stationer etc. debiterad tull, nederlagsafgift, transitafgift, lastpenningar samt fyr- och båkafgift.

III. Kvantiteten af och tulluppbörden för den med hänsyn till uppbörden mer väsentliga importen.

IV. Antalet tullbehandlade kolli jämte antalet utfärdade attester, räkningar och förpassningar vid de särskilda tullkamrarna år 1900.

V. Nederlags- och transitrörelsen år 1900 jämförd i afseende på afgifterna med år 1875.

VI. Antalet vid de olika tullplatserna under år 1900 i utrikes fraktfart inkommande och utgående fartyg.

VII. Antalet mål samt antalet ark i strandvraks-, bärgade varors- och konfiskationsjournalerna för år 1900.

VIII. Kostnaderna för uppvärmning, renhållning och belysning samt skrifmaterialier 1899—1900.

IX. Befordringsstatistik för åren 1896—1900.

X—XII. Tulltjänstemännens och tullbetjäntes inkomster år 1900.

XIII. Specifikation af kommitténs förslag till aflöningsstat för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

Betänkandet omfattar förslag till: 1) utgiftsstater; 2) aflöningsreglemente för tjänstemän och betjänte vid tullverkets lokalförvaltning samt kust-, och gränsbevakning.

Historik: I skrifvelse den 20 nov. 1899 framhöll generaltullstyrelsen i samband med afgifvande af förslag till tullverkets stater för år 1901 behofvet af en omfattande omarbetning af tullverkets stater. Den 6 november 1900 tillsattes kommittén med uppdrag att granska tullverkets stater och afgifva förslag till af omständigheterna påkallade förändringar. Ursprungligen förordnade kommitterade ryttmästaren, sedermera landshöfdingen R. Tornérhielm och godsägaren N. Fosser entledigades sedermera och efterträddes af resp. Swartz och Dieden.

Kommitterades sammanträden började den 17 december 1900. Generaltullstyrelsens utlåtande afgafs den 17 november 1902.

Betänkande angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet afgifvet af den af kongl. maj:t för sådant ändamål tillsatta komité. *Ang. förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet.*

Stockholm 1902. IV + 281 sid. 4:o.

Kommitterade: Generaldirektören Alb. Anderson, ordf., riksdagsmannen ingenjören J. H. G. Fredholm, professorn Anders Lindstedt, riksdagsmannen hemmansägaren Carl Persson i Stallerhult, statskommissarien C. G. Sylvan (äfven sekreterare).

Ur innehållet: Historik, sid. 9—13.

Bilagor I: A. Lindstedt, Utredning angående kostnaden för pensionering af civile tjänstinnehafvare i enlighet med kommitténs förslag till pensionslag samt angående civilstatens pensionsinrättnings och tullstatens pensionsinrättnings ekonomiska ställning, sid. 91—114.

II, Tabeller, sid. 115—212. I, upptagande aflöningsförmåner samt af kommittén föreslagna pensionsunderlag och pensionsafgifter för ordinarie innehafvare af de vid 1902 års början befintliga civila tjänster, som i kommitténs lagförslag afses och med hvilka enligt gällande bestämmelser pensionsrätt är förenad.

— — II. — — — — — — — med hvilka kommittén ansett pensionsrätt för närvarande *icke* vara förenad, men med hvilka sådan rätt skulle enligt kommitténs lagförslag blifva förenad.

— — III, upptagande vissa vid 1902 års början befintliga civila tjänster med arfvoden å fastställd stat, men utan pensionsrätt.

— — IV. Beslut i aflöningsfrågor vid 1902 års riksdag.

III. Redogörelse för de olika sätt, hvarpå pensionering af innehafvare af svensk statstjänst för närvarande bestrides, och villkoren för pensions erhållande, sid. 213—261.

IV. Af kommittén afgifna särskilda utlåtanden i pensionsfrågor, sid. 263—281.

Dessa utlåtanden, afgifna den 7 november 1902, äro: 1) i fråga om pensionslagens tillämpning å de ordinarie och e. o. universitetsprofessorer, hvilkas aflöning till hela beloppet utgöres af afkomst af prebendepastorat; 2) — — — — å professor skytteanus vid Upsala universitet samt innehafvaren af en genom f. d. provinsialläkaren G. Böttigers gåfvobref upprättad professur vid karol. med. kir. institutet: 3) i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid Sveriges geologiska undersökning fast anställda personalen; 4) — — — — — — för den vid rikets allmänna kartverk anställda civila personalen; 5) i fråga om beredande af pensionsrätt för konsistorienotarierna, de e. o. professorerna vid universiteten samt de vid Lunds universiteanställde konservatorn vid zoologiska institutionen, trädgårdsmästaren vid botaniska trädgården och universitetets vaktmästare.

Betänkandet omfattade förslag till: 1) pensionslag för civile tjänstinnehafvare 2) ombildning af civilstatens pensionsinrättning; 3) kungörelse innefattande föreskrifter om verkställighet af lagen angående civile tjänstinnehafvares rätt till pension.

Historik: Efter det riksdagen år 1899 afslagit det på grundvalen af kommitteförslaget den 28 maj 1894 utarbetade och i k. proposition n:r 34 den 24 februari 1899 framlagda förslaget till lag angående civile tjänstinnehafvares rätt till pension af staten, anhöll riksdagen i skrifvelse n:r 121 af den 10 maj 1899, att k. m:t täcktes låta verkställa utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjänstinnehafvarne lämnade bidrag äfven till sin egen pensionering, samt för riksdagen framlägga det förnyade förslag till pensionering af civile ämbets- och tjänstemän, som efter dylik utredning kunde finnas af förhållandena påkalladt. K. m:t lämnade den 9 juni 1899 kommittén i uppdrag att verkställa en dylik utredning. Genom k. bref den 11 maj 1900 bemyndigades kommittén att rörande de anspråk, som ett tidsenligt ordnadt pensionsväsen för änkor och barn ställde på de tjänstinnehafvare, å hvilka den blifvande pensionslagens bestämmelser skulle vinna tillämpning, verkställa den utredning, som kunde finnas erforderlig för fullgörandet af kommitténs uppdrag.

Af ursprungligen tillförordnade kommitterade entledigades senare godsägaren V. Walldén och förordnades i sammanhang därmed kommitténs sekreterare C. G. Sylvan att äfven vara ledamot af kommittén.

Kommitténs betänkande afgafs den 7 november 1902.

Skrifvelse den 15 november 1902 af kommittén angående harmonimusikens sammansättning med förslag om anvisande af extra anslag till musikens underhåll vid armén år 1904. Ang. extra anslag till musikens underhåll vid armén år 1904.

Kommitterade se 1903.

Med skrifvelse från kommitténs ordförande den 8 december s. å. insändes en tabell öfver erforderliga kostnader för musikens aflöning år 1904. Denna tabell är bilagd nedanstående protokoll öfver landtförsvarsärenden samt utgör bilaga XII till kommitténs betänkande år 1903. Öfver ofvannämnda skrifvelse afgaf arméförvaltningen å intendents- och civila departementen utlåtande den 12 december 1902. Se sid. 108 och följande af det vid 1903 års statsverksproposition bifogade protokollet öfver landtförsvarsärenden den 12 januari 1903: punkt 46 ang. ersättning för förlorade vakansafgifter afsedda för musikens underhåll.

Betänkande och förslag angående särskild stämpelafgift för punsch. Ang. skatt å punsch.

Kommitterade: Grosshandlaren V. Laurentz, kanslirådet K. Lindeberg, f. d. polismästaren S. Rubenson.

Historik: I anledning af riksdagens skrifvelse n:r 56 den 2 maj 1902 om utredning huruvida och i hvad mån en särskild afgift för punsch och om så ansåges lämpligt äfven för andra därmed jämförliga alkoholhaltiga drycker borde stadgas, bemyndigade k. m:t den 19 september s. å. finansministern att för denna utredning tillkalla högst fyra sakkunnige. Jämte ofvannämnde personer tillkallades äfven byråchefen i generaltullstyrelsen Axel Viktor Ekelund, hvilken dock sedermera erhöll entledigande. Ofvannämnda betänkande afgafs den 24 november 1902. Statskontorets utlåtande afgafs den 18 december s. å. K. proposition n:r 53 den 30 januari 1903 med förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för punsch.

Betänkande och förslag angående frivilliga skytteväsendets omorganisation. Ang. frivilliga skytteväsendets omorganisation.

Kommitterade: Öfversten G. Björlin, ordf., öfverstlöjtnanten L. Tingsten, bankdirektören R. Nordin och boktryckaren C. F. Edholm.

Betänkandet afgafs den 8 december 1902.

Förslag rörande vissa föreskrifter angående skeppsmätning. Ang. skeppsmätning.

Kommitterade: Kommersrådet E. A. Günther, kaptenen G. O. Wallenberg och skeppsmätaren C. J. A. Isakson.

Sekreterare: Auditören L. K. V. Sandberg.

På grund af k. brefvet den 17 oktober 1902 (se sid. 77 under Handels- och sjöfartskommitténs betänkande n:r IV den 21 april 1899) tillkallade chefen för sjöförsvarsdepartementet ofvannämnde tre sakkunnige för att i enlighet med de närmare föreskrifter han komme att meddela inom sjöförsvarsdepartementet biträda vid en revision af gällande skeppsmätningsförfattningar Förslaget afgafs i december. K. kungörelse den 31 december 1902 med vissa föreskrifter angående skeppsmätning.

1903.

Underdånigt betänkande och förslag angående harmonimusikens vid armén sammansättning, musikpersonalens organisation samt därmed i sammanhang stående frågor angående aflöning och underhåll m. m. afgifvet af den af kongl. maj:t för sådant ändamål tillsatta komité. Ang. harmonimusikens vid armén sammansättning.

Stockholm 1903. + 40 sid. + 14 opag. bil. 4:o.

Kommitterade: Öfverstarne Gustaf Björlin, ordf., och J. G. Wikander, riksdagsmannen Carl Persson, musikdirektören J. G. Kjellberg.

Sekreterare: Revisorn Otto Zamore.

Reservationer af: Wikander och Kjellberg, sid. 37—39, Kjellberg, sid. 39—40.

Ur innehållet: Historik sid. 1—5.
Musikkassorna, sid. 28—34.

Bilagor: I. Stämbesättningen vid harmonimusiken år 1901.
II. — — åtskilliga regementen.
III. Musikpersonalens organisation vid de olika truppförbanden enligt kommitténs förslag.
IV. Aflöningsförmånerna för musikdirektörerna och musikbefälhafvarne år 1901.
V. Förslag till stat för musikpersonalen vid olika regementen.
VI. Inköps- och reparationskostnader af musik- och signalinstrument samt inköp af notor m. m. vid vissa truppförband 1897—1901.
VII. Kostnadsberäkningar öfver musikmaterielens anskaffning och underhåll samt musikpersonalens utbildning m. m.
VIII. Kostnaderna för musikpersonalens årliga aflöning och underhåll och stat enligt kommitténs förslag och enligt 1901 års härordning.
IX. Tillgångarna för musikens aflöning och underhåll för år 1901.
X. Utgifterna för regementsmusikens — — 1901.
XI. Musikkassornas ställning den 31 december 1901 och 31 december 1902.
XII. Erforderliga kostnader för musikens aflöning och underhåll år 1904.

XIII. Uppgift å de beställningar vid arméns musikkårer, som äro uppförda i förslag till stat för år 1904.

XIV. Skrifvelse från i tjänst varande militärmusikdirektörer angående militärmusikdirektörernas ställning under öfvergången till och efter genomförandet af den nya härordningen.

Historik: Kommitterade tillförordnades den 12 september 1902 för att afgifva yttrande i anledning af ett under år 1902 inom landtförsvarsdepartementet utarbetadt förslag i ämnet. Deras sammanträden började den 8 oktober s. å. Betänkandet afgafs den 7 februari 1903.

Vattenfallskommittén.

Ang. staten tillhöriga vattenfall.

I. *Betänkande afgifvet den 17 mars 1903 af den för utredning beträffande vissa staten tillhöriga vattenfall af kungl. maj:t den 9 juni 1899 tillsatta kommitté.*

Stockholm 1903. VII + 121 sid. 4:o.

II. *Förteckning öfver statens mera betydande vattenfall enligt vattenfallskommitténs utredning år 1903.*

Stockholm 1903. VIII + 2 + 544 sid. + 1 karta. 4:o.

III. *Förteckning öfver statens mindre betydande vattenfall — — — — år 1903.*

Stockholm 1903. IV + 20 sid. 4:o.

Kommitterade se 1899 sid. 88.

Ur innehållet i I: Förteckning öfver de mera betydande vattenfallen, ordnade efter flodsystem och efter län, sid. 6—25.

Användningen af statens vattenfall under äldre tider i Sverige, sid. 75—77.

— — — — för närvarande, sid. 77—79.

Jämförelse mellan statens äganderätt till vatten i Sverige och i alpländerna, sid. 80—81.

Om den allmänna hushållningen med vattenkraft i Schweiz, Italien, Frankrike, sid. 81—87.

Förslag till allmän hushållningsplan för svenska statens vattenfall, sid. 87—90.

Brister i den nuvarande förvaltningen af statens vattenfall, sid. 90—93.

Den utländska lagstiftningen rörande koncession, sid. 99—102, 104—107, 110—112.

Förslag till exercisreglemente för infanteriet 1903. *Ang. exercisreglemente för infanteriet.*

Stockholm 1903. 8 + 225 sid. Liten 8:o.

Kommitterade: Generallöjtnanten H. Gadd, ordf., öfversten vid Norrbottens regemente A. O. F. Arbin, chefen för krigshögskolan öfverstlöjtnanten H. Jungstedt, kaptenen vid Göta lifgarde C. F. Breitholz.

Sekreterare: Löjtnanten vid generalstaben G. Hedengren.

Enär gällande äldre reglementen och instruktioner för infanteriets utbildning kräfde omarbetning för tillgodogörande af den erfarenhet, som vunnits under senare krig, blef kommittén tillsatt genom k. bref den 12 september 1902.

Genom generalorder n:r 479 den 16 april 1903 bestämdes angående förslagets ländande till efterrättelse tills vidare.

Underdånigt betänkande med anledning af verkställd granskning och omarbetning af ett genom chefens för generalstaben försorg utarbetadt förslag till organisation af landstormen afgifvet den 8. april 1903 af därtill i nåder förordnad kommitté. *Ang. organisation af landstormen.*

Stockholm 1903. II + 171 sid. 8:o.

Kommitterade: Generalmajoren Carl Warberg, ordf., öfversten C. Lemchen, öfverstlöjtnanten Lars Tingsten, kommendörkaptenen Sten Ankarcrona.

Sekreterare: Majoren C. J. B. Sergel.

Reservation af: C. Lemchen, sid. 161—171.

Bilagor I. Förslag till förordning angående organisation af landstormen.

II. Af kommittén ifrågasatta förändringar i chefens för generalstaben förslag till rikets indelning i landstormsområden.

III. Tabell utvisande landstormsområdenas indelning i klasser, landstormsmännens ungefärliga antal samt platserna för landstormsförråden.

IV. Förslag till arfvoden för landstormsområdesbefälet.

V. Kostnadsförslag till förrådsbyggnader för landstormen.

VI—VII. Beräkning af kostnader för förvaring och vård af landstormens gevär och för anskaffande af dess intendenturutrustning.

VIII. Beräkning af kostnaderna för en landstormsbefälskurs.

IX. Uppgifter om landstormens öfningar, mönstringar m. m. i Norge, Österrike-Ungern, Schweiz, Frankrike, Italien, Belgien, Bulgarien.

X. Sammandrag af kostnaderna för landstormens organisation.

XI. Kostnaderna för landstormens organisation under hvarje särskildt år af tiden för landstormsorganisationens genomförande.

Kommittén tillsattes genom k. bref den 31 december 1902 och sammanträdde första gången den 30 januari 1903.

Ang. erforderliga understödsmedel.

Centrala nödhjälpskommitténs skrifvelse den 20 april 1903 ang. erforderliga beloppet af medel till understöd åt de nödlidande.

Kommitterade: F. generalkonsuln C. Juhlin-Dannfelt., ordf., distriktschefen vid statens järnvägar grefve C. O. Taube, häradshöfdingen G. Kronlund, jägmästaren F. O. Bremberg, geologen F. V. Svenonius.

Sekreterare: Skriftställaren J. Stadling.

I anledning af den genom missväxt i de norra delarne af riket uppkomna nöden tillsattes kommittén genom k. bref den 24 oktober 1902 med uppdrag såväl att öfvertaga inflytande för nödens lindrande afsedda gåfvor som att tillhandagå myndigheter och enskilde med råd och upplysningar i afseende på lämpligaste sättet för tillhandahållandet af gåfvor i naturaprodukter. Ursprungligen förordnade ordföranden, sekreteraren i öfverståthållareämbetets kansli Jakob Berlin entledigades den 14 november s. å. och efterträddes af Juhlin-Dannfelt. Den 24 april 1903 afläts k. proposition n:r 98 ang. anvisande af medel till åtgärder för lindrande af den uti de norra delarne af riket genom 1902 års felslagna skörd uppkomna nöd.

Af kommittén afgafs den 18 juli 1903:

Berättelse afgifven af den af kungl. maj:t i nåder förordnade centrala nödhjälpskommitté.

Stockholm 1903. 96 sid. 4:o.

Ang. försäljning af norra Djurgården och nytt öfningsfält för Stockholms garnison.

Underdånigt betänkande och förslag angående försäljning af norra Djurgården m. m. afgifvet af den af kungl. maj:t för sådant ändamål tillsatta kommittén.

Stockholm 1903. 154 sid. + 7 kartor. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen frih. Hj. Palmstierna, ordf., majoren vid väg- och vattenbyggnadskåren Alb. Amundson, öfverstarne G. A. C:son Bergman, Ludvig Falkman och G. Geijer, domänintendenten Oscar Lindevall, v. häradshöfdingen C. J. Ljunggren, grosshandlaren John Lovén.

Sekreterare: Vice häradshöfdingen J. Olbers.

Ur innehållet: Historik, sid. 13–18.

Nuvarande disposition af orran Djurgårdens område, sid. 19—41.

Föregående förslag till försäljning, sid. 42—44.

Redogörelse för nyare utländska truppöfningsfält, sid. 93—96.

Bilagor: I. Uppgift å storleken af kvarter, gator och öppna platser m. m. enligt kommitténs utkast till stadsplan för norra Djurgården.

2. — — — platser m. m. inom de delar af norra Djurgården, hvilka först kunna upplåtas till bebyggande.

3. Förteckning å tomter som under åren 1880—1901 blifvit af Stockholms stad försålda, jämte uppgift å deras areal samt köpeskillingarna.

4. Förteckning å de s. k. fotgardestomterna i Stockholm, hvilka under åren 1886—1896 blifvit af k. m:t och kronan försålda, jämte uppgift å deras areal, köpeskillingarna och af köparne erlagda bidrag till gatureglering.

5. Uppgift å kostnader för gatureglering m. m. inom Stockholms stad.

6. Tablå öfver beräknade kostnader för gatureglering m. m. å norra Djurgården.

7. Sammanfattning af kostnaden att bestridas af bruttoinkomsten af norra Djurgårdens försäljning.

8—9. Förteckning å fastigheter inom resp. Enskede-Skarpneckfältet ochJärfva-Spånga-Järfälla-fältet.

10. Beräkning af kostnaderna för inköp af nytt öfningsfält äfvensom för nya kaserner och andra militära etablissement.

Kartor: 1. Öfversiktskarta öfver norra Djurgården.

2—4. Alternativa utkast till stadsplan för norra Djurgården.

5. Öfversiktskarta öfver de områden, som kunna ifrågasättas till öfningsfält för de i Stockholm förlagda truppförbanden.

6—7. Karta öfver resp. Enskede-Skarpneck-fältet och Järfva-Spånga-Järfälla-fältet.

Historik: Genom k. bref den 8 april 1902 fick kommittén i uppdrag att, efter föregående utredning, afgifva yttrande, huruvida några och, i sådant fall, hvilka af de kronan tillhöriga områden inom den s. k. norra Djurgården med Ladugårdsgärdet lämpligen kunde styckas och, indelade i tomter, försäljas, samt angifva, hvilka af dessa områden borde till försäljning i första rummet ifrågakomma; äfvensom verkställa beräkningar i fråga om beloppet af den inkomst, som genom en dylik försäljning kunde för statsverket uppstå, att tillika afgifva förslag å sådan i Stockholms närhet belägen plats, som, under förutsättning att Ladugårdsgärdet i framtiden icke komme att användas som öfningsområde för de i Stockholm förlagda truppförband, kunde anses lämplig som öfningsfält för dessa trupper; att genom infordrande från vederbörande jordägare af försäljningsanbud, gällande under viss tid, och vidtagande af öfriga erforderliga åtgärder verkställa utredning om kostnaderna för anskaffande af nytt öfningsfält; samt att i sammanhang härmed afgifva utlåtande, huruvida, i anledning af det sålunda ifrågasatta utbytet af

öfningsfält, de nuvarande kasernetablissementen lämpligen borde fortfarande bibehållas eller om de eller några af dem borde till andra ställen förläggas och i sådan händelse verkställa erforderlig utredning i afseende å lämpliga platser för denna förläggning samt därmed förenade kostnader.

Ursprungligen tillförordnade ledamoten riksgäldsfullmäktigen G. F. Östberg entledigades i september 1902 och ersattes med Lovén.

Betänkandet afgafs den 19 maj 1903.

Ang. värnpliktsskatt. *Underdånigt betänkande med förslag till bestämmelser i fråga om värnpliktsskatt, afgifvet den 23 maj 1903 af därtill i nåder utsedde kommitterade.*

Stockholm 1903. 72 sid. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen C. A. Sjöcrona, ordf., öfverstlöjtnanten Lars Tingsten, t. f. domänintendenten Ernst Lindblad.

Sekreterare: V. häradshöfdingen O. U. Croneborg.

Ur innehållet: Värnskattefrågan vid 1901 års riksdag, sid. 2—5.

Ifrågavarande lagstiftning i Schweiz, Österrike-Ungern, Frankrike, Ryssland etc. samt lag förslag i Tyskland, Italien och Norge, sid. 6—13.

Äldre svenska lagförslag, sid. 14—18.

Tabell öfver manliga emigranters ålder 1891—1900, sid. 32.

Tabell öfver frikallade värnpliktige m. fl. 1893—1902, sid. 40—41.

Betänkandet omfattar förslag till: 1) lag om värnpliktsskatt, 2) förordning angående tillämpning af lagen om värnpliktsskatt (värnpliktsskatteförordning).

Genom k. bref den 21 februari 1902 erhöll kommittén i uppdrag att utarbeta förslag till bestämmelser i fråga om värnskatt af värnpliktig, som frikallades från värnpliktens fullgörande eller finge uppskof med inskrifning eller afflyttade från riket. Godsägaren J. Hjelmerus entledigades sedermera och efterträddes af Lindblad: Kommitténs sammanträden började den 7 april 1902.

Ang. kyrkoböckers förande i Stockholm. *Förslag till förordningar om kyrkoskrifning och kyrkoböckers förande i Stockholm.*

Kommitterad: Öfverdirektören K. Sidenbladh.

Uppdraget lämnades den 15 juni 1900; förslagen afgåfvos den 6 juni 1903.

Ang. ordningsstadga för maltdrycksbryggerierna i riket. *Förslag till ordningsstadga för maltdrycksbryggerierna i riket.*

Kommitterade: Landskamreraren A. V. E. Andersson, bryggeridisponenten A. Bergh, kanslirådet K. Lindeberg, bryggeridirektören C. G. Piehl.

I anledning af riksdagens beslut rörande maltdrycksbeskattning blefvo kommitterade utsedde den 26 maj 1903 och afgåfvo sitt förslag den 16 juni s. å. Kungörelse i ämnet utfärdades den 26 samma månad.

Prestlöneregleringskomitén.

II. Betänkanden och förslag. IV. Betänkande och förslag angående reglering af presterskapets aflöning och dermed sammanhängande frågor. Ang. reglering af prästerskapets aflöning.

Stockholm 1903. CCXL + 478 sid. 8:o

Kommitterade: Biskopen N. J. O. H. Lindström, ordf., bruksdisponenten C. Danielsson, komministern Gunnar Ekström, riksgäldsfullmäktigen J. Johansson i Noraskog, häradshöfdingen L. H. Montelius, ingenjören Oskar Nylander, prosten Otto Vilh. Redelius, kammarrådet Karl Rydin (äfven sekreterare), prosten P. Sörensson, disponenten Vollrath Tham, prosten Dan. Wannberg.

Särskilda meningar af: Ekström, sid. 297—447 jämte bilaga, se nedan, Nylander, sid. 448, Redelius, sid. 449, Rydin, sid. 450—465, Sörensson, sid. 466, Wannberg, sid. 467.

Ur innehållet: Historik rörande prästerskapets aflöning, sid. IX—LXXIX.

Skattskyldigheten till prästerskapet enligt gällande lagstiftning, sid. LXXX—CXXX.

Prästerskapets nuvarande aflöningsförhållanden, sid. CXXXI—CXCIV.

Bihang, sid. 468—478. Författningar ang. ordnandet af prästerskapets inkomster.

Tabeller i texten:

Öfversiktstabell A, sid. LXXXV. Jämförelse mellan beloppet afgifter af jordbruksfastighet och jordbrukets bruttoafkastning.

B—C, sid. CXIII—CXIV. Jordbruksfastighetens relativa andel i församlingsbidraget.

D, sid. CXVI, Jordbruksfastighetens fyrkar i procent af hela fyrktalet.

E, sid. CXXX. De å personer utan bevillning debiterade personliga afgifter i procent af samtliga afgifter.

F. G. H, sid CXXXIII—VII. Debiterade afgifter å inkomst, annan fastighet, jordbruksfastighet.

I, sid CXXIX. Proportionen mellan de särskilda jordbruksfastigheternas afgifter och fyrktal i vissa församlingar.

K, sid CXXXV. Maximi- och minimivärden af prästerskapets lönepersedlar.

Sid. CXXXVIII—IX. Landskommunernas fyrktal 1878—1900, afgifterna till prästerskapet stiftsvis.

L., sid. CXLIX. Afkastning och taxeringsvärde å de särskilda slagen af boställen.

Sid. CLIV. Fördelningen af skogsmedel mellan stift och olika tjänstegrader.

CLVI. Ersättningar för särskilda från bostadsboställen upplåtna rättigheter.

CLX. Anslag från prästerskapets löneregleringsfond m. m.

CLXV tab. M—O,—CLXIX. Gruppering af prästerskapets löneinkomster.

P—Q, sid. CLXXV—VI. Gruppering i löneklasser af kyrkoherdarnes, resp. komministrarnes aflöningsförmåner efter beräkningen vid lönereleringarna.

R—S, sid CLXXXI—II. Gruppering i löneklasser af kyrkoherdarnes, resp. komministrarnes aflöningsförmåner 1896—97 med tillägg af de intill 1902 beviljade anslag från prästerskapets löneregleringsfond.

T—U, sid. CLXXXIV—VII. Kyrkoherdelönernas, resp. komministerlönernas beräknade och verkliga värden inom olika pastorat.

Sid. CXC—I, Adjunktsaflöningarna.

V—Z, sid. CC—XII. Resultaten af samtliga afgifters fördelning lika på alla fyrkar.

Tablå utvisande då gällande 1365 löneregleringar utlöpa, sid. 46.

Tablå öfver statsverkets beräknade årliga kostnader i anledning af den föreslagna afskrifningen af tionden m. m., sid. 53—54.

Tablå öfver antalet präster och kyrkor i deras inbördes förhållande till hvarandra inom landspastoraten enligt bestående organisation, sid. 168.

Öfversiktstab. Å—Ä. Gruppering i löneklasser af kyrkoherdarnes, resp. komministrarnes löner, beräknade under förutsättning af bibehållande af nu bestående indelning och organisation, sid. 175—176.

Tablå öfver kyrkoherdarnes, resp. komministrarnes aflöningsförmåner enligt gällande och det af kommittén föreslagna lönesystem, sid. 177—178.

Ökningen i procent af samma aflöning för kyrkoherdar och komministrar, sid. 181.

Prostarfvoden 1896—97 och enligt kommitténs förslag, sid. 185.

Tablå öfver hela prästerskapets aflöningsförmåner enligt gällande och det af kommittén föreslagna lönesystem, sid. 186.

Tablå öfver kostnaden för bestridande af emeritilöner åt rikets prästerskap, sid. 188.

Sammandrag af prästerskapets löneregleringsfonds räkenskaper 1867—1901, sid. 214—215.

— — Ecklesiastika boställenas skogsfonds räkenskaper 1876—1901, sid. 218—219.

Tablå öfver de i 1902 års landsböcker å anslaget till kleresiet afförda utgifter, sid. 242.

Tablå öfver prästerskapets löner och tillgångarna till deras bestridande under förutsättning af bibehållande af bestående indelning och organisation, sid. 248—249.

— — — — — — — af genomförande af de af kommittén föreslagna ändringar i indelning och organisation, sid. 250—251.

Tablå öfver kostnaderna för skogsskötsel m. m. 1899—1901 å ecklesiastika boställen, sid. 264—265.

Tablå öfver de medel, som under 1881—1900 influtit till stiftens byggnadskassor på grund af bestämmelsen om s. k. kadukår, sid. 270—271.

Tablå öfver prästerskapets löner och tillgångarna till deras bestridande under förutsättning af genomförande af de i finansplanen angifna förändringarna i indelning och organisation, sid. 276—77.

Exempel på förskjutning till komministerns nackdel af förhållandet mellan de vid löneregleringens uppgörande beräknade lönerna, sid. 319.

Medelbeloppet af kyrkoherdelönerna i landspastorat, sid. 348.

Genomsnittslöner för kyrkoherdar i landspastorat, sid. 373, 375.

Genomsnittslöner för komministrar, sid. 399.

Prästerskapets löner enligt reservantens förslag, sid. 401.

Änkepensionernas och de föreslagna emeritilönernas förhållande till aflöningen, sid, 412.

Förslag till emeritilöner för det ordinarie prästerskapet, sid. 415.

Antalet ordinarie tjänsteinnehafvare med under och öfver 5,000 kr. lön enligt kommitténs förslag, sid. 416.

Emeritilön åt kyrkoherdar och komministrar, som under år 1901 fyllt 75 år, sid. 417.

Kyrkoherdar, resp. komministrar den 1 januari 1903 med öfver 20 tjänsteår innehafvande löner till lägre belopp än 3,300 kr., resp. 2,200 kr., sid. 433—434.

— — — — — — — 25 tjänsteår — 3,600 och resp. 2,400 kr., sid. 435.

Tablå öfver taxeringsvärden å prästänkesäten inom Göteborgs stift år 1896, sid. 455.

Bilaga till ofvannämnda reservation af G. Ekström:

Presterskapets löner enligt reservanten Ekströms grunder för aflöningen med hänsyn jemväl till reservantens skiljaktiga förslag beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen.

Stockholm 1903, 52 sid. folio.

Författningsförslag. Betänkandet innefattar följande förslag till: 1) lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt omersättning därför; 2) angående reglering af prästerskapets aflöning; 3) föreskrifter ang. beräkning af prästerskapets aflöning; 4) lag om emeritilöner för präster; 5) lag om

kyrkofond; 6) grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar; 7) kungörelse ang. ändring i stadgan för rikets allmänna läroverk den 1 november 1878.

Historik: Se sid. 71, 91—93, 109—111. Af de ursprungligen utsedde kommittéledamöterna afgingo, förutom de å sid. 111 omnämnda, landssekreteraren A. Westrin år 1898, landtbrukaren Hans Andersson år 1901 samt i följd af dödsfall den 31 juli 1901 presidenten Hans Forssell och den 27 november 1902 lektorn H. R. Wåhlander. Den 27 september 1901 förordnades till ordförande biskopen N. J. Lindström och till ledamöter häradshöfdingen L. H. Montelius, hvilken förut på grund af särskilda förordnanden under tiderna den 19 januari— den 17 augusti 1900 och den 30 november 1900—den 15 mars 1901 varit ledamot af kommittén, samt kammarrådet K. Rydin.

Detta betänkande afgafs den 19 juni 1903.

Tabeller Ser. D. Presterskapets löner och tillgångarne till deras bestridande enligt komiténs förslag.

Stockholm 1903. X 447 sid. folio.

Tabeller: 1, sid. 2—143. Beräkning af prästerskapets löner under förutsättning af bibehållande af bestående indelning och organisation.

Gruppering i löneklasser af prästerskapets löner beräknade — — — — —

2, sid. 144—281. Motsvarande beräkning och gruppering under förutsättning att de af kommittén föreslagna ändringar i bestående indelning och organisation genomföras.

3, sid 282—364. Tillgångar till bestridande af prästerskapets löner beräknade under förutsättning af bibehållande af bestående indelning och organisation.

4, sid. 366—447. — — — — — löner beräknade under förutsättning att de af kommittén föreslagna ändringar i bestående indelning och organisation genomföras.

Denna tabellserie är daterad den 19 juni 1903.

Bibelkommissionen: Revid. proföfvers. af Gamla test.

Gamla testamentet. Reviderad proföfversättning utgifven af bibelkommissionen.

Stockholm 1903. 1456 sid. 8:o.

Kommitterade: se 1898 sid 63, förutom ärkebiskop Sundberg.

Genom k. bref den 30 december 1899 erhöll lektor O. V. Knös i uppdrag att biträda vid revisionen af nya testamentet.

Förslag till reglementariska föreskrifter för kustartilleriet samt till bestämmelser för genomförandet af kustartilleriets organisation m. m. *Ang. reglem. föreskrifter för kustartilleriet.*

Kommitterade: Generalmajoren A. F. Centervall, öfverstarne C. O. Sylvander och O. L. Beckman, kommendörkaptenen V. Dyrssen och kaptenen H. V. M. von Krusenstierna.

Statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet erhöll den 5 juli 1901 k. m:ts bemyndigande att för utarbetande inom departementet af förslag till reglementariska föreskrifter för kustartilleriet samt till de bestämmelser i öfrigt, som vore erforderliga för genomförande af kustartilleriets organisation och kustbefästningarnas fullständiga öfverflyttning till sjöförsvarsdepartementet, tillkalla högst fem sakkunniga. I stället för Sylvander och Krusenstierna inträdde under vissa tider kaptenerna frih. U. C. K:son Sparre och S. T. R. Bolling såsom ledamöter bland de sakkunnige. De sakkunnige sammanträdde första gången den 22 juli 1901 och deras arbeten afslutades den 14 juni 1903.

[Betänkande med förslag till jämkning af de till häradshöfdingarna i form af tjänstgöringspenningar och förvaltningskostnader utgående belopp.] *Ang. jämkning af häradshöfdingarnes tjänstgöringspenningar o. förvaltningsbidrag.*

Stockholm 1903. 46 sid. 4:o.

Kommitterade: Häradshöfdingarna A. Waldenström och C. F. Wahlbom samt hofrättsfiskalen A. R. Östergren.

Ur innehållet: Utdrag ur protokoll öfver justitieärenden, sid. 1—6.

Tab. 2. Beräkning af omkostnaderna för domsagornas förvaltning, sid. 7—15.

— 3. Förslag till jämkning af de till häradshöfdingar i form af tjänstgöringspenningar och förvaltningskostnader utgående belopp, sid. 16—25.

Kommitterade voro enligt k. m:ts beslut den 14 november 1902 tillkallade för att inom justitiedepartementet undersöka, huruvida de belopp, som från statsverket utginge till häradshöfdingar i form af tjänstgöringspenningar och förvaltningsbidrag, måtte kunna mellan dem fördelas enligt sådana förändrade grunder, att de mindre väl aflönade häradshöfdingarne utan statsverkets ytterligare betungande vunne nödig förbättring i sina lönevillkor. Ursprungligen tillkallade häradshöfdingen O. F. Kiellman entledigades senare, och förordnades den 15 maj 1903 Wahlbom i stället.

Ofvanstående betänkande afgafs den 29 augusti 1903, remitterades till hofrätterna för häradshöfdingarnes hörande.

Ang. tuberkulos' öfverförande på djur och äldre nötkreaturs mottaglighet för tuberkulös smitta.

1) *Yttrande med plan m. m. för vissa försök rörande tuberkulos' öfverförande på djur.*

2) *Yttrande med plan m. m. till försök rörande äldre nötkreaturs mottaglighet för tuberkulös smitta.*

Kommitterade: Direktören R. Hennings, ordf., medicinalrådet G. Kjerrulf, bataljonsveterinären L. G. L. Regnér samt professorerna J. Svensson och H. J. B. Juhlin-Dannfelt.

Bilaga till 1): Kostnadsförslag för ett års försök vid landtbruksakademiens experimentalfält rörande öfverföring af tuberkulös smitta genom damm.

Historik: I anledning af landtbruksstyrelsens skrifvelse den 30 april 1903 och landtbruksakademiens utlåtande den 16 juni s. å., tillsatte k. m:t den 3 juli ofvanstående kommission med uppdrag att till k. m:t inkomma med detaljerad plan för utförande af försök dels för utrönande, huruvida tuberkulos kunde öfverföras på djur, därigenom att de i en tuberkulös ladugård utsattes för infektion endast genom damm, dels ock i fråga om äldre nötkreaturs större eller mindre mottaglighet för tuberkulos, äfvensom beräkning öfver kostnaderna för nämnda försök.

Första ofvannämnda yttrande afgafs den 29 augusti 1903; landtbruksstyrelsens utlåtande däröfver afgafs den 17 september s. å.

Yttrandet n:r 2 afgafs den 3 november 1903; landtbruksstyrelsens utlåtande däröfver den 26 s. m.

Universitetsexamenskommittén.

Ang. juridiska examens-, undervisnings- och studieväsendet.

1) *Universitetsexamenskommitténs betänkande 1. Examina samt undervisnings- och studieväsendet inom de juridiska fakulteterna vid rikets universitet. Betänkande och förslag den 12 september 1903 afgifna af den af kungl. maj:t den 17 oktober 1902 i nåder förordnade kommitté.*

Stockholm 1903. 147 sid. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen grefve Hugo E. G. Hamilton, ordf., riksdagsmannen redaktör David Bergström, professorn J. Vilh. Hultkrantz, rektorn Julius Juhlin, professorn Ernst Trygger.

Sekreterare: Amanuensen S. Wåhlin.

Reservation af: Juhlin, sid. 110—114.

Ur innehållet: Gällande bestämmelser, sid. 36—41.

Historik, sid. 41—53.

Juridiska examina i Norge, Danmark och Finland, sid. 53—61.

Bilagor: I a—b. Studietiden i terminer för dem som under läsåren 1882/3—1901/2 vid Uppsala universitet aflagt resp. juridisk-filosofisk, juridisk preliminärexamen, sid. 118—119.

II a—III b. Studietiden i terminer — resp. utan eller med inberäknande af förberedande examen — för dem som under läsåren 1887/8—1901/2 vid Uppsala universitet aflagt juris kandidat-, hofrätts-, kansliexamen, sid. 119—122.

IV a—b. Lefnadsåldern hos de i tab. III a och b upptagna, sid. 123—124.

V a—b; VI a—VII b. Motsvarande uppgifter från Lunds universitet rörande studietid och lefnadsålder, sid. 125—132.

Yttranden af tillkallade sakkunnige, sid. 133—147.

Betänkandet omfattar: förslag till stadgar angående examina samt undervisnings- och studieväsendet inom de juridiska fakulteterna vid rikets universitet.

Historik: I skrifvelse n:r 82 den 8 maj 1902 angående undervisnings-, examens- och studieväsendet vid rikets universitet och karolinska institutet anhöll riksdagen, att k. m:t måtte ej mindre taga under öfvervägande, huruvida icke de förberedande examina, som skola föregå afläggandet af juridisk examen, lämpligen kunde afskaffas, än äfven i öfrigt låta undersöka och utreda, huruvida icke med hänsyn till nödvändigheten af studietidens begränsning åtskilliga ändringar och tillägg i gällande bestämmelser med afseende å undervisnings-, examens- och studieväsendet vid universiteten och karolinska institutet kunde vara behöfliga, och därefter vidtaga de i dessa afseenden erforderliga och gagneliga åtgärder. Genom k. bref den 17 oktober 1902 uppdrog k. m:t åt kommittén att afgifva utlåtande och förslag om åtgärder för begränsning af studietiden inom de juridiska, medicinska och filosofiska fakulteterna vid högskolorna i riket samt särskildt i fråga om borttagande af eller inskränkning i de förberedande examina för tillträde till de juridiska och medicinska fakulteterna och om inskränkning i fordringarna på kunskaper i latinska språket för blifvande jurister och läkare.

Kommitténs sammanträden började den 3 november 1902. Vid behandlingen af frågorna om åtgärder för begränsning af studietiden inom de juridiska fakulteterna och om villkoren för tillträde till juridisk fakultet biträdde som sakkunnige häradshöfdingen G. Ribbing, öfverdirektören H. T. Biörklund, professorn C. G. E. Björling och advokaten v. häradshöfdingen O. Mannheimer. Den statistiska utredningen beträffande universitetet i Uppsala lämnades af professorn D. Davidson och beträffande universitetet i Lund af kommitténs sekreterare.

Betänkandet remitterades till universitetskansleren, hvars utlåtande inkom den 13 januari 1904.

Ang. undervisningskurser i bokföring vid universiteten.

2) *Förslag om åvägabringande vid universiteten i Uppsala och Lund af årliga undervisningskurser i bokföring.*

Skrifvelsen afläts samma dag som ofvanstående betänkande, remitterades till universitetskansleren, som efter fakulteternas hörande afgaf utlåtande den 14 januari 1904.

Ang. försäkringsregistrens förande och vissa försäkringsanstalters uppgiftsskyldighet etc.

1) *Förslag till kungörelse om försäkringsregistrens förande m. m.*

2) *Förslag till kungörelse om hvad iakttagas bör i afseende på införande i försäkringsregistren af vissa äldre försäkringsbolag.*

3) *Förslag till kungörelse med bestämmelser om skyldighet för vissa försäkringsanstalter att angående sin verksamhet göra anmälan och lämna uppgifter.*

4) *Förslag angående behörighet att vara aktuarie vid lifförsäkringsbolag.*

5) *Förslag angående försäkringsanstalternas bidrag till bestridande af kostnader för försäkringsinspektionen.*

Kommitterade: Professorerna A. Lindstedt och L. E. Phragmén samt konst. revisionssekreteraren B. O. Bergman.

Kommitterade förordnades den 24 juli 1903 med uppdrag att inom civildepartementet biträda vid utarbetande af förslag till de administrativa författningar, som erfordrades i följd af lagen om försäkringsrörelse samt lagen om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i landet. Förslagen afgåfvos under hösten s. å. Sedan utlåtanden inkommit från konungens befallningshafvanden, utfärdades den 4 december s. å. författningar i de tre förstnämnda ärendena samt den 31 december rörande n:r 4 och 5.

Ang. proportionella val till andra kammaren.

Betänkande med förslag till proportionellt valsätt vid val till riksdagens andra kammare jämte vissa ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen, afgifvet den 27 oktober 1903 af därtill förordnade kommitterade.

Stockholm 1903. 184 + 64 + 48 sid. 4:o.

Kommitterade: Landshöfdingen A. Asker, ordf., häradshöfdingen Gustaf Axel Berg, ingenjören Elof Biesert, bankofullmäktigen Sixten von Friesen, borgmästaren Carl Moberg, domänintendenten Ivar Månsson, professorn E. Phragmén, godsägaren frih. Chr. Rappe, skriftställaren Emil Svensén.

Sekreterare: Revisionssekreteraren Carl Berg.

Särskilda meningar af: Berg, sid. 151—166; von Friesen, sid. 166—170; Svensén, sid. 170—182.

Betänkandet omfattar: förslag till 1) ändrad lydelse af §§ 49 och 87 regeringsformen samt §§ 10—25, 27, 28 och 38 riksdagsordningen; 2) lag om val till riksdagens andra kammare.

Ur innehållet: Historik rörande frågan om införande af proportionellt valsätt, sid. 55—62.

Bilaga I. *Cassel, G.*, Proportionella val. Systematisk framställning.

Stockholm 1903. 64 sid. 4:o.

— II. Kort redogörelse för sammansättningen och bildandet af utländska riksförsamlingar. Utarbetad af *Carl Berg.*

Stockholm 1903. 48 sid. 4:o.

Denna redogörelse afser Norge, Danmark, Storbritannien och Irland, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Tyska riket, Preussen, Sachsen, Bayern, Baden, Schweiz, Österrike—Ungern, Italien, Spanien.

Historik: Med anledning af uttalanden i den ursprungliga motiveringen till de af hvardera kammaren vid 1902 års riksdag antagna förslagen till en skrifvelse i den politiska rösträttsfrågan och af andra i samband med nämnda frågas behandling stående omständigheter, fann k. m:t den 10 oktober 1902 godt att uppdraga åt ofvannämnde kommitterade att utarbeta förslag till ett för vårt lands förhållanden afpassadt proportionelt valsätt att användas vid val till riksdagens andra kammare äfvensom i sammanhang därmed föreslå den valkretsindelning, som kunde vara för ett sådant valsätt mest lämpad.

K. proposition n:r 51 afgafs den 5 februari 1904 med förslag till ändrad lydelse af §§ 49 och 87 regeringsformen samt §§ 10 till och med 25 äfvensom §§ 27, 28 och 38 riksdagsordningen.

1) *Förslag till lag om köp och byte af lös egendom äfvensom till andra därmed sammanhängande författningar afgifna af därtill utsedde kommitterade.* *Ang. köp och byte af lös egendom.*

Stockholm 1903. 136 + 72 sid. 4:o.

Kommitterade: Häradshöfdingen frih. E. Marks v. Würtemberg, ordf., assessorn G. Carlson, häradshöfdingen frih. C. M. Fleetwood, grosshandlaren Otto M. Höglund.

Sekreterare: Docenten T. Almén.

Betänkandet omfattar förslag till lagar 1) om köp och byte af lös egendom, 2) om ändrad lydelse af 166 § sjölagen, 3) om ändring i vissa delar af 9 kap. handelsbalken, 4) om ändring i vissa delar af utsökningslagen.

Ur innehållet: Paralleltexter, 69 sid., innehållande de svenska, danska och norska förslagen.

Historik: Af nya lagberedningen afgafs den 31 december 1894 förslag till lag om köp och byte äfvensom till andra därmed sammanhängande författningar (se Thyselius, Förteckning, sid. 562). Häröfver afgåfvos utlåtanden af kommerskollegium och den 24 oktober 1900 af högsta domstolen. Genom skrifvelse n:r 116 den 14 maj 1900 anhöll riksdagen, att k. m:t måtte taga i öfvervägande i hvad mån lagstiftningsarbetet på obligationsrättens område lämpligen kunde för vinnande af öfverensstämmelse mellan de skandinaviska länderna bedrifvas på grundvalen af samverkan dem emellan. Efter förhandlingar med norska och danska regeringarna tillsatte k. m:t den 7 juni 1901 en svensk kommittè med uppdrag att utarbeta förslag till förändrad lagstiftning beträffande köp och byte af lös egendom äfvensom de allmänna grundsatserna om afslutande af aftal, hvarjämte åt kommittén lämnades rätt att, när det för fullgörandet af detta uppdrag funnes erforderligt, upptaga till behandling jämväl andra till obligationsrätten hörande ämnen. Kommittén bemyndigades därjämte att förhandla gemensamt med den för liknande ändamål tillsatta danska kommittén. Vid ett gemensamt sammanträde i Stockholm i september 1901, hvarvid tillstädeskom en representant för norska justits- og politidepartementet, enades de svenska och danska kommittéerna om ett program för det blifvande samarbetet. Sedan Norge tillkännagifvit sin anslutning till ett samarbete inom de i detta program angifna gränser, bemyndigade k. m:t den 30 december 1901 kommittén att med upptagande till behandling af de i programmet angifna ämnen gemensamt förhandla äfven med motsvarande norsk kommittè.

Till ordförande i den svenska kommittén ursprungligen tillförordnade revisionssekreteraren K. Hj. L. Hammarskjöld entledigades i följd af sin utnämning till statsråd och ersattes den 4 oktober 1901 af ofvannämde Marks von Würtemberg. Den 13 juni 1902 förordnades Höglund till ledamot af kommittén. Den 24 januari 1902 förordnades bankdirektören, vice häradshöfding Per Reinhold Rabe att under februari månad samma år biträda kommittén i dess arbete. Som sakkunnige att med kommittén sammanträda till öfverläggning rörande åtskilliga af kommittén uppsatta frågor tillkallades grosshandlarne Axel Abramson och Henrik Axelson, bankiren Carl Cervin, bankdirektörerna Louis Frænckel och Edvard Heckscher, grosshandlarne Gustaf Gyllander, Herman Lamm, Johan Lundström och Fritz Moll, kontorschefen Otto Rooth, generalkonsuln Albert Starck, grosshandlarne Viktor Ramstedt och Olof Söderberg samt civilingenjören K. Y. Zacco. Sedan ett förberedande utkast

utarbetats och blifvit tryckt, bereddes samtliga handels- och sjöfartsnämnder och ett större antal handelsföreningar att afgifva yttranden däröfver och inkommo åtskilliga sådana yttranden.

Den norska samverkande kommittén har utgjorts af expeditionschefen Lambrechts, ordf., höiesteretsadvokaten Annæus Schjödt och professorn Fredrik Stang samt grosshandlaren konsul William Adolf Duborgh. Ledamöter i den danska kommittén ha varit höjesteretsassessorn Niels K. P. Lassen, ordf., professor Julius Lassen, höjesteretssagföreren Octavius T. Hansen och, sedan denne af sjukdom hindrats deltaga i arbetet och i augusti 1903 aflidit, professorn L. A. Grundtvig samt grosshandlaren P. Victor Höffding.

Betänkandet afgafs den 30 oktober 1903.

2) *Förslag till lag om särskild sammansättning af vissa rådstufvurätter vid behandling af handelsmål äfvensom till lag om ändrad lydelse af 10 kap. 32 § rättegångsbalken afgifna af därtill utsedde kommitterade.* *Ang. vissa rådstufvurätters sammansättning vid behandling af handelsmål.*

Stockholm 1904. 50 sid. 4:o.

Ur innehållet: Öfversikt af utländsk lagstiftning rörande domstolars organisation för behandling af handelsmål, sid. 19—24.

Efter sin utnämning till justitieråd entledigades den 6 november 1903 Marks v. Würtemberg som ordförande och förordnades bankdirektören P. R. Rabe att som ledamot deltaga i kommitténs arbeten till fullgörande af det kommittén den 7 november 1902 lämnade uppdrag att verkställa utredning, om och i hvad mån handelskunnige män lämpligen kunde utöfver hvad för närvarande ägde rum erhålla säte och stämma i rådstufvurätt, då handelstvister mellan köpmän där förekomme, samt huruvida dylika tvisters behandling i första instans kunde öfverlämnas uteslutande åt rådstufvurätterna; äfvensom att till k. m:t inkomma med yttrande och förslag, hvartill utredningen föranledde. Sekreteraren docenten Almen erhöll entledigande från sekreterareuppdraget och blefvo sekreteraregöromålen ombesörjda af Carlson och Fleetwood.

Ofvanstående förslag afgåfvos den 31 december 1903.

Förslag till föreskrifter vid omorganisationen af flottans civilstat och för upprättande af en marinintendentskola. *Ang. omorganisationen af flottans civilstat och upprättande af en marinintendentskola.*

Kommitterade: Kommendören T. C. Sandström, amiralitetsrådet J. E. Dahlin, intendenten A. Zettersten och t. f. regementsintendenten I. Neuendorff.

Betänkandet omfattar: 1) förslag till kungörelse ang. antagning och utbildning af marinintendentselever och marininten-

dentsaspiranter; 2) = = förordning ang. marinintendenturkåren i flottans reserv; 3) = = instruktion för marinöfverintendenten och chefsintendenterna vid flottans stationer; 4) = = ändringar i reglemente för flottan del I och II; 5) = = k. skrifvelse ang. tillämpning å personalen vid marinintendenturkåren af grunderna för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar; 6) = = stadgar för marintendentskolan; 7) = = undervisningsplan för densamma; 8) = = föreskrifter ang. utbildningskurserna för e. o. kammarskrifvare vid flottans civilstat; 9) = = plan för deras undervisning i marinintendentskolan; 10) = = uniformsbestämmelser.

Historik: Statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet erhöll den 1 maj 1903 k. m:ts bemyndigande att tillkalla högst fem sakkunnige för att dels inom departementet biträda vid utarbetandet af förslag till erforderliga föreskrifter vid omorganisationen af flottans civilstat till en marinintendenturkår samt för upprättande af en marinintendentskola, dels ock afgifva yttrande beträffande andra i sammanhang därmed föreliggande frågor.

Ofvanstående betänkande afgafs den 31 oktober 1903. Den 11 december s. å. utfärdades författningar ang. de under 1—3 här ofvan omnämnda ärenden.

Ang. förändr. utgifningssätt för topogr. karta öfver Norrland.

Utlåtande angående ett förändradt utgifningssätt för generalstabens topografiska karta öfver Norrland.

Kommitterade: Generalmajoren C. A. C. Warberg, öfversten N. J. T. Selander, f. d. öfversten A. F. O. Cederberg, professorn frih. G. J. De Geer samt lektorerna C. F. E. Carlson och J. F. Nyström.

Af ofvannämnde personer förordnades Warberg och Selander genom generalorder den 9 maj 1903 och de öfriga tillkallades af statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet på grund af den 1 maj s. å. erhållet bemyndigande. Ofvanstående utlåtande afgafs den 16 november s. å.

Ang. allm. grunder för en löneregler inom de centrala ämbetsverken.

Underdånigt betänkande afgifvet af den af kungl. maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommitté rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m.

I. Allmänna förutsättningar och grunder för en reglering af löneförhållanden m. m. inom de centrala ämbetsverken.

Stockholm 1903. 4 + IV + 2 + 174 sid. 4:o.

II. Reglering af löneförhållanden m. m. vid kammarkollegium. Stockholm 1903. 6 + 156 sid. 4:o.

Ang. löneregleringen vid kammarkollegium.

Bihang till 1902 års löneregleringskommittés betänkande I. Statistiska utredningar beträffande personalen inom kungl. maj:ts kansli och de centrala ämbetsverken.

Stockholm 1903. 96 sid. 4:o.

Kommitterade: Byråchefen i generalpoststyrelsen, F. H. Schlytern, ordf., landtbrukaren Carl Persson, f. d. kaptenen Fredr. Pettersson, revisorn Henrik Schultzberg, landssekreteraren Johan Widén, godsägaren I. Wijk samt såsom representant för kammarkollegium kammarrådet K. Hj. A. Nehrman.

Sekreterare: E. o. hofrättsnotarien Allan Cederborg.

Ur innehållet: I. Öfversikt af löneregleringsoch förenklingsfrågornas tidigare behandling, sid. 7—43.

Gällande löneförhållanden vid de centrala statsmyndigheterna, sid. 44—58.

Tab. A. Tablå utvisande antalet tjänstemän inom den centrala statsförvaltningen 1823, 1859, 1868, 1883, 1903, sid. 79—80.

— B. = = = hos de judiciella centralmyndigheterna =, sid. 80.

— —: II. Historisk öfversikt öfver kammarkollegiets inrättande och tidigare organisation, sid. 2—6.

Begränsning af kammarkollegiets ämbetsverksamhet i följd af ändringar i beskattningsväsendet och den kamerala lagstiftningen i öfrigt m. m., sid. 7—14.

Hos kollegiet under 1900—01 afgjorda besvärsmål rör. kommunikationsväsendet, sid. 23.

Summarisk uppgift angående till kammarkollegium under 1900—02 inkomna mål och ärenden, sid. 52—57.

Bil. Litt A. Stat för kammarkollegium, fastställd den 14 november 1879, sid. 147.

— — B. Förslag till stat, sid. 149.

Särskildt yttrande af kammarrådet Nehrman, sid. 151—156.

I bihanget: I. *Ericsson, A. E. M.* Utredning rörande förhållandena vid 1903 års början, sid. 7—85.

Tab. A. och I. Tjänstemannapersonalen inom de olika ämbetsverken.

— B.—C. och II. Tjänstemän och betjänte, fördelade efter lefnadsår och civilstånd.

— III = = = vid inträde i första giftet.

— IV. Tjänstemännens examensförhållanden.

— V. Tjänstemännens förberedande praktiska utbildning.

— VI. Tjänstemän och betjänte fördelade efter lefnadsålder vid första anställandet i k. m:ts kansli eller centralt ämbetsverk.

— VII. Extra ordinarie ämbetsmän fördelade efter lefnadsålder vid första anställandet i de särskilda ämbetsverken.

— VIII. = = = efter den tid, som år 1903 förflutit från första anställandet a) i k. m:ts kansli eller centralt ämbetsverk, b) i de särskilda ämbetsverken.

— IX. Aflönade extra ordinarie tjänstemän inom de särskilda ämbetsverken med fördelning efter lefnadsålder vid första anställandet i aflönad befattning.

X. Aflönade extra ordinarie tjänstemän vid fördelning efter den tid, som vid första anställandet i aflönad befattning förflutit från inträde a) i k. m:ts kansli eller centralt ämbetsverk, b) i de särskilda ämbetsverken.

— XI. Extra ordinarie tjänstemän fördelade efter inkomstgrupper år 1902.

— XII—XIV. Aflönade extra ordinarie tjänstemän fördelade efter resp. arfvodesgrupper, daglig tjänstgöringstid och arfvodesgrupper.

— D—E o. XV—XVI. Ordinarie tjänstemän och betjänte med procentisk fördelning efter lefnadsålder, resp. tjänsteålder vid första befordran.

— F—G och XVII—XVIII. Ordinarie tjänstemän med fördelning efter lefnadsålder, resp. tjänsteålder vid befordran i allmänhet till tjänst inom olika grupper.

— XIX. Tid mellan befordringar för ordinarie tjänstemän.

— H och XX. Ordinarie tjänstemän och betjänte med fördelning efter ålder i nuvarande tjänsteställning.

— II. *Schultzberg, Henrik*, Utredning rörande förhållandena under åren 1877—1902; sid. 87—96.

Tab. I. Lefnadsålder vid befordran till befattning inom de tre allmänna normalgraderna.

— II. Tjänsteålder i befattning inom de tre allmänna normalgraderna.

— III. Anledning till afgång från befattning inom de tre allmänna normlagraderna.

Historik: K. m:t uppdrog den 3 oktober 1902 åt kommittén att afgifva utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden, hvarvid kommittén skulle ha att taga under öfvervägande möjligheten att genom förenklingar i förvaltningen bereda tillfälle till indragning af tjänster. Ursprungligen tillförordnade kommittéledamoten frih. J. T. Gripenstedt entledigades den 7 november 1902 och efterträddes af Wijk.

Ofvanstående tvänne betänkanden afgåfvos den 18 november 1903. Betänkandet angående kammarkollegium remitterades till utlåtande af samma verk.

Yttrande med utredning angående bebyggande af Skepps- och Kastellholmarne samt galärvarfvet. *Ang. bebyggande af Skepps- o. Kastellholmarne.*

Kommitterade: Arkitekten J. L. Peterson, ingenjören T. C. O. Örtenblad och byggmästaren J. Sjöqvist.

Ofvannämnde sakkunnige tillkallades af statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet den 10 september 1903 för att verkställa utredning angående dels storleken af det belopp, som ett upplåtande af ofvannämnda områden till bebyggande i enlighet med ett af Peterson uppgjordt förslag kunde anses komma att inbringa statsverket, dels utsikterna för tomtförsäljningar till ett sådant bebyggande dels ock storleken af det belopp, som kunde anses komma att inflyta genom tomtplatsers upplåtande för bebyggande med stora för uthyrning afsedda byggnader. Yttrandet afgafs den 30 november 1903.

Förslag till lagar om registrerade föreningar för annan än ekonomisk verksamhet och om offentligen erkända stiftelser m. m., afgifvet af därtill i nåder utsedde kommitterade. *Ang. registr. icke ekonomiska föreningar o. ang. offentligen erkända stiftelser.*

Stockholm 1903. 174 sid. 4:o.

Kommitterade: Öfverståthållaren Robert Dickson, ordf., professorn P. Fahlbeck, revisionssekreteraren Berndt Hasselrot, lektorn P. Waldenström, häradshöfdingen A. Åkerman.

Sekreterare: E. o. hofrättsnotarien Herman Falk.

Reservationer af: Dickson, sid. 135—136; Waldenström, sid. 137; Hasselrot och Åkerman, sid. 137—138.

Betänkandet omfattar: förslag till 1) lag om registrerade föreningar för annan än ekonomisk verksamhet, 2) lag om offentligen erkända stiftelser, 3) lag om ändrad lydelse af 11 kap. 9 §, 22 kap. 14 § och 23 kap. 4 § strafflagen, 4) lag om ändrad lydelse af 11 kap. 15 § rättegångsbalken, 5) lag om ändrad lydelse af 10 § i k. förordningen om tioårig preskription och om årsstämning den 4 mars 1862, 6) cirkulär till domkapitlen om skyldighet att till kammarrätten insända redovisning för stiftelser.

Ur innehållet: Redogörelse ang. befintliga stiftelser, gällande lagstiftning och föregående förslag till skärpt kontroll öfver dem, sid. 69—86.

Statistik rörande förvaltningen af fromma stiftelser år 1895, sid. 129—132.

Redogörelse för det viktigaste af den utländska lagstiftningen om föreningar för icke ekonomisk verksamhet samt om stiftelser, utarbetad af *Einar Bergelmer.* (Sekreterare i kommittén till den 6 oktober 1902), sid. 139—172.

Afser Tyskland, Österrike, Schweiz, Frankrike, Italien, Spanien, Belgien, Nederländerna, England, Nordamerikas förenta stater, Danmark, Norge.

Historik: I skrifvelse n:r 82 den 8 maj 1897 anhöll riksdagen om utarbetande och framläggande af förslag till erforderliga åtgärder för åstadkommande af kontroll öfver vården och förvaltningen af fromma stiftelser inom landet. Vidare anhöll riksdagen i skrifvelse n:r 101 den 10 maj 1899 om utarbetande och framläggande af förslag till lagbestämmelser för ett lämpligt reglerande af den rättsliga ställning, som kunde pröfvas böra tillkomma annan förening än sådan, som hade ekonomisk verksamhet till sin uppgift. Senare anhöll riksdagen i skrifvelse n:r 65 den 8 maj 1900, att k. m:t måtte taga under öfvervägande, i hvad mån det skydd mot störande och förargelseväckande uppträdande, som uti 11 kap. strafflagen tillerkännes sammankomster för gemensam andaktsöfning äfvensom möten, där allmänt ärende förehafves, måtte utsträckas till andra möten och sammankomster, samt för riksdagen framlägga det förslag till lagändring, hvartill förhållandena kunde gifva anledning. Slutligen i skrifvelsen n:r 64 den 1 maj 1901, att k. m:t måtte taga i öfvervägande, hvilka åtgärder borde vidtagas, på det att kapitaltillgångarna för de donationer och stiftelser, angående hvilka uppgifter meddelades i de kammarrättens och statsrevisorernas granskning underkastade räkenskaperna, måtte, där så ske kunde, komma att i samma räkenskaper upptagas.

Genom k. bref den 29 november 1901 tillsattes kommittén med uppdrag att utarbeta förslag till lagbestämmelser dels angående den rättsliga ställning, som kunde pröfvas böra tillkomma annan förening än sådan som hade ekonomisk verksamhet till sin uppgift, dels ock beträffande kontroll öfver vården och förvaltningen af s. k. fromma stiftelser. Genom särskilda remisser öfverlämnades därefter till kommittén ofvannämnda riksdagens skrifvelser den 8 maj 1900 och den 1 maj 1901.

Såsom sekreterare fungerade till en början juris kandidaten E. Bergelmer.

Kommitténs betänkande afgafs den 21 december 1903.

Tillägg

till: E. Thyselius, Förteckning öfver kommittébetänkanden 1809—1894. (Stockholm 1896.)

Åren 1809—1858.

(Förteckningen, sid. 3, angående en interimsförfattning för tågande trupper.) *1809*

Underdånigt project till ändringar i den nu gällande tågordningen.

Stockholm 1809. 5 sid. folio.

Denna tryckta skrifvelse, som återfunnits i Flottans arkiv bland »instruktioner och reglementen» etc., är, förutom af de i Förteckningen omnämnde C. J. Adlercreutz, J. V. Lannerstjerna, N. F. Tranström och G. F. Wirsén, äfven undertecknad af landshöfdingen frih. E. af Wetterstedt (ej hofkansleren frih. G. af W., såsom i Förteckningen uppgifvits), landshöfdingen A. af Schenbom, öfversten Seb. v. Krusenstjerna och F. Ad. Carström. Sekreterare var C. J. Lövenborg.

(Förteckningen, sid. 566, angående förbättrad sjötaktik för flottan.) *1811*

Yttrande öfver det af konteramiralen C. F. Aschling (genom trycket år 1809) afgifna projekt till krigsrörelser och signaler för k. arméns flotta.

Förvaras i Flottans arkiv bland »Signalbref, taktiska föreskrifter» etc.

Kommitterade: Öfversten i flottan C. F. Coyet, ordf., majorerna vid arméns flotta J. E. Olander, A. Sölfverarm, majoren och öfveradjutanten C. Rosvall, majoren vid arméns flotta Carl Wirsén.

Kommitterade sammanträdde i anledning af k. m:ts befallning den 22 januari 1811, utlåtandet afgafs den 24 februari 1811.

1817 (Förteckningen, sid. 51.)

Betänkande af den 31 maj 1817 angående regleringen af flottornas ärenden.

Originalet förvaras i Flottans arkiv i särskild portfölj bland »Förvaltningen för sjöärenden, ankommande handlingar».

Betänkandet omfattar följande hufvudafdelningar:

I. Om sammansättningen af flottornas personal, deras organisation och lönevillkor m. m.

II. Angående flottornas materiel eller underhåll, nybyggnad och reparation af skepp, fartyg och etablissement.

Bilagor (litt. A—Z):

Örlogsflottans och arméns flottas sammansättning till en kår.

Besättningslista för dåvarande flottor och den dåvarande flottans fördelning till stationerna.

Besättningslista för den projekterade flottan och den projekterade flottans förläggning till stationerna.

Besättningsstyrkan för dåvarande flotta och den projekterade flottan, behofvet vid stationerna, då flottan vore ute, samt tillgångar efter projekterad och gällande stat.

Utdrag ur k. m:ts stater åren 1721—1816, utvisande de summariska beloppen af anslaget för rikets flottor.

Transsumt af k. m:ts stater för 1696.

Plan till flottans personella och ständiga stat grundad på 1816 års löningsanslag och senaste förslag i öfrigt.

Om flottans öfverstyrelse.

Projekt till instruktion för flottans öfverstyrelseverk.

Projekt till instruktioner för befälhafvarne vid flottans stationer och kommendanten i Karlskrona.

Om sjömätningskåren samt konstruktions-, mekaniska och brobyggnadsstaterna.

Om flottans militära stater (åtföljes af särskild mening af v. Schantz).

Inkvarteringspenningar för hvarje grad af flottorna på särskilda stationer i jämförelse med hvad Stockholm och Göteborg utgöra till därstädes garnisonerade trupper.

Projekt till stat för k. m:ts och rikets flotta.

Förslag öfver fartygens tillstånd vid k. m:ts flottor 4:de kvartalet år 1816.

Sammandrag af hrr departementschefers förslag öfver kostnaden till iståndsättande af skepp och fregatter, upptagna i 1816 års 3:e kvartals rekvisitionsförslag öfver flottans tillstånd.

Generalarbetsplan för underhåll, nybyggnad och reparation af k. m:ts flotta med därtill hörande etablissement grundad på en årlig anslagssumma af 300,000 rdr banko utom ständiga arbetsstaternas underhåll 200,000 rdr eller tillsammans 500,000

rdr banko och med beräkning af generell uthållighet på skepp och fartyg af 40 år.

Tablå utvisande antalet af tjänstbara linjeskepp och fregatter vid hvarje år efter den föreslagna reparations- och nybyggnadsplanen samt de gamla skeppens afgång efter den varaktighet framlidne amiralen af Chapman i 1797 års byggnadsplan utfört (afser åren 1818—1855).

Bestyckningstabell öfver den projekterade flottan.

Tabell öfver bestyckningen på flottan år 1816.

Om varfshushållningen (anförande inför k. m:t den 13 januari 1777 af dåvarande öfversten af Chapman).

Angående detta betänkande se vidare Tidskrift i sjöväsendet, 1902, sid. 204 o. f. uppsatsen: En tillrättakommen handling af betydelse för sjöförsvarets historia, af Erik Thyselius.

I 1819 års befästningskommitté (se Förteckningen, sid. 60) blef senare statsrådet, amiralen frih. R. Cederström ledamot. *1819*

I kommittén ang. undervisningen på Carlberg (Förteckningen, sid. 61) var äfven generalmajoren frih. C. af Cardell ledamot. *1819*

1821 den 4 oktober afgafs af öfversten C. af Forsell: En kort öfversikt om möjligheten att befästa Stockholm samt grunderna, hvarpå nödvändigheten af en dylik befästning hvilar. *1821*

Projekt till reglemente för besiktningar af virkesleveranser för k. flottan. *1822*

Detta förslag, som måhända ej bort här upptagas, afgafs af sekundchefen för flottans konstruktionskår, öfverste *S. Sjöbohm.*

Med skrifvelsen den 6 december 1812 från Förvaltningen af sjöärenden öfverlämnades projektet till k. m:t och återlämnades den 2 november 1824 till förvaltningen för att af Sjöbohm i vissa delar omarbetas. Den 17 maj 1825 utfärdades reglemente.

(Jfr Förteckningen, sid. 568.)

Projekt till reglemente för tjänstgöringen under sjöexpeditioner med skärgårdsfartyg. *1829*

Afgafs 1829; se vidare följande.

Omarbetadt projekt af år 1831 till — — — *1831*

Förvaras i Flottans arkiv i bundt innefattande förslag och utlåtanden rörande 1834 års reglemente.

Kommitterade: Kommendörkaptenen J. Kreüger, ordf., kaptenerna Carl Servais, J. G. von Sydow och G. E. Lundstedt, J. Richnau, M. G. Törnquist, premierlöjtnanterna frih. C. J. Pfeiff och A. Almlöf.

Bilaga: Jämförelse mellan värdet å en veckoportion efter ombord gällande spisordning och den af kommitterade föreslagna.

Särskildt anförande af: Lundstedt.

Kommitterade erhöllo genom meddelande den 12 november 1829 från chefen för storamiralsämbetets första afdelning befallning att åter sammanträda för att upptaga till behandling de ändringar och anmärkningar, som under 1829 års expeditioner blifvit gjorda mot kommitterades förut (se ofvan) utarbetade förslag.

Reglemente utfärdades 1834.

1834 *L. Östmark: Projekt till reglemente för hushållningen och redogörelsen vid k. m:ts flotta.*

Förvaras i Flottans arkiv.

Öfverkommissarien L. Östmark erhöll uppdraget den 7 juli 1832 och afgaf sitt förslag den 17 april 1834.

Jämför Förteckningen, år 1821, sid. 68 ang. projektet till förvaltnings- och redogörelsereglemente vid k. örlogsflottan.

Befälhafvande amiralens frih. Joh. Lagerbielke och varfsamiralernas yttranden den 20 november 1834 öfver Ö:s förslag förvaras sammastädes.

Enligt uppgift i Lagerbielkes yttrande hade han och dåvarande öfverkommissarien Nyström den 16 oktober 1828 till Förvaltningen af sjöärenden ingifvit anmärkningar mot 1825 års reglemente.

Genom korrekturfel uppges å ofvannämnda ställe i Förteckningen, att 1825 års reglemente fastställdes provisoriskt för tio år i stället för *tre* år.

1836 Angående 1836 års sjö agsförslag (Förteckningen, sid. 157):

Skånska hofrättens och Göta hofrätts utlåtanden finnas tryckta i Schmidts Juridiskt arkif X: 1 sid. 1—29 och 321—383. Kommerskollegiets utlåtande utgör bihang till samma tidskrift XII bandet. (Kristianstad 1842, 103 sid. 8:o.)

1839 Ang. 1839 års kommitté ang. handelssjöfarten (Förteckningen, sid. 168—170).

I Flottans arkiv förvaras åtskilliga till kommittén inkomna handlingar.

1839 *Axel R. Aschling: Förslag till reglemente för besiktning af artilleripjeser och projektiler, som till k. m:t och kronan levereras.*

Förvaras liksom nedanstående yttrande därom i Flottans arkiv bland »Reglementen ang. tillverkning af artilleripjeser».

Aschling var kapten vid Vendes artilleriregemente. Förslaget är dateradt den 10 juli 1839.

Ang. 1839 års befästningskommitté: *1839*

Förutom öfverstelöjtnanten vid ingenjörkåren C. F. Meyer var kaptenen vid topografiska kåren C. M. Thulstrup biträdande sekreterare.

Yttrande af kommitterade för granskning af uppgjordt förslag till reglemente för artilleripjesers och projektilers besiktning. *1842*

Kommitterade: Kommendörkaptenerna J. H. Kreüger, ordf., och J. G. v. Sydow, kaptenen vid Göta artilleriregemente J. V. Westerling samt öfverdirektören C. D. af Uhr och professorn N. G. Sefström.

På grund af k. bref den 21 september 1839 befallde kronprinsen såsom generalfälttygmästare, att kommitterade skulle sammanträda första gången den 2 december 1839. Westerling förordnades den 21 mars 1842 till ledamot i stället för löjtnanten vid Göta artilleriregemente Nordensvan.

Af Aschling afgafs den 21 juni 1845 svaromål å styckejunkarnes anmärkningar vid projektet till nytt kanonbesiktningsreglemente.

Den 29 mars 1847 utfärdades k. reglemente ang. tillverkning, besiktning och profning af de artilleripjeser och projektiler, som till kronan levereras.

Ang. grunderna för städernas beskattning (se Förteckningen, sid. 228 och 231). *1854—55*

Berättelse afgafs 1854 äfven angående Enköping. Af kammarrådet J. Falkman utgafs:

Om staden Malmö. Underdånig berättelse den 10 maj 1855 af komitéen till undersökning af grunderna för städernas beskattning.

Stockholm 1861. 270 sid. 8:o.

Vid nämnda berättelse äro aftryckta äfven kommitterades skrifvelse den 24 februari 1854 med aflämnandet af berättelserna om Enköping m. fl. städer samt den 10 maj 1855 med berättelsen om Malmö. Förstnämnda skrifvelse åtföljdes af särskilda yttranden af Kinmansson och Stolpe samt den senare af yttranden af Rydqvist och Stolpe.

Kommittén hade med anledning af rikets ständers skrifvelse den 28 maj 1851 blifvit förordnad genom k. bref den 3 mars 1852. Kommitténs sekreterare var kanslisten i ecklesiastikdepartementet Gustaf Höglund.

Bilaga till 1856 års mellanrikslagskommitté (se Förteckningen, sid. 234—235). *1856*

Tabell till jemförelse mellan 1:o) de i tulltaxan den 4 december 1854 bestämda tullsatser med tilläggsafgift, 2:o) norrska tullumgälderne och 3:o) de nya tullsatser, som af särskilde comiterade blifvit under den 2 maj 1856 i underdånighet föreslagne. (Bilaga till comiterades underdåniga betänkande.)

Stockholm 1856. 71 sid. 4:o.

1856 Högsta domstolens utlåtande ang. 1856 års skogskommittés betänkande (se Förteckningen, sid. 237—238).

Refereras i Juridiska föreningens tidskrift b. 14, sid. 148 o. f.

Åren 1859—1894.

1859 *Förslag till reglemente för skeppsgosseskolan i Karlskrona.*

Kommitterade: Kommendörkaptenerna C. B. Lilliehöök och J. B. Kleman.

Förslaget inkom till Förvaltningen af sjöärenden den 12 augusti 1859. Kan anses som första afdelningen af:

1860 *Förslag till reglemente för undervisningen i skolorna för underbefälsgrader vid flottan.*

Afgafs den 17 januari 1860 af ofvannämnde samt öfversten C. Lundqvist. Häröfver afgåfvos yttranden af stationsbefälhafvaren i Stockholm och befälhafvande amiralen.

1860 *Förnyadt förslag till* — — — — — — — — — — — —

Förvaras liksom nästföregående och yttrandena däröfver i Flottans arkiv bland ankommande handlingar till Förvaltningen för sjöärenden år 1858, n:r 573.

Afgafs den 9 maj 1860. Genom k. bref den 27 november 1860 fastställdes stat och reglemente för skeppsgosseskolan i Karlskrona. Genom k. bref den 19 februari 1861 fastställdes reglemente och stat för undervisning i skolorna för underofficersaspiranterna vid flottan.

1865, 66, 69 Angående betänkandena ang. hufvudstadens försvar (se Förteckningen, sid. 296, 574):

Betänkandet ang. Stockholms försvar å dess södra landssida afgafs den 12 juni 1866 — reservation af Leijonhufvud — och ang. försva-

ret å norra sidan den 10 mars 1869. (Se sid. 38 af 1898 års befästningskommittés betänkande.) Öfversten C. G. Lagercrantz entledigades ur kommittén och ersattes med öfversten J. H. Rosensvärd.

Georg af Trolle: Förslag till reglemente för en blifvande sjökrigsskola. 1866
Kostnadsförslag.
Betänkande i afseende på ordnandet af en särskild undervisningsanstalt för blifvande officerare vid k. flottan.

Förvaras i Flottans arkiv.

Betänkandet afgafs den 2 november 1866. Trolle hade den 6 augusti blifvit befalld att i Köpenhamn, Kristiania och vid Horten taga kännedom om därvarande anstalter för sjöofficerares utbildning.

Tillägg till betänkandet ang. fastighetsböckers införande i Värmlands och Kopparbergs län (se Förteckningen, sid. 578). 1874

Bilagor till P. de Lavals och A. M. Myrtins betänkande angående fastighetsförhållandena inom Vermlands och Kopparbergs län.

Stockholm 1875. 72 sid. 4:o.

Bilagorna, 147 till antalet, utgöras af utdrag ur jordeböcker, mantals- och skattskrifningslängder etc.

Förslag till författning rörande dispositionsrätten öfver enskildes skogar inom vissa orter jemte skogsstyrelsens den 2 augusti 1875 deröfver afgifna underdåniga memorial. 1874

Stockholm 1875. 20 sid. 4:o.

Afgafs af revisionssekreteraren E. Poignant den 21 september 1874. Författningsförslaget finnes infördt i Tidskrift för skogshushållning 1875, sid. 10 o. f., samt förekommer som särtryck därur (Venersborg s. å. 13 sid. 8:o).

Utlåtande och förslag rörande platser för nya fyrar. 1877

Förvaras i Lotsstyrelsen.

Kommitterade: Lotsdistriktschefen H. R. Ankarcrona, chefen för sjökarteverket Th. A. Arwidsson, sjökaptenen J. F. Lagerholm, kaptenen F. S. Malmberg.

K. mt. förordnade den 18 maj 1877 en kommittè att till lotsstyrelsen inkomma med förslag. Utlåtandet afgafs den 10 oktober 1877.

1877 *Förslag till undervisningsplaner för tekniska afton- och söndagsskolor afgifvet af dertill utsedde komiterade den 20 oktober 1877.*

Stockholm 1877. 24 sid. 4:o.

Kommitterade: Kanslirådet frih. A. H. Fock, ordf., professorerna G. R. Dahlander och E. A. Jacobsson.

Med anledning af det af riksdagen beviljade statsanslag för 1878 till understöd åt tekniska afton- och söndagsskolor blefvo kommitterade tillförordnade.

1879 (Förteckningen, sid. 581.) Sekreterare i kommittén ang. försvaret af inloppet i Stockholm etc. var kaptenen vid fortifikationen A. Berglund.

1880 *Betänkande ang. de k. teatrarne.*

Refereras utförligt i nedanstående k. proposition.

Kommitterade: Öfverståthållaren frih. G. af Ugglas, chefen för hofförvaltningen hofmarskalken frih. K. Åkerhjelm, professorn C. R. Nyblom.

Kommitterade tillförordnades den 20 augusti 1880 och afgåfvo sitt betänkande den 21 december s. å. Däröfver afgåfvos yttranden af direktionen öfver hofkapellet och k. teatrarne samt riksmarskalksämbetet. K. proposition n:r 19 den 8 mars 1881 ang. åtskilliga de k. teatrarne rörande ärenden.

1880 (Se Förteckningen, sid. 418.) Betänkandet ang. Vaxholm—Oscar-Fredriksborg afgafs den 9 mars 1880 och ang. Karlskrona den 30 april 1880.

1884 Kommitterade ang. minförsvaret i Stockholms skärgård (Förteckningen, sid. 585) tillförordnades genom generalorder den 11 juni 1884.

1888 Öfver arbetarförsäkringskommitténs förslag (Förteckningen, sid. 485—493) finnas äfven följande tryckta utlåtanden:

Kongl. maj:ts och rikets kommerskollegii den 13 juni 1890 afgifna underdåniga utlåtande angående arbetarförsäkringskomiténs förslag till lag om sjukkassor.

Stockholm 1891. 18 sid. 8:o.

Öfverståthållareembetets och länsstyrelsernas underdåniga utlåtanden öfver arbetarförsäkringskomiténs förslag till lag om ålderdomsförsäkring.

Stockholm 1890. 70 sid. 4:o.

Förslag till reglemente för svenska barnmorskors pensionskassa afgafs af med. d:r E. V. Wretlind den 8 november 1888, utarbetadt på uppdrag af ecklesiastikministern. *1888*

Öfver 1889 års betänkande angående kontroll å ångpannor (Förteckningen, sid. 502—503) afgafs äfven följande utlåtande: *1889*

Underdånigt utlåtande angående kontroll å ångpannor, afgifvet af kommerskollegium.

Stockholm 1902. 163 sid. 4:o

Utlåtandet afgafs den 30 december 1901.

Nya lagberedningens förslag angående domsagas kansli etc. (1890) (Förteckningen, sid. 507) ingår i 1902 bihang 2 saml. 2 afd. En k. proposition, n:r 2, den 29 november 1901, afgafs i ämnet till 1902 års riksdag. *1890*

Betänkande af den s. k. neutralitetskommittén. *1890*

Kommitterade: H. k. h. kronprinsen, ordf., statsråden frih. C. G. von Otter och frih. Hj. Palmstierna, chefen för flottans stab amiral C. Ph. Virgin, chefen för generalstaben frih. Ax. Rappe.
Sekreterare: Kaptenen K. G. Bildt och majoren G. C:son Bergman.

Kommittén tillförordnades i december 1888. Betänkandet är en s. k. hemlig handling.

Kyrkoskrifningskommittén. *1890*

1. *[Förslag till ordnande af kyrkoskrifningen i Stockholm.]*

Stockholm 1891. 27 sid. + 2 formulär. 4:o.

2. *[Förslag om främmande trosbekännares kyrkoskrifning.]*

Stockholm 1891. 15 sid. 4:o.

3. *[Förslag rörande uppgifter om sådana arbetares vistelseort, som längre tid vistas borta från hemorten.]*

Stockholm 1891. 7 sid. 4:o.

Dessa förslag afgåfvos den 2 december 1890 eller samtidigt med kommitténs hufvudbetänkande (se Förteckningen, sid. 508). Första förslaget remitterades till öfverståthållareämbetet i Stockholm, Stockholms stads konsistorier och statistiska centralbyrån. De båda andra förslagen remitterades till samtliga domkapitel och statistiska centralbyrån samt det tredje äfven till kommerskollegium.

1891 (Se Förteckningen, sid. 588.) Betänkandet ang. bestyckningsplaner för Vaxholmställningen afgafs den 9 november 1891. Gemensamt utlåtande af cheferna för generalstaben, artilleriet och fortifikationen afgafs den 11 mars 1892.

1892 (Förteckningen, sid. 540.) Titeln å betänkandet ang. dispositionen af regala laxfisket i Torneå älf är:

Betänkande och förslag, afgifna den 1 januari 1892 af svenska ombuden i kommissionen för utredning af frågan om den framtida dispositionen af det regala laxfisket i Torneå elf.

Stockholm 1892.

Bihang härtill är:

Historik rörande det regala laxfisket i Torneå elf. Enligt uppdrag af rysk-svenska kommissionen för utredning af frågan om den framtida dispositionen af samma fiske utarbetad af dess sekreterare grefve Sten Levenhaupt.

Stockholm 1892. 193 sid. 4:o.

1892 *[Betänkande af utskottet inom kommittén för den utländska samtrafikens ordnande.]*

Stockholm 1892. 30 sid. folio.

Kommitterade: Grosshandlaren Carl Swartz, ordf., trafikdirektören Marcus Agrelius, trafikchefen R. C. von Essen, öfverdirektören M. Hahr, trafikdirektören Ad. Taube, disponenten Vilh. Tham.

Reservation af: Essen, sid. 19—30.

Bilagor: Litt. A. Samtrafiksfrakter mellan svenska och danska stationer.

B. Jämförelse mellan de tyska och svenska statsjärnvägarnes lokala fraktgodstariffer och de fraktandelar, som enligt de föreslagna samtrafiktarifferna med Tyskland via Danmark skulle tillfalla de svenska järnvägarne.

Enligt promemoria från civilministern skulle utskottet af kommittén för den utländska samtrafikens ordnande företaga utredning om 1) verkningarna af befintliga aftal och anordningar rörande samtrafiken å utlandet med hänsyn till ej mindre statsbanornas ekonomi, än äfven de enskilda järnvägarnes, trafikanternas och särskilda orters förhållande till trafiken, 2) på hvilka grunder samtrafik på utlandet borde i hufvudsak vara ordnad och om ifrågavarande förslag om svensk-norsk-dansk-tysk

samtrafik öfver Helsingborg—Helsingör öfverensstämde med dessa grunder.

Betänkandet afgafs den 4 maj 1892.

Förslag till reglemente för föreningar till försäkring af hafsfiskemateriel m. m. 1892

Stockholm 1892. 18 sid. folio.

Kommitterade: Fil. d:r A. V. Ljungman, fiskeriassistenten Filip Trybom, försäkringsdirektören Karl Herlitz.

Förslag afgåfvos till 1) reglemente för ofvannämnda slags föreningar, 2) bestämmelser om statsunderstöd åt fiskeriförsäkringsföreningar.

Kommitterade erhöllo i början af 1892 sitt uppdrag. Betänkandet afgafs den 31 maj 1892.

Förberedande yttrande och förslag angående grunderna för barnmorskekårens pensionering jämte provisoriskt förslag till reglemente för barnmorskornas ålderdomsunderstödsanstalt. Af G. Eneström. 1892

Stockholm 1892. 16 sid. 8:o.

Uppdraget lämnades den 16 juni 1892 af statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet efter bemyndigande af k. mt. Jämför Förteckningen, sid. 544, vid det af Eneström år 1893 aflämnade förslag i ämnet.

[Nytt förslag till bestämmelser angående bevillningsafgifter af utländingar för konserter eller dramatiska eller andra föreställningar.] 1893

Stockholm 1897. 42 sid. 4:o.

Kommitterade: Landskamrerarne H. Cavalli och A. Holmquist.

Betänkandet omfattade förslag till: 1) ändringar i §§ 4, 5 och 6 af k. förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892 med därtill hörande formulär till sammandrag; 2) kungörelse i fråga om rätt för utländing att gifva offentlig föreställning och därvid biträda eller att hålla offentligt sammanträde eller föredrag; 3) kungörelse angående ändring i 13 § ordningsstadgan för rikets städer.

Historik: Sedan i anledning af riksdagens skrifvelse n:r 35 den 20 april 1889 förslag i ämnet blifvit utarbetadt inom finansdepartementet Se Thyselius, Förteckning, sid. 505), men statskontoret samt kammarrätten i afgifna utlåtanden förklarat sig anse, att detsamma icke borde

i sin dåvarande form framläggas för riksdagen, fingo kommitterade den 21 juni 1892 af finansministern enligt bemyndigande af k. mt. i uppdrag att utarbeta nytt förslag. Detta afgafs den 27 januari 1893.

1893 *Gamla testamentet. I. De fem Moseböckerna. Proföfversättning utgifven af bibelkommissionen.*

Stockholm 1893. 341 sid. 8:o.

Se Förteckningen, sid. 497, och denna förteckning sid. 63 och 170.

1894 *Förslag till ändringar i gällande undervisningsplan och afgångsstadga äfvensom därmed i samband stående bestämmelser för de allmänna läroverken afgifvet den 9 mars 1894 af utsedde kommitterade.*

Stockholm 1894. 94 sid. 8:o.

Kommitterade se Förteckningen, sid. 516, med den ändring att rektor N. A. Johanson ersatts med rektor Lars Phragmén.

Sekreterare: Fil. d:r Fredr. Grönvall.

Bilagor 1—8, undervisningsplaner.

1894 Öfver pensionskommitténs betänkande 1894 (Förteckningen, sid. 557—559) afgåfvos:

Utlåtanden i anledning af kommitténs för ordnande af pensionsväsendet för statens civile tjensteinnehafvare samt för deras enkor och barn den 28 maj 1894 afgifna betänkande.

Stockholm 1897. 406 sid. 4:o.

Utlåtandena äro afgifna af: inspektören öfver försäkringsanstalterna, konungens befallningshafvandena, telegrafstyrelsen (den 19 mars 1895), fullmäktige för delägarne i telegrafverkets pensionsinrättning, direktionen öfver densamma, generaltullstyrelsen (den 21 februari 1895), direktionen för tullstatens enskilda pensionsinrättning, direktionen öfver lärarnes vid elementarläroverkens enke- och pupillkassa, medicinalstyrelsen (den 25 februari 1895), direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning, fullmäktige för deltagare i densamma, statskontoret (den 25 november 1896).

Utlåtanden i anledning af statskontorets underdåniga yttrande rörande pensionskomiténs den 28 maj 1894 afgifna betänkande.

Stockholm 1898. 94 sid. 4:o.

Afgafs af direktionen för civilstatens pensionsinrättning (den 13 december 1897) och af civilstatens fullmäktige.

Civilstatens fullmäktiges vid 1897 års sammanträde till kongl. maj:t afgifna förnyade underdåninga utlåtande öfver ett

af särskilde komiterade afgifvet betänkande angående ordnande af pensionsväsendet för statens civile tjensteinnehafvare samt för deras enkor och barn jemte ett af fullmäktige upprättadt förslag till förnyadt nådigt reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa.

Stockholm 1898. 92 sid. 4:o.

Angående hafsfiskekommitténs betänkande (Förteckningen, sid. 559—60): *1894*

P. M. angående de yttranden, som afgifvits öfver hafsfiskekomiténs förslag till lag om rätt att hålla sill instängd med vad inom Göteborgs och Bohus län samt till lag om upphäfvandet af strandegares företrädesrätt till notdrägt vid sillfiske inom länet.

Stockholm 1897. 9 sid. 4:o.

Betänkande och förslag till afhjälpande af bristfälligheterna i utrikeshandelsstatistiken. *1894*

Kommitterade: F. presidenten C. F. Wærn och öfverdirektören P. E. Sidenbladh.

Angående kommitterades uppdrag och afgifna betänkanden se Förteckningen, sid. 553 och 587, äfvensom sid. 41 i denna förteckning.

Ofvanstående betänkande inkom den 12 maj 1894. Kommerskollegium och generaltullstyrelsen afgåfvo gemensamt utlåtande den 10 oktober 1894 och järnvägsstyrelsen den 31 december 1900. Den 22 mars 1901 expedierades k. kungörelse ang. vissa bestämmelser i fråga om åstadkommande af uppgifter öfver utförseln af gods från Sverige till Norge landvägen.

Förslag till ändrad projektilutrustning vid fältbatterierna afgifvet af artillerikommittéen 1894. *1894*

Ingår å sid. 45—62 af Meddelanden från Svenska artilleriet 1894.

Kommitterade: Öfversten H. A. Stockenström, majoren H. B. Holmberg, kaptenerna A. F. Jacobsson och O. V. Virgin.

Bil. A. Uppgifter rörande projektilutrustning vid några lands åkande batterier.

B. — — — — ridande batterier.

Afser Tyskland, Frankrike, Ryssland, Österrike, Italien, Schweiz, England och Sverige.

C. Sammandrag af föreskrifter för de olika projektilslagens användning inom några lands fältartillerier.

Afser Frankrike, Italien, Sverige.

Genom generalorder den 20 oktober 1894 n:r 1098 fastställdes projektilutrustning för fältartilleriet.

1894 *Förslag till förändrad uppställning af riksstatens fjerde hufvudtitel enligt nådigt förordnande uppgjordt af expeditionschefen i landtförsvarsdepartementets afdelning af kongl. maj:ts kansli m. m. E. von der Lancken med biträde af fältintendenten af första klassen m. m. P. A. F. Holmquist.*

Stockholm 1895. 64 sid. + 89 fol. bil. 4:o.

Uppdraget meddelades den 9 februari 1894, förslaget afgafs den 15 november samma år.

Rörande den granskning, som detta förslag sedermera underkastades af en kommitté, se 1895, sid. 8 af detta arbete.

1894 *Torfkols-kommitténs utlåtande.*

Ingår i Teknisk tidskrift 1894, afd. för kemi och metallurgi, h. 3.

Särtryck. Stockholm 1894. 13 sid. 4:o.

Kommitterade: Professorn P. Klason, ingenjören Th. Palmberg och lektorn O. Westin.

Kommitterade erhöllo den 19 maj och 28 september 1893 i uppdrag att afgifva utlåtande rörande G. Angels och H. Ekelunds metoder att kola torf.

Utlåtandet afgafs den 1 mars 1894.

Namnregister.

Detta afser att omfatta kommitterade, äfven om de aflidit eller blifvit entledigade från sitt uppdrag före kommittébetänkandets afgifvande, så ock kommittéernas sekreterare samt de i historiken omnämnde tillkallade sakkunnige etc.

Vid registrets uppgörande har beträffande där angifna innehafvande befattningar i regeln, där så kunnat ske, följts 1904 års statskalender.

Klammer kring namn eller paginasiffror angifva, att desamma hänföra sig till de å sid. 183 o. f. upptagna tilläggen till förteckningen öfver kommittébetänkanden 1809—94.

Abramson, Axel Natanael, grosshandlare i Stockholm. (F. 1855.) Sid. 176.
†Adler, Bror Victor, rektor vid Tekniska skolan i Stockholm. (F. 1848.) Sid. 58.
Agrelius, Otto Marcus, trafikdirektör. Sid. 7, 13, [192.]
Ahlborn, Carl Gustaf, major vid kustartilleriet. (F. 1857.) Sid 103, 120.
Ahlm, Lars Gustaf, sekreterare i statskontoret. (F. 1850.) Sid. 139.
†Ahnfelt, Otto Natanael Theophilus, professor i teologi vid Lunds universitet. (F. 1854.) Sid. 112, 151.
†Alin, Oscar Josef, skytteansk professor vid Uppsala Universitet. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1846, d. 1900.) Sid. 44.
†Almén, August Teodor, f. d. generaldirektör och chef för medicinalstyrelsen. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1833, d. 1903.) Sid. 17, 52, 73.
Almén, Tore August, docent vid Uppsala universitet. (F. 1871.) Sid. 176, 177.
†Almgren, Oscar, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1842.) Sid. 11.
†Almlöf, Knut, skådespelare, hofintendent. (F. 1829, d. 1899.) Sid. 50.
[Almlöf, Anders, kommendörkapten. Sid. 185.]
Almquist, Erik Otto, kapten vid Uplands regemente. (F. 1861.) Sid. 41.
Almquist, Viktor, byråchef i fångvårdsstyrelsen. (F. 1860.) Sid. 50, 145.
†Almström, Robert, Fabriksidkare. Ledamot af första kammaren. (F. 1834.) Sid. 58.

Alström, Johan Albert, linjedirektör i telegrafstaten. (F. 1857.) Sid. 125.
Ambrosius, Johan Matthias, folkskoleinspektör i Göteborg. (F. 1843.) Sid. 10.
Améen, Herman Edvard Louis, revisionssekreterare. (F. 1862.) Sid. 136.
Améen, Malte, generalkonsul. (F. 1849.) Sid. 148.
Amundsson, Johan Albert, öfverstelöjtnant vid väg- och vattenbyggnadskåren. (F. 1840.) Sid. 164.
†Anderson, Frans Albert, f. d. generaldirektör. Ledamot af första kammaren. (F. 1831.) Sid. 157.
Andersson, Anders Hilding, rektor vid Växjö h. läroverk. (F. 1853.) Sid. ~~109~~, 112, 151.
Andersson, Anders Vilhelm Esaias, landskamrerare i Kristianstads län. (F. 1837.) Sid. 166.
Andersson, Carl August, kyrkoherde i Karlskrona stadsförsamling. (F. 1848, d. 1903.) Sid. 10.
†Andersson, Hans, i Nöbbelöf, landtbrukare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1848.) Sid. 59, 66, 86, 91, 170.
†Andersson, Peter, i Högkil, hemmansägare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1838, d. den 2 juni 1894.) Sid. 8.
Ankarcrona, Carl Vilkelm Emanuel, öfverste vid Hallands regemente. (F. 1847.) Sid. 4.
[Ankarcrona, Herman Reinhold, lotsdirektör. (F. 1829, d. 1892.) Sid. 189.]
Ankarcrona, Sten Johan Teodor, kommendörkapten. (F. 1861.) Sid. 109, 115, 116, 163.
†Annerstedt, Claës, universitetsbibliotekarie i Uppsala. (F. 1839.) Sid. 129.
†Annerstedt, Per Samuel Ludvig, f. d. statsråd. Ledamot af första kammaren. (F. 1836.) Sid. 10, 14.
Arbin, Axel Otto Fredrik von, öfverste och chef för Norrbottens regemente. (F. 1853.) Sid. 163.
Arcadius, Carl Olof, folkskoleinspektör, seminarierektor. (F. 1849.) Sid. 88.
†Arrhenius, Svante August, professor vid Stockholms högskola. (F. 1859.) Sid. 128, 129.
†[Arwidsson, Thorsten Adolf, kommendörkapten, chef för sjökarteverket. (F. 1827, d. 1893.) Sid. 189.]
[Aschling, Axel R., kapten vid Vendes artilleriregemente. Sid. 186.]
†Asker, Axel, landshöfding i Hallands län. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1848.) Sid. 82, 175.
Asplund, Harald, ingenjör. (F. 1831.) Sid 7.
Axelson, Henrik Albert, grosshandlare i Stockholm. (F. 1856.) Sid. 176.

Bagge, Algot Hugo, f. d. landssekreterare. (F. 1835.) Sid. 14, 66, 86.
†Balck, Viktor Gustaf, öfverstelöjtnant, öfverlärare vid gymnastiska centralinstitutet. (F. 1844.) Sid. 108.
†Beckman, Ernst Johan, direktör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1850.) Sid. 28, 29.
Beckman, Otto Ludvig, öfverste och chef för Karlskrona kustartilleriregemente. (F. 1856.) Sid. 30, 109, 171.
Behm, Ernst Herman, godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1852.) Sid. 103.

Benckert, Robert Herman, kansliråd. (F. 1846.) Sid. 40, 118, 143.
†Benedicks, Gustaf, bruksägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1848.) Sid. 127, 134.
Berencreutz, Arvid Gustaf, t. f. krigshofrättsråd. (F. 1854.) Sid. 25.
Berencreutz, Fredrik Adolf Georg, generalkonsul. (F. 1856.) Sid. 5, 67, 100.
Berg, Carl, revisionssekreterare. (F. 1862.) Sid. 20, 175.
†Berg, Fridtjuv, folkskolelärare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1851.) Sid. 86.
†Berg, Gustaf Johan Georg Axel, häradshöfding. Ledamot af första kammaren. (F. 1844.) Sid. 103, 175.
†Berg, Rudolf Fredrik, bruksdisponent. Sid. 5.
†Berg, Richard Vilhelm Timoleon, f. d. generalintendent. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1843.) Sid. 22. 33, 59, 114, 126.
Bergelmer, Einar Per Mauritz, juris kandidat. (F. 1870.) Sid. 181.
Bergenstråhle, Carl Gillis Alexander, major vid Göta lifgarde. (F. 1855.) Sid. 141.
Bergenstråhle, Carl Gustaf, generalmajor. (F. 1841.) Sid. 1.
Bergenstråhle, Knut Johan Vilhelm Rudman, major vid Svea lifgarde. (F. 1856.) Sid. 63.
Bergh, Axel, bryggeridisponent. Sid. 155, 166.
†Bergh, Severin, arkivarie i riksarkivet. (F. 1858.) Sid. 133.
[Berglund, Arcadius, öfverste. (F. 1837.) Sid. 190.]
Bergman, Bror Otto, konst. revisionssekreterare. (F. 1865.) Sid. 174.
Bergman, Carl Gustaf, folkskoleinspektör i Stockholm. (F. 1840.) Sid. 10.
†Bergman, Gustaf Alarik C:son, generalmajor och chef för fortifikationen. (F. 1844.) Sid. 29, 59, 164, [191].
Bergman, Oscar William, kapten vid Första Göta artilleriregemente. (F. 1860.) Sid. 53.
Bergqvist, Bengt Jakobsson, rektor vid Kristianstads h. läroverk. (F. 1860.) Sid. 51.
†Bergström, David, redaktör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1858.) Sid. 28, 29, 172.
Berlin, Jakob, sekreterare i öfverståthållareämbetet. Ledamot af första kammaren. (F. 1841.) Sid. 136, 164.
Berlin, Johan August, förste provinsialläkare i Stockholms län. (F. 1851.) Sid. 32.
Berlin, Nils Gerhard, tulldirektör i Göteborg. (F. 1851.) Sid. 5.
†Bernadotte, Oscar Carl August, prins, konteramiral. (F. 1859.) Sid. 114, 115.
†Biesèrt, Johan Elof, ingenjör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1862.) Sid. 175.
†Bildt, Carl Nils Daniel, frih., envoyé. (F. 1850.) Sid. 148.
†Bildt, Knut Gillis, generalintendent. Ledamot af första kammaren. (F. 1854.). Sid. 2, 59, 78, 109, [191].
†Billing, Axel Gottfrid Leonard, biskop i Lunds stift. Ledamot af första kammaren. (F. 1841.) Sid. 66, 86, 111, 129.
†Billing, Herman, justitieråd. (F. 1849.) Sid. 23.
Bing, Frederik Moritz, direktör i Statsanstalten for Livforsikring (dansk) (F. 1839.) Sid. 120.

Biörklund, Henning Teodor, öfverdirektör och chef för patent- och registreringsverket. (F. 1849.) Sid. 135, 156, 173.

Bjerck, Albert Marinus Möller, stortingsbibliotekarie (norrman). (F. 1844.) Sid. 44.

†Björck, Gustaf Oscar, professor vid fria konsternas akademi. (F. 1860.) Sid. 58.

Björklund, Ernst Gustaf Fredrik, sekreterare i justitiekanslersämbetet. (F. 1846.) Sid. 32.

†Björlin, Johan Gustaf, generalmajor, militärbefälhafvare på Gotland. Ledamot af första kammaren. (F. 1845.) Sid. 114, 126, 159, 161.

Björling, Carl Georg Emanuel, juris professor i Lund. (F. 1870.) Sid. 173.

Björnstjerna, Gustaf Magnus Oscar Roger, grefve, öfverste vid Skånska dragonregementet. (F. 1847.) Sid. 1.

Blehr, Otto Albert, f. d. norsk statsminister. (F. 1847.) Sid. 44.

†Blumenberg, Henrik Germund, kontraktsprost. (F. 1848, d. 1903.) Sid. 32.

†Boethius, Simon Johannes, skytteansk professor vid Uppsala universitet. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1850.) Sid. 90, 112, 151.

Boheman, Ernst Henrik Georg, öfverste. (F. 1836.) Sid. 16.

Boije, Sten Johan Axel, af Gennäs, läroverksadjunkt. (F. 1852.) Sid. 51, 79.

Bolling, Gustaf Magnus, medicinalråd. (F. 1839, d. 1901.) Sid. 52.

Bolling, Sam Torsten Rudolf, kapten vid Karlskrona artilleriregemente. (F. 1866.) Sid. 171.

†Bonde, Carl Carlsson, frih., öfverstekammarjunkare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1850.) Sid. 26, 48.

†Boström, Filip August, landshöfding i Nyköpings län. Ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 106.

Brandt, Olof Gustaf, sjökapten. (F. 1846.) Sid. 19.

Bredberg, Carl Gustaf, kapten. (F. 1833.) Sid. 26.

Breitholtz, Claes Josef, kapten vid Göta lifgarde. (F. 1859.) Sid. 163.

Bremberg, Frans Oscar, jägmästare. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1846.) Sid. 164.

Bretzner, Carl Gustaf Valdemar, f. d. kommendör. (F. 1843.) Sid. 42, 55, 81.

Bring, Ernst Ebbe Julius, v. häradshöfding, försäkringsdirektör, Göteborg. (F. 1850.) Sid. 120.

Brodin, Olof August, skeppsbyggmästare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1840.) Sid. 67.

†Bromée, Jöns, i Billsta, häradsdomare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1841.) Sid. 117, 136.

Bruno, Vilhelm Pontus, kapten vid Boden—Karlsborgs artilleriregemente. (F. 1856.) Sid. 19, 63.

Bråkenhielm, Gustaf Anton, generallöjtnant. (F. 1837.) Sid. 1, 114, 126.

†Burén, Axel Otto Gotthard, öfverintendent, chef för k. teatern. (F. 1842.) Sid. 48, 69.

Busch, Oskar Adolf, major. (F. 1844.) Sid. 71, 125.

Byström, Jakob, redaktör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1857.) Sid. 155.

Bäcklin, Johan Edvard, kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet. (F. 1855.) Sid. 56.

†[Cardell, Carl von, frih., generallöjtnant. (F. 1764, d. 1821.) Sid. 185.]
†Carl, hertig af Västergötland, kavalleriinspektör. (F. 1861.) Sid. 114
†Carlson, Carl Fredrik Ernst, lektor vid Göteborgs reallläroverk. Ledamot af andra kammaren. (F. 1854.) Sid. 51, 112, 151, 178, 233
Carlson, Gustaf, assessor i Svea hofrätt. (F. 1861.) Sid. 175
[Carström, F. Ad. Sid. 183. Afser måhända F. A. Carlström, sedermera amiralitetsråd.]
Cassel, Carl Edvard, justitieråd. (F. 1853.) Sid. 15
†Cassel, Carl Gustaf, docent vid Stockholms högskola. (F. 1866.) Sid. 175
†Cavalli, Per Axel Henrik, landskamrerare i Malmöhus län, Ledamot af första kammaren. (F. 1852.) Sid. 11, 14, 103, 132, [193]
†Cederberg, Axel Fredrik Oscar, f. d. öfverste. Ledamot af första kammaren. (F. 1837.) Sid. 70, 178
†Cederborg, Alla, e. o. hofrättsnotarie. (F. 1868.) Sid. 179
†Cederschiöld, Staffan Fredrik Robert Pehr, generaltulldirektör. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 5, 67, 156
Cederström, Carl Gustaf Bror, frih., ryttmästare vid Kronprinsens husarregemente. (F. 1860.) Sid. 29
†[Cederström, Olof Rudolf, frih., generalamiral. (F. 1764, d. 1833.) Sid. 184.]
†Centervall, Anders Fredrik, generalmajor. (F. 1845.) Sid. 30, 171
†Cervin, Carl, bankir. (F. 1850.) Sid. 176
†Charlier, Carl Vilhelm Ludvig, professor i astronomi vid Lunds universitet. (F. 1862.) Sid. 64
Christophersen, Vilhelm Christopher, generalkonsul (norrman). (F. 1832.) Sid. 148
†Claëson, Otto Hjalmar Leonard, häradshöfding. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1836.) Sid. 17, 127, 136
†Clason, Sam, amanuens i riksarkivet. (F. 1867.) Sid. 44
†[Coyet, Carl Fredrik, amiral. (F. 1768, d. 1857.) Sid. 183.]
Croneborg, Otto Ulrik, kanslerssekreterare. (F. 1863.) Sid. 40, 166
†Cronquist, Albert Verner, lärare vid sjökrigsskolan, professors n. h. o. v. (F. 1846.) Sid. 97
†Cronstedt, Rudolf, grefve, f. d. generaldirektör. (F. 1826, d. 1903.) Sid. 64
†Crusebjörn, Jesper Ingevald, landshöfding i Västerbottens län, f. d. statsråd. Ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 20, 59
Curman, Nils Rudolf, direktör vid Stockholms telegrafstation. (F. 1852.) Sid. 58, 71, 125, 144

†[Dahlander, Gustaf Robert, professor, f. d. föreståndare för tekniska högskolan. (F. 1834, d. 1903.) Sid. 190.]
Dahlgren, Harald Magnus, läroverksadjunkt. (F. 1861.) Sid. 112, 151
Dahlgren, Per Johan, kommendörkapten. (F. 1858.) Sid. 56, 81, 137
Dahlin, Jakob Efraim, marinöfverintendent (F. 1848.) Sid. 54., 81, 114, 115, 149, 177
Dahlman, Axel Edvard, rektor vid Karlstads läroverk. (F. 1854.) Sid. 51
Dahlstedt, Lars, kyrkoherde. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1855.) Sid. 20
Dahn, Mårten Pålsson, landtbrukare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1849.) Sid. 5

†Danielson, Anders Peter, hemmansägare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1839, d. den 18 december 1897.) Sid. 8, 61, 111.
†Danielsson, Carl L., disponent för Uddeholmsverken. (F. 1845.) Sid. 58, 91, 167.
†Danielsson, Ernst, ingenjör. (F. 1866.) Sid. 71, 125.
†Darin, 2/Erik 1/Robert 3/Leonard, lektor vid Malmö läroverk. Ledamot af andra kammaren. (F. 1843.) Sid. 112, 151.
†Davidson, David, professor vid Uppsala universitet. (F. 1854.) Sid. 132, 173.
Decker, August, ingenjör. (F. 1862.) Sid. 71, 125.
†De Geer, Gerhard Jakob, frih., professor vid Stockholms högskola. Ledamot af andra kammaren. (F. 1858.) Sid. 50, 178.
De Maré, Gustaf Georg Hakon, häradshöfding. (F. 1859.) Sid. 145.
Deuntzer, Johan Henrik, professor, dansk statsminister. (F. 1845.) Sid. 120.
†Dickson, Robert, öfverståthållare i Stockholm. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 117, 181.
Didring, Gustaf Emil, förste marinintendent. (F. 1859.) Sid. 149.
Dieden, Johan Henrik Emanuel, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1840.) Sid. 156.
†Douglas, Ludvig Vilhelm August, grefve, landshöfding, f. d. utrikesminister. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1849.) Sid. 136.
Duborgh, William Adolf, konsul (norrman). (F. 1860.) Sid. 177.
Dunér, Gustaf Johan Anton, öfverfältläkare. (F. 1840.) Sid. 114, 126, 140, 142.
†Dunér, Nils Christofer, professor i astronomi vid Uppsala universitet. (F. 1839.) Sid. 50.
†Dyrssen, Gerhard, landshöfding i Karlstads län, f. d. statsråd. (F. 1854.) Sid. 55, 81, 109.
†Dyrssen, Vilhelm, kommendör. (F. 1858.) Sid. 30, 70, 137, 171.
Döbeln, Johan Vilhelm von, regementsläkare vid flottans Stockholmsstation. (F. 1839.) Sid. 140.

Eckerström, Rudolf Ernst, häradshöfding. (F. 1834, d. 1902.) Sid. 12.
Edelstam, Ernst August, häradshöfding. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1837, d. 1900.) Sid. 10.
†Edgren, Johan Gustaf, e. o. professor vid Karolinska institutet. (F. 1849.) Sid. 46.
Edholm, Carl Fredrik Cyrillus, bokhandlare i Västervik. (F. 1854.) Sid. 159.
Edlind, Rudolf Vilhelm, sjökapten. (F. 1849.) Sid. 19.
†Ehrenheim, Per Jakob von, f. d. statsråd. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1823.) Sid. 44.
†Ehrensvärd, Carl August, grefve, kommendörkapten. (F. 1858.) Sid. 1, 55.
Ehrensvärd, Johan Jakob Albert, grefve, assessor i Svea hofrätt. (F. 1867.) Sid. 66, 87.
Ekdahl, Ossian Zacharias, byråchef i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. (F. 1858.) Sid. 129.
Ekelund, Daniel, kansliråd i civildepartementet. (F. 1859.) Sid. 87.
Ekerman, Carl Fredrik, f. d. kommendörkapten. (F. 1834.) Sid. 88, 95.
Ekeroth, Carl Christian, fördelningsläkare. (F. 1850.) Sid. 57.

Eklund, Axel Viktor, byråchef i generaltullstyrelsen. (F. 1844.) Sid. 159.
+Eklund, Per Gustaf, domprost i Lunds stift. (F. 1846.) Sid. 56.
Ekström, Gunnar, komminister. (F. 1859.) Sid. 91, 167.
Ekström, Johan Petrus, teckningslärare vid. h. reallläroverket i Stockholm. (F. 1858.) Sid. 154.
+Elliot, Hampus, generallöjtnant, f. d. chef för fortifikationen. (F. 1835.) Sid. 113, 114, 126, 142.
Elliot, Johan Erik, president i Svea hofrätt. (F. 1844.) Sid. 10, 12, 39, 90, 145.
Elliot, Otto, f. d. kommendörkapten. (F. 1837.) Sid. 54.
+Elmquist, Gustaf Henning, förste aktuarie i kommerskollegium. (F. 1871.) Sid. 29.
+[Eneström, Gustaf Hjalmar, skriftställare. (F. 1852.) Sid. 193.]
Engelke, Claes Daniel, disponent. (F. 1850.) Sid. 5.
Englund, Nils Jakob Hugo, förste provinsialläkare. (F. 1856.) Sid. 46.
+Engström, Nils, lektor vid Alnarps landtbruksinstitut. (F. 1851.) Sid. 134, 154.
+Ericksson, Oskar, i Bjärsby, domänintendent. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 14, 103.
+Ericson, Carl Vilhelm, frih., generallöjtnant. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1840.) Sid. 114, 126.
+Ericson, Håkan Hans Kristian, kapten vid flottan. (F. 1868.) Sid. 144.
+Ericson, John, frih., landshöfding i Jämtlands län. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1834, d. 1895.) Sid. 21.
Ericsson, Axel Emil Mårten, aktuarie i generalpoststyrelsen. (F. 1871.) Sid. 179.
Ernberg, Jarl Ludvig Peterson, assessor i Svea hofrätt. (F. 1863.) Sid. 132.
[Essen, Claes Reinhold Carl Casimir von, järnvägstrafikchef. (F. 1845.) Sid. 192.]
+Essen, Fredrik von, frih., riksmarskalk. Ledamot af första kammaren. (F. 1831.) Sid. 26, 82.
Ewerlöf, John Gotthard, notarie i generaltullstyrelsen. (F. 1863.) Sid. 156.

Fagerlund, J. P., sjömanshusföreståndare. Sid. 62.
+Fahlbeck, Pontus Erland, professor i statskunskap vid Lunds universitet. Ledamot af första kammaren. (F. 1850.) Sid. 181.
Falk, Herman Otto, t. f. sekreterare vid försäkringsinspektionen. (F. 1869.) Sid. 126, 181.
Falk, Knut, bruksägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1836.) Sid. 134.
Falk, Matths, landssekreterare i Stockholms län. (F. 1834.) Sid. 106.
Falkenberg, Melcher Henrik Fredrik, frih., löjtnant vid Göta lifgarde. (F. 1869.) Sid. 118.
Falkman, Johan Ludvig August, öfverste och sekundchef för Göta lifgarde. (F. 1849.) Sid. 1, 164.
Fallenius, Carl Constantin Hjelm, kapten vid Första Göta artilleriregemente. (F. 1861.) Sid. 120.
+Fant, Carl Fredrik Michael, direktör för åkerbrukskolonien å Hall. (F. 1852.) Sid. 66.
Fearnley, Thomas, direktör för Kristiania gjens. Forsikringsanstalt (norrman). Sid. 120.

†Feilitzen, Carl Melcher von, öfverdirektör och chef för landtbruksstyrelsen. (F. 1845.) Sid. 136.

Festin, Berndt Reinhold Martin, kapten vid Första Svea trängkår. (F. 1859.) Sid. 57.

Fleetwood, Carl Fredrik Miles, frih., häradshöfding. (F. 1852.) Sid. 175.

Fleming, Oscar Herman August, frih., f. d. fälttygmästare. (F. 1859.) Sid. 2, 29, 94, 144.

†Flodström, Isidor, aktuarie i kommerskollegium. (F. 1856.) Sid. 139.

†[Fock, Alfred Henrik Edvard, frih., kansliråd. (F. 1818, d. 1901.) Sid. 190.]

†[Forsell, Carl Gustaf af, öfverste. (F. 1783, d. 1848.) Sid. 185.]

Forsén, Carl Otto, kapten vid Norrlands artilleriregemente. (F. 1851.) Sid. 141.

Forssberg, Edvard August, regementsläkare vid Lifgardet till häst. (F. 1848, d. 1902.) Sid. 140.

†Forssell, Hans Ludvig, president, f. d. statsråd. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1843, d. den 31 juli 1901.) Sid. 10, 91, 170.

†Fosser, Niklas, godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1835.) Sid. 157.

Frænckel, Louis, bankdirektör. (F. 1851.) Sid. 176.

†Fredholm, Johan Henrik Gotthard, ingenjör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1838.) Sid. 29, 103, 157.

†Fries, Theodor Magnus, f. d. professor vid Uppsala universitet. (F. 1832.) Sid. 112, 151.

†Friesen, Carl von, statsråd. Ledamot af första kammaren. (F. 1846.) Sid. 51, 112, 154.

Friesen, Gerda Amalia von, skolföreståndarinna. (F. 1859.) Sid. 154.

†Friesen, Sixten Gabriel von, lektor. Ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 136, 175.

†Frykholm, Johan Ludvig, f. d. marindirektör. (F. 1837.) Sid. 40, 95.

†Fränckel, Edvard, generalkonsul. Ledamot af första kammaren. (F. 1836.) Sid. 7, 58, 135.

†Gadd, Hemming, generallöjtnant. (F. 1837.) Sid. 1, 59, 78, 114, 126, 142, 163.

Geijer, Salomon Gottschalk Alfons, generalmajor, f. d. generalfälttygmästare. (F. 1850.) Sid. 22, 29, 33, 53, 59, 111, 164.

Genberg, Axel Gustaf, major vid Vendes artilleriregemente. (F. 1854.) Sid. 16.

Getz, Bernhard, norsk riksadvokat. (F. 1850, d. 1901.) Sid. 44.

†Gibson, William, fabriksdisponent. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1848.) Sid. 58.

Gobom, Carl Axel Erik, kapten vid Första Göta artilleriregemente. (F. 1848.) Sid 53.

Grahm, Johan August Fredrik, kapten vid flottan. (F. 1868, d. 1902.) Sid. 137.

Gram, Olaf Justus Christian Frederik, direktör för »Bikuben», Köpenhamn. (F. 1839.) Sid. 120.

†Gripenstedt, Johan Theodor, frih., godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1851.) Sid. 38, 54, 103, 143, 180.

Grundberg, Leonard, lasarettsläkare. Ledamot af första kammaren. (F. 1842.) Sid. 73.

Grundtvig, Ludvig August, professor (dansk). (F. 1868.) Sid. 177.

Grönvall, Ernst Theodor, öfverste och chef för Skånska husarregementet. (F. 1846.) Sid. 111.

Grönvall, Fredrik Assar Albin, t. f. sekreterare i generalpoststyrelsen. (F. 1864.) Sid. 24, 123, 148, [194].

†Gullberg, Otto Hjalmar, förste aktuarie i kommerskollegium. (F. 1847.) Sid. 28, 29, 89.

Gullstrand, Edvin, assessor i Göta hofrätt. (F. 1863.) Sid. 145.

†Günther, Ernst Axel, kommerseråd. (F. 1850.) Sid. 40, 95, 159.

†Gustaf, h. k. h. kronprinsen. (F. 1858.) Sid. 50, [191].

†Gustrin, Emil Finneve, kansliråd i ecklesiastikdepartementet. (F. 1839.) Sid. 148.

†Gyldén, Johan August Hugo, professor. (F. 1841, d. 1896.) Sid. 55.

Gyldenstolpe, August Gustaf Fersen-, grefve, generalmajor, förste hofstallmästare. (F. 1839.) Sid. 36.

Gyllander, Carl Gustaf, grosshandlare i Örebro. (F. 1852.) Sid. 176.

Gyllensvärd, Johan Axel, fältintendent. (F. 1849.) Sid. 3.

Gyllensvärd, Sven Oskar Alexander, öfverdirektör i järnvägsstyrelsen. (F. 1841, d. 1902.) Sid. 7.

Göthberg, Anders Henrik, valsmästare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1860.) Sid. 122.

Hæffner, Victor Christian Leopold, major vid kustartilleriet. (F. 1850.) Sid. 61.

Hagen, August Robert, länsbokhållare i Uppsala län. (F. 1868.) Sid. 147.

†Hahr, Jacob Emil Mauritz, f. d. öfverdirektör i järnvägsstyrelsen. (F. 1838.) Sid. 7, [192].

Hallager, Guthorm Immanuel, expeditionschef (norrman). (F. 1864.) Sid. 44.

Hallberg, Erik Fredrik Maurice, rådman vid Stockholms rådhusrätt. (F. 1857.) Sid. 145.

Hallberg, Fritz Harald, landssekreterare i Malmöhus län. (F. 1851.) Sid. 133.

Hamilton, Carl Bastiat, grefve, kapten vid Vendes artilleriregemente. (F. 1865.) Sid. 19, 94, 121.

Hamilton, Hugo David Malcolm, grefve, kommendör. (F. 1855.) Sid. 1, 4, 19.

†Hamilton, Hugo Erik Gustaf, grefve, landshöfding i Gäfleborgs län. (F. 1849.) Sid. 59, 70, 103, 147, 172.

†Hamilton, John Raoul, generalmajor. (F. 1834.) Sid. 114, 126.

†Hamilton, Malcolm Valter, grefve, general, inspektör för trängen. (F. 1825, d. 1903.) Sid. 1, 16, 35, 113, 114, 126.

†Hamilton, Raoul Gustaf, grefve, godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1855.) Sid. 59.

†Hammarlund, Emil, redaktör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1853.) Sid. 123.

†Hammarskjöld, Carl Gustaf, justitieråd, f. d. statsråd. (F. 1838, d. 1898.) Sid. 10.

†Hammarskjöld, Knut Hjalmar Leonard, president i Göta hofrätt, f. d. statsråd. (F. 1862.) Sid. 25, 40, 44, 69, 70, 114, 176.

†Hammarskjöld, Åke Hugo, godsägare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1845.) Sid. 11, 70.

†Hammarsten, Olof, medicine professor vid Uppsala universitet. (F. 1841.) Sid. 129.

†Hammarström, Alexis, sekreterare i generaltullstyrelsen. Ledamot af första kammaren. (F. 1858.) Sid. 11, 156.

Hansen, Fritz, lärare (norrman). (F. 1841.) Sid. 44.

Hansen, Octavius Thomas, höjesteretssagförer (dansk). (F. 1838, d. 1903.) Sid. 171.

Hansson, Michael Skjelderup, försäkringsdirektör (norrman). Sid. 120.

Hartmann, Ernst Leonard, bryggare. Sid. 156.

†Hasselrot, Berndt Fridolf Engelbrecht, revisionssekreterare. (F. 1862.) Sid. 143, 181.

†Hasselrot, Carl Birger, häradshöfding. Ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 17, 47, 70, 132.

Hasselrot, Pehr Richert, öfverstelöjtnant i generalstaben. (F. 1861.) Sid. 78.

Heckscher, Eduard, bankdirektör. (F. 1831.) Sid. 176.

Hedborg, Oscar Fritz, sjökapten. (F. 1844.) Sid. 95.

Hedengren, Gabriel, kapten i generalstaben. (F. 1869.) Sid. 163.

†Hedlund, Henrik, redaktör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1851.) Sid. 122.

Heideman, Pehr Reinhold Georg Vilhelm von, chef för Norrlands trängkår. (F. 1852.) Sid. 4, 22, 52, 108.

Heijne, Axel Gustaf von, fältintendent. (F. 1841.) Sid. 33.

Hellman, Sander S:son, häradsskrifvare i Skaraborgs län. (F. 1861.) Sid. 87.

Hemming, Anders, notarie i telegrafstyrelsen. (F. 1858.) Sid. 71, 125.

†Hennings, Rudolf T., direktör. (F. 1841.) Sid. 134, 154, 172.

†Herlitz, Karl Georg, försäkringsdirektör. (F. 1853.) Sid. 139, [193].

†Herslow, Carl Christian Peter, bankdirektör. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1836.) Sid. 23, 103, 118, 142, 143.

†Hjelmérus, Johan, godsägare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1852.) Sid. 166.

†Hjertström, Ernst Johan Gustaf, öfverläkare vid Konradsberg. (F. 1849, d. 1902.) Sid. 17, 52.

Hjulhammar, Carl Adam Magnus, konteramiral. (F. 1846.) Sid. 54, 59, 90, 137.

Hofstedt, Olof Erland, öfverstelöjtnant vid Vendes artilleriregemente. (F. 1852.) Sid. 16.

Hofsten, Bengt Erland Eberhard von, öfverste vid Uplands regemente. (F. 1850.) Sid. 16.

Holmberg, Albin Vilhelm, kapten vid Vendes artilleriregemente. (F. 1858, d. 1900.) Sid. 53.

Holmberg, Georg Fredrik Adolf, major. (F. 1839.) Sid. 17.

[Holmberg, Herman Birger, öfverste. (F. 1844.) Sid. 195.]

†Holmerz, Conrad Georg Gottfrid, direktör vid Skogsinstitutet. (F. 1839.) Sid. 54.

[Holmquist, Axel, landskamrerare i Blekinge län. (F. 1849.) Sid. 193.]

†Holmquist, Carl Fredrik, landshöfding i Kopparbergs län. (F. 1857.) Sid. 118.

Holmquist, Peter Abraham Fredrik, öfverfältintendent. (F. 1847.) Sid. 8, 22, 34, 114, [196.]

Houge, Harald, premierlöjtnant (norrman). (F. 1872.) Sid. 121.

†Hultkrantz, Johan Vilhelm, medicine professor i Uppsala. (F. 1862.) Sid. 172.

†Husberg, Karl Sigfrid, statsråd. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1854.) Sid. 10, 20, 122.

Hyltén-Cavallius, Carl, major vid Vendes artilleriregemente. (F. 1851.) Sid. 141.

†Hägg, Jakob, konteramiral. (F. 1839.) Sid. 19, 112.

Höffding, Peter Victor, grosshandlare (dansk). Sid. 177.

[Höglund, Anders Gustaf, kommissarie i riksgäldskontoret. (F. 1808, d. 1872.) Sid. 187.]

†Höglund, Otto Magnus, grosshandlare, riksgäldsfullmäktig. (F. 1846.) Sid. 175.

†Höjer, Nils Jakob, lektor vid Stockholms norra latinläroverk. (F. 1853.) Sid. 79, 112, 151.

Ibsen, Sigurd, statsråd, (norrman). (F. 1859.) Sid. 148.

Ingelman, Carl Magnus, konteramiral. (F. 1842.) Sid. 19.

Ingelman, Gustaf Adolf, kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, byggmästare vid flottans Stockholmsstation. (F. 1840, d. 1903.) Sid. 112, 155.

Insulander, Gustaf, f. d. folkskoleinspektör. (F. 1833.) Sid. 86, 88, 113.

Insulander, Ivar, f. d. landtbruksskoleföreståndare. (F. 1839.) Sid. 26, 134.

Irgens, Johannes, höiesteretsadvokat (norrman). (F. 1869.) Sid. 149.

Isakson, Carl Johan Albert, skeppsmätare. (F. 1855.) Sid. 159.

†Isberg, Paul Gustaf Valdemar, landshöfding i Stockholms län. (F. 1848.) Sid. 43, 54, 112, 119.

Jacobsen, Valdemar, öfveringenjör vid Bergsunds mek. verkstad. (F. 1852.) Sid. 95.

[Jacobsson, Albert Fredrik, öfverste. (F. 1844.) Sid. 195.]

†[Jacobsson, Ernst Abraham, professor. (F. 1839.) Sid. 190.]

†Jansson, Gustaf, i Krakerud, hemmansägare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1839.) Sid. 106.

Johansson, Alfred Edvard Johannes, rådman i Stockholm. (F. 1852.) Sid. 31.

†Johansson, Johan, i Noraskog, riksgäldsfullmäktig. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1840.) Sid. 91, 167.

†Johnson, Axel, generalkonsul. (F. 1844.) Sid. 67.

†Jonsson, Olof, i Hof, bankofullmäktig. Ledamot af första kammaren. (F. 1839.) Sid. 8, 11, 44, 46, 82, 103.

Juel, Axel Bernhard, kommendörkapten. (F. 1859.) Sid. 2, 70.

†Juhlin, Anders Julius, rektor vid Skara h. läroverk. (F. 1861.) Sid. 148, 172.

†Juhlin-Dannfelt, Carl, f. d. generalkonsul. (F. 1823.) Sid. 164.

Juhlin-Dannfelt, Georg Frans Herman Julius, major vid fortifikationen. (F. 1850.) Sid. 2, 29.

†Juhlin-Dannfelt, Herman Julius B:son, rektor vid Ultuna landtbruksinstitut. (F. 1852.) Sid. 172.

Jundell, Isak, docent vid Karolinska institutet. (F. 1867.) Sid. 89.

†Jungstedt, Carl August Hugo, öfverste och sekundchef för Lifregementet till fot. (F. 1854.) Sid. 59, 163.

†Jäderin, Edvard, lektor vid tekniska högskolan. (F. 1852.) Sid. 50, 139.

†Kallenberg, Ernst Anton, juris professor vid universitetet i Lund. (F. 1866.) Sid. 129.

†Kardell, Sven Johan, lektor vid Östersunds h. läroverk. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1842.) Sid. 59.

†Kastman, Carl Vilhelm, f. d. kansliråd i ecklesiastikdepartementet. (F. 1832.) Sid. 10.

†Kempe, Frans, grosshandlare. (F. 1847.) Sid. 122, 136.

Kiellman, Otto Fredrik, häradshöfding. (F. 1842.) Sid. 171.

†Kihlberg, Knut Alfred, landtbrukare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1843.) Sid. 38, 59.

Kihlstedt, Erik Alfred Edmund, kapten vid Norrlands artilleriregemente. (F. 1857.) Sid. 103, 120.

†Kinberg, Edvard, Gustaf, byråchef i domänstyrelsen. (F. 1839.) Sid. 136.

Kinell, Carl Edvard Alexander, intendent. (F. 1853.) Sid. 18.

Kjellberg, Carl Johan Adolf, marinläkare. (F. 1862.) Sid. 140.

†Kjellberg, Johan Gustaf, musikdirektör vid Svea Lifgarde. (F. 1846.) Sid. 161.

†Kjellgren, Josua Hesekiel, bruksdisponent. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1838, d. 1901.) Sid. 122.

Kjellman, Rudolf Henrik, disponent vid Stockholms vapenfabrik. (F. 1855.) Sid. 144.

†Kjerrulf, Gustaf, medicinalråd. (F. 1861.) Sid. 172.

Kjerrulf, Herman, kapten vid kustartilleriet. (F. 1858.) Sid. 109.

†Klason, Johan Peter, professor vid tekniska högskolan. (F. 1848.) Sid. 106, [196].

[Kleman, Johan Berndt, kommendörkapten. Sid. 188.].

†Klingspor, Carl Arvid, riksheraldiker. (F. 1829, d. 1903.) Sid. 35.

†Klingspor, Philip Otto Leonard, grefve. Ledamot af första kammaren. (F. 1845.) Sid. 112, 151.

†Klintberg, August Fredrik Hjalmar, amiral. (F. 1835.) Sid. 12, 81, 114, 115, 137.

Kniberg, Karl Gustaf Emil, öfverstelöjtnant vid Boden-Karlsborgs artilleriregemente. (F. 1852.) Sid. 53.

Knorring, Axel Ivan von, frih., landtbrukare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1850.) Sid. 156.

†Knös, Olof Vilhelm, lektor vid Uppsala h. läroverk. (F. 1838.) Sid. 170.

Konow, Vollert, (S. B.), godsägare, f. d. norsk stortingspresident. (F. 1845.) Sid. 44.

Kraak, Edvard, kapten vid Norrlands trängkår. (F. 1859.) Sid. 4, 22, 52.

†[Kreüger, Johan Henrik, amiral. (F. 1782, d. 1858.) Sid. 185, 187.].

†Kronlund, Georg Adolf Edvin, häradshöfding. Ledamot af andra kammaren. (F. 1860.) Sid. 136, 164.

Krook, Frans, f. d. borgmästare i Stockholm. (F. 1833.) Sid. 10.

Kruse, Ludvig Magnus, godsägare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1857.) Sid. 54.

†Krusenstierna, Henning Vilhelm Mauritz von, kommendörkapten. (F. 1862.) Sid. 81, 171.

†Krusenstjerna, Julius Edvard von, generalpostdirektör, f. d. statsråd. Ledamot af andra kammaren. (F. 1841.) Sid. 7.

[Krusenstjerna, Sebastian von, öfverste. (F. 1760, d. 1836). Sid. 183.].

†Kumlien, Axel, hofintendent. (F. 1833.) Sid. 52.

Köhler, Sven, kanslisekreterare i finansdepartementet. (F. 1861.) Sid. 118, 143.

†Lagerbring, Gustaf Otto Robert, frih., landshöfding i Göteborgs och Bohus län. Ledamot af första kammaren. (F. 1847.) Sid. 40, 120.
Lagercrantz, Henrik Gustaf, kommendörkapten. (F. 1856.) Sid. 19.
[Lagerholm, Johan Fredrik, direktör. (F. 1834.) Sid. 189.]
Lagervall, Julius Magnus, kapten i flottan, navigationsskoleföreståndare. (F. 1837, d. 1902.) Sid. 40, 62, 95.
Lambrechts, Sigurd, expeditionssekreterare (norrman). (F. 1863.) Sid. 120, 177.
†Lamm, Carl Robert, direktör. (F. 1856.) Sid. 58.
†Lamm, Herman Fredrik, grosshandlare. (F. 1853.) Sid. 176.
[Lancken, Carl Ehrenfried von der, underståthållare i Stockholm. (F. 1843.) Sid. 196.]
Lancken, Ernst Ferdinand von der, generalmajor. (F. 1841, d. 1902.) Sid. 12, 25, 90.
†Langenskiöld, Bror Karl Johan, frih., bankofullmäktig. (F. 1857.) Sid. 69, 118, 143.
Lassen, Julius Severin Vilhelm, professor (dansk). (F. 1847.) Sid. 177.
Lassen, Nils Kjeldgaard Poulsen, höjesteretsassessor (dansk). (F. 1848.) Sid. 177.
†Larsson, Oskar, i Mörtlösa, landtbrukare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1851.) Sid 73, 112, 151.
Laurell, Axel Gustaf, öfverste. (F. 1839.) Sid. 1.
Laurentz, Vilhelm, grosshandlare. (F. 1851.) Sid. 159.
Leidesdorff, Carl Christofer Leonard, folkskoleinspektör. (F. 1831.) Sid. 88, 113.
Leman, Philip, advokat. Ledamot af första kammaren. (F. 1837.) Sid. 103.
Lemchen, Joachim Christofer, öfverste och chef för Karlskrona grenadjärregemente. (F. 1851.) Sid. 41, 63, 119, 141, 142, 148, 163.
Lennman, Fredrik Vilhelm, konteramiral. (F. 1840.) Sid. 4, 114, 115.
†Leth, Fredrik Johan, generalfälttygmästare. (F. 1850.) Sid. 16, 103, 120.
[Lewenhaupt, Sten Gustaf Evert, grefve, f. d. amanuens i domänstyrelsen. (F. 1863.) Sid. 192.]
Liepe, Rudolf Gunnar, kapten i flottan. (F. 1863.) Sid. 55.
†[Lilliehöök, Carl Bertil, kommendör. (F. 1809, d. 1890.) Sid. 188.]
†Lilliehöök, 2/Hjalmar 1/Hugo, öfverdirektör och chef för mariningenjörstaten. (F. 1845.) Sid. 70, 137.
†Lilljekvist, Johan Fredrik, slottsarkitekt. (F. 1863.) Sid. 58.
†Lindahl, Per Axel Ludvig, major vid väg- och vattenbyggnadskåren. (F. 1858.) Sid. 50.
Lindberg, Carl Carlsson, bruksägare. (F. 1851, d. 1900.) Sid. 58, 88, 96.
†Lindblad, Ernst August, domänintendent. Ledamot af andra kammaren. (F. 1857.) Sid. 166.
Lindbom, Otto, konteramiral. (F. 1846.) Sid. 81, 149.
Lindby, Johan Salomon, landskamrerare i Östergötlands län. (F. 1857.) Sid. 87.
†Lindeberg, Knut Mauritz, kansliråd, chef för kontroll- och justeringsbyrån. (F. 1848.) Sid. 155, 159, 166.
†Lindegren, Johan, kantor. (F. 1842.) Sid. 18.
†Linder, Daniel Ulrik Vilhelm, generallotsdirektör. (F. 1855.) Sid. 54, 112, 155.

Lindevall, Johan Oscar, domänintendent. Ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 164.

Lindhagen, Albert Israel, vice häradshöfding. (F. 1865.) Sid. 135.

†Lindhagen, Carl Albert, borgmästare i Stockholm. Ledamot af andra kammaren. (F. 1860.) Sid. 70, 136.

Lindhagen, Carl Arvid, lektor vid h. reallläroverket i Stockholm. (F. 1856.) Sid. 79, 113, 154.

†Lindman, Salomon Arvid Achates, bruksdisponent. (F. 1862.) Sid. 136.

†Lindquist, Carl Adolf, f. d. professor vid veterinärinstitutet. (F. 1830.) Sid. 28.

†Lindstedt, Anders, rektor vid tekniska högskolan, f. d. försäkringsinspektör. (F. 1854.) Sid. 40, 47, 54, 70, 120, 121, 157, 174.

†Lindström, Nils Johan Olof Herman, biskop i Växjö stift. (F. 1842.) Sid. 56, 91, 167.

†Lindström, Per Elof, lektor vid Nya elementarskolan. (F. 1863.) Sid. 113, 151, 233.

†Linnarsson, Nils Josef, domprost i Skara stift. (F. 1833, d. 1904.) Sid. 56.

†Linroth, Klas Mauritz, generaldirektör. (F. 1848.) Sid. 46, 89.

†Lithander, Pehr Emanuel, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1835.) Sid. 5.

†Ljungberg, Erik Johan, disponent. (F. 1843.) Sid. 58.

Ljunggren, Carl Johan, v. häradshöfding. (F. 1844.) Sid. 164.

†Ljungman, Axel Vilhelm, karantänsmästare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1841, d. 1901.) Sid. 103, [193].

Ljungquist, Carl Oscar Fredrik, kommendör. (F. 1840.) Sid. 25, 81.

†Lothigius, Lars Vilhelm Samuel, landshöfding i Älfsborgs län. Ledamot af andra kammaren. (F. 1836.) Sid. 126.

Lovén, Henrik John, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1840.) Sid. 6, 166.

Lundberg, Axel, ingenjör. Sid. 129.

Lundberg, Johan Emil, byrådirektör i järnvägsstyrelsen. (F. 1854.) Sid. 64.

Lundberg, Ludvig Vincent, regementsläkare vid Första Svea trängkår. (F. 1853.) Sid. 57, 140.

†Lundberg, Nils Rudolf, fiskeriinspektör. (F. 1844, d. 1902.) Sid. 70.

Lundberg, Otto Victor, borgmästare i Sala. Ledamot af första kammaren. (F. 1842.) Sid. 88.

†Lundbom, Hjalmar, disponent. (F. 1855.) Sid. 58.

Lunde, Johannes, bankdirektör (norrman). (F. 1835.) Sid. 24.

†Lundeberg, Christian, bruksägare, vice talman i första kammaren. (F. 1842.) Sid. 8, 59, 111, 136.

Lundgren, Per Johan Carolus, lasarettsläkare i Lidköping. (F. 1850.) Sid. 73.

[Lundqvist, Carl, öfverste och sekundchef för flottans konstruktionskår. Sid. 188.]

[Lundstedt, Gustaf Erik, kapten vid flottan. Sid. 185.]

Lundström, Johan Ludvig, grosshandlare. (F. 1844, d. 1904.) Sid. 177.

Lybeck, Carl Ulrik Samuel, godsägare. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1838.) Sid. 59.

†Lyttkens, Ivar Adolf, kansliråd i ecklesiastikdepartementet. (F. 1844.) Sid. 10, 88, 113.

[Lövenborg, C. J., sid. 183, är måhända sedermera kommendörkaptenen Carl Fredrik Lövenborg.]

†Lövland, Jörgen Gundersen, f. d. statsråd (norrman). (F. 1848.) Sid. 44

Magnet, Jakob Henrik, f. d. öfveringenjör i landtbruksstyrelsen. (F. 1830, d. 1900.) Sid. 128

†Malm, Olof Bernhard, öfverste och chef för Bohusläns regemente. (F. 1861.) Sid. 3, 37

Malm, Ole Olsen, direktör för »det civile veterinærvæsen» (norrman). (F. 1854.) Sid. 28

Malmberg, Fredrik Salomon, f. d. kommendörkapten. (F. 1831.) Sid. 19, [189]

Malmberg, Johan Anton Laurentius, landskamrerare i Uppsala län. (F. 1842.) Sid. 85

Mannerskantz, Fredrik Mikael, kapten vid Andra Svea artilleriregemente. (F. 1855.) Sid. 29

Mannheimer, Otto Salomon, advokat i Göteborg. (F. 1860.) Sid. 173

†Marks v. Würtemberg, Erik Theodor, frih., justitieråd. (F. 1861.) Sid. 14, 175, 177

Martin, Ture Bernhard August, jägmästare, direktör. (F. 1840.) Sid. 82

Martin, Carl Edvard Nore, kapten vid Andra Svea artilleriregemente. (F. 1859.) Sid. 141

†Martin, Erik David Valdemar, auditör vid flottan, advokat. (F. 1856.) Sid. 69

†Martin, Hugo Vilhelm, landtmäteridirektör. (F. 1849, d. 1899.) Sid. 10, 13, 42, 128

†Matern, Axel Fredrik von, öfverste vid Västgöta regemente. (F. 1848.) Sid. 78

Matern, Knut von, sekreterare vid justitieombudsmansexpeditionen. (F. 1864.) Sid. 127

†Melander, Emil, öfverste vid generalstaben. (F. 1856.) Sid. 59, 114

†Melin, Olof, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1834.) Sid. 12, 64, 67, 126

†Meyer, Ernst Fredrik Vilhelm, grosshandlare, statsråd. Ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 73, 107, 135

Meyer, Niels Rasmussen, telegrafdirektör i Köpenhamn. (F. 1856.) Sid. 142

†Mittag-Leffler, Gösta, professor vid Stockholms högskola. (F. 1846.) Sid. 50

†Moberg, Carl Oskar, borgmästare i Karlstad. Ledamot af första kammaren. (F. 1842.) Sid. 59, 90

Moberg, John Agaton, major vid Första Svea artilleriregemente. (F. 1858.) Sid. 16

Moll, Fritz Axel, grosshandlare. (F. 1856.) Sid. 176

†Montan, Erik Vilhelm, professors n. h. o. v. (F. 1838.) Sid. 123

Montelius, Lars Henning, häradshöfding. (F. 1847.) Sid. 108, 110, 111, 145, 167

Montgomery, Carl Oscar Christoffer, kapten vid Göta lifgarde. (F. 1856.) Sid. 63

Morton, Mårten, kansliråd i landtförsvarsdepartementet. (F. 1861.) Sid. 111

Munck, Bror Oliver Claes, ryttmästare. (F. 1857.) Sid. 2.
Munck, Carl Bror, generallöjtnant. (F. 1836.) Sid. 114, 126.
†Munthe, Carl David Ludvig Vilhelm V:son, öfverste vid fortifikationen. (F. 1849.) Sid. 18, 29, 109.
†Månsson, Ivar, i Trää, domänintendent. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1845.) Sid. 7, 11, 103, 123, 175.
†Möller, Carl Oscar, arkitekt. (F. 1857.) Sid. 46, 58.
Mörner, Elias Helmer August, grefve, direktör vid mariningenjörstaten. (F. 1850.) Sid. 70.
†Mörner, Karl Axel Hampus, grefve, professor vid Karolinska institutet. (F. 1854.) Sid. 129.

†Natt och Dag, Svante Adam Knutsson, kommendörkapten. Ledamot af andra kammaren. (F. 1861.) Sid. 4.
Nehrman, Karl Hjalmar Abraham, kammarråd. (F. 1859.) Sid. 179.
†Nettelblad, Per Anton Victor, fördelningsläkare. (F. 1852.) Sid. 140.
Neuendorff, Isak, förste marinintendent. (F. 1854.) Sid. 149, 177.
Nielsen, Sivert Andreas, postmästare, f. d. norsk stortingspresident. (F. 1822.) Sid. 45.
Nissen, Johan Rudolf Emanuel, kommendörkapten. (F. 1841, d. 1896.) Sid. 19.
†Nisser, Martin, Samuel, bruksägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1840.) Sid. 11.
Nordahl, Clas Omar, kapten vid Vaxholms artillerikår. (F. 1852, d. 1898.) Sid. 19.
†Nordenfelt, Torsten Vilhelm, kammarherre. (F. 1842.) Sid. 144.
Nordenfelt, Åke Hjalmar, disponent. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 58.
†Nordenskiöld, Adolf Erik, frih., professor. (F. 1832, d. 1901). Sid. 50.
†[Nordensvan, Otto, generalmajor. (F. 1811, d. 1892.) Sid. 187.]
†Nordfelt, Alfred, lektor vid. h. reallläroverket i Stockholm. (F. 1864.) Sid. 113, 151, 233.
Nordin, Robert, sparbanksdirektör i Hernösand. (F. 1845.) Sid. 159.
†Nordqvist, Johan Conrad, förste hofkapellmästare. (F. 1840.) Sid. 18, 48, 69.
Nordström, Sten Otto, grosshandlare i Gäfle. (F. 1839.) Sid. 88.
†Norén, Gustaf Richard, kontraktsprost. (F. 1847.) Sid. 18.
†[Nyblom, Carl Rupert, f. d. professor vid Uppsala universitet. (F. 1832.) Sid. 190.]
†Nyblæus, Gustaf Adolf, öfverstelöjtnant vid Skånska dragonregementet. (F. 1853.) Sid. 29.
†Nydal, Johan, skolföreståndare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1846.) Sid. 38.
†Nylander, Sixten Oskar, ingenjör. Ledamot af andra kammaren. (F. 1853.) Sid. 91, 143, 167.
Nylén, Otto Engelbrekt, ombudsman vid Stockholms sjömanshus. (F. 1834.) Sid. 139.

†Nyström, Carl Ludvig Hippolit, med. doktor. Ledamot af första kammaren. (F. 1833.) Sid. 89.

†Nyström, Johan Fredrik, lektor. Ledamot af första kammaren. (F. 1855.) Sid. 178.

Näslund, Pehr Gustaf, hemmansägare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1827, d. 1898.) Sid. 83.

†Odelberg, Albrecht Teodor, statsråd. Ledamot af första kammaren. (F. 1847.) Sid. 24, 28, 58, 70.

Odencrants, Henning, assessor i Göta hofrätt. Ledamot af andra kammaren. (F. 1853, d. 1900.) Sid. 91, 111.

[Olander, J. E., major vid arméns flotta. Sid. 183.]

Olbers, Jan Elam, t. f. ombudsman i arméförvaltningen. (F. 1866.) Sid. 27, 164.

Oldberg, Edvard Olof Magnus, kommendör, chef för sjökarteverket. (F. 1838.) Sid. 41, 42.

Olsen, Carl Otto, konteramiral. (F. 1844.) Sid. 1, 4, 137, 155.

Olsen, Hroar, amtman (norrman). (F. 1859.) Sid. 41.

Olsen, Olaj Johan, förste borgmästare i Bergen (norrman). (F. 1851.) Sid. 45.

Olsson, Karl Leonard, läroverksadjunkt. (F. 1858.) Sid. 233.

Ossbahr, Carl Anton, f. d. föreståndare för lifrustkammaren. (F. 1859.) Sid. 35.

†[Otter, Carl Gustaf, frih., f. d. statsråd, f. d. vice amiral. (F. 1827, d. 1899.) Sid. 191.]

†Otter, Fredrik Vilhelm, frih., f. d. statsminister. (F. 1833.) Sid. 12, 42.

Oxenstierna, Erik Carl Gabriel, grefve, öfverstelöjtnant i generalstaben. (F. 1859.) Sid. 78.

†Palander, Adolf Arnold Louis, statsråd. (F. 1842.) Sid. 19, 55, 70, 114, 115.

[Palmberg, Axel Magnus Theodor, ingenjör. (F. 1836.) Sid. 196.]

†Palme, Sven, direktör i lifförsäkringsaktiebolaget Thule. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1854.) Sid. 120, 127.

†Palmgren, Johan Henrik Herman, t. f. sekreterare i kammarrätten. (F. 1865.) Sid. 132.

†Palmstierna, Nils Axel Hjalmar, frih., landshöfding i Jönköpings län, f. d. statsråd. (F. 1836.) Sid. 164, 179.

†Pantzarhielm, Hans Fabian Axel Erik, f. d. kapten. Ledamot af andra kammaren. (F. 1844.) Sid. 127, 143.

†Pehrson, Pehr, i Törneryd, landtbrukare, vice talman i andra kammaren. (F. 1845.) Sid. 136.

†Personne, John Vilhelm, domprost i Linköpings stift. (F. 1849.) Sid. 63.

†Persson, Anders, i Mörarp, domänintendent. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1835.) Sid. 7.

†Persson, Carl, i Stallerhult, hemmansägare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1844.) Sid. 135, 157, 161, 179.

†Persson, Daniel, i Tällberg, nämndeman. Ledamot af andra kammaren. (F. 1850.) Sid. 156.

Persson, Jakob, rektor vid Köpings läroverk. Ledamot af andra kammaren. (F. 1839.) Sid. 51.

Persson, Ola, i Rinkaby, landtbrukare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1846.) Sid. 117.
Peters, Nikolai Herman, f. d. öfverste, tullkassör (norrman). (F. 1843.) Sid. 82.
Petersen, A. C. V., direktör (dansk). Sid. 120.
Petersens, August Herman af, öfverstelöjtnant, chef för Flyinge hingstdepot. (F. 1844.) Sid. 26.
†Peterson, Gustaf Albert, justitieråd. (F. 1851.) Sid. 20.
†Peterson, Johan Ludvig, arkitekt. (F. 1853.) Sid. 181.
Peterson, Per Gustaf, i Fräntorp, hemmansägare. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1837.) Sid. 127.
Peterson, Richard Primus, kapten vid Jönköpings regemente, gymnastiklärare. (F. 1853.) Sid. 4, 119, 142, 148.
†Petrelli, Daniel Teodor Johannes, krigsarkivarie. (F. 1853.) Sid. 35.
Pettersson, August Theodor, kontraktsprost. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1853.) Sid. 56, 113, 151.
†Pettersson, Fredrik Emil, f. d. kapten. Ledamot af första kammaren. (F. 1855.) Sid. 59, 135, 143, 179.
†Peyron, Edvard Svante Knut, f. d. vice amiral. (F. 1831.) Sid. 19.
Peyron, Fredrik Mauritz, kommendörkapten. (F. 1861.) Sid. 108.
†Peyron, Gustaf Oscar, frih., generallöjtnant. (F. 1828.) Sid. 12.
[Pfeiff, Carl Johan, frih., premierlöjtnant. (F. 1784, d. 1841.) Sid. 185.]
Philipson, John, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1829, d. 1899.) Sid. 6, 46.
†Phragmén, Lars Edvard, öfverdirektör och chef för försäkringsinspektionen. (F. 1863.) Sid. 174, 175.
†[Phragmén, Lars Jakob, f. d. rektor. (F. 1832.) Sid. 194.]
Piehl, Carl Gustaf, bryggeridirektör. (F. 1856.) Sid. 166.
Platen, Philip Christopher von, öfverste och chef för Kronprinsens husarregemente. (F. 1852.) Sid. 1, 29.
Platou, Oscar Ludvig Stoud, juris professor vid Kristiania universitet. (F. 1845.) Sid. 120.
[Poignant, Per Gustaf Emil, f. d. landshöfding. (F. 1829.) Sid. 189.]
Printzskjöld, Otto Hack Roland, chef för konungens hofförvaltning. (F. 1846.) Sid. 46, 48, 69.

Queckfeldt, Gustaf Henrik Johan, ryttmästare vid Skånska dragonregementet. (F. 1858, d. 1901.) Sid. 2.
†Quennerstedt, August Vilhelm, f. d. professor i zoologi vid Lunds universitet. (F. 1837.) Sid. 129.
Quensel, Olof Eberhard Carl, justitieråd. (F. 1855.) Sid. 56.

Rabe, Pehr Reinhold, bankdirektör. (F. 1858.) Sid. 176, 177.
†Raphael, Axel, fil. d:r, juris kandidat. (F. 1850.) Sid. 122.
Ramstedt, Reinhold Viktor, grosshandlare. (F. 1854.) Sid. 176.
†Rappe, Axel Emil, frih., general, f. d. statsråd. (F. 1838.) Sid. 126, [191].
Rappe, Christoffer Johan, frih., godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 82, 175.
Rappe, Henrik Esaias Anton Carl, frih., f. d. öfverste. (F. 1837, d. 1899.) Sid. 1.

Rasmussen, Johan Severin, direktör för det norska telegrafväsendet. (F. 1850.) Sid. 142.

†Redelius, Otto Vilhelm, kontraktsprost. Ledamot af andra kammaren. (F. 1835.) Sid. 91, 167.

Regnér, Lars Gustaf Laurentius, bataljonsveterinär vid Första Svea trängkår. (F. 1866.) Sid. 173.

Rehbinder, Hugo, frih., kommerseråd. (F. 1843.) Sid. 62, 114.

Reslow, Vilhelm, f. d. bokbindare i Stockholm. Sid. 122.

†Restadius, Daniel Gottlieb, statsråd. Ledamot af andra kammaren. (F. 1843, d. 1900.) Sid. 11, 17, 44, 71, 128.

Rettig, John, grosshandlare. Ledamot af första kammaren. (F. 1847.) Sid. 5, 11, 67, 102.

†Ribbing, Gustaf, häradshöfding. (F. 1849.) Sid. 71, 125, 173.

†Ribbing, Seved, medicine professor vid Lunds universitet. (F. 1845.) Sid. 46.

Richert, Hjalmar Bernhard, kapten i väg- och vattenbyggnadskåren. (F. 1859.) Sid. 88.

[Richnau, Johan Vilhelm, kapten i flottan. Sid. 185.]

Rieck, Ludvig Oscar, kommendör (norrman). (F. 1842.) Sid. 41.

Rissler, John Gottlieb, med. d:r. (F. 1863.) Sid. 46.

Roman, Anders Julius, häradshöfding. (F. 1843.) Sid. 20.

Rooth, Otto Daniel, kontorschef. (F. 1860.) Sid. 176.

†Rosén, Per Gustaf, professor vid generalstaben. (F. 1838.) Sid. 50.

Rosenberg, Johan Olof, professor vid tekniska högskolan. (F. 1840.) Sid. 155.

Rosenquist, Tomas Fredrik, häradshöfding. (F. 1850.) Sid. 39.

†[Rosensvärd, Johan Henrik, generallöjtnant, f. d. statsråd. (F. 1816, d. 1890.) Sid. 189.]

Rosman, Holger, fil. d:r. (F. 1871.) Sid. 101.

[Roswall, C., öfveradjutant och major vid flottan. Sid. 183.]

Rothlieb, Bernhard Herman, häradshöfding. (F. 1843.) Sid. 133.

†Rubenson, Semmy, f. d. polismästare. (F. 1839.) Sid. 31, 159.

Rudberg, Karl Leonard, marinöfverläkare. (F. 1852.) Sid. 137.

†Rudebeck, Gustaf Mauritz Ulrik, landshöfding i Västernorrlands län. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1842.) Sid. 38, 66.

Rudelius, Alfred Theodor, trafikdirektör. (F. 1844.) Sid. 64.

†Rudin, Erik Georg Valdemar Napoleon, f. d. teol. professor vid Uppsala universitet. (F. 1833.) Sid. 63.

Rudling, Arvid Emanuel, major vid Andra Göta artilleriregemente. (F. 1856.) Sid. 37.

Ruuth, Magnus Daniel, grefve, f. d. generallotsdirektör. (F. 1835, d. 1903.) Sid. 19, 42.

Rydin, Karl Rudolf, kammarråd. (F. 1854.) Sid. 91, 167.

Rydin, Lars Axel Vilhelm, byråchef i telegrafstyrelsen. (F. 1865.) Sid. 135.

†Ryding, Bror Tolf Gustaf, landshöfding i Västernorrlands län. (F. 1833, d. 1901.) Sid. 38.

Rygh, Evald, f. d. statsråd (norrman). (F. 1842.) Sid. 24, 28.

Salander, Nils, kapten vid Andra Göta artilleriregemente. (F. 1860, d. 1900.) Sid. 82, 94.

Sandberg, Axel Victor, intendent. (F. 1866.) Sid. 118.
Sandberg, Gustaf Fredrik, byråchef i generalpoststyrelsen. (F. 1848.) Sid. 121.
Sandberg, Ludvig Kristian Valfrid, auditör vid Lifregementets dragoner. (F. 1866.) Sid. 54, 90, 159.
Sandström, Teodor Carl Adam, kommendör. (F. 1852.) Sid. 19, 137, 149, 177.
[Schenbom, Adolf af, landshöfding. (F. 1757, d. 1811.) Sid. 183.]
Scherberg, Carl Johan, f. d. kamrerare vid flottans station i Stockholm. (F. 1838.) Sid. 81.
Schjödt, Annæus Johannes, höiesteretsadvokat (norrman). (F. 1857.) Sid. 177.
Schlytern, Frans Herman, byråchef i generalpoststyrelsen. (F. 1843.) Sid. 135, 179.
Schneidler, Johan Christoffer, kapten vid flottan. (F. 1868.) Sid. 55.
Schreiber, Otto Julius, major vid Andra Göta artilleriregemente. (F. 1845.) Sid. 16.
Schultzberg, Fabian Henrik, revisor i fångvårdsstyrelsen. (F. 1859.) Sid. 179, 180.
Schulzenheim, Carl David Reinhold von, kansliråd i jordbruksdepartementet. (F. 1854.) Sid. 11.
Schweigaard, Christian Homan, f. d. norsk statsminister. (F. 1838.) Sid. 44.
Schöyen, A. B., apotekare, (norrman). (F. 1837.) Sid. 24.
†Sederholm, Edvard Magnus, godsägare. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1828.) Sid. 38, 70.
†[Sefström, Nils Gabriel, professor. (F. 1787, d. 1845.) Sid. 187.]
Selander, Nils Johan Teodor, öfverste och chef för Västernorrlands regemente. (F. 1845.) Sid. 178.
Sergel, Carl Johan Birger, major vid Vaxholms grenadjärregemente. (F. 1861.) Sid. 163.
[Servais, Carl Erik, kommendörkapten. Sid. 185.]
Settervall, Carl Fredrik, grosshandlare, Stockholm. (F. 1842.) Sid. 5.
†Sidenbladh, Karl öfverdirektör och chef för Statistiska centralbyrån. (F. 1840.) Sid. 166.
†Sidenbladh, Per Elis, f. d. öfverdirektör vid Stat. centralbyrån. (F. 1836.) Sid. 38, 41, [195.].
†Sidner, Josef Volfgang Ludvig, kommendör. (F. 1851.) Sid. 139.
Silow, Carl Christian Adolf, major, lärare vid Gymn. centralinstitutet. (F. 1846.) Sid. 108, 154.
Simonsson, Jon Didrik, trafikdirektör. (F. 1849.) Sid. 7, 64.
Sjöberg, Alfred Theodor Napoleon, f. d. generalkrigskommissarie. (F. 1838.) Sid. 3, 22, 113, 114, 126.
Sjöberg, Emil, justitiekanslär. (F. 1852.) Sid. 25, 54.
Sjöberg, Johan Axel, sekreterare i lotsstyrelsen. (F. 1854.) Sid. 19.
[Sjöbohm, Salomon, öfverste och sekundchef för flottans konstruktionskår. Sid. 185.]
†Sjöcrona, Cornelius Alexander, landshöfding i Skaraborgs län. Ledamot af första kammaren. (F. 1835.) Sid. 166.
Sjögreen, Carl Magnus, f. d. jägmästare. (F. 1828.) Sid. 82.
Sjöholm, Lars Albert, kontraktsprost. Ledamot af första kammaren. (F. 1841.) Sid. 117, 133.

Sjöqvist, Per Johan, byggmästare. (F. 1852.) Sid. 180.
Skarstedt, Sigfrid Adalvard, assessor i Göta hofrätt. (F. 1867.) Sid. 117.
Smedmark, Jacob Oscar Gottfrid, öfverste och chef för Första Svea trängkår. (F. 1842.) Sid. 22, 52.
Smith, Gustaf Edvard Magnus, protokollssekreterare. (F. 1861.) Sid. 18.
†Snoilsky, Carl Johan Gustaf, grefve, öfverbibliotekarie. (F. 1841, d. 1903.) Sid. 48.
†Sofia, h. m:t drottningen. (F. 1836.) Sid. 46.
Spak, Fredrik Adolf, major vid Första Svea artilleriregemente. (F. 1846.) Sid. 18, 36.
Sparre, Knut Ulfson, frih., landshöfding i Jämtlands län. (F. 1835.) Sid. 7, 13.
†Sparre, Nils Gustaf Alexander, grefve, talman i första kammaren. (F. 1834.) Sid. 8, 44, 71.
Sparre, Ulf Carl Knutson, frih., kapten vid flottan. (F. 1866.) Sid. 55, 109, 141, 171.
†Sprinchorn, Carl Knut Sigfrid, rektor vid Lunds h. läroverk. (F. 1851.) Sid. 124.
†Stadling, Jonas Jonasson, skriftställare. (F. 1847.) Sid. 164.
Stafsing, Frans Birger, byråchef i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. (F. 1856.) Sid. 125.
Stang, Fredrik, professor (norrman). (F. 1867.) Sid. 177.
Stang, Hans Georg Jacob, f. d. statsråd (norrman). (F. 1858.) Sid. 82.
Starck, Claes Petter Albert, generalkonsul. (F. 1838.) Sid. 176.
Stedt, Nils Gustaf, öfverstelöjtnant vid fortifikationen. (F. 1850.) Sid. 35.
†Steijern, Nils Henrik Vult von, president, f. d. statsråd. (F. 1839, d. 1899.) Sid. 10, 20, 44.
Stephens, Josef Samuel Frithiof, bruksägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1841.) Sid. 117, 134.
Sterky, Carl Edvard Teodor, t. f. krigsfiskal. (F. 1871.) Sid. 155.
Stjernstedt, Leonard Vilhelm, generalmajor, chef för femte arméfördelningen. (F. 1841.) Sid. 114, 126.
[Stockenström, Henrik Albrekt von, f. d. öfverste. (F. 1842.) Sid. 195.]
†Storckenfeldt, Carl Erik Gustaf Bleckert, generaldirektör och chef för telegrafverket. (F. 1847, d. 1902.) Sid. 7, 136.
Stuart, Carl Ernst Gerhard Christian, mariningenjör. (F. 1847, d. 1902.) Sid. 137.
†Sundberg, Anton Niklas, ärkebiskop. (F. 1818, d. 1900.) Sid. 63, 170.
Sundberg, Gustaf Emil, häradshöfding. (F. 1863.) Sid. 106, 107.
†Sundbärg, Axel Gustav, förste aktuarie i Stat. centralbyrån. (F. 1857.) Sid. 28.
Sundell, Carl Reinhold, kyrkoherde, folkskoleinspektör. (F. 1857.) Sid. 88, 113.
Sundell, Olof Vilhelm, t. f. yrkesinspektör. (F. 1849.) Sid. 87.
Sundström, Nils Gustaf, kommendör. (F. 1846.) Sid. 19.
Svanberg, Gustaf, f. d. borgmästare i Göteborg. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1839.) Sid. 56.

†Swartling, Axel, fabriksdisponent, talman i andra kammaren. (F. 1840.) Sid. 24.

Swartz, Carl Johan Gustaf, fabriksidkare. Ledamot af första kammaren. (F. 1858.) Sid. 156, [192].

†Svedbom, Vilhelm, direktör vid Musikaliska akademiens konservatorium. (F. 1843.) Sid. 48, 69.

†Svedelius, Axel Gabriel Johan, landshöfding i Örebro län. Ledamot af första kammaren. (F. 1836.) Sid. 7, 11, 69, 70, 71, 88, 126.

†Svenonius, Fredrik Vilhelm, statsgeolog. (F. 1852.) Sid. 88, 164.

†Svensén, Emil, skriftställare. (F. 1850.) Sid. 175.

†Svenson, Göthe Vilhelm, f. d. öfverdirektör. (F. 1828.) Sid. 112.

Svensson, Josef, professor vid Veterinärinstitutet. (F. 1852.) Sid. 28, 89, 172.

†[Sydow, Johan Gustaf von, konteramiral. (F. 1784, d. 1850.) Sid. 185, 187.]

Sylvan, Carl Gustaf, statskommissarie. (F. 1853.) Sid. 157.

Sylvander, Carl Oscar, öfverste och chef för Vaxholms kustartilleri. (F. 1843.) Sid. 2, 19, 109, 171.

Söderbaum, Carl, krigsråd. (F. 1842.) Sid. 3.

Söderberg, Olof Alfred, grosshandlare i Stockholm. (F. 1872.) Sid. 176.

Söderblom, Anders Leonard Axel, lektor vid Chalmers tekn. anstalt. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1847.) Sid. 64.

Söderblom, Knut, fabriksidkare, Eskilstuna. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1846.) Sid. 58.

†[Sölfverarm, Paul Adolf, major vid arméns flotta. (F. 1769, d. 1820.) Sid. 183.]

Sörensson, Pehr, kontraktsprost. Ledamot af första kammaren. (F. 1841.) Sid. 91, 167.

†Tamm, Claes Gustaf Adolf, frih., f. d. öfverståthållare, f. d. statsråd. (F. 1838.) Sid. 155.

†Tamm, Gösta, hofstallmästare. Ledamot af andra kammaren. (F. 1866.) Sid. 26.

†Tamm, Hugo Petrus Percival, godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1840.) Sid. 82.

[Taube, Adolf, trafikdirektör vid statens järnvägar. (F. 1845.) Sid. 192.]

†Taube, Carl Oscar, grefve, distriktschef vid statens järnvägar. Ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 164.

†Taube, Otto Fredrik, generallöjtnant. (F. 1832.) Sid. 1, 41, 111.

Tauvon, Johan Hjalmar, t. f. krigshofrättsråd. (F. 1845, d. 1902.) Sid. 25.

†Tegnér, Elof, universitetsbibliotekarie i Lund. (F. 1844, d. 1900.) Sid. 130.

†Tegnér, Esaias Henrik Vilhelm, professor i österl. språk vid universitetet i Lund. (F. 1843.) Sid. 63.

Telander, Nils Adolf, kommendörkapten. (F. 1860.) Sid. 108.

Tengvall, Olof, landtmäterifiskal. (F. 1838.) Sid. 70.

†Tham, Gustaf Vilhelm Sebastian, bruksägare. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1839.) Sid. 58, 122, [192].

†Tham, Vollrath Henrik Sebastian, bruksdisponent. Ledamot af första kammaren. (F. 1837.) Sid. 71, 91, 96, 125, 167.

Robert †Themptander, Oscar Reinhold, f. d. landshöfding, f. d. statsminister. (F. 1844, d. den 30 januari 1897.) Sid. 10, 12, 45.

Thiel, Arthur Semi, grosshandlare. (F. 1860.) Sid. 58.
Thimgren, Carl Ludvig, öfverste. (F. 1838, d. 1899.) Sid. 36.
Thor, Carl Gustaf, brädgårdsfaktor. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1860.) Sid. 122.
Thorne, Johan Henrik Paasche, f. d. norskt statsråd. (F. 1843.) Sid. 44.
Thott, Tage Alexis Otto, grefve, förste hofjägmästare. (F. 1852.) Sid. 54.
†Thulin, Gabriel, kammarråd. (F. 1865.) Sid. 130.
†[Thulstrup, Carl Magnus, f. d. statsråd. (F. 1805, d. 1881.) Sid. 187.]
†Thyrén, Johan Carl Vilhelm, professor i juridik vid Lunds universitet. (F. 1861.) Sid. 146.
Thyselius, Pehr Fredrik, kanslisekreterare i civildepartementet. (F. 1850.) Sid. 97.
Tidblad, Anders Emil, ingenjör. (F. 1845.) Sid. 20.
†Tigerschiöld, Hugo Edvard, kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet. (F. 1860.) Sid. 32, 42, 48.
†Tingsten, Lars Herman, öfverstelöjtnant i generalstaben. (F. 1857.) Sid. 1, 22, 35, 78, 114, 159, 163, 166.
Tollstén, Thor Birger Valdemar, fältintendent. (F. 1843.) Sid. 3, 37.
†Torén, Carl Axel, f. d. domprost. (F. 1813.) Sid. 21.
Torén, Gabriel Axel, kapten vid Första Svea artilleriregemente. (F. 1858.) Sid. 108.
†Tornérhiem, Gustaf David Rudolf, landshöfding. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1854.) Sid. 157.
Torpadie, Reimers Carl Hjalmar, major i generalstaben. (F. 1856.) Sid. 133.
†Tottie, Henry William, biskop i Kalmar stift. (F. 1856.) Sid. 56.
Troilius, Carl Robert Vilhelm, arkivarie i riksbanken. (F. 1854.) Sid. 8.
[Trolle, Georg af, kommendörkapten. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1834, d. 1893.) Sid. 189.]
Trybom, Filip, fiskeriinspektör. (F. 1850.) Sid. 56, [193.]
Trygger, Ernst, professor i juridik vid Uppsala universitet. Ledamot af första kammaren. (F. 1857.) Sid. 44, 172.
Trönnberg, Axel Gustaf Frithiof, kapten vid Helsinge regemente. (F. 1858.) Sid. 78.
Tägtström, Erik Gustaf, notarie i medicinalstyrelsen. (F. 1864.) Sid. 73.
†Törnebladh, Henrik Ragnar, bankofullmäktig. Ledamot af första kammaren. (F. 1833.) Sid. 118.
[Törnquist, Matthias Georg, kapten vid flottan. Sid. 185.]

Uddén, Herman Leonard, landssekreterare i Västmanlands län. (F. 1850.) Sid. 85, 147.
Uggla, Gustaf Fredrik Oscar, generalmajor. (F. 1846.) Sid. 1, 41, 90.
†[Ugglas, Carl Gustaf af, frih., öfverståthållare, f. d. statsråd. (F. 1820, d. 1895.) Sid. 190.] bort?
†[Uhr, Carl David af, öfverdirektör. (F. 1770, d. 1849.) Sid. 187.]
†Ullman, Uddo Lechard, biskop i Strängnäs stift. (F. 1837.) Sid. 21.
†Upmark, Gustaf Henrik Vilhelm, intendent vid Nationalmuseum. (F. 1844, d. 1900.) Sid. 58.

†Wachtmeister, Axel Fredrik C:son, grefve, generaldirektör och chef för domänstyrelsen. Ledamot af första kammaren. (F. 1855.) Sid. 136.
Wachtmeister, Carl Alarik, grefve, kapten vid flottan. (F. 1865.) Sid. 70.
†Wachtmeister, Hans Hansson, grefve, generaldirektör och chef för statskontoret, f. d. statsråd. Ledamot af första kammaren. (F. 1851.) Sid. 11.
†Wærn, Carl Fredrik, f. d. president. F. d. ledamot af första kammaren. (F. 1819, d. 1899.) Sid. 41, [195.].
†Wærn, Leonard Magnus, rektor vid Högre lärarinneseminariet. (F. 1846.) Sid. 131.
Wahlberg, Johan Victor August, fiskeriassistent. (F. 1840.) Sid. 56.
Wahlbom, Carl Fredrik, häradshöfding. (F. 1849.) Sid. 171.
Waldenström, Alfred, häradshöfding. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1843.) Sid. 171.
†Waldenström, Paul Peter, lektor. Ledamot af andra kammaren. (F. 1838.) Sid. 106, 127, 181.
Wall, Carl Johan August, landshöfding i Gotlands län. (F. 1855.) Sid. 12, 62.
†Walldén, John Vilhelm Elis, godsägare, tidningsredaktör. Ledamot af första kammaren. (F. 1836.) Sid. 48, 158.
Wallenberg, Anna Eleonora Charlotta, f. Sydow, fru. (F. 1838.) Sid. 58.
†Wallenberg, Gustaf Oscar, kapten. Ledamot af andra kammaren. (F. 1863.) Sid. 62, 67, 139, 159.
†Wallenberg, Knut Agathon, bankdirektör. (F. 1853.) Sid. 50.
Wallenberg, Marcus Laurent, bankdirektör. (F. 1864.) Sid. 69.
Wallgren, Carl August Ferdinand, fältintendent. (F. 1859.) Sid. 111.
Wallin, Karl, t. f. professor vid Tekniska högskolan. (F. 1858.) Sid. 20, 125.
Wankel, Georg Reinhold, godsägare (norrman). (F. 1843.) Sid. 28.
Wannberg, Daniel Edvard, kontraktsprost i Göteborgs stift. (F. 1836.) Sid. 91, 167.
Warberg, Casten Abraham Carl, generalmajor. (F. 1845.) Sid. 1, 114, 126, 163, 178.
†Warfvinge, Frans Vilhelm, öfverläkare. (F. 1834.) Sid. 46.
Wavrinsky, Richard August, medicinalråd. Ledamot af andra kammaren. (F. 1852.) Sid. 31, 89.
Weidenhielm, Carl Herman, generalkrigskommissarie. (F. 1852.) Sid. 3, 27, 37, 112.
Welander, Johan Peter, skriftställare. (F. 1848.) Sid. 151, 233.
Welin, Karl Gustaf Armand, byrådirektör i järnvägsstyrelsen. (F. 1859.) Sid. 144.
†Wennerberg, Gunnar, f. d. landshöfding, f. d. statsråd. Ledamot af första kammaren. (F. 1817, d. 1901.) Sid. 18.
Wennerberg, Sune Gunnarsson, öfverste och chef för Andra Svea artilleriregemente. (F. 1853.) Sid. 16, 82, 121.
Wennman, Magnus, byråchef i telegrafstyrelsen. (F. 1840.) Sid. 135.
Wernstedt, Kanaris Alexis von, f. d. öfverstelöjtnant, ledamot af direktionen för Vadstena hospital. (F. 1837.) Sid. 17.
Wessberg, Hjalmar, verkstadsdirektör. (F. 1846, d. 1904.) Sid. 122.

Wessel, Johan Herman, major (norrman). (F. 1847.) Sid. 82, 121.
[Westerling, Johan Vilhelm, öfverstelöjtnant. Sid. 187.]
Westfelt, Gerhard, förste lifmedikus. (F. 1828, d. 1899.) Sid. 46.
[Westin, Oscar Edvard, professor vid tekniska högskolan. (F. 1848.) Sid. 196.]
Westrin, Adolf, landssekreterare i Kalmar län. (F. 1847.) Sid. 170.
Westrin, Teodor, hofrättsråd. (F. 1840.) Sid. 48, 69.
†Westring, Hjalmar Georg, statsråd. (F. 1857.) Sid. 41, 43.
†[Wetterstedt, Erik af, frih., landshöfding. (F. 1736, d. 1822.) Sid. 183.]
Wetterstedt, Nils Vilhelm Uno af, frih., kapten vid Svea lifgarde. (F. 1858.) Sid. 108.
Wickbom, Johan Anders Olof, seminarierektor i Kalmar. (F. 1851.) Sid. 86.
†Widén, Johan, landssekreterare i Nyköpings län. Ledamot af andra kammaren. (F. 1856.) Sid. 145, 179.
†Wieselgren, Pehr Sigfrid, generaldirektör. Ledamot af första kammaren. (F. 1843.) Sid. 66, 86.
†Wijk, Ivar, godsägare. Ledamot af första kammaren. (F. 1841.) Sid. 179.
†Wijkander, Erik August, professor, föreståndare för Chalmers tekn. anstalt. F. d. ledamot af andra kammaren. (F. 1849.) Sid. 20, 58.
Wijkander, Henning Rutger, major vid Första Svea artilleriregemente. (F. 1854.) Sid. 33, 63.
Wikander, Johan Gustaf, öfverste och chef för Kronobergs regemente. (F. 1850.) Sid. 41, 161.
†Wikblad, Sven Herman, president, f. d. statsråd. (F. 1841.) Sid. 173.
Wiklund, Adolf, nämndeman. Ledamot af andra kammaren. (F. 1859.) Sid. 136.
Willborg, Vilhelm R., f. d. ångfartygsbefälhafvare, direktör. Sid. 67.
†Willman, Per Anders Johan, f. d. direktör för k. teatrarne. (F. 1834, d. 1898.) Sid. 50.
Winroth, Hugo Ludvig Pontus, postdirektör i Malmö. (F. 1849.) Sid. 123.
†[Virgin, Carl Filip Samuel, vice amiral. (F. 1824.) Sid. 179.]
†Virgin, Otto Vilhelm, statsråd. (F. 1852.) Sid. 29, 82, 94, 121, 144, [195].
†Wirsén, Carl David af, Svenska akademiens sekreterare. (F. 1842.) Sid. 21.
†[Wirsén, Carl Johan af, vice amiral. (F. 1777, d. 1825.) Sid. 183.]
Wolcker, Erik Joachim, kammarrättsråd. (F. 1863.) Sid. 38, 103.
Wold, Johan Henrik Olaus, häradshöfding. (F. 1848.) Sid. 117.
Wolff, Henrik, advokatfiskal. (F. 1863.) Sid. 55, 139.
Wollgast, Edvard Johan Fredrik, kamrerare i marinförvaltningen. (F. 1843.) Sid. 115.
Vougt, Carl Fredrik, kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet. (F. 1861.) Sid. 17.
Wrangel, Christian Fredrik, frih., godsägare. (F. 1847.) Sid. 26.
†Wrangel, Herman Georg Valdemar, kommendörkapten. (F. 1859.) Sid. 137.
†[Wretlind, Erik Wilhelm, med. d:r. (F. 1838.) Sid. 191.]
Wåhlander, Herman Rudolf, lektor vid Hernösands h. läroverk. (F. 1839, d. 1902.) Sid. 91, 170.
Wåhlin, Lars Samuel Christian, sekreterare vid Karolinska institutet. (F. 1867.) Sid. 86, 172.

Zacco, Knut Yngve, civilingenjör. (F. 1846.) Sid. 176.
Zachrisson, Uddo Ferdinand, postmästare. (F. 1839.) Sid. 144.

Zamore, Otto Kristian, revisor i arméförvaltningen. (F. 1863.) Sid. 161.
Zethelius, Fredrik Otto, kapten vid Vendes trängkår. (F. 1865.) Sid. 22, 52, 114.
Zethelius, Johan Arvid, major vid fortifikationen. (F. 1849.) Sid. 37.
Zettersten, Axel, marinintendent. (F. 1839.) Sid. 177.
†Zetterstrand, Theodor, rådman. Ledamot af andra kammaren. (F. 1852.) Sid. 117.

Åhlund, Nils Gustaf Thure, major vid Första Göta artilleriregemente. (F. 1852.) Sid. 103, 120.
[Åkerhjelm, Gustaf Georg Knut, förste hofmarskalk och chef för konungens hofförvaltning. (F. 1813, d. 1895.) Sid. 190.]
†Åkerman, Anders Richard, generaldirektör. Ledamot af första kammaren. (F. 1837.) Sid. 24, 58.
†Åkerman, Assar Emanuel, häradshöfding. (F. 1860.) Sid. 181.
Åkerrén, Olof, landskamrerare i Västerbottens län. (F. 1856.) Sid. 87.
Åman, Vilhelm, kapten vid Dalregementet. (F. 1849.) Sid. 4, 119, 142, 148.
Åmark, Fredrik Vilhelm, rektor vid läroverket i Enköping. (F. 1843.) Sid. 113, 151.
Årfelt, Lars Edvard, miningenjör. (F. 1860.) Sid. 20.
Åström, Adolf, docent i juridik vid Lunds universitet. (F. 1863.) Sid. 88, 129.

Ödman, Svante, f. d. e. o. medicine professor vid Lunds universitet. (F. 1836.) Sid. 52.
Örtenblad, Carl Otto Torsten, ingenjör. (F. 1853.) Sid. 181.
Örtenblad, Veit Thorsten, öfverjägmästare i Västerbottens distrikt. (F. 1855.) Sid. 82.
†Östberg, Gustaf Fredrik, godsägare, Ledamot af första kammaren. (F. 1847.) Sid. 66, 106, 166.
†Östberg, Johan, kammarrättsråd. (F. 1855.) Sid. 40, 103, 132.
Östergren, Axel Reinhold, fiskal i Svea hofrätt. (F. 1866.) Sid. 171.
[Östmark, Lars, öfverkommissarie. Sid. 186.]

Sakregister.

I detta upptagas äfven de mera häfdvunna benämningarna på en del af de i förteckningen färekommande kommittéerna, där sådant ansetts kunna blifva till lättnad vid eftersökandet.

Klammerna kring en rubrik eller ett betänkande angifva, att de hänföra sig till det å sid. 183—196 införda tillägget, hvarifrån dock i regeln endast registrerats de nyanfördä betänkandena, ej tilläggen etc. till i föregående förteckning upptagna betänkanden.

Acetylén:
se Karbid.
Afskrifningsreglemente:
se Militär förvaltning.
Afvittring i lappmarkerna:
Norrlandskommittén ang. förändrade grunder för (1901). Sid. 136.
Anvisningar, vissa:
se Bankväsende.
Arbetarefrågor:
se Arbetareförsäkring, Arbetsaftal Arbetsstat. undersökningar, Förliknings- och skiljenämder, Tjänsteaftal.
Arbetareförsäkring:
förslag till lag ang. försäkring till beredande af pension eller lifränta (1898). Sid. 47;
= = = ang. arbetsgifvares rätt att i visst fall göra afdrag af arbetstagares innestående aflöning (1898). Sid. 47;
ang. ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete (1898). Sid. 70;
ang. en riksförsäkringsanstalt (1900). Sid. 120.
Arbetsaftal:
ang. skydd för i behörig ordning ingångna (1901). Sid. 133.
Arbetsstatistiska undersökningar:
förslag ang. — (1896). Sid. 28.
Arfsskatt:
se Beskattning.
Arméförvaltningen:
ang. ny organisation af — (1896) (1897). Sid. 22, 33.
Holmquist, förslag till hufvudbok för — (1897). Sid. 34.
Se äfven Militär förvaltning.
Armén:
ändringar i tjänstgöringsreglementet (1895) (1896). Sid. 1, 16;
nyanskaffning af munderingspersedlar (1895). Sid. 2;
instruktion för intendenturkåren (1895). Sid. 2;
arméns deltagande i 1897 års utställning (1896). Sid. 18;
instruktion för arméns rid- och remontskolor (1896). Sid. 29;
dess fanor och standar (1897). Sid. 35;
dess aflöning under fred (1897). Sid. 36;
manskapets aflöning vid värfvade icke garnisonerade kavalleriet (1897). Sid. 37;
ändringar i infanteriskjutskolans organisation (1897). Sid. 41;
förslag till fälttjänstreglemente I—V, marscher etc. (1899) (1900). Sid. 78, 95;
ändringar i Undervisning för infanteristen, d:o för ryttaren etc. (1899). Sid. 78;
förenkling af härens aflöningssystem (1900). Sid. 111;
kokinstruktion (1900). Sid. 118;
fälttjänstreglemente, återstående delar (1901). Sid. 124;
instruktion för fälttjänstöfningar (1901). Sid. 125;

granskning af förslag till kasernbyggnader (1902). Sid. 143;
ang. musikens underhåll år 1904 (1902). Sid. 159;
ang. harmonimusikens sammansättning (1903). Sid. 161;
förslag till exercisreglemente för infanteriet (1903). Sid. 163;
ang. organisation af landstormen (1903). Sid. 163;
ang. försäljning af norra Djurgården och nytt öfningsfält för Stockholms garnison (1903). Sid. 164.
Se äfven Gymnastik, Krigslagstiftning.
Artilleriet:
[Aschling, A., Regl. för besiktning af artilleripjeser och projektiler (1839). Sid. 186.];
[ang. granskning af föreg. (1842—). Sid. 186];
[ändrad projektilutrustning vid fältbatterierna (1894). Sid. 195];
skjutregler för fältartilleriet (1896). Sid. 16;
exercisreglemente för d:o (1896). Sid. 16;
exercisreglemente för fästningsartilleriet (1896). Sid. 19;
ang. arrestlokaler vid Karlskrona artillerikår (1897). Sid. 33.
officersaspiranternas utbildning (1898). Sid. 53;
gemensamma försök i Sverige och Norge rörande nytt fältartillerimateriel (1899). Sid. 81;
fältartillerimateriel af nyare konstruktion i utlandet (1899). Sid. 93;
organisation af tygstaterna (1900). Sid. 103;
instruktion för artilleriförråden (1900). Sid. 103;
ang. kustartilleriets förläggning till Nya varfvet vid Göteborg (1900). Sid. 108;
organisation af sjöfästningsartilleriet och fasta minförsvaret (1900). Sid. 108.
ang. granskning af nämda förslag (1900). Sid. 115;
organisation af artilleriets tekniska kår (1900). Sid. 120;
sv. n. art. k. ang. ifrågasatt ny fältartillerimateriels ammunition (1900). Sid. 121.
reglement. föreskrifter för kustartilleriet (1903). Sid. 171.
Artillerikommittén:
[(1894). Sid. 195]. (1898). Sid. 53. (1899. 1900; sv. n.). Sid. 81, 121.
Se äfven Fältartilleriexercisreglementskommittén.
Bankväsende:
förslag till lag ang. vissa anvisningar (1896). Sid. 23;
ang. riksbankens sedelutgifningsrätt (1900). Sid. 118;
förslag till lagar ang. bankbolag med solidarisk ansvarighet och ang. bankaktiebolag (1902). Sid. 142.
Barn:
se Minderårige, Fosterbarnsvård.
Barnarbete:
se Minderårige.
[*Barnmorskor:*
se Pensionsväsende.]
Befälet å handelsfartyg:
se Handel och sjöfart.
Befästningar:
se Fasta försvaret.
Befästningskommittén:
(1898). Sid. 59—61.
Beskattning:
[ang. bevillningsafgifter af utländingar för konserter, dram. föreställningar etc. (1893). Sid. 193];
frågor rör. ändring i bevillningslagstiftningen (1895). Sid. 11;
ändrade grunder för den kommunala beskattningen (1900). Sid. 103.
ändrade bestämmelser rörande arfsskatt (1901). Sid. 131;
progressiv inkomstskatt och obligatorisk självdeklaration (1901). Sid. 132;
Flodström, I., öfversikt af 1900 års bevillningstaxering (1901). Sid. 139;
ang. stämpelafgift för punsch (1902). Sid. 159.
Bevillningslagstiftning:
se Beskattning.
Bevillningstaxering:
se Beskattning.
Beväringen:
se Härordning, Flottan, Värnpliktige.
Bibelkommissionen:
Sid. 30, 43, 63—64, 170, [184].
Bibelöfversättningar:
se Gamla testamentet.
Bolag:
Norrlandskommittén, ang. förbud för bolag att förvärfva fast egendom (1901). Sid. 136.
Boställen, Prästerskapets:
se Prästerskapet.
Brott, Gröfre:
anslag för upptäckande af (1901). Sid. 138.
Checklagen:
se Anvisningar.

Djurgården, norra:
försäljning af (1903). Sid. 164.
Domstolar:
se Handel, Krigslagstiftning, Rådstufvurätter.
Egna hem:
ang. beredande af (1901). Sid. 126;
Falk, H., Redogörelse för åtgärder i utlandet i sådant syfte (1902). Sid. 126.
Eldhandvapen:
se Gevär.
Elektriska ledningar etc.:
operabyggnadens förseende med elektriskt ljus (1896). Sid. 20;
elektr. lysmaskiner o. afståndsmätare å Kungsholms fästning (1896). Sid. 30;
ang. koncessionstvång, expropriationsrätt och fridlysning i afs. på elektr. ljus- och kraftledningar (1898). Sid. 71;
ang. anläggning och begagnande af elektr. ljus- och kraftledningar (1901). Sid. 125.
Ersättning af allmänna medel:
för skada förorsakad af ämbets- eller tjänsteman (1896). Sid. 14.
Exercisreglementen:
för infanteriet (1895). Sid. 1;
kavalleriet (1895). Sid. 1;
trängen (enskild utbildning etc.) (1895). Sid. 3;
trängen (trängtrupper o. sjukvårdstrupper (1896) (1898). Sid. 22, 52;
fältartilleriet (1896). Sid. 16;
fästningsartilleriet (1896). Sid. 19.
Fanor:
se Armén.
Fasta försvaret:
försvarets ledning vid Vaxholm—Oskar Fredriksborg (1895). Sid. 2;
granskning af plan för fästning vid Boden (1896). Sid. 29;
elektr. lysmaskiner o. afståndsmätare å Kungsholms fästning (1896). Sid. 30;
ang. Sveriges fasta försvar (1898). Sid. 59.
Fast egendom:
se Bolag, Jord.
Fiskerikommittén:
(1897—98). Sid. 43, 56.
Fiskeriväsendet:
[regl. för föreningar till försäkring af hafsfiskematériel (1892). Sid. 193];
ändringar i 1892 års fiskestadga (1897). Sid. 43;
ekonom. o. adm. bestäm. rör. fisket utom hafsfisket vid Bohusl. kusten (1898). Sid. 56.
Fjärde hufvudtiteln:
ang. förändrad uppställning af, [(1894). Sid. 196]; (1895). Sid. 8.
Fjärdingsmän:
instruktion för (1899). Sid. 85.
Flickskolor, Högre:
Wærn, L., ekon. förhåll. vid statsunderstödda o. samskolor (1901). Sid. 131.
Flottan och sjöförsvaret:
[ang. krigsrörelser och signaler för arméns flotta (1811). Sid. 183];
[reglering af flottornas ärenden (1817). Sid. 184];
[reglemente för besiktningar af virkesleveranser (1822). Sid. 185];
[reglemente för tjänstgöringen under sjöexpeditioner med skärgårdsfartyg (1829, 1831). Sid. 185];
[Östmark. L., regl. för hushållningen och redogörelsen (1834). Sid. 186];
[regl. för skeppsgosseskolan i Karlskrona (1859). Sid. 188];
[regl. för skolorna för underbefälsgraden (1860). Sid. 188];
[Trolle, G. af, regl. för en blifvande sjökrigsskola (1866). Sid. 189];
signaleringsmateriel till flottans fartyg och stationer (1895). Sid. 1;
regl. för sjömanskårens skolor (1895). Sid. 4;
spisordning för sjuka å flottans fartyg (1895). Sid. 13;
sjömans- och skeppsgossekårens beklädnad (1896) (1898). Sid. 17, 48.
granskning af förslag till ändringar vid sjökrigsskolan (1896). Sid. 19;
vården af flottans modellsamlingar (1897). Sid. 33;
förnyadt reglemente ang. sjötjänstgöringen (1898). Sid. 48;
reglemente för flottan, del II (1898). Sid. 48;
beredskapsbestämmelser för flottans fartyg (1898). Sid. 48;
ang. daglönares öfvertidsarbete (1898). Sid. 48;
ang. flottans pensionskassas gratialfond (1898) (1899) Sid. 54, 75.
försök med olika afståndssignalmateriel (1898). Sid. 55;
modernisering af Sveatypen (1898). Sid. 70;
förslag till nytt reglemente, del I (1899). Sid. 81;
ändringar i på försök fastställda regl. för flottan, del II (1899). Sid. 81.
nytt etablissement för flottans Stockholmsstation (1900) (1902). Sid. 112, 155;
ang. granskning af utlåt. rör. utsträckning af beväringens vapenöfningstid vid flottan (1900). Sid. 115;

förändrade aflöningsförmåner för flottans personal (1900). Sid. 115;
ang. jämkningar i planen för nyanskaffning af sjökrigsmateriel (1901). Sid. 137;
ändringar i reglementet för flottans pensionsanstalt (1901). Sid. 139;
undersökning af en flottan tillhörig kanon (1902). Sid. 144;
omorganisation af flottans civilstat (1902). Sid. 149;
ang. omorganisationen af flottans civilstat och upprättande af en marinintendentskola (1903). Sid. 177.
Se äfven Skepps- o. Kastellholmarne.
Folkskoleväsendet:
i vissa städer (1895). Sid. 10;
slöjdundervisning och vikariatsersättning (1899). Sid. 88;
ny normalplan (1900). Sid. 113.
Fosterbarnsvården:
ordnande af (1897). Sid. 31;
Fredsförvaltningskommittén:
(1895—98). Sid. 2—3, 27, 36—37, 58—59.
Frihetsstraff:
ang. skärpning af vissa (1902). Sid. 145.
Frilager och frihamn:
förordning om (1895). Sid 5.
Fromma stiftelser:
se Stiftelser.
Fältartilleriexercisreglementskommittén:
(1896). Sid. 16.
Fälttjänstreglementskommittén:
(1899—1901). Sid. 78—79, 95, 124—125.
Föreningar:
ang. registrerade icke ekonomiska — (1903). Sid. 180.
Förlikning och skiljedom:
Raphael, A., — i arbetstvister i utlandet (1901). Sid. 122.
Se följande.
Förliknings- och skiljenämder:
inrättande af, i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare (1901). Sid. 122.
Försvarsväsende:
[Betänkande af den s. k. neutralitetskommittén (1890). Sid. 191.]
Se äfven: Arméförvaltningen, Armén, Artilleriet, Excercisreglementen, Fasta försvaret, Flottan, Gevär, Härordning, Militär förvaltning, Värnpliktige.
Försäkringsväsende:
[reglemente för föreningar till försäkring af hafsfiskemateriel (1892). Sid. 193];
lagstiftning rör. in- och utl. försäkringsanstalters verksamhet (1897). Sid. 40;
gemensam skandin. lifförsäkringslagstiftning (1900). Sid. 119;
ang. försäkringsregistrens förande o. vissa försäkringsanstalters uppgiftsskyldighet etc. (1903). Sid. 174.
Gamla testamentet:
[de fem Moseböckerna (1893). Sid. 194];
bibelkommissionens proföfvers. af hist. böckerna (1896). Sid. 30;
poetiska böckerna (1897). Sid. 43;
profetiska böckerna (1898). Sid. 63;
revid. proföfvers. af Gamla testamentet (1903). Sid. 170;
Garnisonssjukhus:
reglemente och instruktion för allm. —et (1898) Sid 57;
förslag ang. plats för nytt garnisonssjukhus (1902). Sid. 142.
Gevär:
föreskrifter för befäl ang. vård etc. af gevär m/ 67—89 och karbin m/ 94 (1898). Sid. 63;
ang. 6,5 mm. eldhandvapen och ammunition (1901). Sid. 141.
Gradmätning:
på Spetsbergen, Sveriges deltagande i (1898) (1899). Sid. 50, 75.
Gymnastik:
gymn.-regl. för armén och flottan (1900). Sid. 108.
Göta älf:
se Vattenkraft.
Handel och sjöfart:
[förslag rör. nya fyrar (1877). Sid. 189];
[ang. bristfälligheterna i utrikeshandelsstatistiken (1894). Sid. 195];
säkerhetsanstalter för sjöfarten (1896). Sid. 19;
upprensning af Kalmar sund (1896). Sid. 20;
räddningsinrättn. o. eldsläckningsredskap å passagerareångfartyg (1897). Sid. 39;
ändrade bestämmelser ang. Sveriges offic. sjöfartsstatistik (1897). Sid. 41;
ang. befälet å handelsfartyg (1898). Sid. 62;
nytt regl. för navigationsskolorna (1898). Sid. 63;
lindring i konsulatafgifterna för sv. fartyg (1898). Sid. 67;
sjömanshusen (1898). Sid. 68;
rätt till inteckning i fartyg (1898). Sid. 69;
ang. skeppsmätning (1899) (1902). Sid. 75, 159;
förordning ang. passagerarångfartyg (1900). Sid. 95;

reglerande af vissa sjöfartsafgifter (1900). Sid. 97;
beredande af kapital för rederinäringen och andra åtgärder till sjöfartsnäringens befrämjande (1900). Sid. 98;
åtgärder till främjande af Sveriges direkta utrikeshandel (1900). Sid. 99;
Berencreutz, A., ang. anstalter för utrikeshandelns främjande (1900). Sid. 100;
åtgärder i främmande länder för höjande af sjöfart och utrikes handel (1900). Sid. 100;
åsikter och önskemål ang. Sveriges sjöfart och utrikeshandel (1900). Sid. 101;
Rosman, H., stat. utredning rör. Sveriges sjöfart o. utrikes handel 1875—1898 (1900). Sid. 101;
ang. vissa rådstufvurätters sammansättning vid behandling af handelsmål (1903). Sid. 177.
Handel- och sjöfartskommittén:
(1898—1900). Sid. 67—69, 75—78, 97—103.
Husdjurssjukdomar:
se Smittosam husdjurssjukdom, Tuberkulos.
Hvitfeldtska stipendieinrättningen:
Holmqvist, F., ang. revision af gällande bestämmelser för kungl. o. H—a stip. inr. (1900). Sid. 118.
Hälsovård:
se Lasarett, Sanatorier, Sinnessjuke, Statsmedicinsk anstalt.
Häradshöfdingar:
ang. jämkning i deras tjänstgöringspenningar o. förvaltningsbidrag (1903). Sid. 171.
Härordning:
ang. granskning af förslag till ny (1900). Sid. 113;
granskning af utlåtande ang. utsträckning af beväringens vapenöfningstid vid flottan (1900). Sid. 115;
ang. en — enligt 1901 års sammanjämkningsförslag (1901). Sid. 126.
Se äfven Värnpliktslagstiftning.
Hästväsendet:
omorganisation af centralmyndigheten för ledning af landets — (1896). Sid. 26;
reglemente för hästpremieringen (1898). Sid. 61.
Inkomstskatt:
se Beskattning.
Inteckning i fartyg:
se Handel och sjöfart.
Intendenturkåren:
se Armén
Jakt:
lag om rätt till jakt och jaktstadga (1898). Sid. 53.
Jord:
inskränkning i utländsk mans rätt att som aktieägare förvärfva intresse i svensk jord (1902). Sid. 144.
Se äfven: Bolag, Vattenrätt.
Jordbruk:
ordnande af jordbruksförsöksväsendet (1901) (1902). Sid. 134, 154.
Jordägare:
rätt till vattnet, se Vattenrätt.
Jubileumsfonden:
se Sanatorier.
Jubileumsfondskommitten:
(1898—99). Sid. 45—47, 74—75.
Järnvägar:
[ang. ordnande af den utländska samtrafiken (1892). Sid. 192];
ang. järnvägsadministrationen (1895). Sid. 6;
statens öfvertagande af västkustbanan (1895). Sid. 13;
ny persontaxa å statens järnvägar (1898). Sid. 64;
ang. vissa järnvägskoncessioner (1898). Sid. 71.
Se äfven Vattenkraft.
Järnvägskommittén, 1893 års:
(1895). Sid. 6—8.
Kammarkollegium:
löneregleringen för — (1903). Sid. 178.
Karbid och Acetylen:
förordning ang. förvaring af (1900). Sid. 97.
Kartverket:
ang. förändradt utgifningssätt för topogr. kartan öfver Norrland (1903). Sid. 178.
Kaserner:
Se Armén.
Kommunala beskattningen:
se Beskattning.
Kommunala rösträtten:
på landet, begränsning af (1897). Sid. 38.
Konsulatkommittén, Unionella:
(1902). Sid. 148—149.
Konsulatafgifter:
se Handel och sjöfart.
Konsuler:
Se Sverige och Norge.
Krigslagstiftning:
ändring af disciplinstadgan för krigsmakten (1896) (1897). Sid. 17, 31;
krigsdomstolar och rättegången därstädes (1896). Sid 25;
ang. fångförteckningar (1897). Sid. 31;

ändringar i strafflagen för krigsmakten (1897). Sid. 31;
ang. auditörsstaten vid armén (1897). Sid. 31.
Kungl. teatrarna:
[betänkande ang. (1880). Sid. 190.]
k. operabyggnadens förseende med elektr. belysning (1896). Sid. 20;
uppehållande af verksamheten å k. teatrarna (1898). Sid. 48.
nytt reglemente för k. teatern (1898). Sid. 69.
Kustförsvarskommittén:
(1900). Sid. 108—09.
Kvinnoarbete:
se Minderårige.
Kyrkohandboken:
musiken till sv. mässan, bilaga till, (1896). Sid. 18.
Kyrkoskrifning:
[ang. kyrkoskrifningen i Stockholm (1890). Sid. 191];
[ang. främmande trosbekännares — (1890). Sid. 191];
[ang. uppgifter om en längre tid bortvarande arbetares vistelseort (1890). Sid. 191];
Sidenbladh, K., ang. kyrkoböckers förande i Stockholm (1903). Sid. 166.
Köp och byte:
ang. — af lösegendom (1903). Sid. 175.
Landtförsvarsdepartementet:
se Statsdepartementen.
Landtpolisen:
omorganisation af — (1902). Sid. 147.
Se äfven Brott, Gröfre.
Lapparne:
svenska lappars rätt till renbete (1896). Sid. 20;
lag om renmärken (1896). Sid. 20.
Lappmarkerna:
se Afvittring.
Lasarett:
förslag till lasarettstadga, sjukhusstadga o. regl. för lasarettläkarnes pensionskassa (1899). Sid. 73.
»Ligapojkskommittén»:
(1898—99). Sid. 65—67, 86—87.
Lotsstyrelsen:
ombildning af — (1897). Sid. 42.
Läroverken, Allm.:
[ändringar i undervisningsplan och afgångsstadga (1891). Sid. 194];
militäröfningarna vid (1895) (1900) (1902). Sid. 4, 119, 142, 147;
afskaffande eller inskränkande af undervisningsprofven (1898). Sid. 50;
geografi såsom särskildt ämne vid adjunktstillsättning (1898). Sid. 50;
ang. katalogformulär m. m. (1898). Sid. 50;
ang. läroverksfrågan (inskränkning af latinunderv., prakt. afslutningskurs, indragning af I klass) (1899). Sid. 57;
ang. inrättande af åtsk. nya läraretjänster (1900). Sid. 112;
Sprinchorn, C., ang. förbättrad anordning af den praktiska lärarebildningen (1901). Sid. 124.
ang. nya 5-klassiga läroverk i Stockholm, Göteborg och Malmö (1901). Sid. 137;
ang. utvidgning af Östermalms läroverk (1902). Sid. 150;
ang. vissa frågor rör. de allm. läroverken (1902). Sid. 150;
Läroverkskommittén:
(1900—1902). Sid. 112—113, 137, 150—154.
Löneregleringar:
allm. grunder för en löneregleringen inom de centrala ämbetsverken (1903). Sid. 178.
Se äfven Armén, Flottan, Häradshöfdingar, Kammarkollegium, Post- o. telegrafverken, Prästerskapet, Tullverket.
Maltdrycker:
ang. revision af stadgan rör. försäljning af vin och maltdrycker (1900). Sid. 106;
ang. anordnande af en maltdrycksbeskattning (1902). Sid. 155;
förslag till ordningsstadga för maltdrycksbryggerierna (1903). Sid. 166.
Maltdryckskommittén:
(1900). Sid. 106—109.
Mellanrikslag:
förslag till (1896). Sid. 23.
Militär förvaltning:
ang. nytt afskrifningsreglemente (1896) (1897). Sid. 27, 37;
Tingsten, L., centrala förvaltningens vid armén hist. utveckling (1897). Sid. 35;
förvaltning af arméns materiel under fred (1898). Sid. 58;
föreskrifter ang. länsstyrelsernas mobiliseringshandl. (1899). Sid. 87.
Se Arméförvaltningen, Armén, Flottan.
Militäröfningar:
se Läroverken, Allm.
Minderårige:
minderårige förbrytares behandling (1898). Sid. 65;
vanartade o. i sedligt afseende för-

summade barns behandling (1899). Sid. 86;
minderåriges o. kvinnors användande i industriellt yrke (1899). Sid. 87;
Mobiliseringshandlingar:
ang. länsstyrelsernas, se Militärförvaltning.
Municipalsamhällen:
bestämmelser om (1897). Sid. 43.
Mässan:
se Kyrkohandboken.
Normalpapper:
ang. — etc. till bruk i statens tjänst (1901). Sid. 133.
Norrlandskommittén:
(1901—02). Sid. 136—137, 144.
Nödlidande:
ang. understöd åt de nödlidande i Norrland (1903). Sid. 164.
Olycksfall:
i arbete, se Arbetarförsäkring.
Patronatsrättigheterna:
i Skåne, Halland och Bohuslän, Thulin, ang. — (1901). Sid. 130.
Passagerareångfartyg:
se Handel och sjöfart.
Pensionsväsende:
[Eneström, G., ang. grunderna för barnmorskekårens pensionering (1892). Sid. 193];
ang. ändringar i regl. för flottans pensionsanstalt (1901). Sid. 139;
ang. förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet (1902). Sid. 157;
Se äfven Arbetareförsäkring, Flottan, Lasarett.
Post och telegrafverken:
förslag till nya stater för (1901). Sid. 134.
Psalmbok:
ang. reviderad ny (1896) (1898). Sid. 21, 50.
Proportionella val:
ang. — till andra kammaren (1903). Sid. 174;
Cassel, G., Prop. val, system. framställning (1903). Sid. 175.
Prästbildningen:
se Universiteten.
Prästerskapet:
samling af de jämlikt k. f. 11 juli 1862 utfärdade löneregleringsresolutioner (1898). Sid. 71;
utarrendering af prästerskapets med jordbruk försedda bostadsboställen (1899). Sid. 91;
skattskyldigheten till prästerskapet och dess aflöningsförmåner (tab.) (1899). Sid. 91;
skogsmedel från eckles. boställen (1899) (tab.) Sid. 92;
det lägst aflönade prästerskapets inkomster (1899). (tab.) Sid. 93;
ang. ecklesiastik boställsordning och ecklesiastika byggnadslånekassor (1900). Sid. 109;
ang. den kyrkliga indelningen och organisationen (1900). Sid. 110;
reglering af prästerskapets aflöning (1903). Sid. 167;
prästerskapets löner och tillgångarna till deras bestridande (1903) (tab.) Sid. 170.
Prästlöneregleringskommittén:
(1898—1903). Sid. 71, 91—93, 109—111, 167—170.
Punsch:
se Beskattning.
Reglementskommissionen:
(1896—99). Sid. 17, 33, 48, 81.
Resereglemente:
Ahlm, G., förslag till nytt — (1901). Sid. 139.
Riksbanken:
se Bankväsende.
Riksgränsen:
se Sverige och Norge.
Riksförsäkringsanstalt:
se Arbetareförsäkring.
Rådstufvurätter:
ang. vissa —s sammansättning vid behandling af handelsmål (1903). Sid. 177.
Sabbatshvila:
utsträckt — åt vissa statstjänstemän o. betjänte (1902). Sid. 144.
Samskolor:
se Flickskolor.
[*Samtrafik, Utländsk:*
se Järnvägar].
Sanatorier:
ang. antalet lungsotssanatorier etc. (1898). Sid. 45;
sanatorium å Hålahults kronopark (1898). Sid. 46;
d:o å Österåsplatån (1898). Sid. 46, 47;
d:o i kronoparken Hessleby (1898). Sid. 47;
förvaltningen af jubileumsfonden o. instruktioner för sanatoriernas styrelser, personal m. m. (1899). Sid. 74.
Sinnessjuke:
stadga ang. (1896). Sid. 17;
asyl å Restad för (1898). Sid. 52.
Självdeklaration:
se Beskattning.
Sjöfart:
se Handel och sjöfart.

Sjöförsvaret:
se Flottan.
Sjöförsvarsdepartementet:
se Statsdepartementen.
Sjökrigsmateriel:
se Flottan.
Sjökrigsskolan:
se Flottan.
Sjömanshus:
se Handel och sjöfart.
Skepps- och Kastellholmarne:
ang. bebyggande af — (1903). Sid. 180.
Skeppsmätning:
se Handel och sjöfart.
Skiljenämd:
se Förliknings- och Skiljenämd.
Skogskommittén:
(1899). Sid. 82—85.
Skogsväsendet:
[Poignant, E., ang. dispositionsrätten öfver enskildes skogar (1874). Sid. 189];
främjande af den enskilda skogshushållningen (1899). Sid. 82;
ang. forstligt försöksväsende (1899). Sid. 83;
ang. åtgärder mot skogseld (1899). Sid. 85.
Skytteväsendet, Frivilliga:
ang. omorganisation af (1902). Sid. 159.
Smittosam husdjurssjukdom:
ang. förekommande af öfverförande mellan Sverige o. Norge af (1896). Sid. 28.
Statsdepartementen:
landt- och sjöförsvarsdepartementens förening (1895). Sid. 12;
Statistik:
se Arbetsstatistiska undersökningar, Handel och sjöfart.
Statsmedicinsk anstalt:
inrättande af (1899). Sid. 89.
Stiftelser:
ang. lag om offentligen erkända stiftelser (1903). Sid. 180.
Sverige och Norge:
riksgränsens sträckning från Idefjorden ut till hafvet (1897). Sid. 41;
ang. ändrade bestämmelser rör. Sveriges och Norges förening (1898). Sid. 44;
ang. särskilda konsuler (1902). Sid. 148.
Se äfven Artilleriet, Mellanrikslag, Smittosam husdjurssjukdom.
Teaterkommittén:
(1898). Sid. 48—50.
Teatrar:
Se Kungl. teatrarna.
[*Teknisk undervisning:*
förslag till undervisningsplaner för tekniska afton- och söndagsskolor (1877). Sid. 190.]
Telegrafverket:
se Post- och telegrafverket.
Tidningar:
tillhandahållande af — genom postverkets försorg (1901). Sid. 123.
Tjänsteaftal:
mellan husbönder och tjänare (1900). Sid. 117.
Tjänstgöringsreglementen:
se Armén.
[*Torfkolning:*
ang. G. Angells o. H. Ekelunds metoder för — (1894). Sid. 196.]
Trollhättan:
se följ. och Vattenkraft.
Trollhätte kanalbolag:
dess rättsförhållanden till kronan (1897). Sid. 39.
Trollhätte kanal:
ändringar i trafiktaxan för (1901). Sid. 125.
Tuberkulos:
ang. försök rörande — öfverförande på djur (1903). Sid. 172.
ang. försök rörande äldre nötkreaturs mottaglighet för tuberkulös smitta (1903). Sid. 172.
Tullverket:
ang. granskning af tullverkets stater (1902). Sid. 156.
[*Tågordning:*
projekt till ändringar i (1809). Sid. 183.]
Undervisningsväsende:
se: Flickskolor, Folkskoleväsendet, Läroverken Allm., Teknisk undervisning.
Unionskommittén:
(1898). Sid. 44—45.
Universitetsexamenskommitten:
(1903—). Sid. 172—174.
Universitetskommittén:
(1900—01). Sid. 95, 129—130.
Universiteten:
ang. föreslagna förändringar i juridiska universitetsexamina (1895). Sid. 10;
stadga ang. undervisnings-, studie- o. examensväsendet inom teol. fakulteterna (1898). Sid. 56;
ang. e. o. professorers ställning (1900). Sid. 95;
ang. tillsättande af lärarebefattningar och ang. docentinstitutionen (1901). Sid. 129;

ang. juridiska examens-, undervisnings- o. studieväsendet (1903). Sid. 172;
ang. undervisningskurser i bokföring vid universiteten (1903). Sid. 174.
Utländing:
se Jord.
Utländska riksförsamlingar:
Berg, C., ang. sammansättningen af — (1903). Sid. 175.
Utställningar:
ang. arméns deltagande i 1897 års utställning (1896). Sid. 18;
Sveriges deltagande i Parisutställningen (1898). Sid. 58.
Vattenfallskommittén:
(1899—1903). Sid. 88, 96, 128—129, 162.
Vattenkraft:
ang. ett för kronan och Trollhätte elektr. kraftaktiebol. gemensamt uttagande af vattenkraft i Göta älf vid Trollhättan (1899) (1901). Sid. 88, 129;
arrende af viss del af vattnet vid Trollhättan (1900). Sid. 96;
tillgodogörande af Älfkarlebyfallens vattenkraft (1900). Sid. 96;
reserverande af vattenkraft för elektr. järnvägsdrift (1901). Sid. 128;
ang. staten tillhöriga vattenfall (1903). Sid. 162.
Vattenrätt:
utsträckning af jordägares rätt till vattnet å hans grund (1898). Sid. 70.
Villkorlig frigifning och villkorlig straffdom:
ang. förslag och utredning om (1902). Sid. 145.
Vin och maltdrycker:
Sundberg, G. E., redogörelse för lagstiftningen om handel med (1900). Sid. 107.
Se äfven Maltdrycker.
Värnpliktige:
ang. undersökning af —s duglighet till krigstjänst (1901). Sid. 140.
Se äfven Härordning.
Värnpliktslagstiftning:
vissa spörsmål inom — en (1899). Sid. 89; ang. granskning af förslag till ny värnpliktslag (1900). Sid. 114;
ang. värnpliktsskatt (1903). Sid. 166.
Se äfven Härordning.
»Zontariffskommittén»:
(1898). Sid. 64—65.
Ångfartyg:
se Handel och sjöfart.
Älfkarlebyfallen:
se Vattenkraft.
Ämbets- och tjänstemän:
se Ersättning af allm. medel, Sabbatshvila.

RÄTTELSER OCH TILLÄGG.

Sid. 4 rad 11 nedifrån står: 1901: läs 1900.
» » » 9 » » Lenman; läs: Lennman.
» 11 » 16 » » revisionssekreterare: läs: arkitekt.
» 13 » 3 » » 80; läs: 81.
» 17 » 10 ofvanifrån » 80; läs: 81
» 33 » 18 » » 80; läs 81.
» 41 » 16 » tillägges: K. prop. n:r 70 den 26 mars 1904 ang. bestämmande af sträckningen af viss del af sjögränsen mellan Sverige och Norge.
» » » 29 » tillägges: K. bref den 24 maj 1901 ang. kommerskollegiets sjöfartsstatistik.
» 48 » 14 nedifrån står: 80; läs: 81.
» 50 » 9 » » 74; » 75.
» 55 » 10 » » 74; » 75.
» 70 » 3 » » A. H.; läs: Å. H.
» 71 » 11 » » 108: läs: 109.
» 72 » 1 » » 123; » 125.
» 79 » 7 ofvanifrån » 94; » 95.
» 82 » 17 » » 119; » 121.
» 85 » 9 nedifrån tillägges på ny rad: Se sid. 62 o. f. af prot. öfver jordbruksärenden den 11 januari 1902 vid årets statsverksprop. ang. förslag till stat för en forstlig försöksanstalt.
» 91 » 6 » står: 108; läs: 109.
» 93 » 11 » » utarbetad; läs: daterad.
» 95 » 12 ofvanifrån » 127; läs: 129.
» 114 » 23 nedifrån » O. T. Zethelius; läs: F. O. Zethelius.
» » » 6 » » Lennmalm; läs: Lennman.
» 124 » 22 ofvanifrån tillägges: Den 12 dec. 1903 afgafs: Generalpoststyrelsens förnyade underdåniga utlåtande öfver särskilda kommitterades förslag till ändring i gällande stadganden ang. tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg. Stockholm 1904. 56 sid. 8:o.
K. prop. n:r 44 den 11 mars 1904 med förslag till förordning ang. villkoren för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter.
» 128 » 11 nedifrån tillägges vid egna hems kommitténs betänkande: K. prop. n:r 92 den 29 februari 1904 ang. lån af statsmedel för beredande af tillfälle för arbetare att på landsbygden förvärfva egna hem.
» 129 » 19 ofvanifrån tillägges: Järnvägsstyrelsens utlåtande afgafs den 23 december 1902. Se sid. 220 o. f. af prot. öfver civilärenden den 12 januari 1904 vid statsverkspropositionen s. å.
» 131 » 14 » står: kommerskollegium; läs: kammarkollegium.

Sid. 131 rad 17 ofvanifrån tillägges: kammarkollegiets utlåtande afgafs den 2 maj 1902; ärendet anmäldes den 19 dec. s. å. Utdrag af prot. öfver ecklesiastikärenden s. d. tryckt Stockholm 1902. (50 sid. 4:o.)

» 147 » 6 nedifrån tillägges: Se sid. 134 o. f. af prot. öfver civilärenden den 12 januari 1904 vid statsverksprop. s. å.

» 154 » 8 » tillägges under läroverkskommitténs betänkande: Ett af J. P. Velander utarbetadt sakregister trycktes Stockholm 1903 (32 sid. 4:o), och af ledamöterna Carlson och Lindström äfvensom sekreteraren samt läroverksadjunkten K. L. Olsson utarbetades en sammanfattning af utlåtanden, yttranden och petitioner i anledning af betänkandet (Stockholm 1904. IV + 208 sid. 4:o). Dessa fyra sistnämnde biträdde äfven vid utarbetandet af k. prop. n:r 50 den 31 dec. 1903 ang. ändrad anordning af rikets allmänna läroverk samt löneregler för de vid dem anställde lärare.

» 157 » 18 ofvanifrån tillägges vid betänkandet ang. tullverket: Vid 1904 års riksdag framlades förslag till utgiftsstater för tullverket och till aflöningsreglemente; se sid. 5 o. f. af prot. öfver finansärenden den 12 januari 1904 vid statsverkspropositionen.

» 159 » 14 nedifrån står: Ekelund; läs: Eklund.

» 162 » 10 ofvanifrån vid betänkandet ang. arméns musikpersonal tillägges: Se sid. 26 o. f. af prot. öfver landtförsvarsärenden den 12 januari 1904 vid statsverksprop. s. å.

» 163 » 4 » står: A. O. F. Arbin; läs: A. O. F. von Arbin.

» 164 » 6 » ang. landstormens organisation tillägges: Se sid. 50 o. f. af prot. öfver landtförsvarsärenden den 12 januari 1904 vid statsverksprop. s. å.

FORSKNINGSARKIVET
Umeå